

Годишњи извештај 2018.

Одговорни према ресурсима · Наш дом је Србија · Иновативни у технологијама · Одговорни према ресурсима

— велике снове · Ми смо покретачи · Кретање је наш посао · Сањамо велике ствари

Удружени да оснажимо младе · Будућност на делу · Заједно

2018

Годишњи
извештај

Садржај	2
НИС Група у 2018.	4
Уводна реч	10

Извештај о пословању 14

Извештај независног ревизора о усклађености извештаја о пословању с финансијским извештајима	16
Важни догађаји	18
НИС Група	22
Стратегија	36
Управљање ризицима	40
Пословно окружење	48
Анализа резултата	54
ОМС Еталон	86
Хартије од вредности	90
Корпоративно управљање	98
Људски ресурси	132
Заштита животне средине, индустријска безбедност и безбедност на раду	146
Друштвена одговорност	160
Комуникација	170
Истраживање и развој	174
Даљи развој	176

Упућивање на други део овог извештаја или на друге извештаје НИС Групе.

Годишњи извештај за 2018. годину је веродостојан приказ делатности, развоја и резултата пословања НИС Групе остварених у 2018. години. Извештај садржи и приказује податке НИС Групе, која обухвата НИС а.д. Нови Сад и његова зависна друштва. Уколико подаци обухватају само одређена зависна друштва или само НИС а.д. Нови Сад, то је у Извештају посебно наглашено. Термини: „НИС а.д. Нови Сад“ и „Друштво“ означавају матично друштво НИС а.д. Нови Сад, док се термини „НИС“ и „НИС Група“ односе на НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима.

Упућивање на веб-странице корпоративног сајта www.nis.eu

Годишњи извештај даје сажет и интегрисан приказ финансијских и не-финансијских остварења НИС Групе у 2018. години и приказује како стратешки циљеви, корпоративно управљање, остварени резултати и потенцијали, у деловању с екстерним окружењем, доводе до стварања вредности у краткорочној, средњорочној и дугорочној перспективи.

Годишњи извештај је сачињен на српском, енглеском и руском језику. У случају било каквих одступања, меродавна је верзија на српском језику.

Годишњи извештај за 2018. годину доступан је и у електронској форми на корпоративном сајту. Све додатне информације о НИС Групи могу се наћи на корпоративном сајту www.nis.eu.

Годишњи извештај садржи информације које су детаљније објашњене у другим деловима овог извештаја или у другим извештајима, односно на веб-страницама корпоративног сајта. Такође, на крају извештаја налази се речник са објашњењима коришћених скраћеница и акронима.

Финансијски извештаји 178

Појединачни финансијски извештаји	180
Мишљење ревизора о појединачним финансијским извештајима	182
Биланс стања	184
Биланс успеха	188
Извештај о осталом резултату	190
Извештај о токовима готовине	192
Извештај о променама на капиталу	194
Напомене уз појединачне финансијске извештаје	196
Консолидовани финансијски извештаји	268
Извештај ревизора на консолидоване финансијске извештаје	270
Консолидовани биланс стања	272
Консолидовани биланс успеха	276
Консолидовани извештај о осталом резултату	278
Консолидовани извештај о токовима готовине	280
Консолидовани извештај о променама на капиталу	282
Напомене уз консолидоване извештаје	284

Изјава лица 358 одговорних за состављање извештаја

Прилози 362

Општи подаци о НИС а.д. Нови Сад	364
Речник	365
Контакти	370

НИС Група у 2018.

Остварена ЕБИТДА од

53,7

милијарди динара

14%

више него 2017. године

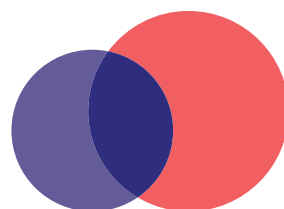
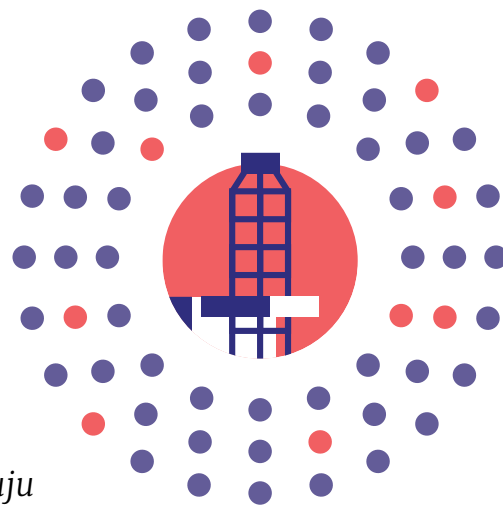
Током 2018. године избушено је

50

разрадних и

10

истражних
бушотина у Србији

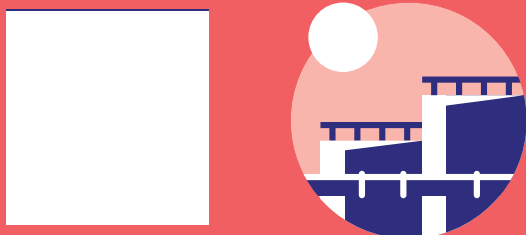

Раст инвестиција за

55%

Раст ресурсне базе од

0,6%

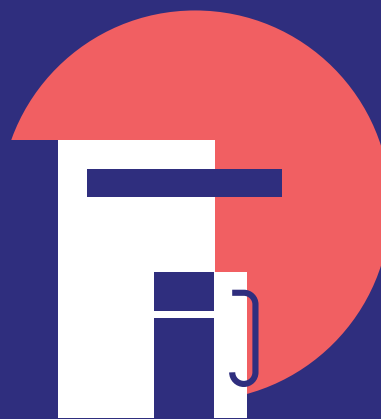

Развој малопродајне мреже

5 реконструкција
пет бензинских
станица

2 почетак рада
две нове
бензинске
станице

1 куповина
једне бензинске
станице

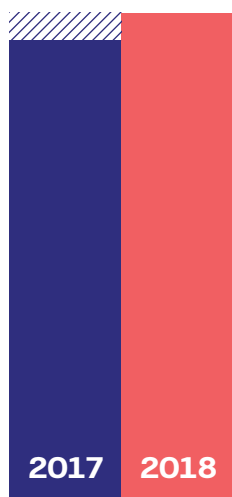
Обим прераде нафте
и полупроизвода

3.836

хиљада тона

6%

више него
претходне године

Раст обима
промета за

7%

обим промета

3.748

хиљада
тона

**Награде
и признања:**

Спортски савез града Зрењанина доделио је НИС-у признање „Спонзор-донатор 2017“ у оквиру уручења годишњих награда најистакнутијим појединцима, спортским колективима и спонзорима.

Градска администрација града Орадеа у Румунији и Агенција за његов локални развој доделили су „НИС Петролу“ у Румунији награду за програм локалне друштвене одговорности „Растућа рурална Румунија“.

НИС је добио престижну награду „Капетан Миша Анастасијевић“ за најбољу компанију у Србији.

У конкуренцији великог броја домаћих компанија и брендова, НИС-у је уручено признање „Победник број 1“ у категорији „Енергија“ на свечаној додели награда „Corporate Superbrands Srbija 2017/2018“.

НИС је добио другу годину заредом признање за најбољи корпоративни бренд у категорији „Производна добра и пословне услуге“ на свечаној додели награда „Најбоље из Србије“.

На свечаности у Скупштини града Београда, 7. фебруара уручена су признања часописа „PC Press“ за најбоља онлајн достигнућа у 2017. години, а „Специјална награда за корпоративне комуникације“ додељена је интерном порталу НИС-а.

НИС је, шести пут од оснивања награде, добио „Златну плакету“ Београдске берзе за најбоље одnose с инвеститорима у 2018. години у конкуренцији 16 домаћих и регионалних компанија.

Реализација кључних пројеката

„Дубока прерада“

Пројекат „Дубока прерада са технологијом одложеног коксовања“ је капитална инвестиција друге фазе модернизације Рафинерије нафте у Панчеву, у који ће бити уложено више од 300 милиона евра.

Након изградње и почетка рада новог постројења које је планирано за трећи квартал 2019. године очекује се оптимално искоришћење капацитета рафинерије и повећање ефективности прераде нафте у НИС-у са садашњих 86 на 99,2 одсто. Радом новог постројења биће омогућена повећана производња висококвалитетног бензина и дизела, као и почетак производње кокса који се до сада увозио. Реализацијом пројекта решиће се проблем пласмана мазута с високим садржајем сумпора, јер ће се уместо високосумпорног мазута производити додатне количине светлих производа и кокс. Такође, реализацијом пројекта „Дубока прерада“ обезбедиће се да Србија испуни своје међународне обавезе о смањивању садржаја сумпора у одређеним течним горивима. Очекује се и достизање максималног показатеља ЕВИТДА на рачун повећања дубине прераде и производње производа с високом маржом, узимајући у обзир потребе и ограничења на тржишту.

ТЕ-ТО „Панчево“

ТЕ-ТО „Панчево“, чија укупна снага износи до 196 MW, а предвиђена производња на годишњем нивоу 1.350 GWh, НИС реализује преко компаније „Сербскаја генерација“ д.о.о. Нови Сад, где има учешће од 49%.

Потписан је уговор о пројектном финансирању. Исходована је грађевинска дозвола за гасно турбинско постројење. Започета је производња главне опреме и дела помоћне опреме. Завршена је изградња Информационог центра. У току је израда техничке документације за прикључно разводно постројење 220 kV, мерно-регулациону станицу и парно-турбинско постројење, као и пројекат извођења за гасно-турбинско постројење.

Следећи кораци на пројекту обухватају добијање грађевинске дозволе за парно-турбинско постројење и локацијских услова за прикључно разводно постројење 220 kV и мерно регулациону станицу, као и завршетак припремних радова на градилишту.

Укупна очекивана вредност пројекта износи оквирно 180 милиона евра, а његово пуштање у рад планирано је за трећи квартал 2020. године.

Ветропарк „Пландиште“

Пројекат се реализује заједно с партнером и НИС-ово учешће износи 50%.

Предвиђена инсталисана снага електране, која се састоји од 34 ветрогенератора, износиће до 102 MW. Пројекат се налази у најпривлачнијем делу Србије што се тиче потенцијала ветрова.

За сада, пројектна компанија има статус прелиминарног привилегованог произвођача електричне енергије који, зависно од испуњења одређених услова, омогућава аплицирање за feed-in тарифу од 92 евра за MWh.

Тренутно су у току преговори с неколико ЕРС извођача око изградње овог ветропарка.

Програм друштвене одговорности „Заједници заједно“

НИС је у 2018. години обележио 10 година реализације програма друштвене одговорности „Заједници заједно“, кроз који сарађује с локалним заједницама широм Србије и доприноси општем бољитку друштва. У жељи да обележи јубилеј, током 2018. године, компанија је организовала караван друштвене одговорности који је прешао хиљаде километара и обишао све локалне заједнице које су учествовале у програму у Србији (Београду, Новом Саду, Нишу, Чачку, Зрењанину, Панчеву, Кикинди, Кањижи, Новом Бечеју, Србобрану, Житишту и Пожаревцу). Током ове деценије у 12 локалних заједница реализовано је више од 900 пројеката вредних преко милијарду динара, а компанија наставља и у наредном периоду да кроз програм друштвене одговорности ради на побољшању услова живота грађана широм Србије.

Дигитална трансформација НИС

Под окриљем концепта „Увођење дигиталне трансформације у НИС а.д. Нови Сад“, у току претходне године, идентификовано је око 70 пројеката на нивоу свих блокова и функција НИС-а, с циљем повећања ефикасности пословања употребом најновијих технологија.

Осим примене истих, остварена је и сарадња с водећим светским компанијама из области информационих технологија и Нафтно-гасне индустрије (BCG, Sarlux, MOL, Microsoft, E&Y), што има за резултат, како повећање компетенција запослених из области Дигиталне трансформације, тако и имплементацију најновијих технологија коришћењем најбоље светске праксе.

Посебно бисмо истакли употребу вештачке интелигенције и машинског учења у областима: предиктивног одржавања рафинеријских постројења, промене начина продаје купцима на бензинским станицама, развој платформе за трговину електричном енергијом итд.

С обзиром на то да смо у претходној години започели процес, очекујемо да ће НИС у наредном периоду искористити пун потенцијал који нуде нове технологије и у потпуности дигитално трансформисати своје пословање.

Агилни приступ у имплементацији пројеката

Током претходне године, омогућено је увођење управљања пројектима агилним приступом на нивоу НИС-а, иницирањем промене интерних процедура (набавка, култура, буџетирање...) и едукацијом око 300 запослених, из свих организационих делова компаније.

У претходном периоду формиран је и Агилни центар са циљем брзог одобравања и покретања иницијатива номинованих од стране запослених, уз константни мониторинг, менторство и помоћ у коришћењу агилног приступа.

Применом овог приступа, имплементирани су пројекти: „Waste management“ (софтвер за управљање индустријским отпадом), „Silent Signing“ (платформа за дигитално потписивање свих врста докумената који се користе у компанији), док је пројекат „Drive Through“ (плаћање путем мобилне апликације на точином месту) у фази имплементације.

HR иницијативе

У 2018. години уложено је пуно напора на пољу развоја брэнда послодавца и ове активности води Сектор за регрутацију и селекцију. Представљен је и одобрен концепт Employer branding стратегије. Развијен је план активности у овом домену. Као једна од кључних активности, покренут је пројекат „Дијагностика културе, вредности и креирање EVP“.

Спроведена је детаљна анализа процеса и алата интегрисаног управљања талентима у НИС-у. Као резултат је проистекла иницијатива за увођење јединствене дигиталне платформе за управљање талентима у компанији.

Уводна реч

Вадим Јаковљев

председник Одбора директора
НИС а.д. Нови Сад

A stylized, handwritten signature in white ink on a dark blue background.

Драги пријатељи,

У 2018. години кључна реч у пословном моделу НИС-а била је развој. То је уједно и прва година након усвајања наше нове корпоративне Стратегије и са задовољством можемо да констатујемо да смо учинили значајне кораке у остваривању наших циљева до 2025. године. Како бисмо омогућили стабилно дугорочно пословање НИС-а, у развојне пројекте уложили смо 41 милијарду динара што је чак 55 одсто више него у 2017. години. То је највећи износ инвестиција у развој компаније од 2013. године.

У нашем фокусу је, пре свега, био пројекат „Дубока прерада“, кључна инвестиција у другој етапи модернизације Рафинерије у Панчеву, у који ће укупно бити уложено више од 300 милиона евра. Почетак рада постројења за одложено коксовање, који планирамо за трећи

„Како бисмо омогућили стабилно дугорочно пословање НИС-а, у развојне пројекте уложили смо 41 милијарду динара што је чак 55 одсто више него у 2017. години. То је највећи износ инвестиција у развој компаније од 2013. године.“

квартал 2019. године, НИС-у ће донети значајно веће количине светлих деривата, као и почетак домаће производње кокса. Овим НИС креће у освајање потпуно новог сегмента тржишта.

Наставили смо и са значајним улагањима у истраживање и производњу: радимо на истраживању нових резерви угљоводника, како у Србији, где је у 2018. години урађено више од 1.117 квадратних километара 3D сеизмике, тако и у иностранству. Истовремено је повећана ефикасност геолошко-истражних радова, и захваљујући томе у Румунији почињемо комерцијалну производњу нафте и гаса: применом нових технологија откривено је неколико перспективних објеката.

Такође смо наставили са модернизацијом наше малопродајне мреже и повећањем њене ефикасности, док су промоција наших брен-

дираних горива на тржишту и развој програма лојалности омогућили да наше бензинске станице постану још популарније.

У 2018. години смо успешно пословали и остварили добре финансијске резултате. Показатељ ЕБИТДА износио је 53,7 милијарди динара, што је повећање од 14 процената у односу на 2017. годину. Нето добит износила је 25,1 милијарду динара. У години у којој смо обележили пет деценија производње у Рафинерији нафте Панчево јубилеј смо прославили новим рекордом – прерађено је више од 3,8 милиона тона сирове нафте и полупроизвода, што је 6 одсто више од резултата 2017. године. Такође, укупан обим промета у 2018. години износио је 3,7 милиона тона, уз раст извоза од 14 одсто. Важно је истаћи да рекорде нисмо постизали само у области бизниса – обавезе НИС групе по основу пореза и других јавних прихода износиле

„У жељи да повећамо конкурентност у свету константних промена, започели смо дигиталну трансформацију НИС-а.“

су готово 193 милијарде динара, што је пораст од чак 17 одсто у односу на годину дана раније. Акционарима смо на име дивиденде исплатили готово 7 милијарди динара. Истовремено смо наставили и да улажемо у развој заједнице у којој послујемо и кроз наше друштвено одговорне пројекте уложили готово 408 милиона динара.

Резултати рада НИС-а у 2018. години се, свакако, могу сматрати успешним. Међутим, морамо имати у виду да савремено тржиште доноси нове глобалне трендове и нове изазове за Компанију. У жељи да повећамо конкурентност у свету константних промена, започели смо дигиталну трансформацију НИС-а, која не представља само увођење нових технологија и оптимизацију бизнис процеса, већ и развој дигиталне културе, задржавање и привлачење најбољих стручњака новог формата, спремних да одговоре на изазове Четврте индустријске

револуције. У оквиру овог процеса у НИС-у смо идентификовали око седамдесет пројеката од којих је у фази реализације њих 17. Очекујемо значајне резултате од ових иницијатива у наредном периоду.

Један од најважнијих пројеката који смо реализовали у 2018. години је и трансформација организационе структуре компаније. Наш циљ је да након спроведених промена НИС буде ефикаснији, да лакше и брже доносимо одлуке. Током 2018. године спровели смо значајне реформе у Блоку „Истраживање и производња“ и дивизији DOWNSTREAM-у и омогућили компанији да пређе на квалитативно нови ниво ефикасности бизниса.

Решавајући глобалне пословне задатке наш фокус и у наредном периоду остаје на повећању безбедности бизнис-процеса у свим по-

Кирил Тјурдењев
генерални директор
НИС а.д. Нови Сад

словним сегментима. Здравље људи и заштита животне средине остају наши приоритети. Активно радимо на унапређењу HSE културе, развоју стандарда и захтева и, што је најважније, контроли поштовања правила која доприносе да сви будемо безбеднији и достигнемо високе циљеве у тој области.

И у 2019. години развој ће остати кључна реч за НИС. Наставићемо са амбициозним програмом инвестирања, а циљ наших улагања је да учврстимо пословни модел који ће бити отпоран на све изазове окружења. Резултати које смо остварили у 2018. години убедљиво показују да тим НИС-а поседује довољно знања, могућности и искуства да реализује задатке који се постављају пред Компанију.

Извештај о пословању

1.01 Извештај независног ревизора о усклађености извештаја о пословању с финансијским извештајима

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА О ГОДИШЊЕМ ИЗВЕШТАЈУ ДРУШТВА

Акционарима и Одбору директора Нафтне индустрије Србије а.д., Нови Сад

Извршили смо ревизију појединачних финансијских извештаја друштва Нафтна индустрија Србије а.д., Нови Сад (у даљем тексту "Друштво") за годину завршену на дан 31. децембра 2018. године, приказаних у Годишњем извештају на странама 184 – 267. и издали смо мишљење ревизора на дан 28. фебруара 2019. године које је приказано на страни 183. Извршили смо и ревизију консолидованих финансијских извештаја Друштва и његових зависних друштava за годину завршену на дан 31. децембра 2018. године, приказаних у Годишњем извештају на странама 272 – 357. и издали смо Мишљење ревизора на дан 28. фебруара 2019. године које је приказано на страни 271 (заједно у даљем тексту "Финансијски извештаји").

Извештај о Годишњем извештају Друштва

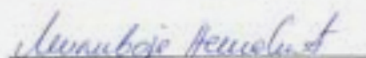
Проверили смо, и уверили смо се да су остале информације садржане у Годишњем извештају Друштва за годину завршену на дан 31. децембра 2018. године усклађене са информацијама садржаним у горе наведеним финансијским извештајима. Одбор директора је одговоран за тачност података садржаних у Годишњем извештају Друштва. Наша одговорност је да на основу извршених провера изразимо мишљење о усклађености информација приказаних у Годишњем извештају Друштва са информацијама приказаним у финансијским извештајима.

Одговорност Ревизора

Поступке провере спровели смо у складу са Законом о ревизији и прописима у области ревизије важећим у Републици Србији. Ови прописи захтевају да планирамо и спроведемо поступке провере како бисмо стекли разумно уверавање о томе да ли су остале информације садржане у Годишњем извештају, у коме се наводе чињенице које су такође приказане у финансијским извештајима, у свим материјално значајним аспектима усклађене са информацијама садржаним у финансијским извештајима. Верујемо да спроведени поступци провере представљају разуман основ за изражавање мишљења.

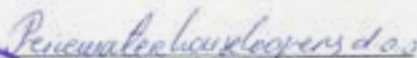
Мишљење

Према нашем мишљењу, остале информације садржане у Годишњем извештају Нафтне индустрије Србије а.д., Нови Сад за годину завршену на дан 31. децембра 2018. године усклађене су у свим материјално значајним аспектима са информацијама садржаним у финансијским извештајима.

Милivoје Нешовић
Лиценцирани ревизор

У Београду, 8. априла 2019. године

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Београд

1.02

Важни догађаји

Јануар - март

- Започет пројекат пројектовања и изградње комплекса за припрему гаса на пољу Жомбољ у Румунији.
- Завршени радови на реконструкцији и ребрендингу станице за снабдевање горивом Багрдан која је пуштена у рад 14. марта 2018. године.
- Инсталација система у енергани Панчево за регулацију протока мазута, којом је омогућена значајна уштеда у енергентима.
- Завршен ребрендинг на две бензинске станице: „12 фебруар“ (НИС бренд) и „Војводе Мишића“ (GAZPROM бренд).
- Уведена нова платна функција картице „Са нама на путу“.
- НИС и Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије потписали су Меморандум о сарадњи којим је предвиђено заједничко деловање у области науке и образовања.
- Представници НИС-а уручили донацију Институту за здравствену заштиту деце и омладине Војводине у Новом Саду за набавку нове медицинске опреме.

- Одржана Прва научно-техничка конференција Блока „Истраживање и производња“ и НТЦ-а.
- Започет пројекат 2D сеизмике „Теремија север“ у Румунији.
- Започет пројекат пројектовања и изградње комплекса за припрему нафте на пољу „Теремија“ у Румунији.
- Завршена аквизиција 3D сеизмичких података на истражном простору „Јужни Банат 2“.
- Започет пројекат 3D сеизмике на Блоку „ЕХ-3“ у Румунији.
- Започет нови пројекат 3D сеизмике у Србији „Турија IV“.
- Тестирана је прерада нове нафте „Iran Heavy“.
- Уградња система за адитивирање на возилима и почетак снабдевања и продаје ОПТИ горива на ССГ GAZPROM.
- Проширење активности *reselling*-а у каналу продаје авио-горива.
- У Нишу је отворена GAZPROM бензинска станица, 20. по реду у Србији која припада том премијум бренду малопродажних објеката.

Април - јун

Јул - Септембар

- Почело бушење две истражне бушотине у Румунији.
- Излазак партнера „Zeta Petroleum“ из концесије у Блоку „Жомбољ“, уз предају удела у корист „НИС Петрола“.
- Завршени радови на реконструкцији две станице за снабдевање горивом „Суботица 1“ и „Лазаревац“.
- Успостављање технолошких услова прикључења ТЕ-ТО „Панчево“ на постојеће линије унутар РНП.
- НИС шесту годину заредом исплатио дивиденду својим акционарима, а у те сврхе укупно издвојено 6,95 милијарди динара, односно 25 одсто прошлогодишње нето добити Друштва.
- У Рафинерији нафте Панчево с успехом окончана монтажа вангабаритне опреме у оквиру реализације пројекта изградње постројења за „Дубоку прераду“ помоћу технологије одложеног коксовања. Тим поводом организована је посета водећих домаћих медија градилишту у Рафинерији.

- Обележен јубилеј 50 година нафтног поља „Велебит“.
- Завршена аквизиција 3D сеизмичких података на истражном простору 3D „Турија IV“.
- У оквиру пројекта „Дубока прерада“ завршен детаљни пројекат, као и општи грађевински радови; испоручено 95% опреме и материјала за пројекат; монтирана је сва вангабаритна и критична опрема.
- У октобру месецу, остварена рекордна производња и отпрема битумена (54.000 тона).
- Максималан месечни обим прераде и дораде у новембру (387.000 тона) у последњих 10 година.
- У Новом Саду одржана Прва НИС међународна научно-техничка конференција, један од најзначајнијих скупова посвећених области истраживања и производње нафте и гаса у 2018. години.
- НИС на тржиште Србије лансирао „Јазак“ воду са новим визуелним идентитетом, који одликује савремени дизајн и унапређене еколошке карактеристике амбалаже.

- у Београду одржана завршна свечаност поводом деценије постојања НИС-овог програма друштвене одговорности „Заједници заједно“.
- Свечаним догађајем у Београду обележено 50 година од почетка производње у Рафинерији нафте Панчево.
- У оквиру модернизације малопродајне мреже НИС отворио реконструисане NIS Petrol бензинске станице у Новом Саду и Ковину, док је на GAZPROM бензинској станици „Жарково 2“ у Београду почела малопродаја компримованог природног гаса.

Важни догађаји након истека пословне године

- У Панчеву је свечаним догађајем обележен почетак изградње термоелектране-топлане (ТЕ-ТО) Панчево, који се реализује у партнерству НИС-а и „Гаспром енергохолдинга“.
- Потписивање Меморандума о сарадњи компаније НИС и Министарства здравља Републике Србије у оквиру програма друштвене одговорности "Заједници заједно".

Октобар - Децембар

1.03

НИС Група

НИС Група је један од највећих вертикално интегрисаних енергетских система у југоисточној Европи, који ангажује око 11.000 радника.

Основне делатности НИС Групе јесу истраживање, производња и прерада нафте и природног гаса, промет широког асортимана нафтних и гасних деривата, као и реализација пројеката у области петрохемије и енергетике.

Главни производни капацитети налазе се у Републици Србији, док су зависна друштва и представништва отворена у неколико земаља света.

Земље пословања на слици на страни 29

Циљ НИС-а је да буде највећи брзорастући енергетски систем у региону и пример другима по ефикасности пословања и динамици одрживог развоја, као и да у изазовним макроекономским околностима обезбеди нове вредности за своје акционаре, запослене и заједницу у којој послује.

Делатности

Пословне активности НИС Групе организоване су у оквиру матичног друштва НИС а.д. Нови Сад кроз Блок „Истраживање и производња“¹ и дивизију DOWNSTREAM².

Блок „Истраживање и производња“

Истраживање и производња

НИС је једина компанија у Србији која се бави истраживањем и производњом нафте и гаса. Активности НИС-а у овом сегменту обухватају још и оперативну подршку производњи, управљање резервама нафте и гаса, управљање разрадом лежишта нафте и гаса, велике пројекте у области истраживања и производње. Већина НИС-ових нафтних налазишта налази се у Србији, док компанија истражне радове изводи и у Румунији и Босни и Херцеговини. Најстарија инострана концесија НИС-а налази се у Анголи, где је експлоатација нафте започета још 1985. године.

У оквиру „Истраживања и производње“ послује и погон за припрему природног гаса, производњу ТНГ-а и газоллина и уклањање CO₂ у Елемиру, чији је пројектовани капацитет 65.000 тона ТНГ-а и газоллина годишње. У Елемиру је смештено и аминско постројење за пречишћавање природног гаса у ком се примењује HiPACT технологија (High Pressure Acidgas Capture Technology). Постојење у Елемиру је прво HiPACT постројење у Европи, а начин прераде гаса такав је да у потпуности спречава доспевање угљен диоксида у атмосферу.

1 Истраживање и производња и зависна друштва – НТЦ Нафтагас, Нафтагас-Нафтни сервиси и Нафтагас Транспорт.

2 Блок Прерада, Блок Промет, Дирекција Енергетика и зависно друштво Нафтагас – Технички сервиси.

Пројектом „Трансформација“ је формиран производни погон „Енергетика“ који се бави производњом електричне и топлотне енергије, као и производњом компримованог гаса.

НИС је у свим сегментима пословања одређен за стални технолошки развој и увођење иновација у пословању. У области истраживања и производње научно-технолошку подршку обезбеђује НТЦ „НИС-Нафтагас“ д.о.о. Нови Сад.

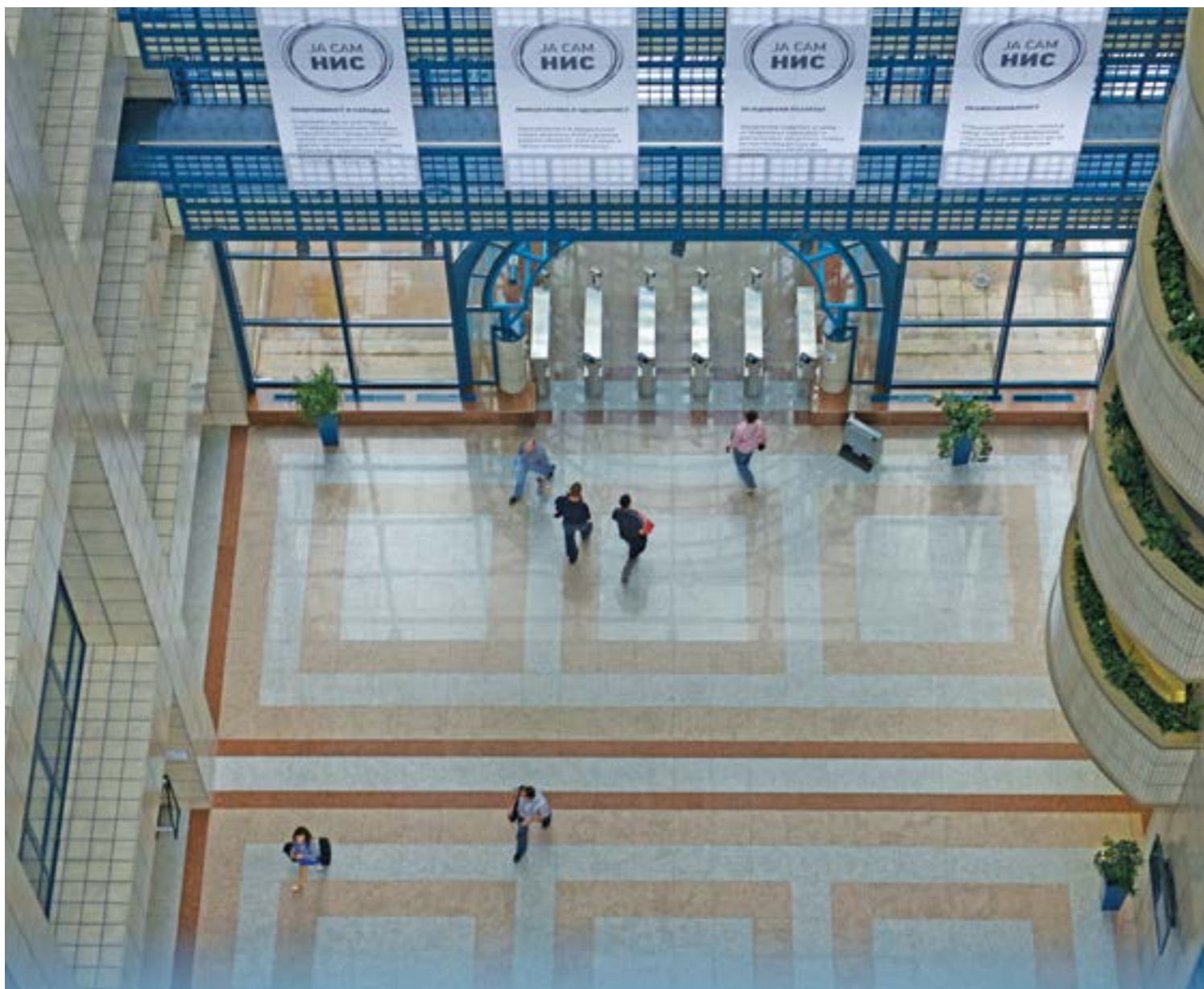
Сервиси

НИС поседује сопствене сервисне капацитете, који задовољавају потребе Групе и пружају услуге трећим лицима. Сервиси пружају услуге у области истраживања и производње нафте и гаса путем геофизичких испитивања,

израде, опремања и ремонта бушотина, као и спровођења специјалних операција и мерења на бушотинама.

Поред тога, пружају и услуге одржавања средстава за рад, изградњу и одржавање нафтно-гасних система и објеката. Поред превоза терета и ангажовања радних машина, Сервиси пружају и услугу превоза путника и изнајмљивања возила.

Циљ у овом сегменту пословања јесте јачање присуства у окружењу и на међународном тржишту, због чега је приоритет модернизација опреме, обезбеђивање што бољег квалитета пружених услуга, повећање техничко-технолошке ефикасности и пораст запослености у НИС-у и другим компанијама.

Дивизија DOWNSTREAM

Прерада

НИС управља Рафинеријом нафте у Панчеву чији је максимални пројектовани капацитет 4,8 милиона тона годишње. Рафинерија у Панчеву, након почетка рада комплекса МНС/ДНТ у 2012. години, производи: моторна горива евро-5 стандарда³, авио-гориво, течни нафтни гас, сировине за петрохемијску индустрију, уље за ложење, битумене и остале нафтне деривате. Стал-

³ Након завршетка изградње постројења за благи хидрокрекинг и хидрообраду (МНС/ДНТ) у 2012. години, НИС у потпуности прелази на производњу моторног горива европског стандарда квалитета

на модернизација прерађивачких капацитета НИС-а омогућила је домаћу производњу горива европског стандарда квалитета, а НИС Групи обезбедила стратешки важну позицију лидера на регионалном тржишту нафтних деривата.

У Рафинерији нафте Панчево у току је изградња постројења за дубоку прераду с технологијом одложеног коксовања, кључног пројекта друге фазе модернизације Рафинерије. Почетак рада постројења планиран је за трећи квартал 2019. године. Након завршетка овог пројекта, Рафинерија у Панчеву ће производити веће количине најквалитетнијих деривата, пре свега дизела, а такође ће почети и производња нафтног кокса, производа који се сада увози у Србију.

Промет

Структура промета НИС-а обухвата извозне и домаће велепродајне испоруке сирове нафте, гаса и нафтних деривата, као и малопродају готових нафтних деривата, течног нафтног гаса и низа пратећих производа. Све врсте горива пролазе строго и редовну лабораторијску контролу и одговарају захтевима домаћих и међународних стандарда.

НИС у Србији поседује највећу малопродајну мрежу на тржишту, а бензинске станице НИС-а активне су и у Босни и Херцеговини, Бугарској и Румунији. НИС у Србији и региону управља мрежом од преко 400 малопродајних објеката, а на тржишту наступа са два брэнда: „НИС Петрол“ и премијум брэндом бензинских станица – „Гаспром“. Као посебне пословне правце НИС развија снабдевање авио-горивом, снабдевање пловних објеката горивом, промет мазива и битумена.

Област бизнис-мазива, једна од кључних области „non fuel“ бизниса НИС-а, од великог је значаја за повећање препознатљивости брэнда и лојалности потрошача. Та област обухвата производњу, продају, развој и маркетинг мазива и техничких течности.

Енергетика

НИС се бави производњом електричне и топлотне енергије из конвенционалних и обновљивих извора, производњом и продајом компримованог природног гаса, набавком, продајом и управљањем портфолијом природног гаса, трговином електричном енергијом, развојем и увођењем стратешки важних енергетских пројеката, развојем и имплементацијом пројеката за повећање енергетске ефикасности.

Од 2013. године на нафтним и гасним пољима, на осам локација у Србији, НИС је пустио у рад мини-електране чија је максимална снага 14,5 МWe. Еколошка предност коришћења ових мини-електрана огледа се у производњи електричне и топлотне енергије из гаса, који до сада није био искоришћен због велике количине угљен-диоксида и азота или није могао бити валоризован услед непостојања гасне инфраструктуре. НИС развија и трговину електрич-

ном енергијом и поред тржишта Србије, присутан је на тржиштима Босне и Херцеговине, Црне Горе, Румуније, Словеније и Мађарске а тргује и на граници са БЈР Македонијом.

Кључни задатак у овом сегменту пословања у наредном периоду биће изградња додатних капацитета за производњу електричне енергије. У сарадњи с компанијом „Гаспром енергохолдинг“ НИС реализује пројекат изградње Термоелектране-топлане (ТЕ-ТО) „Панчево“ на локацији Рафинерије нафте (снаге до 196 MW), док с партнерима развија и пројекат ветроелектране (снаге до 102 MW).

Подршку основним делатностима пружа девет функција унутар матичног Друштва – НИС а.д. Нови Сад. Од тих функција подршке пет је делимично децентрализовано и има функционолно подређене делове у оквиру блокова. То су: Функција за финансије, економику, планирање и рачуноводство, Функција за стратегију и инвестиције, Функција за набавку, Функција за организациона питања и Функција за HSE. Остале четири функције су централизоване: Функција за правна и корпоративна питања, Функција за корпоративну заштиту, Функција за спољне везе односе са државним органима и ПР и Функција за интерну ревизију⁴. Један од заменика генералног директора задужен је за петрохемијске послове.

⁴ Ова функција је подређена генералном директору, док лице одговорно за унутрашњи надзор подноси извештаје Комисији за ревизију Одбора директора.

1945.

Основано Трговачко предузеће за промет нафте и нафтних деривата.

1952.

Пронађено прво нафтно поље на северу земље, код Јерменоваца у Банату.

1968.

Почеле да раде рафинерије нафте у Панчеву и Новом Саду. Откривено налазиште нафте „Велебит“.

1953.

Почела интензивна изградња првих бензинских станица у највећим градовима Србије.

1985.

Почела експлоатација нафте у Анголи, чиме је НИС први пут ушао у концесију ван граница државе.

1930 ••••• 1940 ••••• 1950 ••••• 1960 ••••• 1970 •••••

1949.

Формирано предузеће за истраживање и производњу нафте „Нафтагас“. Откривена прва гасна налазишта.

1963.

Завршена изградња првог магистралног гасовода који је спајао сва нафтна поља са Панчевом, где ће и бити изграђена прва рафинерија.

1991.

Основано Јавно предузеће „Нафтна индустрија Србије“.

1999.

Током НАТО бомбардовања НИС претрпео људске и материјалне губитке, након чега је уследила интензивна обнова оштећених постројења.

2005.

НИС добија статус акционарског друштва.

2011.

Почиње регионална експанзија НИС-а. Формирана зависна друштва у Босни и Херцеговини, Бугарској, Мађарској и Румунији.

2015.

Почетак продаје бензина „G-Drive 100“ на „Гаспром“ бензинским станицама.

2008.

На тржишту Србије појавио се бренд уља и мазива NISOTEC.

2012.

Завршетак прве фазе модернизације Рафинерије нафте Панчево и почетак производње горива евро 5 квалитета.

У Београду свечано отворена прва премијум бренд бензинска станица „Гаспром“.

2016.

Почетак рада Аминског постројења за пречишћавање природног гаса у Елемиру.

НИС почео продају премијум дизел-горива „G-Drive Diesel“.

1980

1990

2000

2010

2020

2009.

Већински акционар НИС-а постаје руска компанија ЈАД „Гаспром њефт“.

Почетак модернизације производног комплекса.“

2013.

Почетак исплата дивиденди акционарима из добити за претходну годину.

Започета трансформација НИС-а у енергетску компанију. Пуштено у рад прво когенерационо постројење у Сиракову.

2017.

Почетак радова на постројењу за дубоку прераду.

Потписан уговор о изградњи Термоелектране-топлане „Панчево“.

Усвојена корпоративна Стратегија развоја до 2025. године.

2010.

НИС постаје отворено акционарско друштво листирано на Београдској берзи.

2014.

Продаја првих количина електричне енергије на тржишту.

2018.

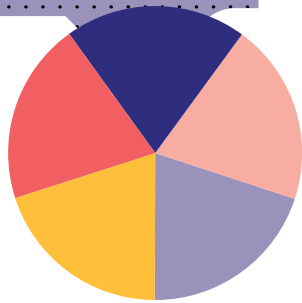
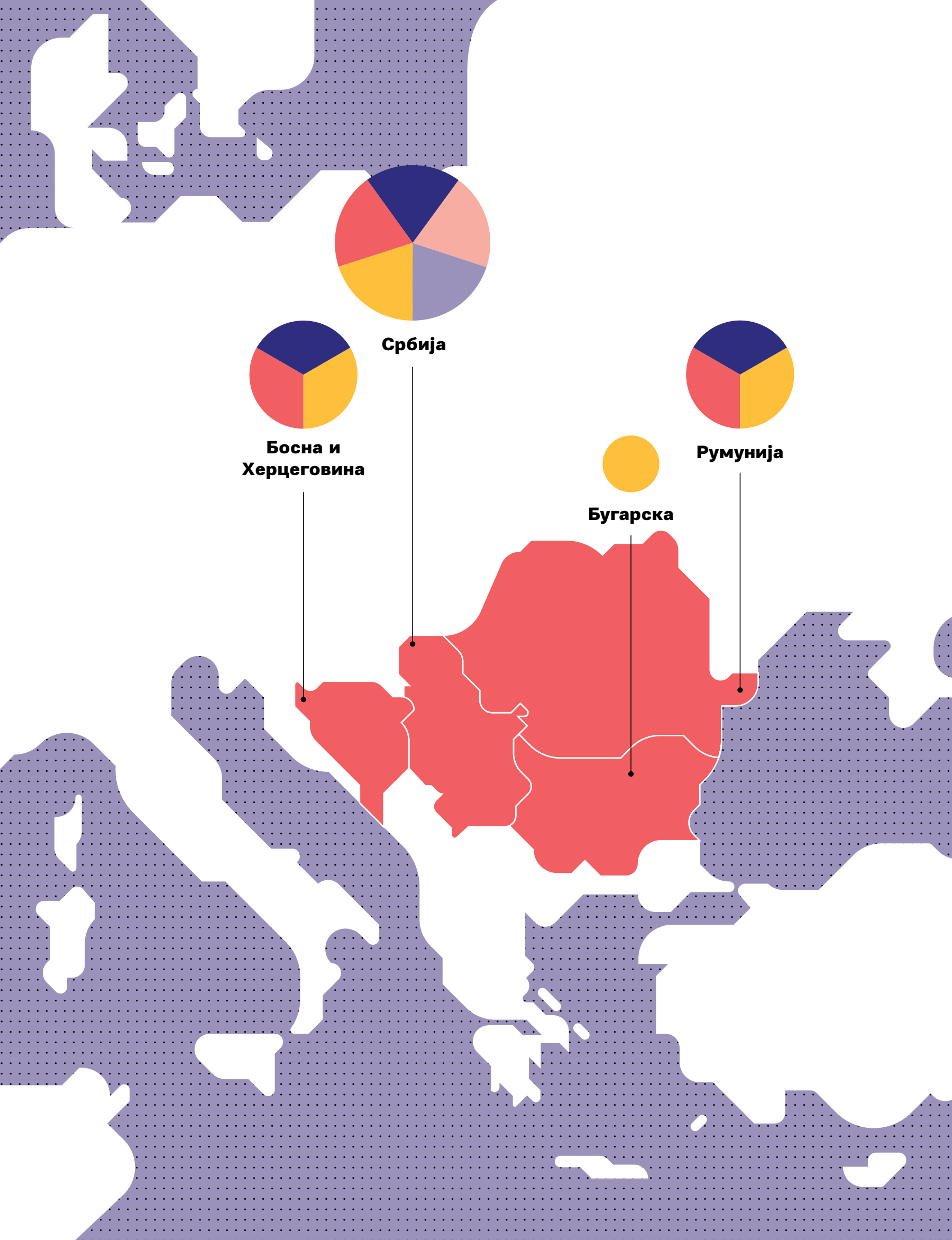
Настављене активности на реализацији пројекта „Дубока прерада“.

Земље пословања

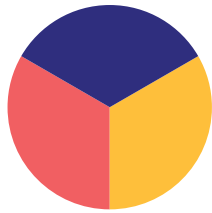
Седиште НИС-а и главни производни капацитети налазе се у Републици Србији: нафтна и гасна налазишта, Рафинерија нафте Панчево, мрежа складишта, као и малопродајна мрежа. У складу са стратегијом дугорочног развоја, НИС у 2010. и 2011. започиње ширење делатности ван Србије, а развој пословања на тржишту региона један је од стратешких циљева НИС-а. Регионална експанзија одвија се у два основна правца – на пољу истраживања и производње нафте и гаса (у Румунији и Босни и Херцеговини) и кроз развој малопродајне мреже (у Бугарској, Босни и Херцеговини и Румунији). Поред тога, НИС је активан на пољу трговине електричном енергијом где је, поред тржишта Србије, присутан и на тржиштима Босне и Херцеговине, Црне Горе, Румуније, Словеније и Мађарске.

- Истраживање и производња
- Прерада
- Сервиси
- Промет
- Енергетика

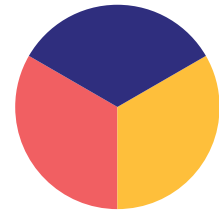

Србија

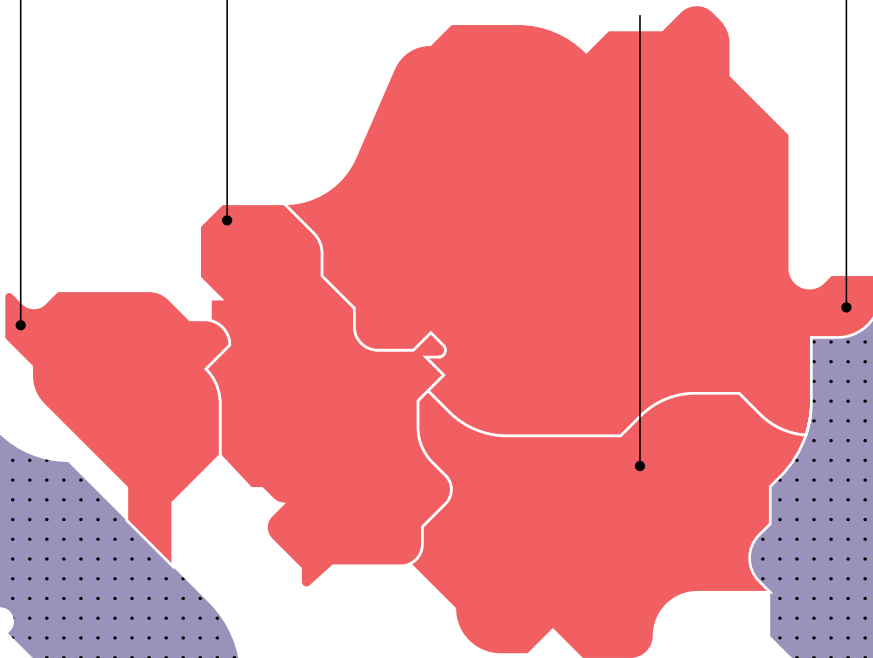
**Босна и
Херцеговина**

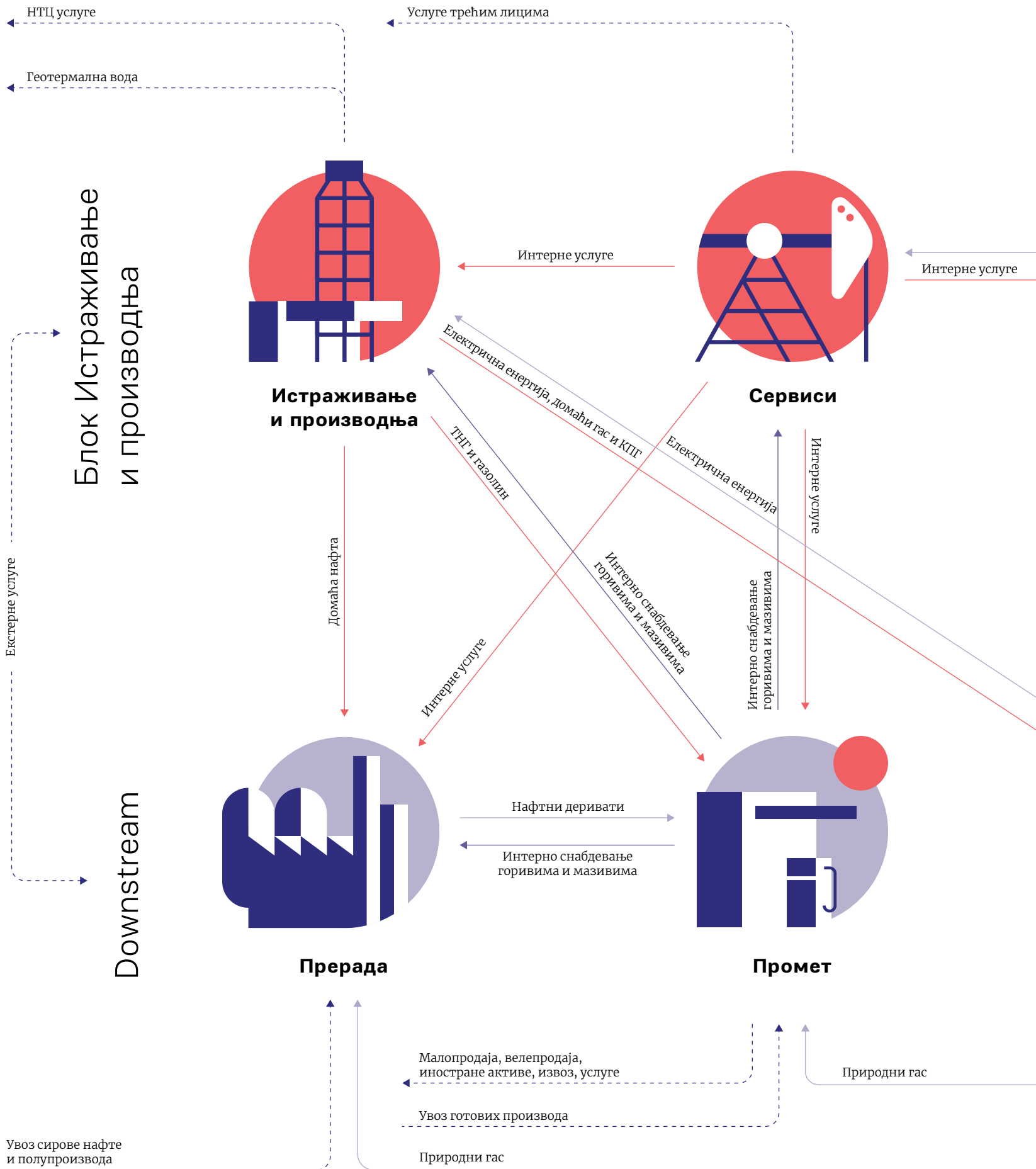

Румунија

Бугарска

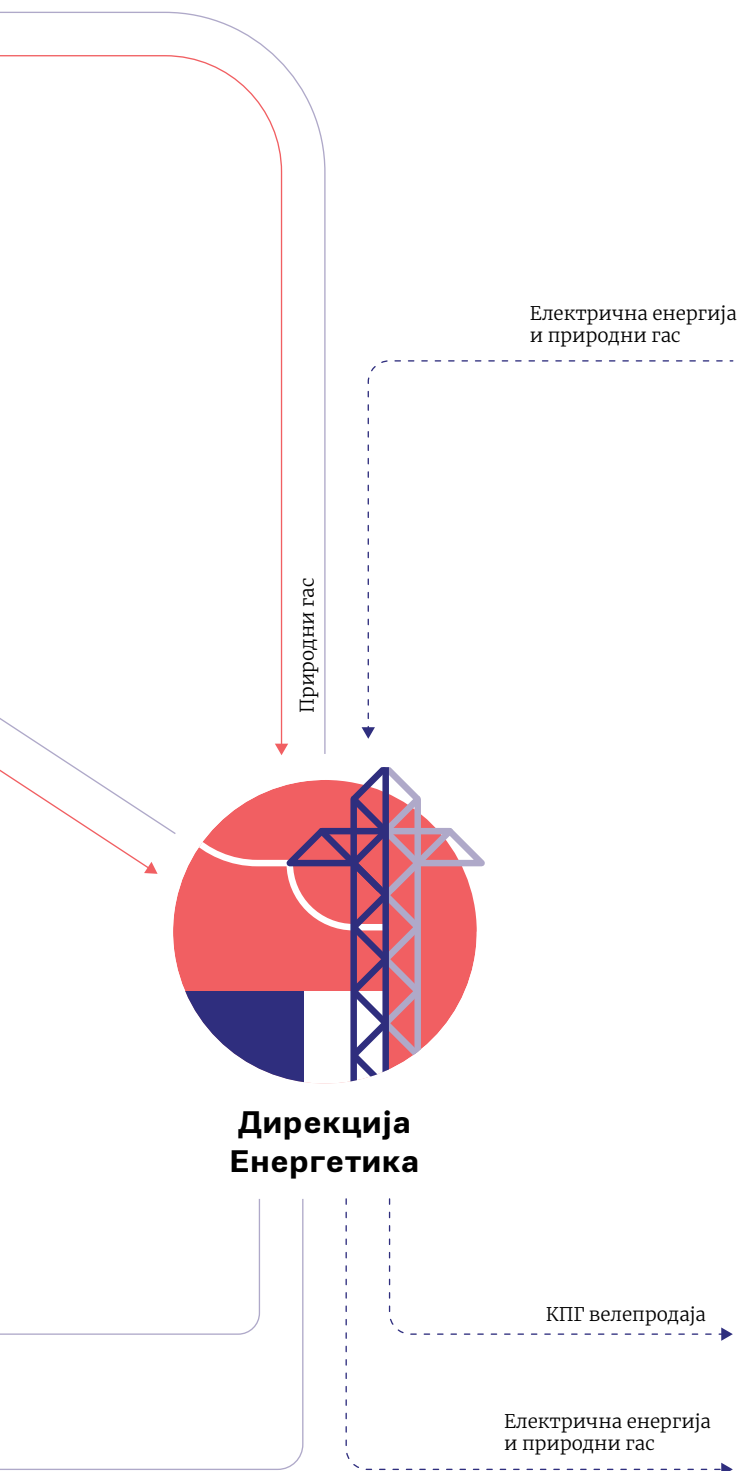
Интерсегментне цене

Концепт методологије интерсегментних цена заснован је на тржишном принципу и принципу „један производ, једна трансферна цена“.

Принцип „један производ, једна трансферна цена“ значи да је „кретање“ једног производа између различитих профитних центара унутар НИС-а вредновано по једној цени, без обзира на то између којих профитних центара је настало кретање.

Интерсегментне цене служе за генерисање интерних прихода између сегмената пословања НИС-а и утврђене су тако да одражавају тржишни положај сваког сегмента пословања.

- Интерсегментна цена за домаћу нафту утврђена је према тзв. „извозном паритету“.
- Интерсегментна цена природног гаса одговара продајној цени природног гаса по којој НИС продаје природни гас ЈП „Србијагас“.
- Интерсегментне цене деривата нафте и деривата природног гаса дефинисане су према следећим принципима:
  1. комбиновани увозно-извозни паритет је принцип приликом обрачуна интерсегментних цена деривата, чији је режим увоза на домаће тржиште слободан и постоји значајан удео извозних канала у структури продаје.
  2. увозни паритет примењен приликом обрачуна интерсегментних цена деривата чији је увоз слободан и у чијој структури продаје преовладава продаја на домаћем тржишту;
  3. извозни паритет је принцип коришћен за деривате који се претежно извозе.
  4. за остале деривате нафте тј. оне деривате који по својим специфичностима не спадају ни у једну од претходне три групе (комбиновани увозно-извозни паритет, увозни паритет, извозни паритет) карактеристично је да се продају малом броју познатих купаца чије су продајне цене дефинисане годишњим или дужим уговорима, и представљају алтернативу производњи других деривата или технолошки вишак у производњи.

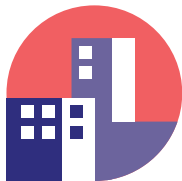

Производи

- Природни гас
- Компримовани природни гас
- Моторна горива
- Авио-горива
- Бункер горива
- Енергетска горива
- Мазива и уља
- Битумен
- Уља за ложење
- Петрохемијски производи
- Остали производи.

Пословна структура НИС Групе

Зависна друштва

- ◆ „Нафтагас – Технички сервиси“ д.о.о. Зрењанин
- ◆ „Нафтагас – нафтни сервиси“ д.о.о. Нови Сад
- ◆ „Нафтагас – транспорт“ д.о.о. Нови Сад
- ◆ НТЦ „НИС Нафтагас“ д.о.о. Нови Сад
- ◆ О Зоне а.д. Београд
  - „НИС Енерговинд“ д.о.о. Београд
- ◆ „НИС Оверсиз“ о.о.о. Санкт Петербург
- ◆ „НИС Петрол“ е.о.о.д. Софија
- ◆ „НИС Петрол“ с.р.л. Букурешт
- ◆ „НИС Петрол“ д.о.о. Бања Лука
  - „Г – Петрол“ д.о.о. Сарајево
- ◆ „Панон Нафтагас“ к.ф.т. Будимпешта
- ◆ „Јадран Нафтагас“ д.о.о. Бања Лука
- ◆ „НИС-Светлост“ д.о.о. Бујановац

Представништва и огранци

- ◆ Огранци у Србији*
- ◆ Представништво Ангола
- ◆ Представништво Бугарска
- ◆ Представништво Хрватска
- ◆ Представништво Босна и Херцеговина **
- ◆ Представништво Румунија
- ◆ Представништво Руска Федерација
- ◆ Огранак Туркменистан ***

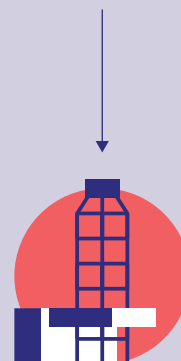
* Према одредбама Закона о туризму Републике Србије, уколико привредно друштво не обавља угоститељску делатност као претежну делатност, ради обављања ове делатности дужно је да образује и у одговарајућем регистру региструје огранак, односно простор ван пословног седишта или да на други начин образује одговарајућу организациону јединицу која се евидентира у Регистру туризма. Из овог разлога Друштво је све бензинске станице на којима се обавља угоститељска делатност регистровало као засебне огранке. Списак бензинских станица које су регистроване као огранци налази се на веб адреси <http://ir.nis.eu/sr/korporativno-upravae/grupa/>.

** Дана 27.12.2018. године затворено је представништво у Босни и Херцеговини.

*** Покренут је поступак ликвидације.

Корпоративни
центар ←

Блок „Истраживање и производња“

Блок „Истраживање и производња“

- ◆ Дирекција за производњу нафте и гаса
- ◆ Департман за планирање, економику и контролу
- ◆ Департман за перспективни развој и реализацију пројеката
- ◆ Департман за геолошка истраживања и разраду лежишта
- ◆ Сектор за HSE
- ◆ Сектор за HR
- ◆ Сектор за набавку
- ◆ Група за административно-документациону подршку

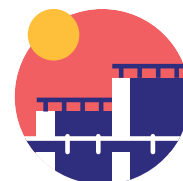
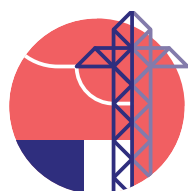

Представништва
и огранци

Пословна структура НИС а.д. Нови Сад

Дивизија Downstream

Група за административно-
документациону подршку

Дирекција
„Енергетика“

Департман
за метрологију

Блок
„Прерада“

Блок
„Промет“

Департман
за планирање,
оптимизацију
и анализу
производње
и комерцијалу

Сектор за
сирову нафту

- ♦ Дирекција за производњу
- ♦ Техничка дирекција
- ♦ Департман за ПЕК
- ♦ Департман за развој и инвестиције
- ♦ Сектор за HSE
- ♦ Сектор за МТ и СП
- ♦ Сектор за HR

- ♦ Комерцијалне активности
- ♦ Малопродаја
- ♦ Дирекција за логистику
- ♦ Развој
- ♦ Департман за координацију
- ♦ Департман за ПЕК
- ♦ Департман за организациона питања
- ♦ Департман за контролу квалитета и метрологију
- ♦ Сектор за МТ и СП
- ♦ Сектор за HSE
- ♦ Погон Јазак

Мисија

Одговорно користећи природне ресурсе и савремене технологије, пружити људима балканског региона енергију за кретање ка бољем.

Визија

НИС ће бити признати лидер балканског региона у свом ресору, по динамици одрживог развоја и повећања ефикасности, испољавајући висок ниво друштвене и еколошке одговорности, као и савремене стандарде услуживања купаца.

Вредности

Професионализам

СТИЦАЊЕ савременог знања у циљу сталног унапређивања стручности и способност да се она примени у конкретном процесу рада.

Позитивност и сарадња

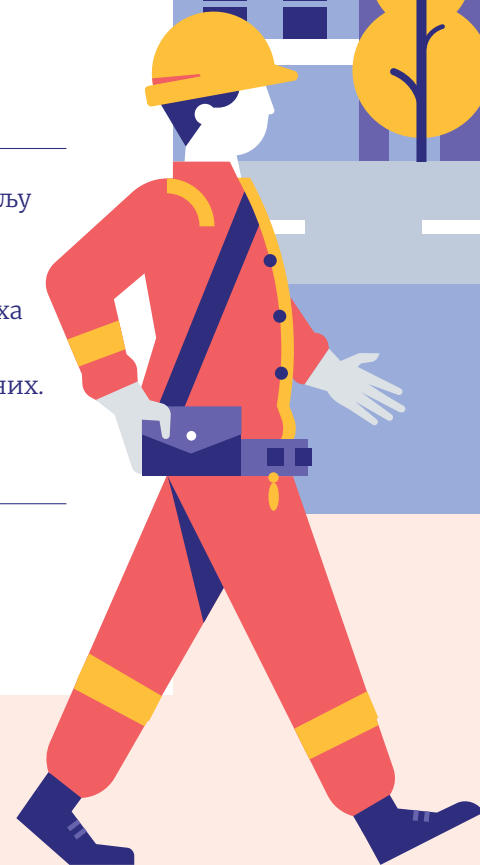
СПРЕМНОСТ да се учествује у мултифункционалним групама и пројектима, предусретљивост према захтевима колега из других организационих делова компаније, спремност да се размене информације, способност за рад у тиму.

Иницијатива и одговорност

ПРОНАЛАЖЕЊЕ и предлагање нових решења, како у домену радних обавеза, тако и шире у сфери интереса компаније.

Заједнички резултат

ЗАЈЕДНИЧКИ подухват у циљу остваривања видљивог и упечатљивог резултата, тежња ка постизању успеха уз неизоставну узајамну помоћ и сарадњу запослених.

1.04

Стратегија

Стратегија 2025

У 2017. години усвојена је нова интегрисана корпоративна Стратегија 2025 која ће обезбедити даљи раст, као и профитабилност за акционаре, запослене и ширу друштвену заједницу.

Основни стратешки циљеви НИС-а су:

- очување показатеља производње и раста ресурсне базе;
- повећање дубине и ефикасности прераде;
- повећање продаје деривата кроз сопствене канале продаје и модернизација малопродајне мреже;
- диверсификација пословања изградњом нових капацитета за производњу електричне енергије, и
- оптимизација оперативних перформанси.

Истраживање и производња

Највећи део инвестиција које НИС планира до 2025. године биће издвојен за сегмент истраживања и производње. НИС у предстојећем периоду очекује мањи пад базне производње нафте и гаса у односу на претходну годину, али ће он бити надомештен разрадом постојећих лежишта, геолошко истражним радовима у Србији, даљим развојем најпрофитабилнијих иностраних концесија, пре свега у Румунији, као и константним повећањем ефикасности пословања.

Прерада

Развој прераде НИС-а кроз модернизацију Рафинерије нафте у Панчеву и повећање енер-

Информације
о статусу
пројекта „Дубока
прерада“ на
страни 65

гетске и оперативне ефикасности у том сегменту један је од основних задатака НИС-а до 2025. године. У Рафинерији нафте Панчево већ је започета изградња постројења за дубоку прераду технологијом одложеног коксовања, која представља пројекат вредан више од 300 милиона евра и једну од највећих инвестиција у Србији у наредним годинама. Рад нових постројења допринеће повећању дубине прераде, а биће диверсификована и промењена структура производа у корист светлих производа и веће количине производа који задовољавају европске стандарде квалитета.

Промет

Стратегија дефинише модернизацију малопродајне мреже и повећање њене рентабилности кроз раст продаје брендираног горива и развој допунског бизниса, као и повећање ефикасности и обима велепродаје и развој на иностраним продајним тржиштима. У наредном периоду, НИС ће се посветити развоју и унапређењу пословања бизнис-линија специјализованих производа – авио-горива, мази-ва и бункер горива, и то кроз подизање нивоа специјализоване логистике и унапређење квалитета производа и пратећих услуга.

Енергетика

Раст производње електричне енергије и повећање ефикасности енергетског блока основни су циљеви НИС-а у сегменту енергетике. Кључни пројекти у овом сегменту пословања биће изградња нове Термоелектране-топлане „Панчево“, даљи раст производње електричне енергије у малим електранама, развој пројекта ветрогенерације, а планиран је и значајан раст у трговини електричном енергијом.

Програми оперативне ефикасности у свим деловима НИС-а биће и у наредном периоду кључни извор подизања нивоа успешности пословања и остаће један од главних стратешких циљева у условима сложеног пословног окружења.

Стратегија успеха

Успешну пословну 2018. годину обележила су и два значајна рекорда. Постигли смо најбоље резултате у области прераде нафте и промета нафтних деривата у последњих 10 година.

Истовремено смо повећали извоз за

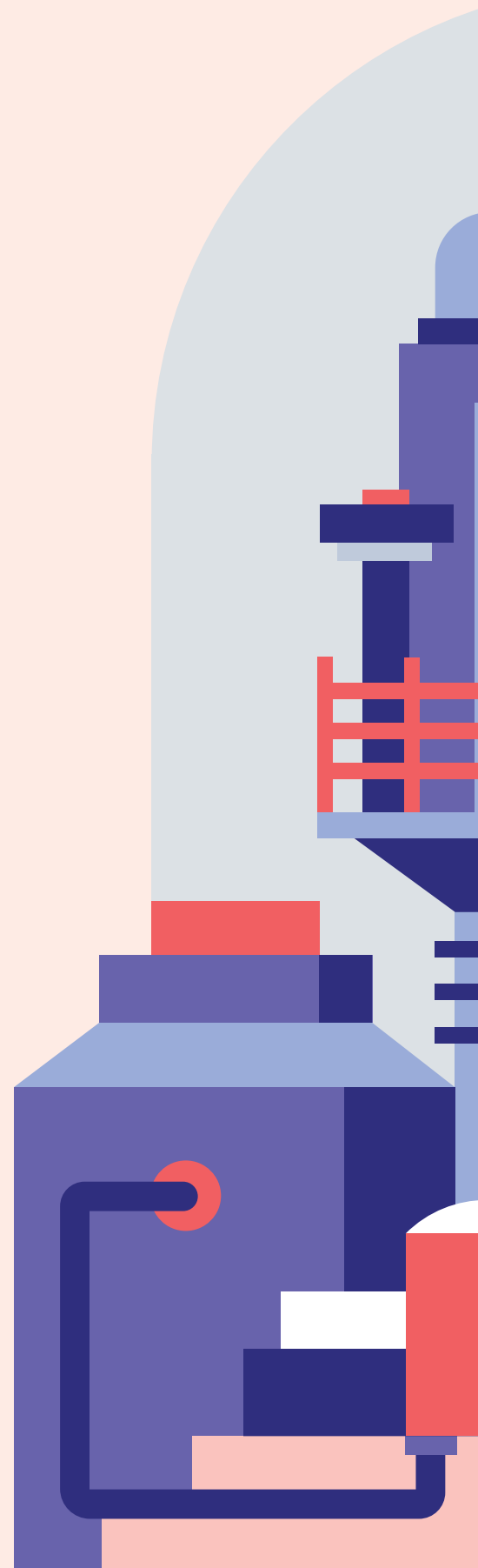
14%

и ојачали конкурентност на регионалном тржишту.

У 2018. години прославили смо и

50

година производње у Рафинерији у Панчеву која постаје све модернија и ефикаснија.

1.05 Управљање ризицима

Интегрисани систем управљања ризицима

Ризик је вероватан будући догађај који може да изврши негативан или позитиван утицај на достизање постављених циљева Друштва на свим нивоима управљања. Управљање ризиком је континуиран и систематичан бизнис процес који омогућује подршку при доношењу управљачких одлука у условима изложености ризицима.

Пословање Друштва повезано је с различитим ризицима чија реализација може да доведе до суштинских одступања од постављених циљева. Друштво признаје постојање ризика и настоји да активно управља ризицима на системској основи. Ефикасно управљање ризицима обезбеђује Друштву континуитет пословања, а дефинисани оквир управљања ризицима представља основу за доношење пословних одлука.

НИС је дефинисао своје циљеве у области управљања ризицима и успоставио интегрисани систем управљања ризицима (ИСУР). Циљ Друштва у области управљања ризицима јесте повећање ефективности и ефикасности управљачких одлука посредством идентификације, анализе и процене ризика који их прате, као и обезбеђивање максималне ефективности и ефикасности мера за управљање ризицима у току реализације донетих одлука.

Циљеви Друштва у области управљања ризицима остварују се реализацијом следећих задатака:

- успостављањем културе управљања ризицима у Друштву ради достизања заједничког схватања основних принципа и приступа управљању ризицима од стране руководства и запослених;
- дефинисањем и успостављањем системског приступа идентификовању и процени ризика који постоје у пословању Друштва, како у целини, тако и у појединим областима пословања;
- подстицањем размене информација о ризицима између организационих делова Друштва и заједничког дефинисања мера за управљање ризицима и
- достављањем систематичних информација о ризицима органима управљања Друштва.

ИСУР је скуп фаза, методолошког оквира и инструмената који су усмерени на обезбеђивање ефикасности и ефективности процеса управљања ризицима у НИС-у.

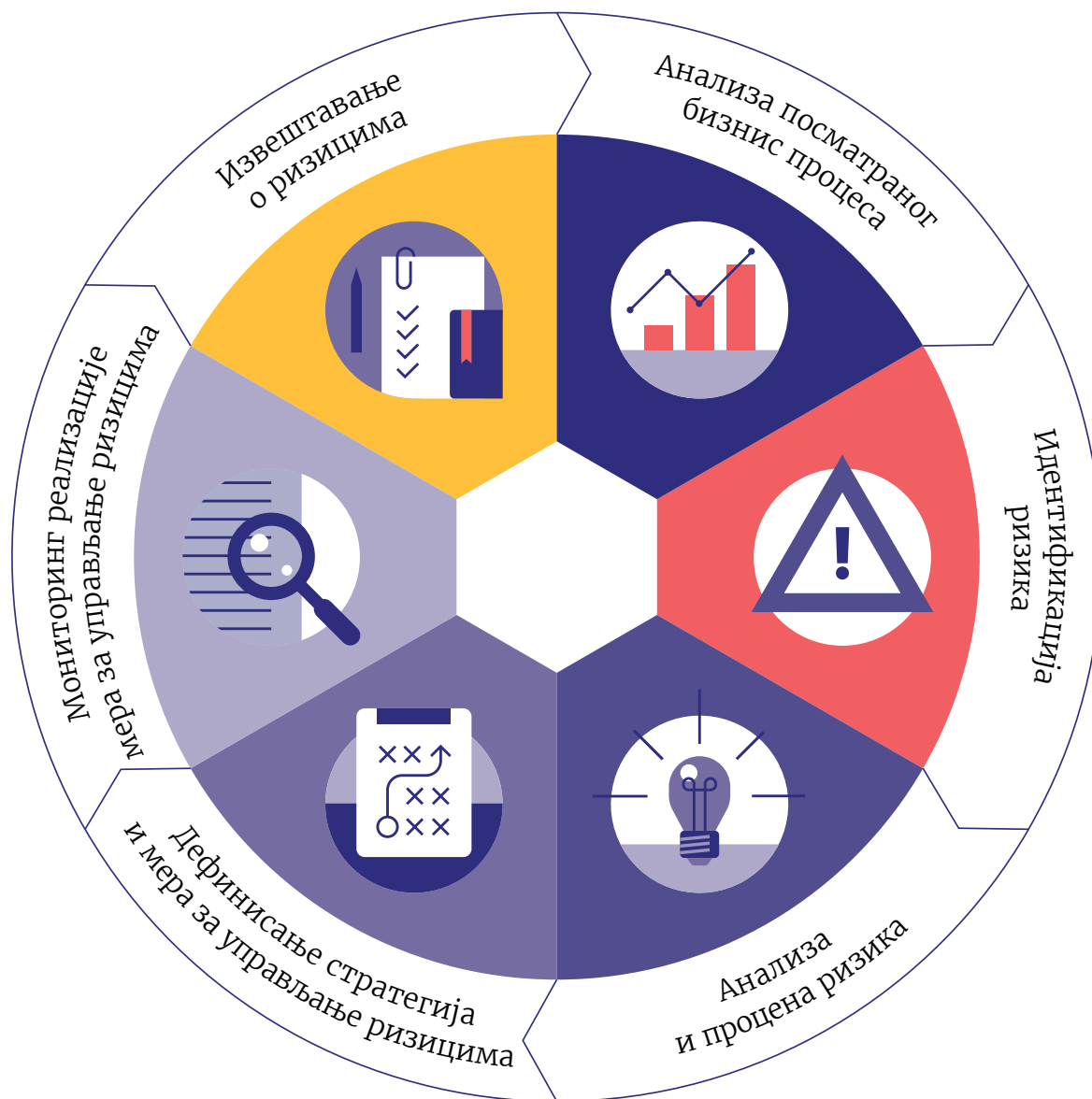
Шема бизнис-процеса ИСУР у НИС-у

Основни принцип овог система подразумева то да је одговорност за управљање ризицима додељена власницима ризика, односно власницима бизнис-процеса у Друштву. Овакав приступ омогућава да се у свим процесима Друштва дефинише одговорност за управљање и праћење ризика, као и да се осигура припрема одговарајућих планова мера за управљање ризицима на нивоу бизнис процеса односно НИС-а као целине.

У матичном Друштву формирана је Служба за мониторинг система управљања ризицима, која координира и континуирано развија овај бизнис процес.

Поред тога, интегрисани системи менаџмента (ИМС), организациона структура, стандарди и друга интерна регулатива, кодекс корпоративног управљања и кодекс пословне етике заједно формирају систем интерних контрола, који представља водич за реализацију пословних активности НИС-а и ефективно управљање повезаним ризицима.

У НИС-у се ризици идентификују и процењују помоћу анализе извора података (интерних и екстерних база, KRI-ева), интервјуа, риск-сесија итд., а рангирају се према нивоима, у складу с матрицом ризика, дефинисаном на основу склоности ка ризицима (кључни ризик Друштва, кључни ризик дивизије/блока/функције, ризик дивизије/блока/функције). Процена се врши квантитативном или квалитативном методом.

ИСУР у процесу пословног планирања

Кључне ризике, повезане с циљевима друштва, потврђује Одбор директора кроз усвајање бизнис-планова. Процена ризика је саставни део процеса бизнис-планирања, а информације о кључним ризицима: процењени финансијски утицај ризика, мере за управљање ризицима и потребни

финансијски ресурси за реализацију мера – саставни су део усвојених бизнис-планова.

У свом пословању Група је изложена оперативним, политичким, тржишним, финансијским и репутационим ризицима.

Оперативни ризици

Опис ризика

Мере за управљање ризицима

Пројектни ризици

Циљ НИС Групе у сегменту који се односи на геолошке истражне радове јесте повећање ресурсне базе и производње НИС-а. Остварење циља у великој мери зависи од успеха геолошко-истражних радова, усмерених на развој бушотинског фонда у земљи и у иностранству.

Главни ризик у области истраживања и производње нафте и гаса представља непотврђивање процењених резерви и, као последица тога, неостваривање планираног раста ресурсне базе НИС-а.

Мере које се примењују у циљу смањења ризика су извођење нових 3D сеизмичких испитивања применом најсавременије *wireless* технологије, одабир кандидата за истражно бушење на основу комплексне интерпретације сеизмичких података, експертиза програма геолошко-истражних радова од стране највећег акционара и одабир најперспективнијих бушотина уз примену најсавременијих метода истраживања. У циљу смањења ризика посебна пажња се посвећује доброј припреми пројеката за реализацију и квалитетном мониторингу у току извођења геолошко-истражних радова.

У циљу смањења лиценцих ризика геолошко-истражни радови изводе се у складу с динамиком, дефинисаном пројектима геолошких истраживања и одредбама Закона о рударству и геолошким истраживањима који, између осталог регулише и област истраживања и производње нафте и гаса.

Тржишни ризици

Опис ризика

Мере за управљање ризицима

Ценовни ризик

НИС Група је због своје основне активности изложена ризицима промене цена, и то цена сирове нафте и нафтних деривата, које утичу на вредност залиха и марже у преради нафте, што даље утиче на будуће токове новца.

Део ових ризика елиминише се кроз прилагођавања продајних цена нафтних деривата променама цена нафте и деривата. На нивоу Групе „Гаспром њефт“ врши се процена потреба за коришћењем одређених инструмената робног хеџинга за зависна друштва у оквиру Групе, укључујући и НИС а.д. Нови Сад као зависно друштво.

Осим тога, у циљу смањења потенцијалног негативног утицаја овог ризика, спроводе се следеће мере:

- годишње планирање, засновано на изради више сценарија, праћење планова и благовремено кориговање оперативних планова набавке сирове нафте;
- редовна заседања Комисије НИС а.д. Нови Сад за набавку/продају сирове нафте ради разматрања свих најзначајнијих питања, како у процесу набавке, тако и у процесу продаје сирове нафте (продаја нафте из Анголе – *Palanca* сирове нафте);
- тенденција закључења дугорочних уговора за набавку сирове нафте по што повољнијим комерцијалним условима, са дужим роковима плаћања на бази отвореног рачуна, као и закључења купопродајних уговора, по основу којих би НИС а.д. Нови Сад, у складу са закљученим међудржавним споразумима, био ослобођен обавезе плаћања царине при увозу, а по основу остварења преференцијалног статуса;
- проширење круга испоручилаца, успешна сарадња са компанијама из ЕУ, све већа конкурентност у тендерској процедури набавке из увоза и све видљивији резултати помака у погледу набавних цена;
- проширење/диверсификација корпе нафте за потенцијалну набавку из увоза, обезбеђење узорака оних типова нафте који се до сада нису прерађивали у Рафинерији нафте Панчево;
- стална настојања да се оптимизују процеси и тежња ка што бољим економским ефектима и показатељима;
- повремено спровођење бенчмаркинг-процедуре ради испитивања тржишта и кретања цена, односно сагледавања комерцијалних капацитета најзначајнијих потенцијалних испоручилаца сирове нафте, реномираних компанија које су доминантне и поуздане у трговини сировом нафтом.

Политички ризик

Опис ризика

Мере за управљање ризицима

Ризик увођења економских рестриктивних мера ЕУ и САД „Гаспром њефт“ Групи

Као резултат увођења економских рестриктивних мера ЕУ и САД „Гаспром њефт“ Групи настао је ризик за дугорочни развој услед ограничених могућности дугорочног задуживања код пословних банака које припадају банкарским групацијама са седиштем у ЕУ и САД.

НИС редовно прати догађања на међународној сцени и оцењује последице по пословање компаније. Осим тога, у складу са дозвољеним изузецима санкционог режима (дугорочно задуживање је могуће искључиво ако је намењено финансирању увоза роба и услуга из ЕУ), пословање НИС-а континуирано се прилагођава овој могућности кроз повећање обима увоза роба и услуга од ЕУ добављача. На тај начин, обезбеђују се средства за финансирање дугорочног развоја НИС-а и поред ограничења санкционог режима.

Финансијски ризици	
Опис ризика	Мере за управљање ризицима
Валутни/девизни ризици	
НИС Група послује у међународним оквирима и изложена је ризику промене курса страних валута, који проистиче из пословања различитим валутама, првенствено USD и EUR. Ризик проистиче из будућих трговинских трансакција и признатих средстава и обавеза.	Део ризика који се односи на утицај промене курса националне валуте према USD неутралише се кроз природни хеџинг продајних цена нафтних деривата које се прилагођавају променама курса. Осим тога, користе се и инструменти управљања ризицима као што су форвард трансакције на девизном тржишту, које доприносе смањењу ефекта негативних курсних разлика у ситуацији депресијације националне валуте према USD или EUR. У остале мере спадају и уравнотежавање девизног подбиланса у смислу уједначавања валута наплате извоза са валутама девизних обавеза, управљање валутном структуром кредитног портфолија и сл.
Каматни ризици	
НИС Група је изложена ризику промене каматне стопе – и са аспекта задуживања код банака, и са аспекта пласирања средстава.	НИС а.д. Нови Сад задужује се код пословних банака по променљивим или фиксним каматним стопама у зависности од пројекција промена базних каматних стопа на тржишту новца. Пласирање новчаних средстава у виду интеркомпанијских кредита/зајмова датих трећим лицима врши се по променљивим или фиксним каматним стопама, док се пласирање новчаних средстава у виду орочених или а виста депозита врши по фиксним каматним стопама. Пласирање новчаних средстава у виду депозита врши се у складу с методологијом кредитних лимита пословних банака (средства се по реципроцитету пласирају само код кључних пословних банака код којих се НИС а.д. Нови Сад задужује по основу кредита, односно кредитних/документарних линија). У том смислу, приход и новчани токови по основу банкарских депозита углавном не зависе од промена базних каматних стопа, док је у случају пласмана у виду датих кредита/зајмова изложеност ризику промене базних каматних стопа (EURIBOR, LIBOR и сл.) већа.
Ризик наплате потраживања	
Настаје код готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, интеркомпанијских кредита/ зајмова датих трећим лицима, као и због изложености ризику у трговини на велико и мало, укључујући ненаплаћена потраживања и преузете обавезе.	Управљање кредитним ризиком успостављено је на нивоу НИС Групе. У погледу кредитних лимита, банке се рангирају према утврђеним методологијама за кључне и остале банке, у сврху одређивања максималног износа изложености НИС а.д. Нови Сад према банци у било ком моменту (кроз депозите, инструменте документарног пословања: банкарске гаранције, акредитиве, итд. – издате у корист НИС а.д. Нови Сад). По питању потраживања од купаца, постоји развијена методологија кредитних лимита на основу које се дефинише ниво изложености према одређеним купцима, у зависности од њихових финансијских показатеља.

Финансијски ризици

Опис ризика

Мере за управљање ризицима

Ризик ликвидности

Ризик ликвидности је ризик да ће НИС Група имати потешкоћа у испуњавању својих обавеза. Реч је о ризику непостојања одговарајућих извора финансирања пословних активности НИС Групе.

НИС Група континуирано прати ликвидност у циљу обезбеђивања довољно готовине за потребе оперативног, инвестиционог и финансијског пословања. У ову сврху врши се континуирано уговарање и обезбеђивање довољно расположивих кредитних и документарних линија уз истовремено поштовање максималног дозвољеног нивоа кредитне задужености, као и испуњење обавеза из уговора с пословним банкама (ковенанте).

Од половине септембра 2014. године *НИС а.д. Нови Сад* изложен је ризику ограничених могућности екстерног финансирања, због увођења секторских санкција ЕУ и САД према највећим енергетским компанијама у руском власништву, као и њиховим зависним друштвима основаним ван ЕУ. Наиме санкције не дозвољавају задуживање *НИС а.д. Нови Сад* код ЕУ или САД банака на рок дужи од 30, односно 60 дана. Изузетак предвиђен санкцијама ЕУ односи се на могућност задуживања на рок дужи од 30 дана код банака из Европске уније искључиво уколико је кредит намењен плаћању увоза несанкционисаних роба и услуга из ЕУ.

У циљу прибављања неопходних финансијских средстава за наредни период НИС је преговарао/уговорио преко 700 милиона евра нових кредитних линија са српским, руским и арапским банкама за финансирање неограничених намена, као и европским банкама са седиштем у Србији за финансирање увоза из ЕУ (финансирање на рок дужи од 30 дана је дозвољено уколико је предмет финансирања увоз роба или услуга из ЕУ), и на тај начин обезбедио потребна средства за редовне отплате кредита у 2018. години и 2019. години, али и превремене отплате неповољних кредита у циљу побољшања карактеристика кредитног портфолија (снижење просечне цене финансирања и продужење просечне рочности портфолија). Поред побољшаних карактеристика портфеља, реструктурирање кредитног портфеља које је спроведено у 2018. години омогућило је да се у наредне четири године ослободи новчани ток за реализацију планираних инвестиционих улагања и нормално оперативно пословање компаније.

Дигитализација – развојна шанса

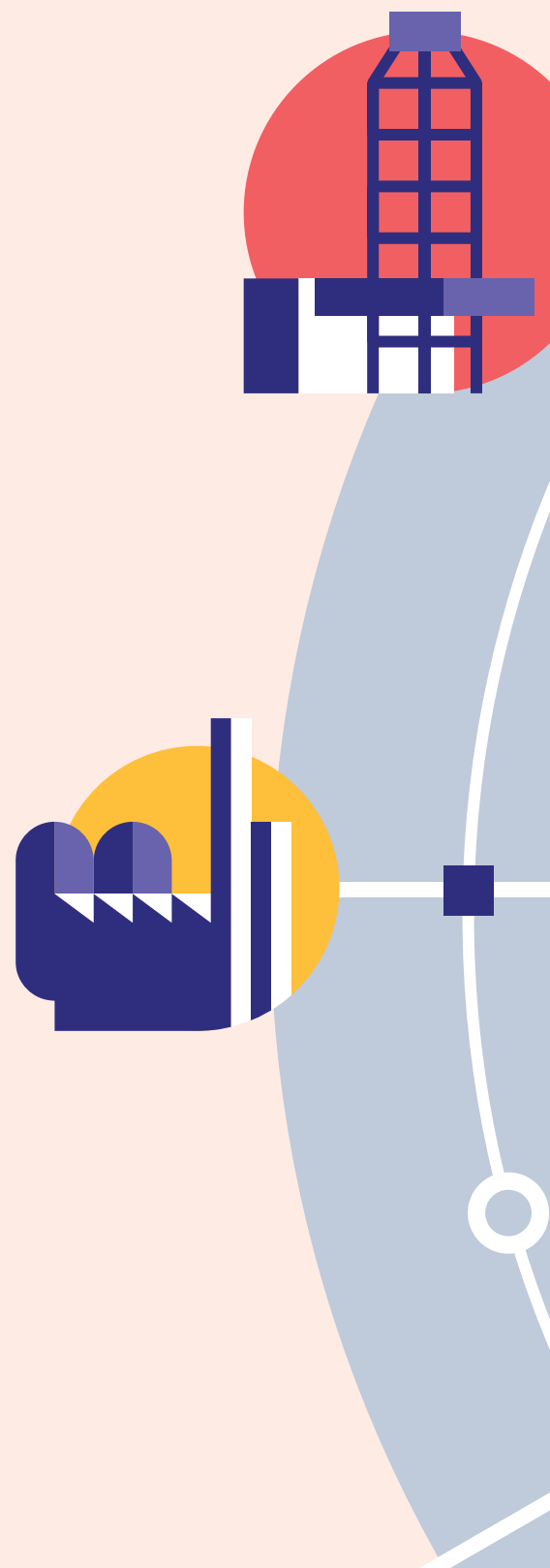

У 2018. години покренули смо процес дигиталне трансформације у свим бизнис-сегментима Компаније.

На овај начин желимо да изазове брзог технолошког развоја преточимо у своје пословне успехе и развојне шансе.

За нас дигитализација не значи само увођење нових технологија, то је прилика да унапредимо све процесе, мотивишемо наше стручњаке и ангажујемо младе експерте, усвојимо нове вредности.

1.06

Пословно окружење

Свет

Нафта

Светска индустрија нафте и гаса остварила је нето повећање производње од 164 милијарде м³ у 2018, и поред споразума које су потписале чланице ОПЕК-а и 11 независних земаља. Годишњи раст је нарочито подстакнут Северном Америком, где је раст био 71 милијарду м³, а затим Блиски исток са 39 милијарди м³. Русија је остварила рекорде у производњи (раст 5%) и извозу природног гаса (раст 9,5%), уз истовремено повећање производње нафте од скоро 12 милијарди м³. Европа је била једина регија у којој је дошло до смањења производње у 2018.

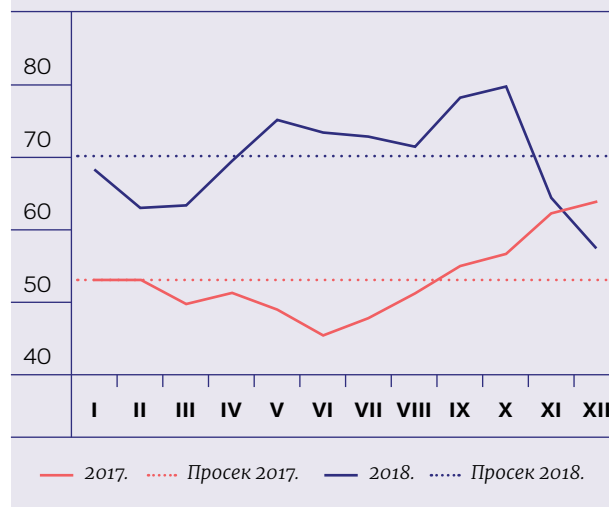
Rystad Energy предвиђа да ће се тренд раста наставити и у наредним годинама. Очекивани просечни годишњи раст од 2018. до 2021. године је 115 милијарди м³, што би премашило просечан годишњи раст од 2011. до 2017. године за 90%.

Цена сирове нафте пала је до краја прошле године за чак 24% у поређењу са 1. јануаром 2018. године, највећи пад је забележен у последњем кварталу кад је барел нафте „брент“ затворио годину са ценом од свега 57\$, у поређењу са 81\$ колико је вредео у октобру.

Почетком децембра, на петом министарском састанку чланица ОПЕК-а и земаља које то нису, постигнут је договор да се тадашња производња сирове нафте смањи за 2,5%, односно 1,2 милиона барела на дан, у подели две трећине за ОПЕК и трећину за земље које нису чланице те организације (изузимајући Иран, Венецуелу и Либију). Иако је амерички председник позвао чланице ОПЕК-а да суспендују Споразум о снижењу производње нафте, како би сачувала ниске цене горива („Свету не треба скупа нафта, он не жели високе цене!“, написао је на свом

Кретање цене нафте типа Brent Dtd, \$/bbl*

+31%

* Извор: Platts.

Твитер налогу), земље произвођачи нису баш биле одушевљене овим упозорењима и нису одустале од договора што је резултирало скоком цене нафте од 5%.

Према процени руског министра енергетике, током две године важења споразума Русија је остварила најмање 120 милијарди USD додатног прихода. Такође је навео да ниске цене нафте стварају додатне проблеме државном буџету и целокупној економији, и да нагли пад цене може утицати на националну валуту и стопу инфлације. Руски министар сматра да се стабилност тржишта у првој половини 2019. године може осигурати смањењем производње нафте и не искључује могућност продужетка важења постојећег споразума.

Бизнис магазин „Форбс“ навео је у проценама објављеним крајем 2018. године да би цена нафте требало да остане ниска у првом кварталу 2019. године, док ће се од априла на тржишту рефлектовати договорени рез производње. С

друге стране, значајан утицај на стање понуде на глобалном тржишту изазваће кретања производње америчке нафте из шкриљаца, која је прошле године достигла рекордне висине, а ЕИА је за 2019. прогнозира даљи раст. Једино што би могло зауставити тај тренд јесте задржавање ниских цена нафте, комбиновано са опадањем инвестиција и кредитирања са Wall Street-а. Прогнозирани успоренији раст потражње нафте у 2019. години у односу на претходну такође би могао утицати да цена барела остане на ниском нивоу.

Крајем децембра, Катар је повукао своје чланство у ОПЕК-у. Иако је производња нафте од 2013. до 2017. године опала за више од 15% и та земља спада у скромније власнике потврђених резерви сирове нафте међу чланицама ОПЕК-а (с уделом од око 2%), према званичној објави, одлука о повлачењу Катара из организације базира се на њиховој жељи да се, као највећи произвођачи утечњеног природног гаса (ЛНГ) – с уделом од око 30% на светском тржишту, фокусирају на развој и повећање капацитета утечњавања природног гаса са садашњих 77 на 110 милиона тона годишње током наредних пет година.

Забрана коришћења возила са дизел моторима у градским срединама најављује се у све већем броју земаља, па конструктори мотора разматрају разне технологије, чак и неке које су напуштене у претходном периоду. Нове технологије ће омогућити нижу потрошњу дизел горива, па самим тим и емисију угљендиоксида, оксида азота и честица чађи, чиме би се испунили захтеви стандарда Еуро 6 б, који ступају на снагу на јесен 2019.

Дигиталне технологије заузимају све значајније место, а „предиктивна аналитика“ је у фокусу многих компанија. У овом тренутку, нешто више од половине 100 великих нафтних и гасних компанија користе решења за предиктивну аналитику. Софтвер „пословне интелигенције“ пружа увид у будућност индустрије и нових трендова анализирајући огромне количине („big data“) структурираних и неструктурираних података. Својевремено су истраживања фирме „Bain and Company“ показала су да би произвођачи нафте и гаса применом дигиталних технологија могли повећати перформансе поља и рафинерија за 6–8% и компаније се све више окрећу новим дигиталним решењима.

Макроекономски трендови

Глобална економија почела је 2018. године са снажним, синхронизованим растом, али је замах опао како је година напредовала и трендови раста су се разликовали. Наиме, економије еврозоне, Велике Британије, Јапана и Кине почеле су слабити. Насупрот томе, америчка економија се убрзала, захваљујући фискалним стимулансима.

Аналитичари упозоравају да би нова година на глобалним тржиштима капитала могла бити итекако турбулентна. Ситуација на светским тржиштима погоршаће се у 2019. години због глобалног економског успоравања, потенцијалног даљег повећања каматних стопа у САД и америчко-кинеског трговинског рата. Неки чак мисле да најгоре тек следи у новој години и да инвеститори сада имају мање разлога да буду оптимистични, јер ће због поштравања монетарне политике америчке Централне банке, односно Федералних резерви бити мање новца за инвестиције.

Трговински спор између две највеће светске економије, Сједињених Држава и Кине, често се спомиње као највећа опасност по раст глобалне економије. Трговински рат Кине и САД-а утиче и на пословно поверење и улагања у Азији. Ризик ескалације трговинских сукоба и даље је висок, а ако дође до такве ескалације, светска трговина би се могла још више успорити. Продаја на тржиштима капитала и роба, поред постепеног укидања стимулација од стране неких централних банака, значи да се финансијски услови у свету поштравају. У комбинацији са повећаном политичком неизвесношћу, ови ризици указују на већу вероватноћу рецесије у наредних неколико година, што ће се различито рефлектовати на различите делове света: амерички раст ће остати изнад тренда, а економски темељи остаће прилично чврсти; ширење Европе ће се још више успорити; опоравак Јапана ће остати слаб; кинеска економија ће наставити да успорава; док ће се раст у земљама у развоју, који је достигао врхунац, наредне године смањивати.

Србија

Према подацима Републичког завода за статистику, укупна економска активност у 2018. години, мерена БДП-ом и исказана у сталним ценама, остварила је реални раст од 4,4% у односу на претходну годину. Високе приватне и државне инвестиције, раст извоза од 9% у односу на 2017. годину и повећана потрошња биће главни покретачи раста БДП-а у наредним годинама.

Повољна кретања у реалном сектору наставила су да се позитивно одражавају и на тржиште рада, на којем се бележи даљи раст запослености и зарада. Зараде без пореза и доприноса у 2018. години, у односу на 2017, номинално су веће за 5,9%, а реално за 3,8%, док је стопа незапослености у 2018. години износила 11,3%. Такође, нето прилив страних директних инвестиција достигао је три милијарде евра и више него у пуној мери покрио дефицит текућег рачуна платног биланса, а у средњем року позитивно утиче на раст извоза и смањење спољне неравнотеже. Приливи су били усмерени ка извозно-оријентисаним секторима. У оквиру прерађивачке индустрије, највећи приливи страних директних инвестиција забележени су у аутомобилској индустрији, производњи основних метала, гума и пластике, фармацеутских и хемијских производа. То је довело до позитивних трендова на пољу запослености, производње и извоза прерађивачке индустрије.

Процењено је да су бруто инвестиције у основна средства у 2018. години у поређењу са претходном годином, оствариле реални раст од 9,1%.

Индустријска производња у 2018. години имала је раст физичког обима од 2,0% у односу на претходну годину.

Промет у трговини на мало бележи реални раст од 4,5%, док промет у трговини на велико бележи раст од 9,1% у текућим ценама.

Цене производа и услуга личне потрошње у децембру 2018. године, у односу на новембар 2018. године, у просеку су више за 0,1%. Потрошачке цене у децембру 2018. године, у поређењу са истим месецом претходне године, повећане су за

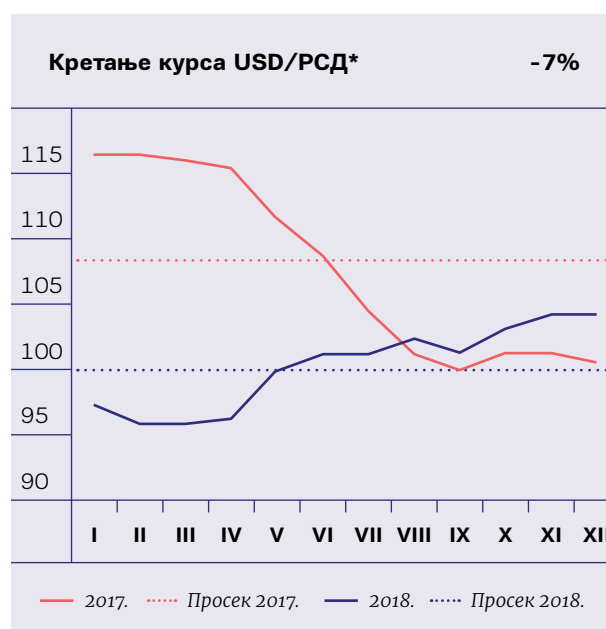
2,0%. У поређењу са 2017. годином, потрошачке цене у 2018. години у просеку су повећане за 2,0%.

Међугодишња инфлација се и током 2018. године кретала на ниском и стабилном нивоу и у децембру је износила 2,0%, колико износи и њен просечан ниво за 2018. годину. Ниски инфлаторни притисци, који су преовлађивали током године, били су потврђени и стабилним кретањем базне инфлације. Према пројекцији Народне банке Србије, међугодишња инфлација ће и у наредном периоду наставити стабилно кретање у границама циља од 3,0 % ± 1,5 %, које ће пре свега бити опредељено постепеним растом агрегатне тражње.

Извршни одбор Народне банке Србије задржао је референтну каматну стопу на нивоу од 3,0%, имајући у виду очекивано кретање инфлације и њених фактора у наредном периоду, као и ефекте досадашњег ублажавања монетарне политике.

Цена нафте и даље представља фактор инфлације који захтева опрезност, иако је она последњих месеци 2018. године знатно смањена.

Смањење јавног дуга настављено је и у току 2018. године, па се јавни дуг креће око 56% БДП-а.

* Извор: НБС.

- Просечна вредност курса USD/PCД у 2018. години нижа је за 7,6 динара, што је за 7% мање од просечног курса у истом периоду 2017. године.

- Током 2018. године курс *USD/PCД* порастао је за 4,27 динара или за 4%.
- Током 2017. године курс *USD/PCД* пао је за 18,02 динара или за 15%.

Промена законске регулативе

У 2018. години, законодавна активност надлежних органа одвијала се у правцу унапређења пословног амбијента кроз доношење низа закона који уређују фискална и пореска питања, упис у катастар и озакоњење објеката, као и даљег усаглашавања домаће регулативе са регулативом Европске уније, пре свега у областима унапређења борбе против корупције, заштите података о личности, заштите животне средине. С тим у вези, у посматраном периоду Народна скупштина је донела неколико важних закона:

- **Закон о накнадама за коришћење јавних добара** – овим законом су на једном месту обједињене све накнаде које се плаћају за коришћење природних добара и добара од општег интереса, односно у општој употреби, које су до сада биле прописане посебним, непореским законима. Кључни циљеви закона јесу унапређење транспарентности система јавних прихода и обезбеђење предвидивости трошкова пословања свим субјектима, уз онемогућавање да се овакве накнаде будуће прописују било којим другим прописом осим овим законом. Закон прописује врсте накнада, начин и рокове плаћања, начин утврђивања и извештавања, начин расподеле прихода од накнада између различитих нивоа извршне власти и др.
- **Закон о електронској управи** – овим законом су уређена питања која би требало да допринесу развоју електронског пословања у РС. Један од кључних циљева закона јесте да се смањењем правних препрека олакша електронска комуникација грађана, правних лица и невладиних организација с органом управе, као и између органа управе, те да се омогуће једноставнији, транспарентнији, сигурнији и ефикаснији електронски јавни сервис.
- **Закон о лобирању** – овим законом је први пут уређено ово питање у Републици Србији. Акцент у закону стављен је на лобирање у поступку доношења закона, других прописа и општих аката, из надлежности државних и локалних органа власти, ради остваривања интереса наручиоца лобирања. Основни циљ закона је да успостави јасан нормативни оквир у области лобирања, ради заштите јавног интереса, а кроз повећање јавности рада и одговорности органа државне управе као лобираних лица.
- **Закон о заштити података о личности** – овим законом уређена је обрада података о личности, односно заштита права и поступак остваривања заштите права појединца у односу на обраду података, затим права, обавезе и одговорности руковалаца података, обрађивача података и свих примаца података, као и надлежност и положај независног органа за заштиту података о личности. Циљ закона је унапређење већ постојећег правног оквира заштите података о личности, уз даље усклађивање с прописима ЕУ.
- **Закон о поступку уписа у катастар непокретности и водова** – овим законом је област уписа у катастар непокретности и катастар водова издвојена из Закона о државном премеру и катастру и на детаљан начин је уређено ово питање, укључујући и комуникацију надлежних органа по службеној дужности, уз постепено увођење могућности да се послови уписа у катастар врше електронским путем.

У 2018. години донет је низ подзаконских аката од значаја за пословање, као што су: Уредба о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту, Уредба о условима за пружање квалификованих услуга од поверења, Уредба о начину достављања докумената у поступку уписа у катастар и начину издавања извода из катастра електронским путем, Правилник о техничким нормативима за заштиту индустријских објеката од пожара, Правилник о мерилима, Стратегија развоја слободних зона у Републици Србији за период од 2018 до 2022 године, Правилник о дозволама за рад и др.

Горе наведене прописе НИС је, преко свог радног тела – Одбора за прописе, анализирао у фази доношења и дао свој допринос у циљу приближавања прописа потребама и захтевима послова енергетских субјеката који послују на тржишту Републике Србије.

Поред донетих прописа, у 2018. години такође је припремано и разматрано и више нацрта закона и подзаконских аката, пре свега Нацрт закона о агенцијском запошљавању, Нацрт закона о јавним набавкама, Нацрт закона о трговини,

Нацрт закона о електронској трговини, Нацрт закона о фискалним касама, као и подзаконски акти Закона о рударству и геолошким истраживањима и Закона о накнадама за коришћење јавних добара.

НИС ће и надаље настојати да у највећој могућој мери даје свој допринос позитивном креирању пословног амбијента у Србији, те посебно указивати на неопходност хармонизације прописа и стратегија како би њихова примена била неметана и потпуна.

1.07

Анализа резултата

Положај на тржишту⁵

Потрошња моторних горива у региону показује раст који је превасходно генерисан позитивним макроекономским трендовима, као и растом потрошње горива у сегменту транспорта, прерађивачке индустрије и грађевине.

Потрошња моторних горива у Србији такође је у порасту.

Позитиван утицај на потрошњу дизела имали су: боља пољопривредна сезона, инфраструктурни радови и веома добра грађевинска сезона.

Део потрошње дизел горива из сиве зоне враћа се у легалне токове.

Пад потрошње ТНГ-а последица је смањења броја возила са овим погоном и високих цена.

Положај на тржишту Србије

Учешће НИС-а на укупном тржишту нафтних деривата повећано је за 2,7 процентних поена, делом као последица већег учешћа у продаји моторних горива, али и раста учешћа у примарном бензину и ТНГ-у.

Укупна потрошња нафтних деривата на тржишту Србије порасла је за 2,7%.

Главни генератори потрошње су:

- раст потрошње битумена и кокса;
- раст потрошње моторних горива, доминантно дизела;
- раст потрошње авио-горива.

⁵ Извори информација на основу којих су креиране пројекције: за Србију – интерне анализе и процене Блока Промет; за процену потрошње у Бугарској и Румунији – PFC и Еуростат и за Босну и Херцеговину – PFC и интерне процене.

* Подаци за 2018. годину дати су на основу процене.

* Промет НИС-а и осталих конкурената укључује моторна горива (гас, моторна горива, дизели). ТНГ боце нису укључене. Подаци за 2018. годину дати су на основу процене.

НИС је увећао своје тржишно учешће у малопродаји.

Малопродајно тржиште је порасло за 3,5% и то највећим делом услед раста у сегменту дизела.

Такође се бележе и позитивни трендови раста у сегменту транспорта, пољопривреде и транзитног саобраћаја.

Положај на тржиштима Босне и Херцеговине, Бугарске и Румуније

Босна и Херцеговина

Значајан утицај на снабдевање у БиХ имале су хаварија након удара танкера у луци Плоче у августу и експлозија у Рафинерији нафте у Броду у октобру.

Босна и Херцеговина и даље нема нафтне резерве, на које се обавезала потписивањем документата за приступање ЕУ. Министарство спољне трговине не излази са конкретним предлозима и активностима у моделима за успостављање залиха Секретаријата енергетске заједнице.

У току 2018. године започета је реконструкција нафтног терминала у Бихаћу. Влада Федерације БиХ поново је донела одлуку да се распише тендер за истраживање и експлоатацију нафте и гаса.

У Босни и Херцеговини НИС има 37 бензинских станица.

Тржишно учешће НИС-а на укупном тржишту моторних горива износи 15,1%, док је учешће на малопродајном тржишту 9,8%.

„Хифа Петрол“ је у 2018. години отворила неколико нових бензинских станица, као и прву бензинску станицу у Црној Гори. Такође је купио терминал у Шеварлијама код Добоја у Републици Српској, што је пети терминал компаније. Капацитет терминала је 2,5 милиона литара ТНГ-а и милион литара нафтних производа. Укупни складишни капацитет „Хифа Петрола“ износи девет милиона тона нафтних производа и 3,6 милиона литара ТНГ-а. „Хифа“ је такође обновила уговор са ЕУФОР-ом за снабдевање и дистрибуцију свих деривата и авио-горива.

У процесу докапитализације „Енергопетрола“ емисијом нових акција, удео Владе БиХ је са 22% пао на 8%, а мањинских акционара са 11% на 4%. У исто време удео „ИНА“ повећан је са 67% на 88%. Ако би „ИНА“ купила удео Владе, она би дошла до 96% власништва у „Енергопетрол“-у, што значи да би имала законско право принуд-

ног откупа свих преосталих акција. Мањински акционари би тада могли бити принуђени и да мимо сопствене воље продају своје акције.

Бугарска

У Бугарској је усвојен Закон о административној регулацији економских активности везаних за нафту и нафтне деривате којим је уведен колатерал од 500.000 BGN за велепродају нафте и производа нафте. Исти износ колатерала важи и за складиштење горива изван пореских складишта.

Европска комисија је затражила да Бугарска усклади ПДВ са ЕУ законодавством. Мале компаније које тргују горивом дужне су да унапред обезбеде велике количине новца како би гарантовале своју могућност да плате ПДВ рачун, док велике компаније само треба да депонују гаранцију за износ који је једнак ПДВ-у због својих трансакција.

Бугарска нафтна и гасна асоцијација (BPGA) предложила је четири мере за појефтињење горива. Међу њима је најављено да се током зимске сезоне заустави употреба биодизела који је двоструко скупљи, затим да компаније преиспитају своје трошкове одржавања. Предложене су мере како би се индустрија учинила транспарентнијом. BPGA је затражила помоћ од владе за разговоре с Комисијом за заштиту конкуренције, да би компаније могле да објављују трошкове својих производа, а како би друштво било свесно постојећих маржи. По њима, ова мера треба да се примењује на све учеснике на тржишту. Инсистира се и на мерама против сиве економије и кријумчарења.

Током 2018. године Бугарску су потресали масовни протести против високих цена горива. Главни разлог високих цена горива за крајње кориснике јесте чињеница да руска компанија „Лукоил“ контролише већину акцизних складишта у Бугарској, што јој пружа могућност да контролише цене упркос малим акцизама и ПДВ-у на горива.

У Бугарској НИС има 35 бензинских станица.

Тржишно учешће НИС-а на укупном тржишту моторних горива износи 5,8%, док је учешће на малопродајном тржишту 4,5%.

Француски нафтни гигант „Total“ и његови партнери, аустријски ОМВ и шпански „Репсол“ започели су бушење трећег бунара у блоку бугарске обале на Црном мору.

Комисија за заштиту конкуренције (КЗК) казнила је ланац БС „Tradenet Varna“ због неправедног привлачења клијената. Санкција је износила 0,1% од укупног промета за 2017, односно око 175.000 BGN.

Румунија

У Румунији је усвојен Нацрт офшор закона са амандманима, па ће се за производњу нафте на Црном мору примењивати текуће накнаде и то у целом периоду трајања нафтних споразума.

Царинска администрација у Румунији има инструкције да се не продужавају дозволе за велепродају нафтних деривата за компаније које не поседују складиште од прописаних датума.

У Румунији НИС има 18 бензинских станица.

Тржишно учешће НИС-а на укупном тржишту моторних горива износи 0,8%, док је учешће на малопродајном тржишту 1,1%.

У Румунији је ANRM одобрио преузимање „Репсоловог“ удела од стране „ОМВ Петрома“ у четири споразума о истраживању нафте и гаса у Црном мору. „ОМВ Петром“ има 51% удела, а „Repsol“ 49%, али ће се „Repsol“ повући из концесија након споразума. „ОМВ Петром“ је започео производњу на новој нафтној платформи

на Црном мору из налазишта „Lebăda Vest“, са дневном производњом од 1.000 бое. Такође је започео изградњу највећег складишта горива у западној Румунији. Поред ових активности, „ОМВ Петром“ закључио је споразум о преносу девет нафтних и гасних копнених дозвола у Румунији са „Mazarine Energy Romania s.r.l.“.

МОЛ је потписао нови уговор са рафинеријом „Ромпетрол“ о снабдевању горива. МОЛ је током 2018. године набављао највећи део деривата за своје бензинске станице на домаћем тржишту и веома мало увозио из Мађарске. Уједно, компанија „МОЛ Румунија“ отворила је прву – станицу за пуњење електричних аутомобила у Букурешту, што је део дугорочне стратегије компаније – „МОЛ Група 2030“, с циљем да постане комплетан добављач мобилних решења. Друга компонента стратегије јесте партнерство компаније МОЛ у оквиру NEXТ-Е конзорцијума, с циљем изградње мреже за пуњење електричних аутомобила у шест држава Централне и Источне Европе.

„Ромпетрол“ је током девет месеци 2018. године забележио за 66% већи извоз него у истом периоду претходне године (1,4 милиона USD). „Ромпетрол“ продаје нафтне деривате у Украјини, Турској, Либану, Србији, Грчкој, Македонији, Босни и Херцеговини, Мароку, Хрватској и Египту. „Ромпетрол“ је завршио 2018. годину с укупно 114 бензинских станица у својој мрежи.

Швајцарска група „Clariant“ је у Крајови започела изградњу великог постројења за производњу целулозног етанола који се добија од пољопривредних остатака. Инвестиција је вредна више од 100 милиона евра. То је прво „sunliquid“ постројење те компаније.

Кључни показатељи пословања

Q4 2018.	Q4 2017.	Δ ¹	Показатељ	Јединица мере	2018.	2017.	Δ ²
67,8	61,4	+10%	Brent Dtd	\$/bbl	71,0	54,3	+31%
74,2	66,9	+11%	Приходи од продаје ³	млрд. РСД	281,0	234,7	+20%
3,4	6,8	-50%	Нето добит	млрд. РСД	25,1	27,0	-7%
11,7	12,7	-8%	ЕБИТДА ⁴	млрд. РСД	53,7	47,0	+14%
4,7	20,1	-77%	ОСФ	млрд. РСД	37,4	59,0	-37%
9,9	13,7	+39%	САРЕХ ⁵	млрд. РСД	41,0	26,5	+55%
50,5	42,9	-15%	Обрачунате обавезе по основу пореза и других јавних прихода ⁶	млрд. РСД	192,7	165,3	+17%
659	661	-0,3%	Укупна задуженост према банкама ⁷	мил. USD	659	661	-0,3%
2,2	1,6	+40%	LTIF ⁸	%	2,2	1,6	+40%

1 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде РСД.

2 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде РСД.

3 Консолидовани пословни приходи.

4 ЕБИТДА = приходи од продаје (без акцизе) – трошкови залиха (нафте, нафтних деривата и осталих производа) – оперативни трошкови пословања (ОРЕХ) – остали трошкови на које менаџмент може да утиче.

5 Износи за САРЕХ су износи без ПДВ-а.

6 Порези, таксе, накнаде и остали јавни приходи обрачунати за посматрани период. Преглед укључује НИС-ове обавезе за порезе и друге јавне приходе у Србији и у другим земљама у којима послује.

7 Укупна задуженост према банкама (total indebtedness) = укупан дуг према банкама + акредитиви. На дан 31. децембар 2018. године то износи 656,8 милиона USD укупног дуга по основу кредита + 2,3 милиона USD акредитива.

8 Lost Time Injury Frequency – индикатор повреда с изгубљеним данима. Однос броја повреда с боловањем запослених према укупном броју радних сати помножен с милион. Показатељ је дат за НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима „Нафтагас – нафтни сервиси“ д.о.о. Нови Сад, „Нафтагас – технички сервиси“ д.о.о. Зрењанин и „Нафтагас – транспорт“ д.о.о. Нови Сад. Наведени индикатор се израчунава кумулативно од почетка године, а приказан податак представља тренутно стање закључно са 31.12., и сходно томе разлика не постоји између 2018. године и Q4.

Оперативни показатељи

Истраживање и производња

Q4 2018.	Q4 2017.	Δ ¹	Кључни показатељи	Јединица мере	2018.	2017.	Δ ²
332	341	-3%	Производња нафте и гаса ³	хиљ. т.е.н.	1.332	1.385	-4%
223	225	-1%	Производња домаће нафте ⁴	хиљ. тона	886	900	-1,5%
1,07	1,1	-2%	LTIF ⁵	%	1,07	1,1	-2%
9,2	7,6	+21%	ЕБИТДА	млрд. РСД	37,0	28,4	+30%
6,6	5,8	+14%	САРЕХ ⁶	млрд. РСД	19,8	17,2	+15%

1 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде РСД.

2 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде РСД.

3 У производњу домаће нафте укључен је и газолин с поља, а у производњи гаса узета је робна производња гаса и течни угљоводоници (лаки кондезати).

4 Са газолином с поља

5 Lost Time Injury Frequency – индикатор повреда са изгубљеним данима. Однос броја повреда са боловањем запослених према укупном броју радних сати помножен с милион. Наведени индикатор се израчунава кумулативно од почетка године, а приказан податак представља тренутно стање закључно са 31.12. и сходно томе разлика не постоји између 2018. године и Q4.

6 Финансирање, без ПДВ-а.

Основни фокус у 2018. години у Блоку „Истраживање и производња“ био је на испуњењу планиране производње угљоводоника, реализацији пројеката и побољшању ефикасности геолошко-истражних радова, као и повећању производне и технолошке ефикасности спровођењем мера за повећање оперативне ефикасности.

У 2018. години Блок „Истраживање и производња“ успео је да оствари планирани обим производње угљоводоника, уз истовремено повећање резерви угљоводоника за 0,6% уз максимално ангажовање Блока „Сервиси“. У последње три године успешност истражно-разрадног бушења остаје на највишем нивоу, како у региону, тако и у параметрима производних актива ГПН. Коэффициент успеха истражног бушења у Србији за последње три године износи 78%.

У области геологије и разраде лежишта акцент је на очувању високог квалитета изведених

геолошко-техничких активности и тестирању нових технологија усмерених на увећање производње нафте и гаса.

Геолошко истражни радови и разрада лежишта

Успешност разрадног бушења у 2018. години износи 96%. У оквиру разрадног бушења, активно је спровођено додатно истраживање и утврђивање засићења нафтом на активним лежиштима и погушћивање мреже бушотина.

Успешно је настављен програм извођења бушотина из неактивног фонда претходних година. У делу ремонтно-изолационих радова извршене су успешне операције на пољима Локве и Кикинда-Варош, самим тим потврдивши перспективност објекта где се планира проширење програма ГТА (геолошко-техничке мере) у наредним годинама.

Што се тиче пројектне документације, одбрањено је 12 елабората, седам студија изводљивости и осам рударских пројеката, у складу са планом. На основу извршене анализе разраде и обновљених 3D модела, на 13 лежишта избушено је 50 разрадних бушотина и припремљен је план бушења за 2019. годину.

Истражно бушење и испитивање бушотина

У оквиру реализације геолошко-истражних радова у Блоку „Истраживање и производња“ избушено је 10 бушотина, где је у току испитивање производних карактеристика.

2/3D сеизмика

Завршена је аквизиција 3D сеизмичких података на истражним просторима „Јужни Банат II“ и „Турија IV“.

Урађена је и прва фаза 2D сеизмичких испитивања на истражном простору Моровић. Реализована су 2D сеизмичка испитивања у делу истражног простора „Чока“ и „Радојево“ у склопу реализације пројеката геолошких истраживања на лиценцим блоковима „NIS Petrol“ s.r.l. Румунија. Обрада и интерпретација података су у току.

Завршена је обрада 3D сеизмичких података снимљених на истражном простору „Јужни Банат II“ и комплексна сеизмогеолошка интерпретација података са истражног простора „Турија III“, „Јужни Банат I“ и „Моровић“. У току је интерпретација сеизмичких података снимљених на истражном простору Јужни Банат II. Завршена је обрада и интерпретација гравиметријских и геомагнетских података снимљених на истражном простору јужно од Саве и Дунава.

Инострани пројекти

На истражном блоку „Кишкунхалаш“ у Мађарској у септембру 2018. године бушотине су ликвидирани услед некомерцијаног притока. Истраживачки радови на Блоку „Кишкунхалаш“ су завршени и лиценца за истраживање је враћена.

Пословање Друштва у Румунији у делу UPSTREAM обавља се ресурсима друштва „NIS Petrol“ s.r.l. из Румуније (зависно друштво чији је једини власник НИС а.д. Нови Сад) на шест концесионих блокова. Оператер на блоковима је „NIS Petrol“ s.r.l.

Кључни догађаји у 2018. години:

- Извршени су теренски 2D сеизмички радови на пољима „Теремија север“ и „Жомбољ“, као и 3D сеизмички радови на Блоку „ЕХ-3“. Тренутно је у току обрада добијених података.
- Вођено је пројектовање и изградња комплекса за припрему нафте и гаса за пробно испитивање на пољу „Теремија север“ и „Жомбољ“ чији је почетак планиран за други квартал 2019. године.
- Започето је бушење две истражне бушотине на Блоку „ЕХ-7“.
- Од Националне агенције за минералне ресурсе (НАМР) Румуније добијено је одобрење продужетка рока за реализацију минималног радног програма (МРП) на блоковима „ЕХ-2“, „ЕХ-3“, „ЕХ-7“ и „ЕХ-8“ на две године до децембра 2020. године.

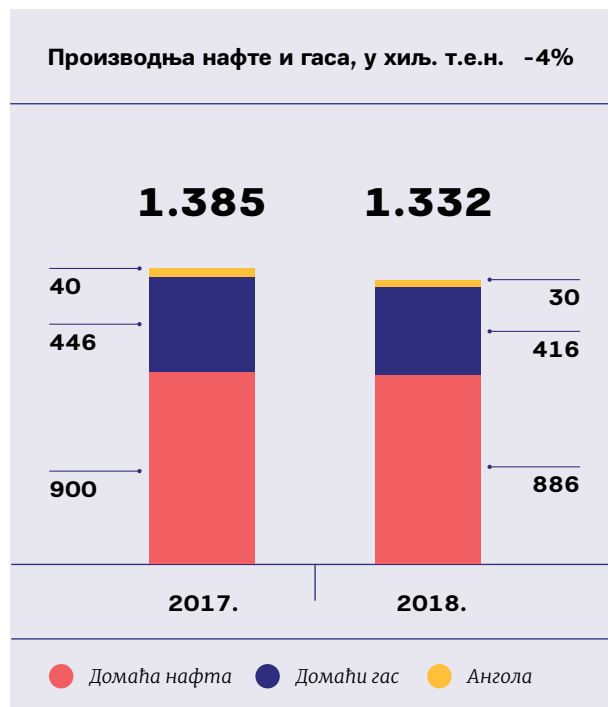
У септембру 2018. године партнер за концесију „Жомбољ“ компанија „Zeta Petroleum“ изашла

је из пројекта са предајом свог удела у корист друштва „NIS Petrol“ s.r.l. из Румуније.

У Босни и Херцеговини на Блоку „Источна Херцеговина“ у мају су реализовани теренски радови у циљу дефинисања рута и методологије извођења сеизмичких испитивања. Припремљен је пројекат истраживачких радова за блокове „Мајевица“ који укључује и развој Об-2 и реализацију сеизмичких и геофизичких испитивања на Блоку „Источна Херцеговина“.

Оперативни показатељи

У 2018. години произведено је укупно 1.332 хиљада условних тона нафте и гаса.

Првог октобра је стартовала нова организациона структура за Блок „Истраживање и производња“ у циљу смањења нивоа управљања и консолидовања бизниса под једним руководиоцем, односно извршена је трансформација, при чему је формиран јединствени блок одговоран за целокупно пословање у вези с истраживањем и производњом.

У оквиру Дирекције за производњу нафте и гаса формиран су Производни и Технички департмани, како би се јасно поделиле улоге и подвукла линија између оперативног дела и управљања погонима с једне стране, и техничке подршке и поузданости опреме с друге, укључујући и формирање централизованог развоја.

Сервиси

Сервиси су у 2018. години извршили бушење 60 бушотина (50 разрадних и 10 истражних). Успешно су завршени пројекти 3D сеизмике у Србији – „Јужни Банат II“ и „Турија IV“, где је снимљено 1.117 км². У 2018. години настављено је присуство на тржишту ЕУ кроз активности на пројектима у Румунији. Завршена је продукци-

ја 3D сеизмике на пројекту „Ех-3“, где је снимљено 223 км², као и продукција 2D сеизмике на пројектима „Valcani“ и „Jimbolia“, а започето је и бушење две истражне бушотине. Такође, у 2018. години завршени су радови на реконструкцији четири ССГ.

Q4 2018.	Q4 2017.	Δ ¹	Кључни показатељи	Јединица мере	2018.	2017.	Δ ²
11	13	-15%	Завршене бушотине	број бушотина	60	61	-2%
4,1	2,8	48%	LTIF ³	%	4,1	2,8	48%
0,8	-0,3	340%	ЕБИТДА	млрд. РСД	1,8	1,5	17%
0,5	0,3	51%	САРЕХ ⁴	млрд. РСД	0,9	0,6	49%

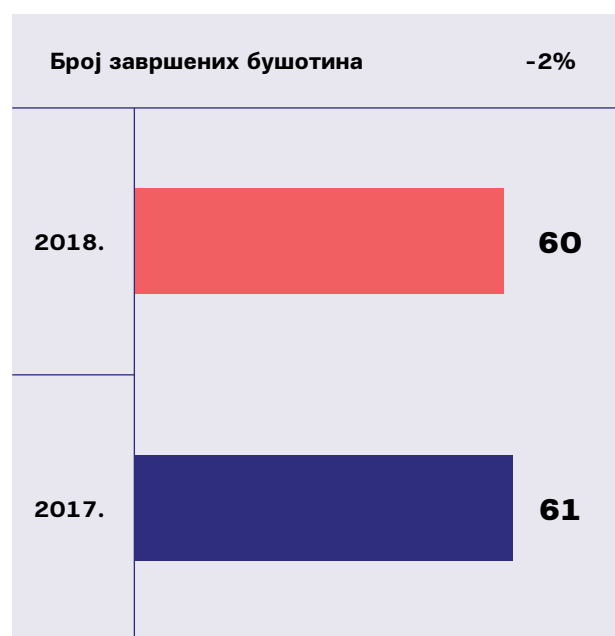
1 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде РСД.

2 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде РСД.

3 Lost Time Injury Frequency – индикатор повреда са изгубљеним данима. Однос броја повреда са боловањем запослених према укупном броју радних сати помножен с милион. Наведени индикатор се израчунава кумулативно од почетка године, а приказан податак представља тренутно стање закључно са 31.12., и сходно томе разлика не постоји између 2018. године и Q4.

4 Финансирање, без ПДВ-а.

Нафтни сервиси

„Нафтагас – нафтни сервиси“ изводио је у 2018. години радове са седам бушаћих постројења у просеку. Завршено је бушење 60 бушотина за потребе Блока „Истраживање и производња“. Успешно су завршене четири техничко-технолошки веома захтевне бушотине. Два бушаћа постројења ангажована су на бушењу две истражне бушотине у Румунији. Наставило се са применом стратегије „Техничке границе“ у циљу повећања брзине бушења и ефикасности самог процеса.

Погон „Ремонт“ је радио у просеку са 14 ремонтних постројења и ремонтвао 465 бушотина у 2018. години. Реализован је инвестициони пројекат „Набавка хидрауличних ротационих глава“, а покренут је и пројекат набавке новог операционог тубинга и бушаћих шипки.

Погон „Бушотински сервиси“ извршио је 7.061 операцију, а Служба цементације 1.672. Такође, успешно је спроведено пробно чишћење бушотине „Је-116“ од парафина помоћу савитљивог тубинга и алата „SpinCat“.

Погон изградња је у 2018. години реализовао радове на реконструкцији станица за снабдевањем горивом „Багрдан”, „Јагодина“, „Суботица 1“, „Лазаревац“ и „Нови Сад 11“ за Блок „Промет“, а вршени су и континуирани радови на

одржавању, ремонту и производњи опреме за Блок „Истраживање и производња“.

Технички сервиси

У Рафинерији нафте Панчево завршени су ре-монти постројења: „S-100“, „S-200“ („Висбрекинг“) и „S-2400“. Такође, константно су вршене активности на одржавању објеката и опреме у блоковима „Промет“ и „Прерада“.

Транспорт

„Нафтагас транспорт“ д.о.о. Нови Сад је кроз процес подршке активностима свих блокова обезбедио транспортне услуге путничких, теретних, специјалних возила и аутобуског превоза. Укупни обим пређених километара у 2018. години износи 28,20 милиона.

Од почетка 2018. године „Нафтагас транспорт“ д.о.о. сертификован је за јавни и међународни превоз на основу чега су реализовани превози опреме у Румунију (за НФС) и БиХ (за Блок „Истраживање и производња“), што је резултирало с укупно 27.771 пређен километар у међународном превозу. Такође, набавком и пуштањем у рад 35 цистерни и девет тегљача, повећан је обим транспорта сирове нафте за Блок „Истраживање и производња“.

Прерада

Q4 2018.	Q4 2017.	Δ	Кључни показатељи	Јединица мере	2018.	2017.	Δ
1.067	993	+7%	Обим прераде нафте и полупроизвода	хиљ. тона	3.836	3.605	+6%
0	1,3	-	LTIF ¹	%	0	1,3	-
-2,7	6,2	-14,4%	ЕБИТДА ²	млрд. РСД	8,3	15,8	-47%
5,5	1,9	181%	CAPEX ³	млрд. РСД	16,4	5,5	198%

1 Lost Time Injury Frequency – индикатор повреда са изгубљеним данима. Однос броја повреда са боловањем запослених према укупном броју радних сати помножен с милион. Наведени индикатор се израчунава кумулативно од почетка године, а приказан податак представља тренутно стање закључно са 31.12., и сходно томе разлика не постоји између 2018. године и Q4.

2 ЕБИТДА Блока „Прерада“ укључује и Енергану у РНП

3 Финансирање, без ПДВ-а.

Блок „Прерада“ бележи још једну успешну пословну годину, што се најбоље одражава кроз остварење кључних показатеља пословања. У 2018. години остварен је рекордни обим прераде и дораде у последњих десет година од 3,8 милиона тона.

Остварена ЕБИТДА за 2018. годину износи 8,3 милијарди динара. Остварени ефекат мера у 2018. години износи 0,9 млрд. дин.

У децембру 2018. године навршило се 50 година рада и развоја Рафинерије нафте Панчево. С отварањем новог МНС&ДНТ комплекса с постројењима за благи хидрокрекинг и хидрообраду, крајем 2012. године, започета је производња најквалитетнијих нафтних деривата Евро 5 стандарда. Овом инвестицијом успешно је завршена прва фаза модернизације и започела нова ера рафинеријске прераде, која се наставља у 2017. години отварањем градилишта постројења за одложено коксовање у оквиру пројекта „Дубока прерада“, који Рафинерију уводи у нови круг развоја и даљу модернизацију рафинеријске прераде.

Током 2018. године убрзава се динамика реализације пројекта „Дубока прерада“ нарочито у делу грађевинских, бетонских и машинских радова, уз повећање броја запослених на градилишту.

Активности и обим прераде

Повећана је производња нафтних деривата у 2018. години у односу на исти период претходне године за 6% као резултат захтева тржишта (дизел гориво, млазно гориво, моторни бензин, примарни бензин, битумени).

Спроведени су ремонти постројења за производњу битумена, постројења „Клаус“, „Висбрекинг“ и „Депарафинизација дизела“. У склопу радова на пројекту „Дубока прерада“, извршена је примопредаја погона „Мерокс“ на реконструкцију.

Пуштен је у рад нови компресор за ејекторски гас на постројењу вакуум дестилације, што је битно смањило емисију оксида сумпора у атмосферу. Имплементиран је АРС (Advanced Process Control) на постројењу за хидрокрекинг.

Спроведена је замена горионика на погону вакуум дестилације.

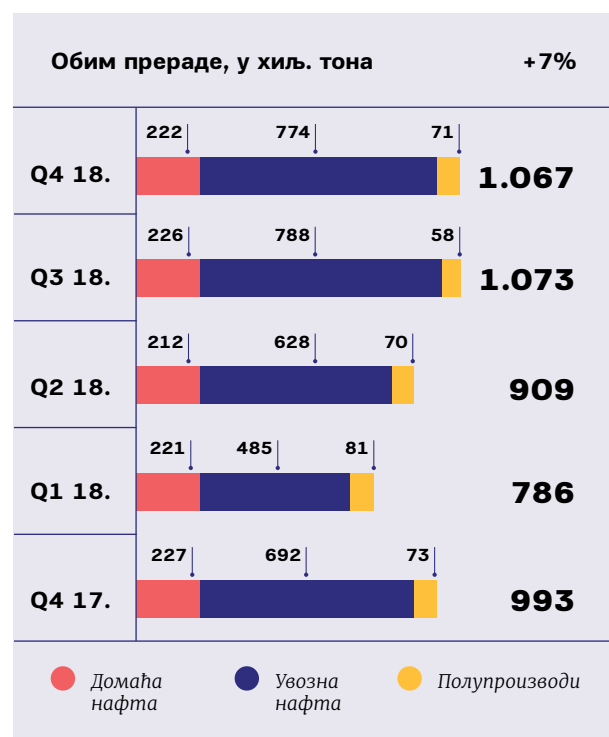
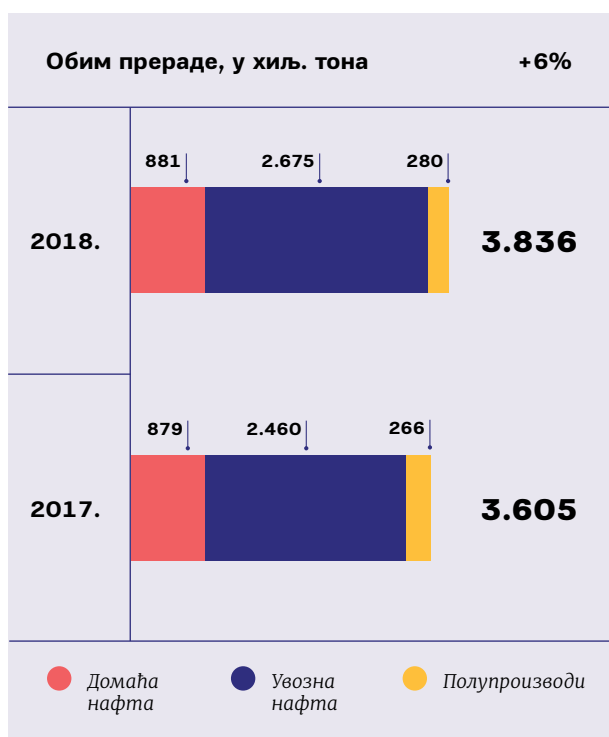
Успостављени су технолошки услови прикључења ТЕТО „Панчево“ на постојеће линије унутар РНП.

Завршен је поступак проширења обима сертификације за нови тип битумена за путеве „ЕВ 35/50“ који НИС жели да пласира на европско тржиште.

Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије, почетком новембра 2018. године доделила је Блоку „Прерада“ лиценцу за обављање радијационе делатности и Решење за коришћење извора јонизујућих зрачења, за јонизујуће изворе који су постављени на FCC постројењу (Погон за производњу дизела, бензина, бензинских компоненти и гасова). План је да се важење овог решења, које се односи на наредних пет година, прошири и на постројење за „Дубоку прераду“ технологијом одложеног коксовања које је у изградњи, где ће се такође инсталирати ови уређаји.

Активно се радило у 2018. години и на пројектима у оквиру дигиталне трансформације, који ће се наставити и у 2019. години, уз фокус на пројекту „€kon\$“, при чему се пуштање у рад прве фазе пројекта на постројењима примарне прераде („Атмосферска и вакуум дестилација“) очекује већ почетком 2019. године.

Током 2018. године, спроведене су припремне активности за извођење капиталног ремонта Рафинерије нафте Панчево у првом кварталу 2019. године.

Блок „Прерада“ бележи још једну успешну пословну годину, што се најбоље одражава кроз остварење кључних показатеља пословања. У 2018. години остварен је рекордни обим прераде и дораде у последњих десет година од 3,8 милиона тона.

Пројекат „Дубока прерада“

У оквиру пројекта „Дубока прерада“, завршен је детаљни пројекат, изузев радова везаних за промене које настају у процесу изградње.

Монтирани су темељи и основне челичне конструкције пројекта и завршени су општи грађевински радови.

Испоручена је и монтирана сва вангабаритна и критична опрема. Извршена је монтажа измењивача топлоте и посуда, укључујући и коксну пећ.

Изграђена је и комплетно опремљена главна трафостаница и подстананица за дистрибуцију електричне енергије, као и управљачки блок инструментације.

Испоручено је 95% опреме и материјала за пројекат.

Изводе се радови на монтажи цевовода, електротехничке опреме и инструментације у пољу.

Ремонт

У јануару је урађен ремонт постројења за производњу битумена и реконструкција система утовара битумена, без обуставе рада овог погона.

Средином фебруара 2018. године урађен је плански ремонт уз примену савремених метода у чишћењу опреме, а у циљу повећања укупне ефикасности рафинеријске прераде и побољшања рада током лета. Током овог планског застоја обављена је комплетна замена дела технолошке линије на постројењу за водоник, што ће допринети већој поузданости рада овог, али и осталих постројења у рафинеријској преради. Урађено је чишћење 14 измењивача топлоте и више од 20 секција ваздушних хладњака. Обављени су ревизија и ремонт на четири колоне, као и неколико техничко-технолошких измена на процесним постројењима.

На постројењу за хидродесулфуризацију пиролитичког бензина обављена је замена катализатора.

Спроведене су планске ремонтне активности на погону мале атмосферске дестилације.

Извршен је ремонт постројења „Клаус“ (С-2450), „Висбрекинг“ (С-200) и текући ремонт Постројења за депарафинизацију дизела (С-2400).

Урађен је ремонт котла BF-9602/1, санација пећи 2401, као и поправка компресора GB 2501 на постројењу FCC (С-2300).

Током целе 2018. године обављане су припремне активности за извођење капиталног ремонта РНП у фебруару – марту 2019. године, за које је предвиђено 38 дана (од почетка обуставе до успостављања нормалног технолошког режима).

Остали пројекти

Током 2018. године, имплементиран је LOTO систем (опрема за изоловање и закључавање), у циљу повећања безбедности при раду.

Пуштени су у рад инвестициони пројекти: „Локација за смештај извођача“, „Уградња on-line анализатора за мерење на линијама из API сепаратора и бистрика РНП-а“, „Модернизација инсталације за утовар/истовар битумена на ЖП/А“ у Рафинерији Панчево, „Наношење антирефлексног премаза на пећи постројења Каталитички реформинг (С-300)“, „Уградња on-line анализатора за симулирану дестилацију и за тачку замућења на линији дизела са МНС/ДНТ“ „Реконструкција резервоар ФБ-0805“, „Проширење АПЦ контролера са С-300 на С-500“, „Продужетак железничке ваге (законска обавеза)“ и „Модернизација радио-система у РНП“.

Започета је имплементација дигиталне трансформације у Блоку „Прерада“ пројектима за обуке оператера на симулаторима постројења (OTS), пројектом за предвиђање кварова (Machine learning) и пројектом подршке рада оператера („€кон\$“).

Израђена је студија изводљивости „Аутоматски противпожарни системи за гашење и хлађење

старих постројења РНП“ и „Заштита пећи у случају истицања гаса на постројењима РНП-а“.

На Инвестиционом одбору НИС-а, одобрена је фаза реализације пројеката: „Реконструкција система за превенцију корозије на постројењу Атмосферска дестилација (С-2100) РНП-а“, „Реконструкција противпожарног система у РНП-у (Модул 1)“, „Реконструкција зграде лабораторије у РНП-у“, „Upgrade DCS-а система у блоку 5,6, FCC и битумену“.

Завршена је реконструкција зграде диспечера у РНП. У току је реализација сложеног пројекта „Систем интегралне и техничке заштите РНП-а“.

У оквиру реализације пројекта повећавања саобраћајне безбедности на деоници испред улаза у РНП, завршени су радови на хоризонталној и вертикалној саобраћајној сигнализацији у Спољностарчевачкој улици.

Имплементиран је пројекат „Каријерни пут“ у оквиру којег су 84 запослена положила испите и савладала знања и вештине за наредну позицију на свом каријерном путу. Прва генерација ученика у средњој школи на смеру „оператер нафте и гаса“ који је инициран потребом рафинерије, кренула је по новом наставном програму. Остварена је сарадња са вишим школама и факултетима.

Промет

Q4 2018.	Q4 2017.	Δ ¹	Кључни показатељи	Јединица мере	2018.	2017.	Δ ²
1.008	988	+2%	Укупан промет нафтних деривата ³	хиљ. тона	3.748	3.491	+7%
94	105	-11%	Промет – иноактиве ⁴	хиљ. тона	359	338	+6%
762	731	+4%	Промет нафтних деривата на домаћем тржишту ⁵	хиљ. тона	2.807	2.642	+6%
616	597	+3%	Промет моторних горива ⁶	хиљ. тона	2.383	2.154	+11%
250	235	+6%	Малопродаја ⁷	хиљ. тона	949	916	+4%
2,0	1,2	+68%	LTIF ⁸	%	2,0	1,2	+68%
5,2	1,9	x2	EBITDA	млрд. РСД	13,9	10,3	+35%
0,8	1,3	-34%	CAPEX ⁹	млрд. РСД	3,2	2,1	+51%

1 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде РСД

2 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде РСД.

3 Без интерног промета (12М 2018.: 16,1 хиљ. тона; 12М 2017.: 15,9 хиљ. тона).

4 Промет ино-актива представља промет који остварују НИС-ова зависна друштва у иностранству (малопродаја и велепродаја).

5 Промет на домаћем тржишту обухвата промет који се наплаћује у домаћој валути (РСД), односно не обухвата промет према иностраним купцима који се наплаћује у иностранској валути.

6 Укупан промет моторних горива у Србији и иноактивама.

7 Укупна малопродаја у Србији и иноактивама.

8 Lost Time Injury Frequency – индикатор повреда са изгубљеним данима. Однос броја повреда са боловањем запослених према укупном броју радних сати помножен с милион. Наведени индикатор се израчунава кумулативно од почетка године, а приказан податак представља тренутно стање закључно са 31.12., и сходно томе разлика не постоји између 2018. године и Q4.

9 Финансирање, без ПДВ-а.

Продајни објекти⁶ и логистика

НИС Група поседује преко 400 активних мало-продајних објеката. Највећи број њих, тачније 327 малопродајних објеката налази се у Републици Србији. Поред 10 интерних бензинских станица, НИС поседује 317 јавних бензинских станица (од којих је 20 у „Гаспром“ бренду). У земљама региона НИС поседује 37 бензинских станица у Босни и Херцеговини (27 у „Гаспром“ бренду), 35 бензинских станица у Бугарској (све у „Гаспром“ бренду) и 18 бензинских станица у Румунији (све у „Гаспром“ бренду).

У Србији су, након завршених радова на тоталној реконструкцији, у рад пуштене следеће бензинске станице: „Суботица 1“, „Лазаревац град“, „Нови Сад 11“ и „Ковин“ (све у НИС бренду). Узете су у дугорочни закуп, ребрендиране и пуштене у рад две бензинске станице у Нишу: „Војводе Мишића“ (у „Гаспром“ бренду) и „12. фебруар“ (у НИС бренду). Ребрендирана је и пуштена у рад бензинска станица „Багрдан“ (у „Гаспром“ бренду).

Програми лојалности и маркетиншке активности

У 2018. години у Србији и региону реализовано је преко 175 маркетиншких активности у циљу развоја потрошачких брендова, програма лојалности и унапређења продаје горива и допунског асортимана. На шест новостворених бензинских станица спроведене су додатне промотивне активности повећања продаје.

Реализована су два „G-Drive Instant Win“-а („G-Drive те води у Русију“ и „G-Drive Instant Win“ с најбројнијим наградама до сада, уз коришћење „Са нама на путу“ картице лојалности) као и ATL имиџ кампање у циљу повећања удела продаје „G-Drive“ горива у промету нафтних деривата (бензина и дизела).

Увођењем ОРТИ деривата (бензин и дизел) на малопродајну мрежу „Гаспром“ и ОРТИ TNG на 148 бензинских станица „Гаспром“ и „НИС Петрол“ у другом кварталу 2018. године, унапређен је портфолио брендираних горива.

У домену приватне робне марке, настављено је грађење бренда „Drive Cafe“ кроз лансирање производа приватне робне марке и промоцију кафе. Лансирана су 23 нова производа за која је развијен визуелни идентитет амбалаже и реализована комуникациона подршка: „G-Drive“ енергетске жваке („Spearmint“ и „Peppermint“), „G-Drive Energy Cherry“, „Drive Cafe“ овсене каше (четири врсте), „G-Drive Isotonic by Aqua Viva“ (четири врсте) и „Drive Cafe“ чаше од бамбуса (три врсте), „G-Drive Energy“ бомбоне („Spearmint“ и „Peppermint“), шест врста „Drive Cafe“ салата и једна врста новог сендвича „Drive Cafe“ (туна и кукуруз).

Реализовано је стратешко репозиционирање „Јазак“ воде. Редизајниран је визуелни идентитет „Јазак“ воде (амбалажа и етикета), организован догађај за медије (прес-тура) у фабрици воде „Јазак“. Реализована је комуникациона подршка кроз пласман ауторских текстова и адверторијала у лајфстајл часописима.

Пуштене су у рад две реконструисане ССГ: „Нови Сад 11“ и „Ковин“. Пуштање у рад обележено је промоцијама на месту продаје, уз реализацију акција с посебним погодностима за потрошаче – изједначење цена премијум и стандардних деривата, као и поклони уз куповину.

Када је у питању B2B бизнис-сегмент, у домену сарадње с картичним купцима, организован је сет акција у којима су награђени корпоративни купци: одлазак изабраних купаца на светско првенство у Русију, обилазак трке „Формуле 1“ у Монци. Организована је и свечана прослава за више од 300 званица. У домену сарадње с купцима велепродаје, организована је посета Рафинерији у Панчеву и осмишљен нови продајни алат за запослене у велепродаји.

Програм лојалности „Са нама на путу“ развија се од краја 2015. године и до краја 2018. године издато је преко 696 хиљада картица, а учешће корисника овог програма у укупној продаји физичким лицима достигло је у 2018. години 60%.

У 2018. години уведена је нова платна функција картице „Са нама на путу“, која корисницима омогућава куповину горива и додатног асортимана са одложеним плаћањем до 45 дана на

⁶ Стање на дан 31. децембар 2018. године.

свим „НИС Петрол“ и „Гаспром“ бензинским станицама. Од увођења нове функционалности поднето је преко 34 хиљаде захтева, а одобрено преко 27 хиљада.

Током 2018. године наставља се партнерство програма лојалности с „Техноманијом“, при чему власници картице „Са нама на путу“ остварују бонус поене за сваку куповину. Бонус поени се могу користити искључиво на „НИС Петрол“ и „Гаспром“ бензинским станицама. У трећем кварталу 2018. започета је нова промотивна акција у малопродајним објектима „Гигатрон“, где власници картице „Са нама на путу“ остварују бонус поене за сваку куповину. Бонус поени се могу користити искључиво на „НИС Петрол“ и „Гаспром“ бензинским станицама.

У 2018. години у оквиру програма лојалности у Босни и Херцеговини издато је око 79.157 картица, а учешће корисника овог програма у укупној продаји физичким лицима достигло је 50%. У оквиру програма „Са нама на путу“ у Бугарској је до краја 2018. године издато преко 145.781 картица. Учешће корисника овог програма у укупној продаји физичким лицима у 2018. години достигло је 70%.

Успешно је реализован пројекат увођења малопродајног концепта „Drive Safe“ на БС у Босни и Херцеговини и Бугарској. Увођењем ОРТИ деривата (бензин и дизел) на малопродајну мрежу

„Гаспром“ у Бугарској унапређен је портфолио брендираних горива и у овој држави пословања.

Програм „Агро картица“, намењен пољопривредницима, развија се од краја 2013. године. До краја 2018. године реализовано је 129.798 картица. Настављене су активности чији је циљ задржавање обима продаје из 2017. године и достизање планираних квантитативних показатеља 2018, као и реактивација купаца.

У каналу продаје уља и мазива лансиран је нови „антилед“ производ из породице бренда NISOTEC, који је намењен за брзо одлеђивање и одстрањивање леда и мраза са ветробранског стакла, а иновирано је и паковање NISOTEC „AdBlue“, течности за смањење емисије штетних гасова дизел-мотора, са додатком за лакше сипање.

Највиши квалитет производа потврђен је и на овогодишњем 85. Међународном пољопривредном сајму у Новом Саду, освајањем великог шампионског пехара за врхунски квалитет моторних, хидрауличних и трансмисионих уља.

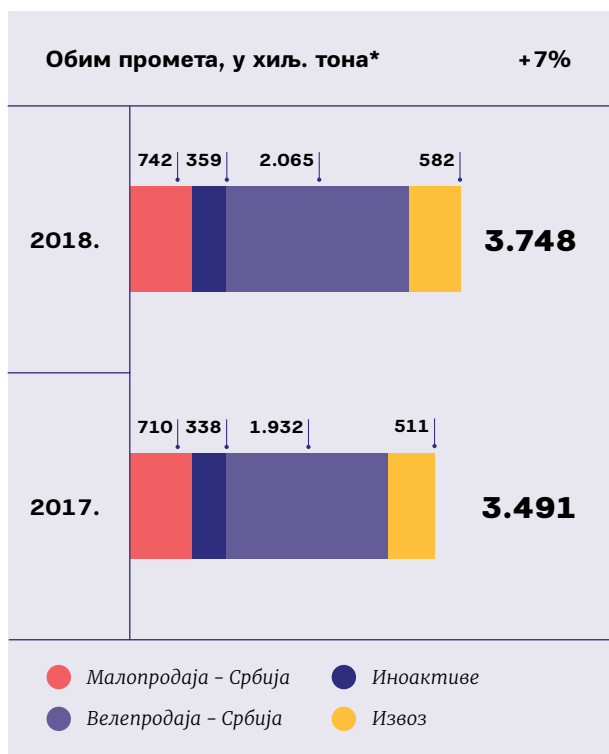
Успешно је реализована традиционална маркетинг кампања за промоцију NISOTEC бренда „Мој ауто воли NISOTEC“. Реализован је програм мотивације дистрибутера у Србији и региону, а компанијска мазива под брендом NISOTEC и даље заузимају лидерску позицију у Србији – са 22,7 одсто тржишног учешћа.

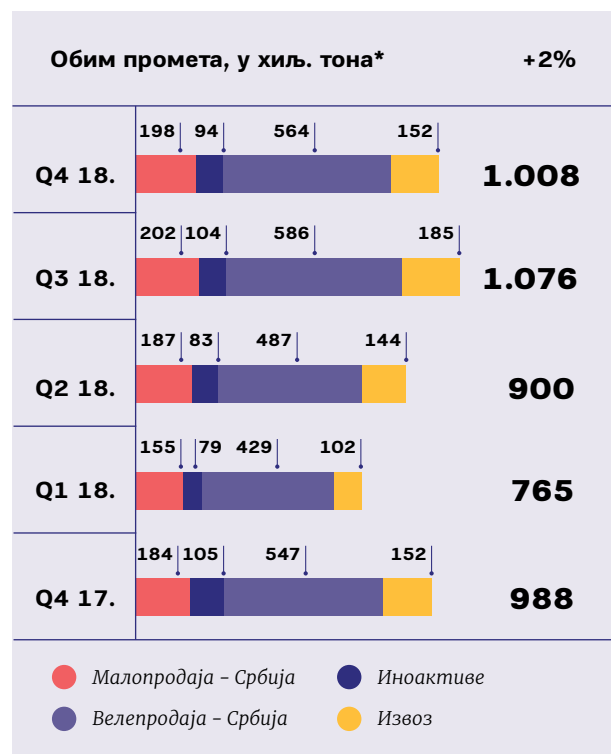
Оперативни показатељи⁷

У 2018. години забележен је раст промета од 7% у односу на 2017. годину, тако да је укупан промет износио 3.748 хиљада тона.

- Малопродаја у Србији – раст обима малопродаје за 5% резултат је раста продаје дизел-горива.
- Велепродаја у Србији – раст за 7% највећим делом због неенергетских горива.
- Извоз – раст од 14% као резултат раста извоза моторних и неенергетских горива.
- Иноактиве – раст обима продаје за 6% (канал малопродаје за 1% и канал велепродаје за 15%).

* Без интерног промета (12М 2018: 16,1 хиљ. тона; 12М 2017: 15,9 хиљ. тона; Q4 2018: 3,8 хиљ. тона; Q4 2017: 4,5 хиљ. тона).

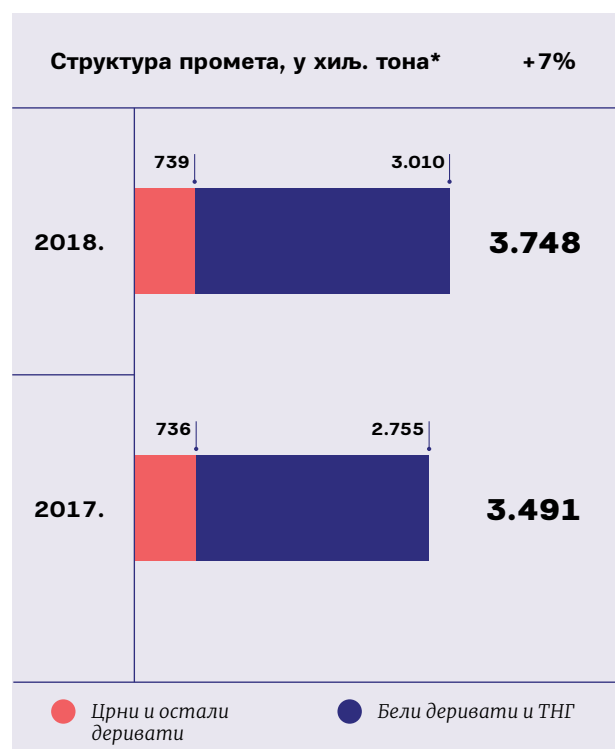
* Без интерног промета (12М 2018: 16,1 хиљ. тона; 12М 2017: 15,9 хиљ. тона; Q4 2018: 3,8 хиљ. тона; Q4 2017: 4,5 хиљ. тона).

⁷ Без интерног промета (12М 2018: 16,1 хиљ. тона; 12М 2017: 15,9 хиљ. тона; Q4 2018: 3,8 хиљ. тона; Q4 2017: 4,5 хиљ. тона).

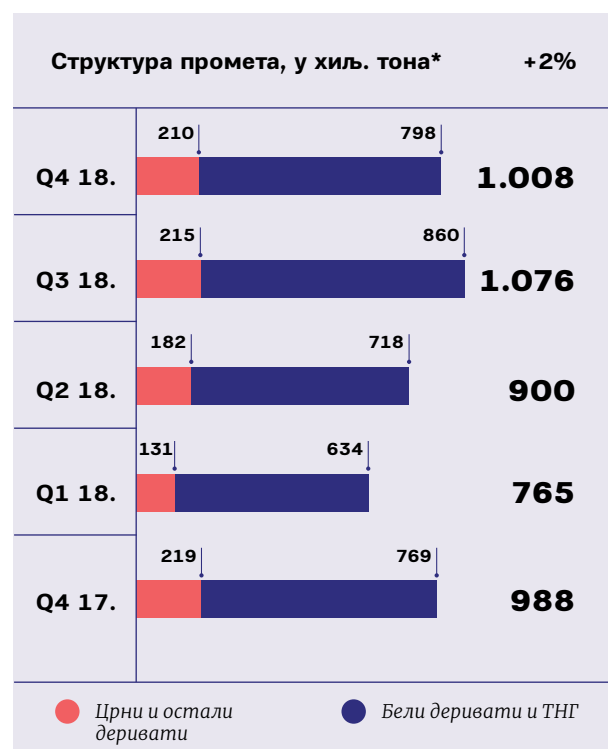

И у 2018. години Блок "Промет" је успео да оствари раст обима промета од 7%, уз раст извоза од 14%.

У 2018. години у Србији и региону реализовано је преко 175 маркетиншких активности у циљу развоја потрошачких брендова, програма лојалности и унапређења продаје горива и допунског асортимана.

* Без интерног промета (12М 2018: 16,1 хиљ. тона; 12М 2017: 15,9 хиљ. тона; Q4 2018: 3,8 хиљ. тона; Q4 2017: 4,5 хиљ. тона).

* Без интерног промета (12М 2018: 16,1 хиљ. тона; 12М 2017: 15,9 хиљ. тона; Q4 2018: 3,8 хиљ. тона; Q4 2017: 4,5 хиљ. тона).

Енергетика

Q4 2018.	Q4 2017.	Δ ¹	Кључни показатељи	Јединица мере	2018.	2017.	Δ ²
41.090	35.805	+15%	Производња електричне енергије	MWh	152.425	153.772	-1%
4,45	0,0	-	LTIF ³	%	4,45	0,0	-
-0,05	0,1	-150%	ЕБИТДА	млрд. РСД	0,4	0,9	-60%
0,09	0,3	-70%	CAPEX	млрд. РСД	0,3	0,5	-40%

1 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде РСД.

2 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде РСД.

3 Lost Time Injury Frequency – индикатор повреда са изгубљеним данима. Однос броја повреда са боловањем запослених према укупном броју радних сати помножен са милион. Наведени индикатор се израчунава кумулативно од почетка године, а приказан податак представља тренутно стање закључно са 31.12., и сходно томе разлика не постоји између 2018. године и Q4.

Након трансформације Блока „Енергетика“ јула 2018. године, Дирекција „Енергетика“ успешно наставља активности управљања портфолијом природног гаса, трговине природним и компри-мованим гасом и електричном енергијом, где су постигнути значајни резултати за НИС. Поред тога Дирекција „Енергетика“ је функционални лидер за енергетику НИС-а, са функционално подређеним организационим јединицама за енергетику у Блоку „Истраживање и производња“ и дивизији DOWNSTREAM и са кључним задацима да се обезбеди поуздано снабдевање електричном енергијом производних објеката НИС-а и побољша енергетска ефикасност процеса.

Остварена ЕБИТДА „Енергетике“ у 2018. години износи 0,4 милијарде динара. Обим уговорене трговине електричном енергијом за 2018. годину износи 1,25 TWh. Реализоване су бројне активности на развоју бизниса и побољшању енергетске и оперативне ефикасности.

У току је реализација великих пројеката НИС-а, ТЕ-ТО „Панчево“ и ветропарк „Пландиште“, заједно са партнерима.

Монетизација гаса

За малу електрану на ОС „Кикинда поље“ завршено је званично усаглашавање пасоша пројекта и спремљена документација за излазак на ИК Блока „Истраживање и производња“. Реализација пројекта на даље је у надлежности Блока „Истраживање и производња“.

За реконструкцију мале електране „Велебит 3“, у циљу добијања подстицајне цене за електричну енергију, уговорена је реконструкција когенерационе јединице. Рок за набавку опреме и извођење радова је пет месеци од потписивања уговора. Остали радови везани за изградњу акумулатора топлоте и топлотне подстанце су завршени.

У циљу смањења трошкова грејања потрошача у кругу бивше Рафинерије нафте Нови Сад (пројекат децентрализације топлотног извора), изведене су завршне активности. Изградња централног парног котла је завршена, као и технички пријем објекта за пробни рад. Изведени су завршни радови на котларници у постројењу за третман отпадних вода, осим прикључења на гасну инсталацију као и на четири мале котларнице у кругу РНС.

У оквиру инвестиционог одржавања опреме енергане и електроенергетског система у Рафинерији нафте Панчево, урађена је техничка документација за планиране пројекте. За пројекте који се изводе у оквиру ремонта у РНП уговорене су услуге испоруке опреме и извођења радова у наведеном термину. Остали пројекти се реализују у складу с планом.

КПГ пројекти

Изградња КПГ постројења на ССГ „Жарково 2“ (Београд) је завршена и постројење је пуштено у пробни рад. За изградњу КПГ постројења на ССГ „Блок 45“ на Новом Београду испоручена је главна опрема. Блок „Промет“ је предао захтев надлежном органу за издавање локацијских услова за изградњу мерно-регулационе станице.

На пројекту КПГ постројења на пољу „Палић“ у току је изградња гасне мерно-регулационе станице (обавеза „Србијагаса“) након чега ће се стећи услови за испоруку КПГ. Уговорена је реконструкција постројења, што није услов за уговорену испоруку КПГ. Реконструкција постројења је у надлежности Блока „Истраживање и производња“.

Трговина електричном енергијом

На пољу трговине електричном енергијом НИС је присутан на тржиштима Србије, Босне и Херцеговине, Румуније, Словеније и Мађарске. Осим ових тржишта, трговано је на граници са Бившом Југословенском Републиком Македонијом. НИС је отпочео трговину на берзи електричне енергије у Србији (SEEPEx). Завршена је регистрација и почео рад код аукцијске куће ЈАО („Joint Auction Office“) која додељује прекограничне преносне капацитете у Централној и Југоисточној Европи. У новембру је почео увоз електричне енергије из Бугарске.

Енергетска ефикасност

Формиран је центар компетенција за енергетику НИС-а и група за интерне енергетске прегледе, чији је главни задатак да врши енергетске прегледе енергетске и технолошке опреме, да оцени њихову енергетску ефикасност и предложи мере за повећање енергетске ефикасности технолошких процеса у Блоку „Истраживање и производња“ и Downstream.

Према резултатима реализације мера из програма енергетске ефикасности НИС а.д. Нови Сад за 2018. годину остварен је ефекат од 353 милиона РСД. Током исте године уведене су и реализоване додатне мере чији је ефекат на крају године у вредности од 169 милиона РСД, што све укупно чини 522 милиона РСД.

Систем менаџмента енергијом (EnMS) по стандарду ISO 50001 имплементиран је у НИС а.д. Нови Сад током 2013. године, а први сертификат је добијен у марту 2014. Континуирано се врше екстерне надзорне провере. У марту 2017. године извршена је екстерна надзорна провера ИМС (интегрисаног систем менаџмента) у оквиру којег је издат сертификат за систем менаџмента енергијом за цео НИС а.д. Нови Сад и потврђена важност сертификата до 2020. године.

У складу са Законом о енергетици Србије, за 2019. годину планиран је обавезни екстерни енергетски преглед у НИС а.д. Нови Сад који ће обавити овлашћени енергетски саветник којег ће именовати Министарство рударства и енергетике.

Оперативни показатељи

У 2018. години остварена је укупна производња⁸ од 152.425 MWh електричне енергије. На малим електранама производња је нижа за 7% у односу на прошлу годину због мање доступног гаса на пољима „Сираково“ и „Мајдан“.

Производња електричне енергије енергана „Панчево“ зависна је од обима и структуре потреба за воденом паром Блока „Прерада“. За производњу електричне енергије на когенеративним постројењима у 2018. години искоришћено је 34,9 милиона м³ некомерцијалног гаса.

У току је реализација великих пројеката НИС-а, ТЕ-ТО „Панчево“ и ветропарк „Пландиште“, заједно с партнерима.

⁸ Од јула 2018. производња електричне енергије у надлежности је Блока „Истраживање и производња“ (мале електране) и Блока „Прерада“ (енергана „Панчево“).

Финансијски показатељи

Приходи од продаје

Током 2018. године НИС је остварио раст прихода од продаје од 20% у односу на претходну годину. Овај раст остварен је захваљујући расту

* Консолидовани пословни приходи

обима промета, али и малопродајних цена бензина и дизел-горива које су у 2018. години у просеку биле више за 6,4% у односу на 2017. годину (европремијум 95 - +4,98%; евродизел - +7,7%).

Раст малопродајних цена био је подстакнут растом цене нафте на светском тржишту.

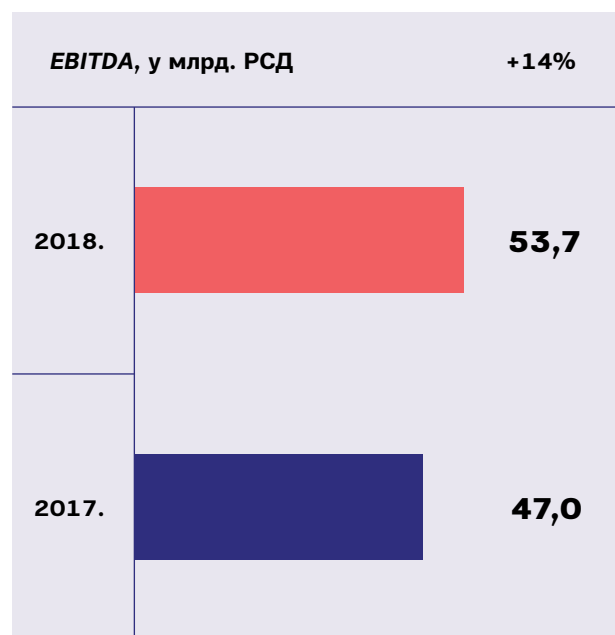

Више информација о кретању цене нафте на страни 48

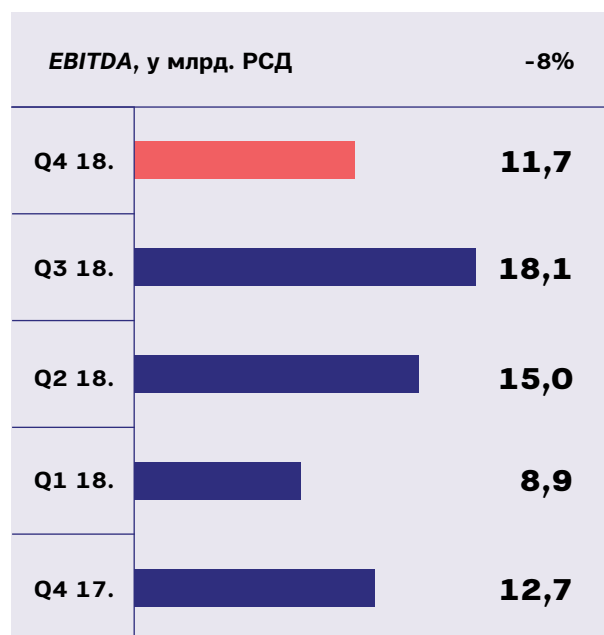

* Консолидовани пословни приходи

ЕБИТДА

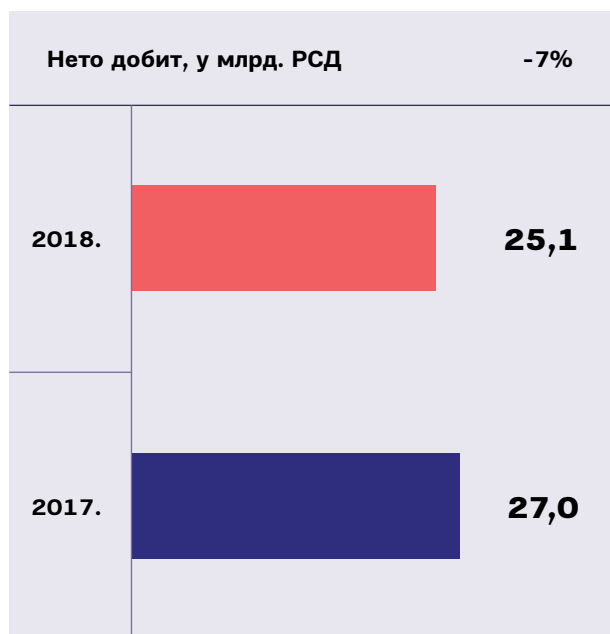
Показатељ ЕБИТДА у 2018. години већи је за 14% него претходне године и износи 53,7 милијарди динара.

Основни разлози раста су:

- раст цене нафте и нафтних деривата;
- мере за повећање оперативне ефикасности;
- раст обима промета.

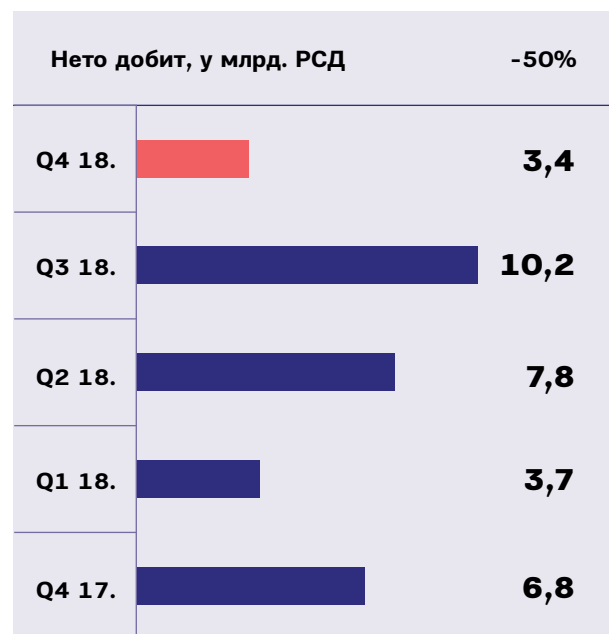
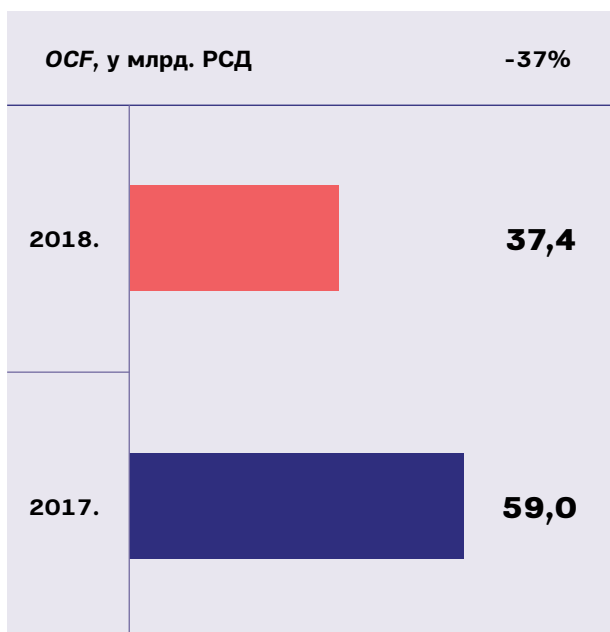
Нето добит

Нето добит остварена у 2018. години износи 25,1 милијарду динара, што је 7% мање од нето добити остварене у 2017. години.

На пад нето добити највише је утицало:

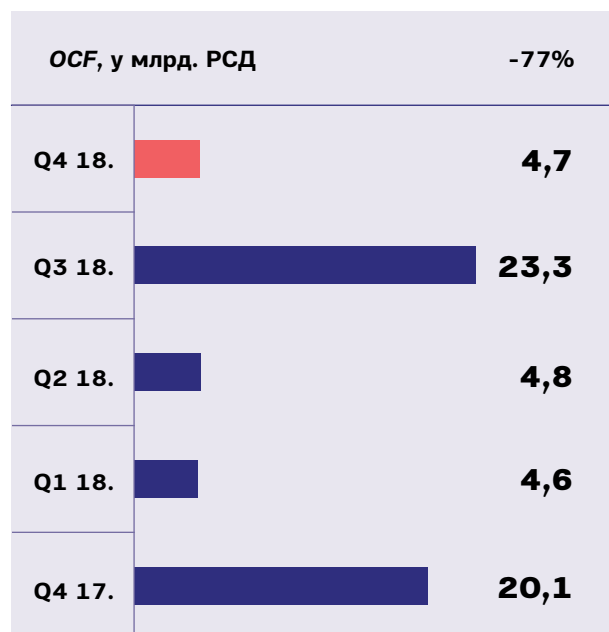
- промена ЕБИТДА;
- амортизација (прелазак на функционални метод);
- курсне разлике;
- нижи трошкови камата.

OCF

У 2018. години оперативни новчани ток износи 37,4 милијарди динара и мањи је у односу на 2017. годину за 37%:

- наплата потраживања од ХИП-а и „Србија-гаса“ у 2017. години
- већи приливи, као последица виших цена нафтних деривата,
- веће обавезе за увоз сирове нафте и деривате
- веће обавезе према држави
- веће обавезе за царину.

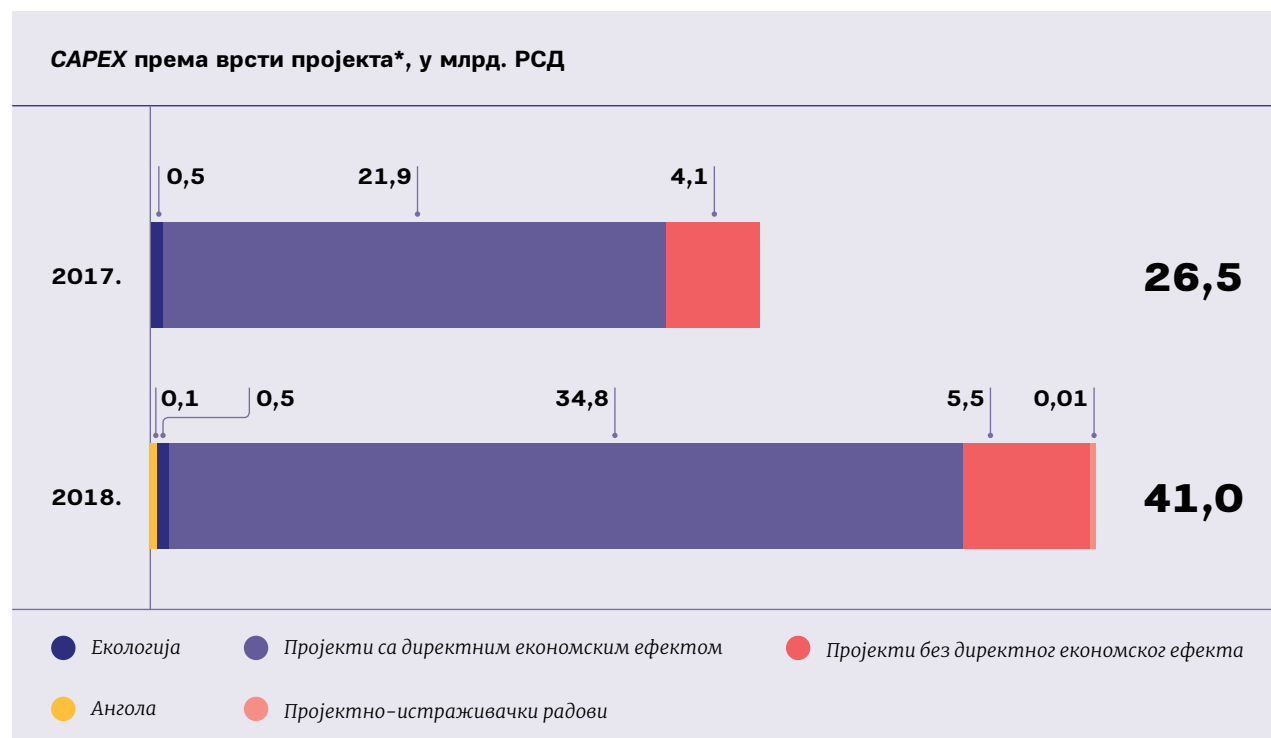

CAPEX

У 2018. години главни правци улагања били су усмерени на реализацију пројеката у производњи нафте и гаса, као и за пројекат побољшања дубине рафинеријске прераде. Осим тога, НИС је током године улагао у пројекте промета, енер-

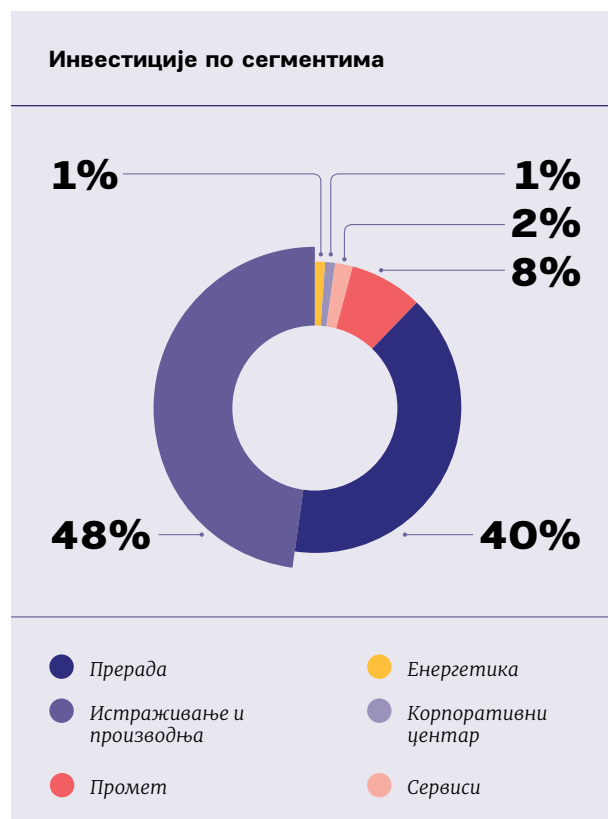
гетике и сервиса, као и одређени број пројеката у корпоративном центру.

У току 2018. године издвојено је 41,0 милијарди динара за финансирање инвестиција, што је за 55% више од износа који је био издвојен 2017. године.

* Износи су дати у милијардама РСД и без ПДВ-а.

41 милијарда RSD је издвојена за финансирање инвестиција, што је за 55% више од износа који је био издвојен претходне године.

Организациони део	Најзначајнији пројекти
„Истраживање и производња“	• бушење разрадних бушотина • улагања у геолошко-техничке активности • програм 3D сеизмичких испитивања и бушења истражних бушотина у Републици Србији • улагања у базну инфраструктуру • улагања у концесиона права
„Сервиси“	• модернизација тубинг центра • набавка полуприколица цистерни и вучних возила • изградња исплачних базена за депонију исплаке Ново Милошево • набавка алата и опреме за бушење
Пројекат „Дубока прерада“	• модернизација рафинеријске прераде – наставак реализације према пројекту „Дубока прерада“
„Прерада“	• програм повећања производне ефикасности и програм инвестиционог одржавања Блока „Прерада“ • пројекти усклађивања законских норми и прописа • улагања у пројекте за повећање производне ефикасности • капитална улагања у вези са заштитом животне средине
„Промет“	• развој малопродајне мреже у Србији (изградња и реконструкција, куповина, рентирање и ребрендинг бензинских станица) • пројекти логистике (куповина аутоцистерни, капитални ремонт вагон цистерни, израда техничке документације за озакоњење складишта нафтних деривата) • развој малопродајне мреже у региону (куповина и додатна опрема за три ССГ у Босни, имплементација „Drive Safe“ брендинг елемената на ССГ у региону) • остали пројекти малопродаје (увођење „Drive Cafe“ концепта на бензинским станицама, повећање безбедности ССГ)
„Енергетика“	• децентрализација и модернизација топлотног извора у РНС • програм инвестиционог одржавања Блока Енергетика
Корпоративни центар	• пројекти са ИТ компонентом (унапређење комуникационе инфраструктуре у дата центрима, замена ЕоL Core система ИП телефоније, унапређење безбедности дата центара, куповина МДМ лиценци)

Задуженост

На крају 2018. године дуг према банкама остао је на нивоу од 657 милиона USD, уз повећање учешћа кредита у валути EUR у односу на 31. децембар 2017. године. Осим тога, дуг према матичном друштву ЈАД „Гаспром њефт“ је смањен и тренутно износи 209,3 милиона евра.

И поред санкционих ограничења, НИС је у току 2018. године успешно спровео другу фазу реструктурирања кредитног портфеља. Резултати су продужење просечне рочности портфеља с очекиване 2,21 године, колико би она износила на крају 2018. године да није било ре-

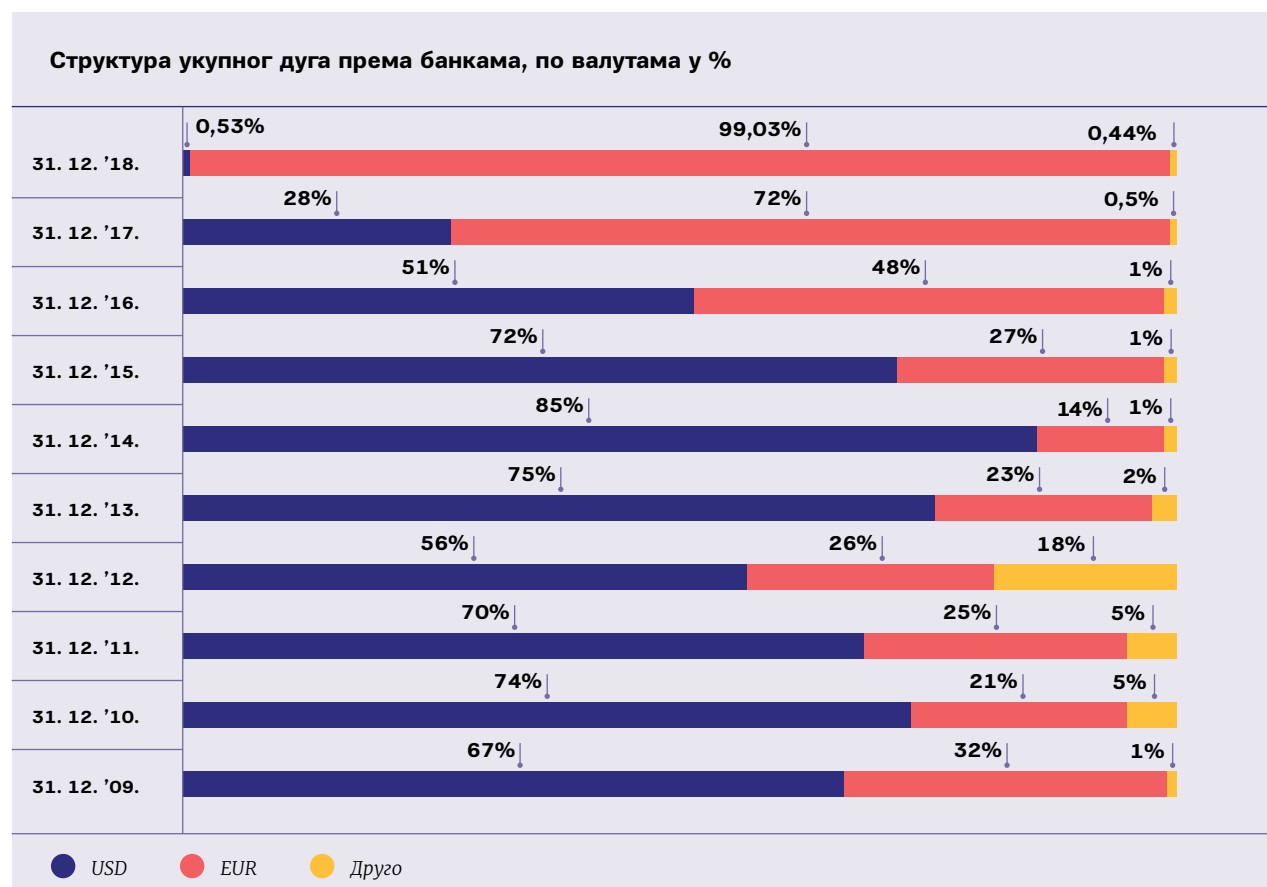
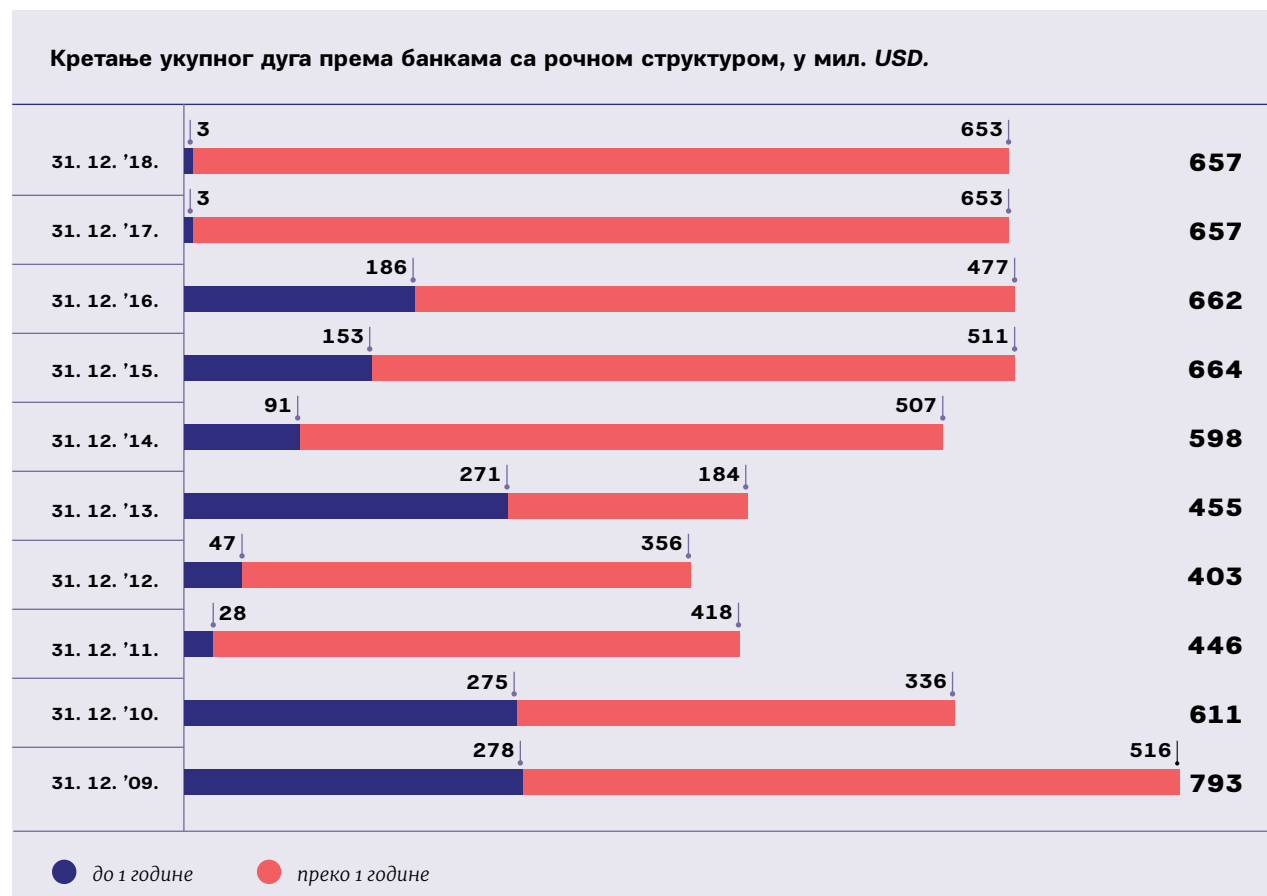
структурирања, на 4,04 године уз истовремено смањење просечне цене задуживања за 30% у односу на 2017. годину, као и промена валутне структуре портфеља (учешће EUR номинованих кредита повећано је са 72% на 99%, што је последица санкционих ограничења и немогућности повлачења кредита на дуги рок, осим за финансирање увоза из ЕУ).

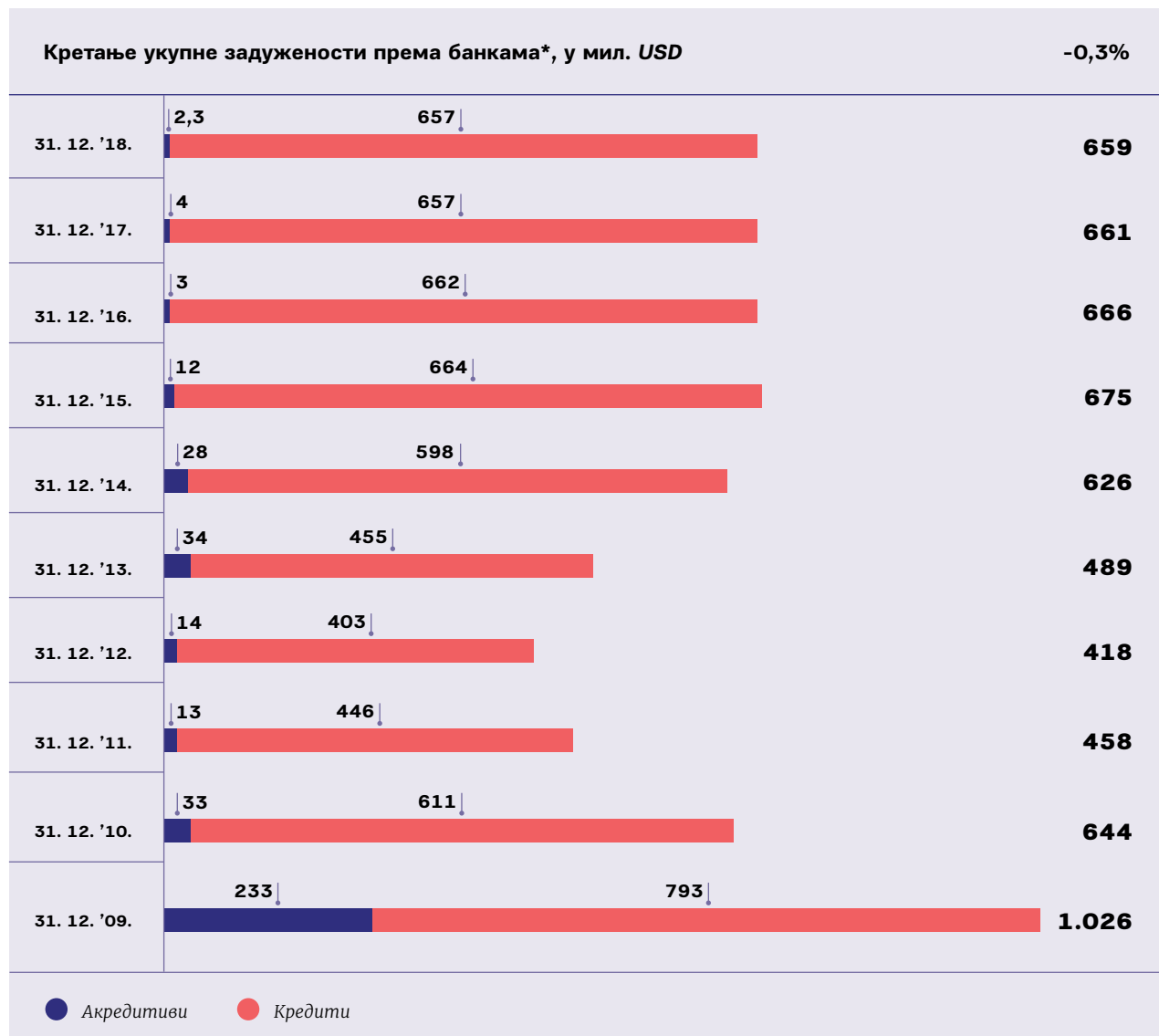
Предметним реструктурирањем, НИС је практично ослободио новчани ток за благовремено финансирање крупних инвестиционих пројеката (посебно стратешки важног пројекта „Дубока прерада“, али и осталих планираних инвестиција) у периоду од 2019. до 2021. годи-

не уз истовремено побољшање карактеристика кредитног портфеља као и стабилизирање

финансијске ситуације у погледу обавезе враћања кредита.

* Поред дуга према банкама по кредитима и акредитива, НИС а.д. Нови Сад 31. децембра 2018. године има и издате банкарске гаранције у износу од 35,6 милиона USD, корпоративне гаранције у износу од 47,4 милиона USD, банкарска писма о намерама у износу од 0,3 милиона USD и финансијски лизинг у износу од 8,0 милиона USD.

Порези и други јавни приходи⁹

Укупан износ обрачунатих обавеза по основу јавних прихода који НИС а.д. Нови Сад остварује са зависним друштвима, насталим из његове организационе структуре¹⁰ у Србији, треба да издвоји за 2018. годину је 170,95 милијарди динара, што је за 18% више него претходне године.

Укупан износ обрачунатих обавеза по основу јавних прихода који НИС Група треба да издвоји за 2018. годину је 192,7 милијарди динара, што је за 17% више него у 2017. години.

⁹ У милијардама динара.

¹⁰ Нафтагас – Нафтни сервиси“ д.о.о. Нови Сад, „Нафтагас – Технички сервиси“ д.о.о. Зрењанин, „Нафтагас – Транспорт“ д.о.о. Нови Сад и „НТЦ НИС Нафтагас“ д.о.о. Нови Сад.

НИС а.д. Нови Сад	2018.	2017.	%Δ¹
Доприноси за обавезно социјално осигурање на терет послодавца	1,6	1,5	+1%
Порез на добит правних лица	3,8	3,4	+11%
Порез на додату вредност	21,5	21,8	-1%
Акцизе	132,2	106,4	+24%
Накнада за робне резерве	6,5	6,0	+8%
Царине	0,8	0,7	+15%
Рудна рента	1,5	1,2	+21%
Остали порези	1,5	1,3	+9%
Укупно	169,2	142,3	+19%
НИС-ова зависна друштва у Србији²			
Доприноси за обавезно социјално осигурање на терет послодавца	0,5	0,5	+4%
Порез на добит правних лица	0,1	0,1	+112%
Порез на додату вредност	0,9	1,3	-29%
Акцизе	-	-	-
Царине	0,06	0,04	+55%
Рудна рента	-	-	-
Остали порези	0,1	0,1	+10%
Укупно	1,7	2,0	-13%
Укупно НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима у Србији	170,95	144,4	+18%
НИС-ова зависна друштва у региону и Ангола			
Доприноси за обавезно социјално осигурање на терет послодавца	0,04	0,1	-40%
Порез на добит правних лица	0,2	2,2	-92%
Порез на додату вредност	2,3	1,5	+53%
Акцизе	13,4	12,9	+4%
Царине	4,2	2,6 ³	+61%
Рудна рента	-	-	-
Остали порези	0,1	0,1	-4%
Укупно	20,1	19,3	+4%
Одложена пореска средства (укупно за Групу)	1,7	1,6	+2%
Укупно НИС Група⁴	192,7	165,3	+17%
1 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде РСД 2 „Нафтагас – Нафтни сервиси“ д.о.о. Нови Сад, „Нафтагас – Технички сервиси“ д.о.о. Зрењанин, „Нафтагас – Транспорт“ д.о.о. Нови Сад и „НТЦ НИС Нафтагас“ д.о.о. Нови Сад. 3 Податак приказује искључиво износ обавезе за царину, док је ранији податак приказивао целокупан износ царинског дуга укључујући и порезе који се плаћају при увозу. 4 Укључујући порезе и друге обавезе по основу јавних прихода за зависна друштва у региону, порез на добит у Анголи и одложена пореска средства.			

Рацио показатељи¹¹

Показатељи профитабилности	2018.	2017.
Стопа пословног добитка (EBITDA маржа) ¹	19%	20%
Стопа нето добитка ²	9%	11%
Стопа приноса на укупна средства (ROA) ³	6%	7%
Стопа приноса на капитал (ROE) ⁴	11%	13%
Показатељи ликвидности		
Текући рацио ⁵	180%	172%
Брзи рацио ⁶	92%	112%
Рацио нето обртног фонда ⁷	11%	12%
Показатељи задужености		
Коефицијент задужености ⁸	36%	39%
Net Debt/EBITDA ⁹	1,47	1,48
1 EBITDA/пословни приходи. 2 Нето добитак/пословни приходи. 3 Нето добитак/просечна вредност пословне имовине. 4 Нето добитак/просечна вредност капитала. 5 Обртна имовина/краткорочне обавезе. 6 (Обртна имовина – залихе)/краткорочне обавезе. 7 (Обртна имовина – краткорочне обавезе)/пословна имовина. 8 (Дугорочне обавезе + краткорочне обавезе)/пословна имовина. 9 (Дугорочне обавезе + краткорочне финансијске обавезе – готовина и готовински еквиваленти)/EBITDA		

11 Показатељи су израчунати на основу података из консолидованих финансијских извештаја припремљених у формату прописаном од стране Министарства финансија Републике Србије који није у складу са МРС 1 – „Презентација финансијских извештаја“

Повећање оперативне ефикасности

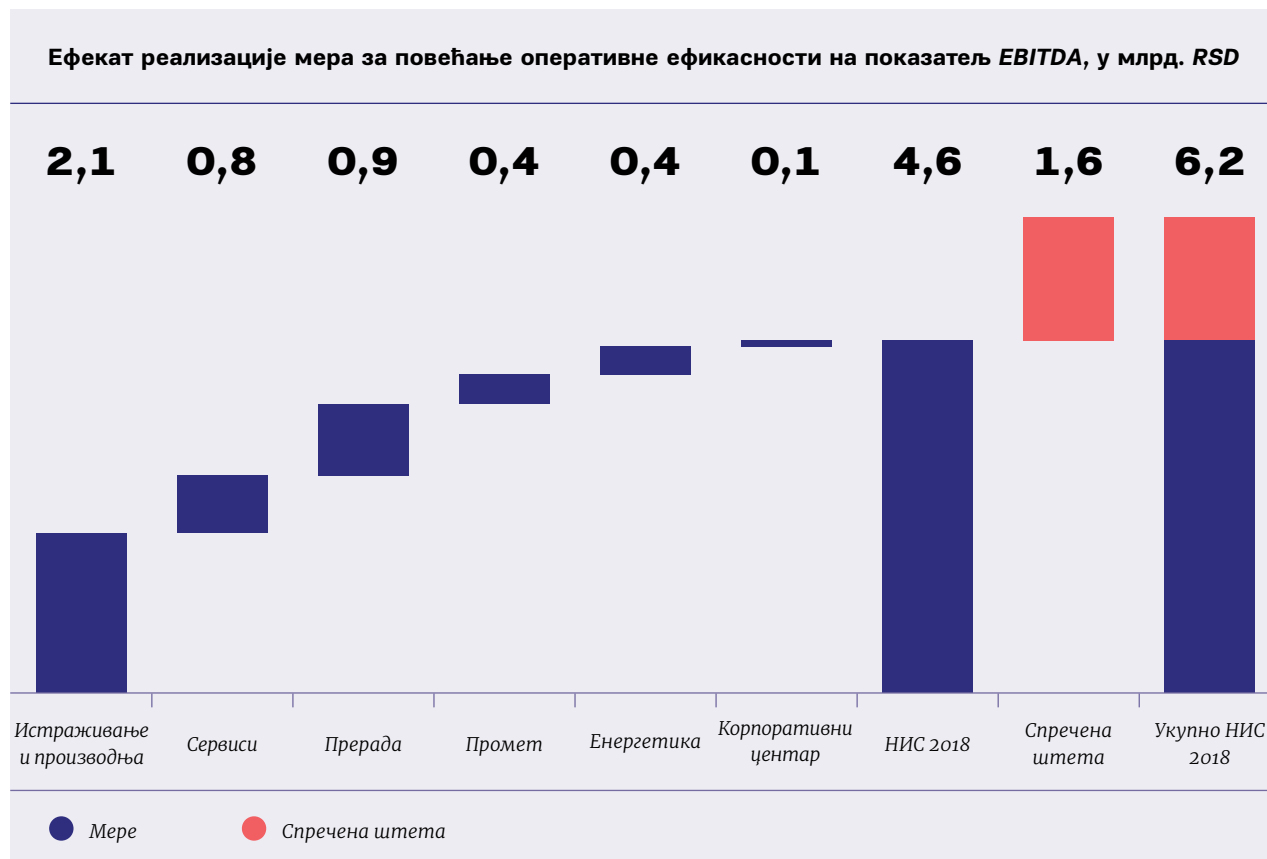
И у 2018. години ефекти реализације мера за повећање оперативне ефикасности имали су значајан позитиван утицај на остварене финансијске резултате. Током целе године пословање се одвијало у знаку реализације мера за повећање оперативне ефикасности, са новим

коракном који представља имплементацију система оперативног менаџмента (OMS).

Укупан ефекат мера за повећање оперативне ефикасности на показатељ *EBITDA* у 2018. години износио је 6,2 милијарде динара, уз 1,6 милијарди динара спречене штете.

Више информација о OMS Еталон програму на страни 86

Програм мотивације „Ја имам идеју“ омогућава сваком запосленом да предложи идеје које могу да побољшају пословање и тако директно утиче на повећање ефикасности. За одобрене идеје обезбеђене су одговарајуће нематеријалне награде као и новчане награде које могу да износе и до 1.000.000 динара бруто.

У оквиру програма „Ја имам идеју“ у току 2018. године пријављено је укупно 828 идеја, са оствареним ефектом од преко 600 милиона динара.

Стварамо нове вредности

Развој ће бити кључна реч за НИС и у наредним годинама - циљ нам је да новим улагањима поставимо чврсте темеље за дугорочну стабилност НИС-а и наставимо да стварамо нове вредности за акционаре, запослене и заједницу у којој послујемо.

Од 2009. године у развој НИС-а смо уложили готово

3

милијарде евра.

Само у 2018. години обим инвестиција повећан је

55%

у односу на претходну годину.

1.08 OMS Еталон

По узору на искуство највећих светских нафтних компанија НИС је 2017. године покренуо свеобухватну оперативну трансформацију компаније кроз пројекат OMS – оперативни менаџмент систем. Циљ овог пројекта је обезбеђивање максималне оперативне ефикасности кроз поузданост и безбедност пословних процеса и ангажовања свих запослених у процесу сталног побољшања.

Имплементација OMS-а реализује се увођењем нових најбољих алата, као и кроз систематизацију и оптимизацију постојећих процеса. Овај посао се усклађује с процесом формирања стратешких циљева и бизнис-планирања, као и с формирањем мерљивих критеријума ефикасности (перформанси), који су засновани на најбољим индустријским праксама.

Током 2017. године спроведена је дијагностика оперативног пословања свих производних блокова компаније, која је показала тренутни ниво зрелости и могућности за побољшања. Током 2018. године изабране су приоритетне активности, формиране су дугорочни планови развоја система, одабрани су KPI за праћење напретка и потенцијала, и креирана је неопходна архитектура за управљање портфолиом иницијатива и максимално ефикасног укључивања свих заинтересованих страна.

Кључне активности су биле иницијативе за стварање и развој система поузданости производње, увођење пракси редовног менаџмента, прелазак на приступе засноване на ризицима, реинжењеринг процеса управљања извођачима и набавкама, као и увођење филозофије и алата Lean производње и континуалних унапређења.

Истраживање и производња

Главни фокус у 2018. години био је на реализацији Плана развоја елемената OMS. Извршена је обука менаџмента и започета примена Практи регуларног менаџмента (визуелно управљање, дискусија о ефикасности, повратна веза, ефикасни састанци). Разрађени су механизми подршке PPM. Завршен је пилот-пројекат RCM („Reliability Centered Maintenance“) анализе за Аминско постројење у Елемиру. Дефинисани су планови за анализу критичности опреме. Започета је имплементација компјутеризованог система управљања одржавањем (CMMS) „IBM Maxima“. Израђена је стратегија елемента 3 „Управљање производним процесима“. На три објекта блока спроведена је анализа ризика методом HAZOP. Реализују се пројекти визуелизације и организације радних места по методологији 5S на објектима блока. Реализују се мере за повећање оперативне ефикасности.

Остварени ефекат мера у 2018. години износи 2,1 млрд. дин.

Прерада

У оквиру OMS-а, спроведена је обука менаџмента Блока „Прерада“ за праксу регуларног менаџмента.

Фокус Блока „Прерада“ стављен је на праксе линијског обиласка, одржавање састанака и визуелног менаџмента. Покренут је пројекат дигитализације и управљања састанцима.

Лидерство и култура

	Управљање оперативним ризицима
	Управљање извођачима и добављачима
	Управљање пројектима
	Управљање информацијама, документацијом, политикама и стандардима
	Управљање спремношћу за догађаје
	Управљање променама
	Управљање очекивањима заинтересованих страна

Управљање организацијом и компетенцијама

Управљање производним процесима

Управљање поузданошћу и интегритетом опреме

ЉУДИ

КОРИСТЕ

ОПРЕМУ

Управљање ефикасношћу и стално усавршавање

Током 2018. године рађено је на имплементацији методологије RCM (Одржавања на бази поузданости) на постројењу FCC, извршене су припреме и обуке запослених Блока „Прерада“ за широку примену те праксе на свим постројењима. Извршена је даља аутоматизација прикупљања података за CMMS (Компјутерски систем за управљање одржавањем) повезивањем са SCADA системом постројења и израђен је аутоматски систем за калкулацију кључних показатеља поузданости.

Имплементиран је систем структурних обилазака постројења са 3D мапама кретања оператора и електронским дневником смене. Покренута је набавка индустријских таблет-рачунара који ће бити најважнији алат оператерима током структурних обилазака и практично ће у потпуности дигитализовати овај процес повезан директно са системом CMMS.

На постројењима је уведена пракса редовне примене методологије HAZID за идентификацију и смањење ризика, даље је унапређена

процедура за управљање изменама на постројењима и израђен је „колор код“ за означавање рафинеријских постројења ознакама и бојама опреме и објеката.

Покренути су пројекти имплементације методологије континуалног унапређења „LEAN 6 Sigma“ на постројењима Блока „Прерада“. Покренут је систем за решавање производних проблема „А3“, имплементиран је алат за уређење радне околине „5S“ на постројењима „Блока 5“ и визуелне табле на постројењима с циљем фокусирања свих запослених на безбедност, поузданост и ефикасност.

Промет

Током јануара и фебруара 2018. године извршена је OMS дијагностика Департамента „Мазива“, односно погона „Блендинга“ у Новом Саду. Дијагностика је извршена с фокусом на пет OMS елемената који су кључни за пословање овог погона и то: управљање поузданошћу и интегритетом опреме, Управљање производним

процесима, Управљање оперативним ризицима, управљање изменама и управљање ефикасношћу и континуално унапређење.

На основу резултата дијагностике и сагледавања пословних процеса у односу на захтеве OMS елемената, сачињен је план активности за унапређење процеса који садржи иницијативе помоћу којих ће се унапређења реализовати.

На основу плана активности, током 2018. године реализоване су следеће иницијативе у Департаману „Мазива“: формиран регистар опреме и извршена класификација по хијерархији отказа; припремљен сет техничке документације коју је неопходно да садржи технички досије постројења; реализована ризик-сесија „Business Continuity Risk Assessment“ на којој су дефинисани кључни ризици/сценарији чијом реализацијом може доћи до обустављања активности/производње целог погона; извршене обуке и реализована студија случаја „Управљање изменама“ и реализоване обуке „Lean Six Sigma“.

Сем тога, у оквиру Блока „Промет“ такође су реализоване обуке праксе регуларног менаџмента за све руководиоце првог и другог нивоа (виши и средњи менаџмент). Ради се о праксама: „Ефективни састанци“, „Визуелно управљање“, „Повратна информација“ и „Разговор о ефикасности“.

Реализован је и пројекат „Оперативни ризици на складишту ТНГ Београд“ у оквиру којег су на сесијама одржаним током марта 2018. го-

дине дефинисани кључни оперативни ризици за пословање тог складишта, разрађене мере за снижавање последица реализације ових ризика и дефинисана одговорна лица и рокови за њихову реализацију.

Мониторинг реализације OMS пројеката врши Пројектни комитет Блока „Промет“.

Енергетика

До момента трансформације Блока „Енергетика“, тачније до 1. јула 2018. године, увођење OMS-а текло је по плану имплементације за 2018. годину.

Степен укључености запослених у процес давања идеја у првих девет месеци 2018. премашио је AM-циљ. Током прва два квартала директор, заменик директора блока и директори дирекције спровели су два линијска обиласка производних објеката посетивши когенерацију „Турија“ и КПП постројење на ССГ „Нови Сад 10“. У октобру 2018. године 100% руководиоца успешно су прошли обуку из области „Праксе редовног менаџмента“ (ПРМ).

Изменом организације коју је пројекат „Трансформација“ спровео над Блоком „Енергетика“ обустављене су реализације активности OMS акционог плана и OMS пројеката Блока „Енергетика“. Наставак имплементације OMS-а пренет је у надлежност Пројектних офиса блокова којима су припојени производни објекти.

Током 2018. године изабране су приоритетне активности, формиран су дугорочни планови развоја система, одабрани су KPI за праћење напретка и потенцијала, и креирана је неопходна архитектура за управљање портфолиом иницијатива и максимално ефикасног укључивања свих заинтересованих страна.

1.09

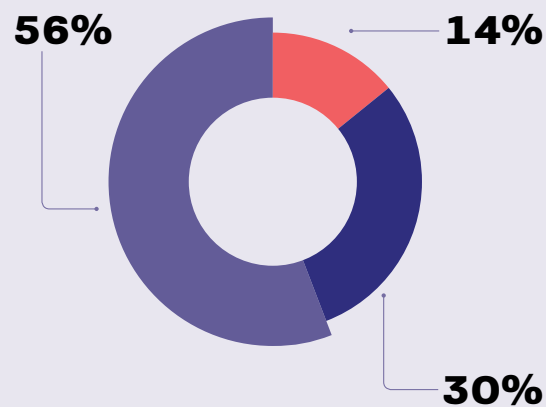
Хартије од вредности

Структура акцијског капитала

Акцијски капитал НИС-а износи 81,53 милијарде динара и подељен је на укупно 163.060.400 акција номиналне вредности 500,00 динара. Све емитоване акције су обичне акције и дају својим власницима следећа права:

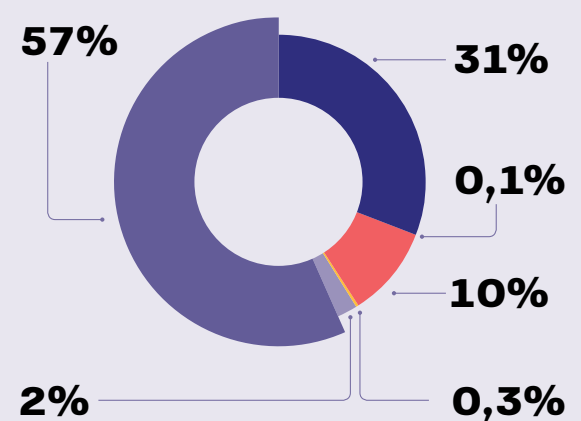
- право учешћа и гласања на скупштини, тако да једна акција увек даје право на један глас;
- право на исплату дивиденде у складу с важећом регулативом;
- право учешћа у расподели ликвидационог остатка или стечајне масе у складу са законом којим се уређује стечај;
- право пречег стицања обичних акција и других финансијских инструмената заменљивих за обичне акције, из нових емисија; и
- друга права у складу са Законом о привредним друштвима и актима Друштва

Структура акцијског капитала према учешћу у акцијском капиталу

● Гаспром њефт   ● Остали акционари
● Република Србија

Структура акцијског капитала према типу лица

● Правна домаћа лица   ● Физичка домаћа лица
● Правна страна лица   ● Кастоди рачуни и фондови
● Збирни рачуни   ● Физичка страна лица

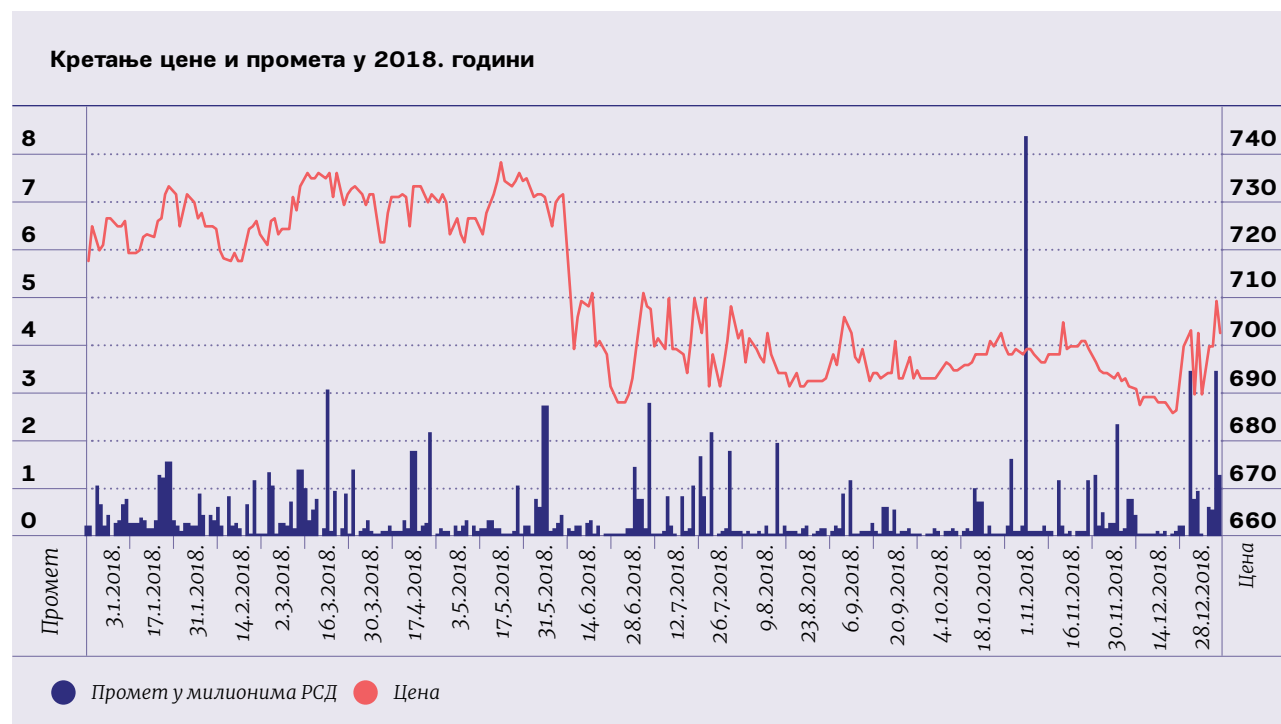
Структура првих 10 акционара с највећим учешћем у акцијском капиталу приказана је у табели:

Акционар	Број акција	% учешћа у акцијском капиталу
ЈАД „Гаспром њефт“	91.565.887	56,15%
Република Србија	48.712.094	29,87%
„Societe Generale“ банка Србија а.д. – кастоди рачун – фонд	1.675.601	1,03%
„Societe Generale“ банка Србија а.д. – кастоди рачун – фонд	613.829	0,38%
„Global Macro Capital Oportunities“	371.854	0,23%
Компанија „Дунав осигурање“ а.д.о. Београд	276.734	0,17%
„Актив-фонд“ д.о.о. Београд	236.330	0,14%
„Convest“ а.д. Нови Сад – збирни рачун	231.391	0,14%
„AWLL Communications“ д.о.о. Београд	227.352	0,14%
„Erste Bank“ а.д. – кастоди рачун-КС	188.681	0,12%
Остали акционари	18.960.647	11,63%
Укупан број акционара на дан 31. децембар 2018. године:		2.088.471

Трговање акцијама и показатељи по акцији

Акцијама НИС а.д. Нови Сад тргује се на прајм листингу Београдске берзе а.д.

Током 2018. године Друштво није стицало сопствене акције.

Преглед трговања акцијама НИС а.д. Нови Сад на Београдској берзи у 2018. години

Последња цена (28. децембар 2018.)	690 РСД
Највиша цена (29. јануар 2018.)	750 РСД
Најнижа цена (18. јун 2018.)	662 РСД
Укупан промет	943.044.002 РСД
Укупан обим (број акција)	1.342.601 акција
Укупан број трансакција	23.024 трансакције
Тржишна капитализација на дан 31. децембар 2018. ¹	112.511.676.000 РСД
EPS	159,86 РСД
Консолидована EPS	154,24 РСД
P/E ратио	4,31
Консолидовани P/E ратио	4,47
Књиговодствена вредност на дан 31. децембар 2018.	1.528,90 РСД
Консолидована књиговодствена вредност на дан 31. децембар 2018.	1.489,48 РСД
P/BV ратио	0,45
Консолидовани P/BV ратио	0,46

¹ На Београдској берзи а.д. Београд 31. децембар 2018. године био је нетрговачки дан. За обрачун тржишне капитализације на дан 31. децембар 2018. године узета је цена акције на дан 28. децембар 2018. године.

Дивиденде

Политика дивиденди НИС а.д. Нови Сад заснована је на избалансираном приступу који узима у обзир неопходност задржавања добити за потребе финансирања будућих инвестиција, као и стопу повраћаја на уложени капитал и износ исплате дивиденди. Дугорочна политика дивиденди предвиђа да се најмање 15% остварене нето добити исплати акционарима у облику дивиденде.

Приликом утврђивања предлога одлуке о расподели добити и исплати дивиденде, менаџмент Друштва узима у обзир низ фактора, укључујући финансијску ситуацију, планове за инвестиције, обавезе за отплату кредита, макроекономско окружење и законске прописе. Сваки од ових фактора, засебно или у комбинацији, уколико је довољно значајан, може да утиче на предложену исплату дивиденде.

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Нето добит (губитак), у млрд РСД ¹	(4,4)	16,5 ²	40,6 ³	49,5	52,3	30,6	16,1	16,1	27,8
Укупан износ дивиденде, у млрд РСД	0,00	0,00	0,00	12,4	13,1	7,6	4,0	4,0	6,9
Радио исплате	-	-	-	25%	25%	25%	25%	25%	25%
Зарада по акцији, у РСД	-	101,1	249,0	303,3	320,9	187,4	98,8	98,6	170,43
Дивиденда по акцији, бруто, у РСД	0,00	0,00	0,00	75,83	80,22	46,85	24,69	24,66	42,61
Цена акције на 31.12., у РСД	-	475	605	736	927	775	600	740	724
Дивидендни принос акционара, у % ⁴	-	-	-	10,3	8,7	6,0	4,1	3,3	5,9

1 Нето добит НИС а.д. Нови Сад.

2 Нето добит искоришћена за покриће акумулираних губитака.

3 Нето добит искоришћена за покриће акумулираних губитака.

4 Израчунава се као однос бруто дивиденде према цени акције на крају године.

Односи са инвеститорима

Основни циљ НИС а.д. Нови Сад у односима са инвеститорима јесте успостављање и развијање дугорочног односа с инвестиционом јавношћу, који је заснован на поверењу кроз транспарентну објаву информација и двосмерну комуникацију. Друштво спроводи низ активности како би ова сарадња била што квалитетнија.

НИС а.д. Нови Сад редовно по завршетку сваког квартала организује презентације остварених резултата, на којима представници највишег нивоа менаџмента у директној комуникацији са представницима инвестиционе јавности детаљно анализирају пословање и остварене резултате. Поред тога, НИС а.д. Нови Сад узима учешће на инвеститорским конференцијама које организују „Ерсте“ Група, Београдска берза и инвестициона компанија „WOOD&Co“. Врата Друштва су увек отворена за оне који желе да добију више информација на састанцима „један на један“.

НИС а.д. Нови Сад сваке године организује Дан инвеститора, који се одржава у просторијама Друштва и на коме увек представља важне и значајне пројекте. Ове године резултати пословања НИС Групе у првих девет месеци 2018. године и пројекти „Дубока прерада“ у Рафинерији нафте Панчево, ветропарк „Пландиште“ и ТЕ-ТО „Панчево“ биле су главне теме седмог по реду Дана инвеститора НИС-а одржаног у Пословном центру Друштва у Новом Саду. Том приликом, посетивши Научно-технолошки центар (НТЦ) у Новом Саду, учесници Дана инвеститора имали су могућност да се упознају са коришћењем модерних технологија и иновација које компанија НИС примењује у свом пословању. Тада су представљене основне делатности и најважнији пројекти Научно-технолошког центра, примена нових технологија у производњи нафте и гаса, ИТ пројекти у компанији, као и инвестиције НИС-а у образовни систем Србије.

Значајан извор информација за све заинтересоване стране представља посебан део корпоративног сајта намењен инвеститорима и акционарима.

Овај део сајта редовно се ажурира и допуњава најновијим презентацијама о оствареним резултатима, финансијским извештајима, извештајима ревизора, финансијским календаром, али и другим презентацијама и садржајем.

Квалитет односа са инвеститорима који НИС а.д. Нови Сад негује потврђен је наградом која је и ове године додељена Друштву. НИС а.д. Нови Сад добитник је „Златне плакете“ Београдске берзе за најбоље односе с инвеститорима у 2018. години, а то вредно признање освојено је у конкуренцији 16 домаћих и регионалних компанија. Награду су доделили угледни финансијски аналитичари и универзитетски професор на основу процене 35 критеријума отворености компанија према инвестиционој јавности, а ово признање додељено је Друштву већ шести пут.

Опис финансијских инструмената које Група користи

Услед изложености валутном ризику НИС Група користи форвард трансакције на девизном тржишту као инструмент управљања овом врстом ризика.

Као матично друштво за целу „Гаспром њефт“ Групу, у оквиру које послује и НИС а.д. Нови Сад са својим зависним друштвима, ЈАД „Гаспром њефт“ управља инструментима робног хеџинга на нивоу „Гаспром њефт“ Групе и процењује да ли је потребно коришћење одговарајућих инструмената робног (*commodity*) хеџинга.

И ове године НИС а.д. Нови Сад добитник је „Златне плакете“ Београдске берзе за најбоље односе с инвеститорима.

Рејтинг

Рејтинг доделио	Члан групе	Претходна оцена		Оцена рејтинга	
		Оцена	Датум	Оцена	Датум
Агенција за привредне регистре Републике Србије	-	ББ Веома добар бонитет	1. 2. 2018.	ББ Веома добар бонитет	7. 2. 2019.
„Binode“ д.о.о. Београд, Србија	Dun&Bread-street	5A1 Strong Even	30. 1. 2018.	5A1 Strong Up	8. 1. 2019
	„Binode“ АВ, Стокхолм, Шведска	C2	30. 1. 2018.	A1	8. 1. 2019

Поверење као основ за напредак

Наш однос према акционарима и инвеститорима заснован је на међусобном поверењу и двосмерној комуникацији. О свим активностима НИС-а правовремено и на транспарентан начин упознајемо јавност. Наш циљ је да својим примером допринесемо развоју целе пословне заједнице у Србији.

У 2018. години смо, другу годину заредом, освојили „Златну плакету“ Београдске берзе за најбоље односе са инвеститорима.

За нас је приоритет да у наредним годинама будемо још бољи партнер својим акционарима и инвеститорима.

1.10

Корпоративно управљање

Изјава о примени кодекса корпоративног управљања

<http://ir.nis.eu/sr/korporativno-upravae/kodeks-korporativnog-upravaa/>

У складу са чланом 368. Закона о привредним друштвима (у даљем тексту „Закон”) НИС а.д. Нови Сад изјављује да примењује Кодекс корпоративног управљања НИС а.д. Нови Сад (у даљем тексту „Кодекс”) који је доступан на интернет страници Друштва. Ова Изјава садржи детаљан и свеобухватан преглед пракси корпоративног управљања које Друштво спроводи.

<http://ir.nis.eu/sr/korporativno-upravae/opshta-akta-drustva/>

Кодекс представља допуну правила садржаних у Закону и Статуту НИС а.д. Нови Сад (у даљем тексту „Статут”), у складу с којима треба да се понашају носиоци корпоративног управљања Друштва. Одбор директора Друштва стара се о примени кодексом успостављених принципа, прати његово спровођење и усклађеност организације и деловања Друштва с Кодексом и Законом.

Систем управљања Друштвом

Друштво је успоставило једнодомни систем управљања, у коме централну улогу у управљању Друштвом има Одбор директора, који је одговоран за реализацију постављених циљева и остваривање резултата, док акционари своја права и контролу врше првенствено преко Скупштине акционара.

Одредбама Статута извршено је потпуно и јасно разграничење делокруга послова Одбора директора у односу на делокруг послова Скупштине акционара, генералног директора Друштва и тела која образују органи управљања Друштва.

Скупштина акционара и права акционара

Скупштину акционара као највиши орган Друштва чине сви акционари. Све акције НИС а.д. Нови Сад су обичне акције које власницима дају иста права, при чему свака акција даје право на један глас. Актима Друштва нису предвиђена ограничења која би се односила на број акција или број гласова на седници Скупштине акционара које може имати једно лице.

Седнице Скупштине акционара могу бити редовне и ванредне. Редовну седницу Скупштине акционара сазива Одбор директора и она се одржава најкасније шест месеци након завршетка пословне године. Ванредне седнице сазива Одбор директора на основу своје одлуке или по захтеву акционара који поседују најмање 5% акција Друштва.

<http://ir.nis.eu/sr/korporativno-upravae/skupstina-akcionara/#c130>

Правила која се односе на начин сазивања седница, начин рада и одлучивања Скупштине акционара, а посебно питања везана за начин остваривања права акционара у вези са

Скупштином акционара унапред су прописана и обједињена у Пословнику Скупштине акционара Друштва, који је јавно објављен и доступан свим акционарима.

Позив за X редовну седницу Скупштине акционара која је одржана 21. 6. 2018. године упућен је објавом на интернет-страници Друштва (www.nis.eu), интернет страници регистра привредних субјеката (www.apr.gov.rs) и интернет страници регулисаног тржишта (www.belex.rs), док ће за будуће планиране седнице Скупштине акционара обавештење о одлуци Одбора директора о сазивању седнице и позив за седницу бити упућени тј. објављени на начин предвиђен изменама и допунама Закона које се примењују од 1. октобра 2018. године. Позив се упућује најкасније 30 дана пре дана одржавања редовне, односно 21 дан пре одржавања ванредне седнице. Истовремено с објавом позива за седницу Скупштине акционара на интернет страници Друштва објављују се и материјали за седницу Скупштине акционара, који су такође доступни на увид у седишту Друштва сваком акционару који то захтева или његовом пуномоћнику, до дана одржавања седнице.

Позив за седницу Скупштине, поред информација о месту и времену одржавања седнице и дневном реду, садржи и обавештење о начину на који су акционарима доступни материјали за седницу, објашњења о правима акционара, начину и роковима за њихово остваривање и о Дану акционара. Уз позив се такође, објављују формулари за давање пуномоћја и формулари за гласање у одсуству, који су доступни и у седишту Друштва, као и формулари за гласање електронским путем.

Све усвојене одлуке Скупштине акционара објављују се на интернет-страници Друштва заједно са извештајем Комисије за гласање о резултатима гласања, записником са седнице Скупштине акционара, као и списком учесника и позваних лица те списком присутних и заступаних акционара Друштва.

Позив и материјали за седницу Скупштине акционара, као и усвојене одлуке и остали документи, објављени након одржавања седнице Скупштине акционара доступни су на српском, руском и енглеском језику.

Посебна права акционара

Уговором о куповини и продаји акција НИС а.д. Нови Сад, који је закључен 24. децембра 2008. године између ЈАД „Гаспром њефт” и Републике Србије, предвиђено је да све док су уговорне стране акционари НИС а.д. Нови Сад, нити једна од страна неће продати, пренети или на други сличан начин располагати власништвом над пакетом акција, делимично или у целости, у корист било ког трећег лица, осим ако претходно не понуди другој страни да купи пакет акција у складу с истим условима који буду понуђени од стране трећег лица.

У складу са чланом 4.4.1. истог уговора, све док је Република Србија акционар Друштва са најмање 10% учешћа у основном капиталу, иста ће имати право на онај број чланова Одбора директора који је пропорционалан њеном учешћу у основном капиталу.

Право на учешће у раду Скупштине акционара

Право на учешће у раду и право гласа на седници Скупштине акционара имају сви акционари који су власници акција НИС а.д. Нови Сад на Дан акционара, који пада десетог дана пре датума одржавања седнице Скупштине акционара, на основу евиденције Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности.

Право учешћа у раду Скупштине акционара подразумева право акционара да гласају, право да учествују у расправи о питањима на дневном реду Скупштине акционара, укључујући и право на подношење предлога, постављање питања која се односе на дневни ред Скупштине акционара и добијање одговора, у складу са Законом, Статутом и Пословником Скупштине акционара, којим су прецизније утврђене процедуре за вршење ових права.

Према Статуту, право да лично учествује у раду Скупштине акционара има акционар Друштва са најмање 0,1% акција од укупног броја акција Друштва, односно пуномоћник који представља најмање 0,1% од укупног броја акција Друштва. Акционари Друштва који појединачно поседују

мање од 0,1% од укупног броја акција Друштва, имају право да учествују у раду Скупштине акционара преко заједничког пуномоћника, да гласају у одсуству или да гласају електронским путем, без обзира на број акција које поседују, при чему сви наведени облици гласања имају једнако дејство. Постојање цензуса за лично учешће условљено је чињеницом да Друштво има изузетно велики број акционара (око 2,1 милиона) и да постојање цензуса у оваквим околностима представља нужност како се не би довели у питање ефикасност и рационалност у погледу планирања и одржавања седница Скупштине акционара.

Друштво је омогућило свим акционарима давање пуномоћја електронским путем и електронско гласање пре седнице, при чему пуномоћје, тј. формулар за гласање мора бити потписан квалификованим електронским потписом, у складу са законом којим се уређује електронски потпис.

Предлагање допуне дневног реда

У складу са Законом један или више акционара Друштва, који поседују најмање 5% акција са правом гласа, могу Одбору директора упутити предлог који садржи додатне тачке за дневни ред седнице Скупштине акционара о којима предлажу да се расправља, додатне тачке о којима се предлаже да Скупштина акционара донесе одлуку или другачије одлуке по постојећим тачкама дневног реда, а под условом да свој предлог образложе и да доставе текст предложених одлука (уколико се предлаже доношење одлуке Скупштине акционара).

Право на постављање питања, добијање одговора и подношење предлога

Акционар Друштва, који има право учешћа у раду Скупштине акционара може да постави питања која се односе на тачке дневног реда седнице Скупштине акционара, као и друга питања у вези са Друштвом, у мери у којој су одговори на та питања неопходни за правилну процену питања повезана с тачкама дневног реда седнице Скупштине акционара. На постављена питања одговарају чланови Одбора директора.

Већина за одлучивање

Одлуке Скупштине акционара усвајају се, по правилу, обичном већином гласова присутних акционара Друштва који имају право гласа по предметном питању, осим уколико Законом, Статутом или другим прописима за поједина питања није одређен већи број гласова.

Изузетно од овога, све док Република Србија буде имала најмање 10% учешћа у основном капиталу Друштва, неопходан је потврдни глас Републике Србије за доношење одлука Скупштине акционара о следећим питањима: усвајање финансијских извештаја и извештаја ревизора, промене Статута, повећање и смањење основног капитала, статусне промене, стицање и располагање имовином велике вредности Друштва, промене претежне делатности и седишта Друштва и престанак Друштва.

Активности Скупштине акционара у 2018. години

У 2018. години одржана је X редовна седница Скупштине акционара (21. јун 2018. године) у Београду, у згради Пословног центра НИС, ул. Милентија Поповића бр. 1, док ванредних седница није било.

На X редовној седници Скупштина акционара је усвојила финансијске и консолидоване финансијске извештаје Друштва за 2017. годину са мишљењем ревизора и изабрала ревизора за 2018. годину (PricewaterhouseCoopers д.о.о. Београд). Усвојен је и Годишњи извештај Друштва за 2017. годину и Извештај о извршеној ревизији Годишњег извештаја, Извештај о анализи рада Одбора директора и комисија Одбора директора, Годишњи извештај Одбора директора о рачуноводственој пракси, пракси финансијског извештавања и усклађености пословања са законом о другим прописима, као и Извештај о раду Одбора Скупштине акционара. Скупштина акционара је усвојила и Извештај о примерености састава Одбора директора и броја чланова Одбора директора потребама Друштва, као и Извештај о процени износа и структуре накнада за чланове Одбора директора НИС а.д. Нови Сад, који су израђени уз помоћ екстерних експерата.

Више информација о дивиденди на стр. 93

Поред претходно наведеног, Скупштина акционара је усвојила и Одлуку о расподели добити за 2017. годину, исплати дивиденди и утврђивању укупног износа нераспоређене добити Друштва, којом је утврђено да се за исплату дивиденде издваја 25% добити остварене у 2017. години, тј. одлучено је да акционарима Друштва буде исплаћено укупно 6,948 милијарди динара.

Скупштина акционара је такође именовала чланове Одбора директора и председника и чланове Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара за актуелни мандатни период и усвојила информацију о одобравању закључења послова у којима постоји лични интерес.

Однос према акционарима и информисање акционара

Више информација о Односима са инвеститорима на страни 94

Поред извештаја које НИС као јавно акционарско друштво објављује у складу са законским прописима и који су јавно доступни свим заинтересованим лицима, укључујући и извештаје о резултатима пословања који се представљају акционарима на седници Скупштине акционара, Друштво такође има развијену двосмерну комуникацију с акционарима и инвеститорима, који имају додатну могућност да током године добију све потребне информације о пословању Друштва и својим правима преко Канцеларија за послове са мањинским акционарима у Новом Саду и Београду, посебног кол центра, мејл сервиса, преко којег сваки акционар може постављати питања и добијати одговоре електронским путем, као и преко Службе за односе с инвеститорима.

Такође, Друштво одржава посебне презентације за акционаре и инвеститоре у вези с најбитнијим догађајима и учествује на састанцима са представницима инвестиционе заједнице. На кварталним презентацијама резултата пословања, редовно су присутни и представници највишег руководства Друштва, а на овим презентацијама разматрају се како резултати у протеклом периоду, тако и планови и стратегија Друштва.

НИС а. д. Нови Сад примењује највише стандарде у погледу информисања, поштујући принципе равноправног третмана свих корисника информација и обезбеђивања да објављене информације буду на једнак и једноставан начин доступне свим заинтересованим лицима у најкраћем могућем периоду и у том циљу у великој мери користи своју интернет страницу. Посебан сегмент интернет-странице, који је намењен акционарима и инвеститорима, садржи најважније вести, одлуке органа, одговоре на најчешћа питања акционара у претходном периоду, као и све потребне информације о акцијама, правима акционара и дивиденди. Све информације и документи на интернет страници доступни су на српском, руском и енглеском језику. Процес обавезног извештавања регулисан је посебним актима Друштва који регулишу начин и поступак објаве информација и њихову доставу надлежним институцијама.

У Друштву постоји механизам за спречавање и решавање потенцијалних конфликта између мањинских акционара и Друштва. Друштво има трочлану комисију за решавање по жалбама мањинских акционара, при чему су надлежности комисије, обраћање комисији и начин рада регулисани посебним интерним актом Друштва.

Информације намењене мањинским акционарима у вези с поступком пред комисијом доступне су на интернет страници Друштва.

<http://ir.nis.eu/sr/korisne-informacije/#c1749>

Одбор Директора

Централну улогу у управљању Друштвом има Одбор директора, који је колективно одговоран за дугорочни успех Друштва, а у чијој надлежности је постављање основних пословних циљева и праваца даљег развоја Друштва, као и утврђивање и контрола успешности примене пословне стратегије Друштва.

Састав Одбора директора

Чланове Одбора директора именује и разрешава Скупштина акционара. На Х редовној седници Скупштине акционара, одржаној 21. јуна 2018. године, именовано је 10 чланова Одбора директора. Чланови бирају председника Одбора директора, а функције председника Одбора директора и Генералног директора су раздвојене. Чланови Одбора директора поседују адекватну комбинацију потребних знања, способности и искустава релевантних за врсту и обим делатности које обавља НИС а.д. Нови Сад.

Кандидате за чланове Одбора директора може предложити Комисија за именовања или акционари Друштва који појединачно или заједно поседују најмање 5% акција Друштва.

Одбор директора чине извршни и неизвршни директори. Одбор директора у свом саставу има једног извршног члана, док су сви остали чланови неизвршни, при чему су два неизвршна директора истовремено и независни чланови Одбора директора који испуњавају посебне услове прописане Законом.

Одбор директора има значајан број иностраних чланова који доносе међународно искуство, уз разумевање изазова с којима се Друштво суочава. Од 10 чланова Одбора директора, седморо су руски држављани, двоје су држављани Републике Србије, а један је држављанин Аустрије.

Чланови Одбора директора морају испуњавати услове који су прописани Законом, као и посебне услове прописане Статутом, о чему дају изјаву на почетку мандата и имају обавезу да обавештавају Друштво о свим променама у свом статусу, а нарочито оним због којих евентуално

више не испуњавају услове за чланство у Одбору директора или које би могле значити постојање сукоба интереса односно кршење забране конкуренције.

Мандат чланова Одбора директора престаје на првој наредној редовној седници Скупштине акционара, осим у случају кооптације када мандат кооптираних чланова Одбора директора траје до прве наредне седнице Скупштине акционара. По истеку мандата сваки члан Одбора директора може бити поново именован без ограничења броја мандата.

Промене у саставу Одбора директора у 2018. Години

На X редовној седници Скупштине акционара НИС-а, одржаној 21. јуна 2018. године, за чланове Одбора директора именовани су: Вадим Јаковљев, Кирил Тјурдењев, Даница Драшковић, Алексеј Јанкевич, Сергеј Папенко, Александар Крилов, Никола Мартиновић, Волфганг Рутеншторфер, Анатолиј Чернер и Олга Висоцка, док је чланство Кирила Кравченка и Станислава Шекшње у Одбору директора НИС а.д. Нови Сад престало даном одржавања наведене седнице Скупштине акционара НИС-а.

Чланови Одбора директора на дан 31. децембар 2018. године

Вадим Јаковљев

председник Одбора директора НИС а.д. Нови Сад
заменик председника Извршног одбора ЈАД „Гаспром њефт”, први заменик генералног директора задужен за питања истраживања и производње, стратешког планирања, спајања и аквизиције.

Рођен је 1970. године.

Дипломирао је 1993. године на Московском инжењерско-физичком институту, смер примењена нуклеарна физика. Године 1995. завршио је Високу школу за финансије Међународног универзитета у Москви. Од 1999. године поседује сертификат Chartered Association of Certified Accountants. Године 2009. стекао је диплому Британског института директора (ИД). Од 1995. до 2000. године радио је у „Pricewaterhouse Coopers” на разним дужностима, од консултанта до менаџера за ревизију. Од 2001. до 2002. године био је на дужности заменика руководиоца финансијско-економске управе ЈУКОС ЕП а.д. Од 2003. до 2004. године финансијски је директор „Југанскњептегаса” НК ЈУКОС. Од 2005. до 2006. године био је заменик генералног директора за економију и финансије „Сибур руске гуме”.

Од 2007. до 2010. био је заменик генералног директора за економику и финансије ЈАД „Гаспром њефт”. Од 2007. године заменик је председника Извршног одбора ЈАД „Гаспром њефт”. Од 2010. до 2011. био је финансијски директор ЈАД „Гаспром њефт”. Од 2011. године је на позицији првог заменика генералног директора ЈАД „Гаспром њефт”.

На функцију члана Одбора директора НИС а.д. Нови Сад именован је 10. фебруара 2009. године, а на функцију председника Одбора директора НИС а.д. Нови Сад 31. јула 2009. године.

Кирил Тјурдењев

генерални директор НИС а.д. Нови Сад
члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

Рођен је 1977. године.

С највишим успехом дипломирао је на Факултету за међународне односе (висока школска спрема са специјализацијом), и затим магистрирао у области међународног права (са специјализацијом) на Московском државном институту међународних односа (МГИМО). Такође је магистрирао у области права (LL.M) на Универзитету у Манчестеру. Стручно се усавршавао у оквиру програма executive education у међународној пословној школи INSEAD и Лондонској пословној школи. Од 2000. до 2004. године радио је у компанијама А.Т. „Kearney“ и „Unilever“. Године 2004. почиње да ради у компанији „McKinsey & Co“. Од 2007. до 2012. године радио је као заменик генералног директора за стратегију и корпоративни развој у компанији „Сибур – минерална ђубрива“. Од 2012. године је извршни потпредседник и члан Извршног одбора АФК „Система“. Пре доласка у НИС, Кирил Тјурдењев је био на функцији председника и председавајућег Извршног одбора ОАО „Обједињена нафтно-хемијска компанија“ која је у том тренутку улазила у групу компанија АФК „Система“, и на функцији председника Одбора директора компаније „Уфаоргсинтез“. У априлу 2016. године почиње са радом у НИС-у, на позицији првог заменика генералног директора за прераду и промет. На функцију генералног директора НИС а.д. Нови Сад именован је 22. марта 2017. године.

За члана Одбора директора НИС-а именован је 8. децембра 2016. године.

Даница Драшковић

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

Рођена је 1945. године.

На Правном факултету Универзитета у Београду дипломирала је 1968. године. Од 1968. до 1990. године радила је на пословима финансија у банци, на правно-економским пословима у привреди и као градски судија за прекршаје у Београду. Године 1990. основала је издавачку кућу „Српска реч“, чији је и данас власник. Аутор је три књиге публицистике.

Од 1. априла 2009. до 18. јуна 2013. године члан је Одбора директора НИС а.д. Нови Сад. На ову функцију поново је именована 30. јуна 2014. године.

Алексеј Јанкевич

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

заменик генералног директора за економику и финансије ЈАД „Гаспром њефт“

Рођен је 1973. године.

Године 1997. завршио је Државни електротехнички Универзитет у Санкт Петербургу (ЛЕТИ), смер оптички инструменти и системи. Године 1998. завршио је Међународну школу менаџмента „ЛЕТИ-Лованиум“ у Санкт-Петербургу. Од 1998. до 2001. године радио је у консултантској кући „Карана“. Од 2001. до 2005. радио је на пословима заменика начелника Управе за планирање, буџет и контролинг ЗАД „Јукос РМ“ (део који је одговоран за логистику, прераду и промет). Године 2004. стекао је звање Certified Management Accountant (СМА). Од 2005. до 2007. године радио је као заменик финансијског директора „ЛЛК-Интернешенел“ (компанија се бави производњом и продајом уља и специјалних нафтних деривата и послује у оквиру „Лукоил“ групе). Од 2007. до 2011. године је начелник Департамента за планирање и буџет, руководиоц Дирекције за економику и корпоративно планирање ЈАД „Гаспром њефт“. Од августа 2011. године обавља функцију в.д. заменика генералног директора ЈАД „Гаспром њефт“ за економику и финансије. Од марта 2012. године члан је Извршног одбора ЈАД „Гаспром њефт“, заменик генералног директора ЈАД „Гаспром њефт“ за економику и финансије.

На функцију члана Одбора директора НИС а.д. Нови Сад именован је 18. јуна 2013. године.

Сергеј Папенко

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

начелник Департмана за организациони развој и рад са заједничким предузећима ЈАД „Гаспром њефт“

Рођен је 1973. године.

Године 1996. завршио је Харковски државни универзитет (смер економска кибернетика), а 1999. је стекао диплому МВА Универзитета HOFSTRA (Хемпстед, Њујорк, САД), смер Finance&Banking.

Од 1994. до 1996. године радио је на позицији менаџера Департмана Прве украјинске међународне банке у Харкову. У периоду од 1996. до 1998., године радио је као консултант компаније „TACIS Project“, а током 1998. године као ревизор у компанији PricewaterhouseCoopers. Од 2000. до 2007. године, у московском представништву фирме „McKinsey and Company Inc. Russia“ радио је као консултант, а затим и као млађи партнер. Од 2007. године до данас налази се на позицији начелника Департмана за организациони развој и рад са заједничким предузећима ЈАД „Гаспром њефт“.

На функцију члана Одбора директора НИС а.д. Нови Сад именован је 21. јуна 2018. године.

Александар Крилов

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

директор Дирекције за регионалну продају ЈАД „Гаспром њефт“

Рођен је 1971. године.

Године 1992. завршио је ЛМУ (град Лењинград), 2004. године - Правни факултет СпбГУ, а 2007. године Московску интернационалну вишу школу за бизнис МИРБИС МБА, смер стратешки менаџмент и предузетништво. Од 1994. до 2005. године радио је на руководећим позицијама у области промета некретнина (генерални директор, председник) у компанијама: руско-канадска СП „Петробилд“ и ЗАД „Алпол“. У периоду од 2005. до 2007. године ради као заменик руководиоца у Дирекцији за реализацију у ДОО „Сибур“. Од априла 2007. године до данас, руководио је Департмана за снабдевање нафтним дериватима, руководилац Департмана за регионалну продају и директор Дирекције за регионалну продају ЈАД „Гаспром њефт“.

На функцију члана Одбора директора НИС а.д. Нови Сад именован је 29. новембра 2010. године.

Никола Мартиновић

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

Рођен је 1947. године.

Основну школу завршио је у Фекетићу, а гимназију у Србобрану. Дипломирао је на Економском факултету у Суботици, где је и магистрирао на тему „Трансформација пореског система у Србији са увођењем ПДВ-а“. Од 1985. до 1990. године налазио се на челу компаније „Солид“ у Суботици, а наредне две године, до 1992. године, на функцији помоћника министра унутрашњих послова у Министарству унутрашњих послова Републике Србије. Од 1992. до 2000. године радио је као помоћник генералног директора „Нафтне индустрије Србије“ за финансије, односно као генерални директор „Нафтагас промета“ од 1996. до 2000. године. Од 2005. године до 31. августа 2013. године у НИС а.д. Нови Сад обавља послове специјалног саветника. Од 1. септембра 2013. године до 15. децембра 2013. године обављао је функцију специјалног саветника генералног директора „О Зоне“ а.д. Београд, а од 15. децембра 2013. до одласка у пензију 17. новембра 2014. године радио је као саветник директора НТЦ „НИС Нафтагас“ д.о.о. Нови Сад. Почев од 22. новембра 2011. године, ангажован је и као члан Савета гувернера Народне банке Србије.

Био је члан Управног одбора „Нафтне индустрије Србије“/НИС а.д. Нови Сад од 2004. до 2008. године, а на исту функцију именован је и 10. фебруара 2009. године.

Волфганг Рутеншторфер

независни члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

Рођен је 1950. године.

Године 1976. дипломирао је економику и бизнис администрацију на Бечком универзитету економике и бизниса. Стекао је звање доктора наука. Године 1976. почео је да ради у компанији ОМВ, 1985. године је прешао у Дирекцију за планирање и контролу, а 1989. године преузео одговорност за стратешки развој групе ОМВ. Пошто је 1990. године био постављен за директора маркетинга, постао је члан Извршног одбора 1992. године и био задужен за финансије и хемијске производе. Остао је у Извршном одбору компаније ОМВ до почетка 1997. године, када је постао заменик министра финансија. Првог јануара 2000. године вратио се у Извршни одбор ОМВ-а и био задужен за финансије до априла 2002. године, а за гас до децембра 2006. године. У периоду од 1. јануара 2002. до 31. марта 2011. године био је председник Извршног одбора ОМВ групе. Господин Рутеншторфер је био или је још увек члан одбора друштава као што су VIG, „Roche“, „Flughafen Wien“ AG, RHI MAGNESITA NV, „Telekom Austria“, ДОО „CollPLant Holdings“ и „Erne Fittings GmbH“.

На функцију независног члана Одбора директора НИС а. д. Нови Сад именован је 20. априла 2012. године.

Анатолиј Чернер

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад
заменик председника Извршног одбора, заменик генералног директора за логистику, прераду и промет ЈАД „Гаспром њефт“

Рођен је 1954. године.

Године 1976. стекао је диплому Нафтног института у Грозном, смер хемијске технологије прераде нафте и гаса. Од 1976. до 1993. године радио је у Рафинерији „Шерипов“ у Грозном, где је прошао пут од оператера до директора Рафинерије. Године 1996. почео је да ради у компанији „Славњефт“, на месту управника Одељења за промет нафте и нафтних деривата, а касније је именован за потпредседника НГК „Славњефт“. На дужност потпредседника за прераду и промет компаније „Сибњефт“ (од јуна 2006. године – ЈАД „Гаспром њефт“) именован је у априлу 2006. године. Од децембра 2007. године налази се на позицији заменика генералног директора ЈАД „Гаспром њефт“ за логистику, прераду и промет.

На функцију члана Одбора директора НИС а. д. Нови Сад именован је 10. фебруара 2009. године.

Олга Висоцка

независни члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

Рођена је 1961. године.

Године 1984. дипломирала је са похвалама на Лењинградском државном универзитет, Одсек за економску кибернетику, специјалност: економиста-математичар, а 1987. завршила постдипломске студије из области математичке кибернетике на Институту за социјално-економске студије Академије наука СССР, лењинградско одељење. Године 1998. стекла је звање МВА Бристолског универзитета.; 2009. године стекла је диплому професионалног независног директора Лондонског директорског института.

У периоду од 1988. до 1995. године радила је као председник Одбора директора, генерални директор и директор низа приватних компанија. Од 1995. године до 2003. ради на различитим партнерским позицијама у KPMG у Санкт Петербургу, Њујорку и Москви. Почев од 2003. до 2005. године руководилац је Управе интерне ревизије у компанији „Јукос“, а од 2005. до 2008. године извршни партнер у компанији „Deloitte&Touche“. У периоду од 2006. до 2013. године налазила се на позицијама независног члана ОД, председника Комисије за ревизију, члана Комисије за стратегију и члана Комисије за накнаде у „ЕМ-алијанс“ и „КИТ-финанс“, као и независног члана Комисије за ревизију ОАД „Балтика“. Од 2012. до 2013. била је партнер у „Pricewaterhouse Coopers“ (PwC), а од 2013. до 2014. године независни је члан ОД, председник Комисије за ревизију и Комисије за накнаде УК „Нефтетранссервис“. Од 2013. године до данас налази се на позицији независног члана Одбора директора ДОО „ИНК“, а од 2015 до 2018. године била је независни члан Одбора директора АД „СУЭК“.

На функцију независног члана Одбора директора НИС а.д. Нови Сад именована је 21. јуна 2018. године.

Састав Одбора директора и комисија одбора директора на дан 31. децембар 2018. године

Функција	Име и презиме	Датум првог именованја у саставу ОД	Извршни директор	Неизвршни директор	Независни директор	Комисија за ревизију	Комисија за именованја	Комисија за накнаде	Држављанство
Председник ОД	Вадим Јаковљев	10. 2.2009.		X					руско
Генерални директор	Кирил Тјурдењев	8. 12.2016.	X						руско
Члан ОД	Сергеј Папенко	21. 6.2018.		X					руско
Члан ОД	Алексеј Јанкевич	18. 6.2013.		X		члан			руско
Члан ОД	Александар Крилов	29. 11.2010.		X					руско
Члан ОД	Никола Мартиновић	24. 9.2005. ¹		X					српско
Члан ОД	Даница Драшковић	1. 4.2009 ²		X					српско
Члан ОД	Волфганг Рутеншторфер	20. 4.2012.		X	X	председник			аустријско
Члан ОД	Анатолиј Чернер	10. 2.2009.		X			члан		руско
Члан ОД	Олга Висоцка	21. 6.2018.		X	X			председник	руско
Чланови комисија ОД који нису чланови ОД									
Члан Комисије за ревизију	Ненад Мијаиловић					члан			српско
Члан Комисије за накнаде	Зоран Грујичић						члан		српско
¹ Никола Мартиновић је био члан Управног одбора НИС а.д. Нови Сад (данас Одбор директора) у периоду од 24.9.2005. године до 29. фебруара 2008. године, а за члана је поново именован 30. 9.2008. године. Пре именованја у Управни одбор НИС а.д. Нови Сад био је члан Управног одбора Јавног предузећа НИС „Нафтна индустрија Србије“ од 1. априла 2004. године до 23.0.2005. године. ² Даница Драшковић је била члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад (раније Управни одбор) у периоду од 1. априла 2009. до 18. јуна 2013. године, а поново је именована за члана Одбора директора 30. јуна 2014. године.									

Активности Одбора директора у 2018. години

Одбор директора одржао је три седнице уз лично присуство чланова и 20 писаних седница. Свим седницама Одбора директора присуствовали су сви чланови, те је просек присуства максималан и износи 100%.

На дневном реду Одбора директора, поред редовних активности које се односе на разматрање годишњег извештаја НИС а.д. Нови Сад,

финансијских извештаја и консолидованих финансијских извештаја Друштва за 2017. годину, усвајање периодичних (кварталних) извештаја Друштва у 2018. години, сазивање редовне седнице Скупштине акционара, усвајање бизнис-плана Друштва, одређивање дана, поступка и начина исплате дивиденди акционарима Друштва, донете су и одлуке о продаји акција Друштва у Централној кооперативној банци а.д. Скопље и Recreatours а.д. Београд, образовању огранака Друштва, и одобрењу измене рока отплате субординираних и финансијских зајмова

између НИС а.д. Нови Сад и зависних друштава у иностранству („НИС Петрол“ ЕООД, Република Бугарска и „NIS Petrol“ s.r.l. Румунија). Такође, Одбор директора је одобрио и Уговор о финансирању између Друштва, „Банке Интеза“ а.д. Београди „Všeobecná úverová banka“, а.с. из Републике Словачке. Одбор директора одобрио је и више предлога за разрешење и именовање представника Друштва у органима зависних друштава НИС а.д. Нови Сад и именовао чланове комисија Одбора директора Друштва за ревизију и накнаде за актуелни мандатни период. За потребе остваривања пројектованих циљева Друштва, сагледавања перформанси Друштва и квалитета корпоративног управљања, Одбор директора је кроз кварталне извештаје разматрао анализе пословања у извештајном перио-

ду са проценама пословања НИС а.д. Нови Сад до краја 2018. године као и кроз извештај о постигнестичионом мониторингу пројеката НИС а.д. Нови Сад у Србији и иностранству. За потребе сагледавања сопствених перформанси, Одбор директора је анализирао и сопствени рад и с тим у вези поднео одговарајући Извештај за Х редовну седницу Скупштине акционара. Одбор је такође разматрао резултате испуњења кључних показатеља пословања за 2017. годину, као и систем оцењивања кључних показатеља пословања за 2018. годину.

Током 2018. године, Одбор директора донео је 72 одлуке, а контрола извршења донетих одлука прати се кроз периодичне извештаје о извршењу одлука и налога Одбора директора.

Присуство седницама Одбора директора и комисија Одбора директора у 2018. години

Члан ОД	Одбор директора		Комисија за ревизију		Комисија за накнаде	
	% присуства	Број седница	% присуства	Број седница	% присуства	Број седница
Вадим Јаковљев <i>председник ОД</i>	100%	23/23	-	-	-	-
Кирил Тјурдењев <i>генерални директор</i>	100%	23/23	-	-	-	-
Алексеј Јанкевич	100%	23/23	100%	5/5	-	-
Кирил Кравченко ¹	100%	14/14	-	-	-	-
Сергеј Папенко ²	100%	9/9	-	-	-	-
Александар Крилов	100%	23/23	-	-	-	-
Никола Мартиновић	100%	23/23	-	-	-	-
Даница Драшковић	100%	23/23	-	-	-	-
Волфганг Рутеншторфер	100%	23/23	100%	5/5	-	-
Анатолиј Чернер	100%	23/23	-	-	100%	3/3
Станислав Шекшња ³	100%	14/14	-	-	100%	-
Олга Висоцка ⁴	100%	9/9	-	-	-	-
Чланови комисија ОД који нису чланови ОД						
Ненад Мијаиловић	-	-	100%	5/5	-	-
Зоран Грујичић	-	-	-	-	100%	3/3
¹ Члан Одбора директора до 21. јуна 2018. године ² Члан Одбора директора до 21. јуна 2018. године ³ Члан Одбора директора и председник Комисије за накнаде до 21. јуна 2018. године ⁴ Члан Одбора директора од 21. јуна 2018. године и председник Комисије за накнаде од 22. октобра 2018. године						

Пословник и седнице Одбора директора

Пословником о раду Одбора директора и комисија Одбора директора Друштва (у даљем тексту „Пословник о раду Одбора директора”) уређен је начин рада и доношења одлука Одбора директора и комисија Одбора директора Друштва, укључујући и поступак сазивања и одржавања седница.

За сваку пословну годину Одбор директора усваја план рада, који обухвата питања која се разматрају у складу са законским прописима, потребама пословања Друштва и којим су утврђени рокови за разматрање ових питања на седницама Одбора директора. Поред планираних питања, Одбор директора по потреби разматра и друга питања из своје надлежности.

Како би чланови Одбора директора били адекватно информисани пре доношења одлука и могли да прате активности Друштва, генерални директор и менаџмент Друштва старају се да чланови Одбора директора правовремено добију тачне, благовремене и потпуне информације о свим питањима која се разматрају на седницама и другим значајним питањима у вези с Друштвом. Седнице Одбора директора припремају се уз помоћ секретара Друштва и уз надзор председника Одбора директора, тако да сваки члан може пружити одговарајући допринос раду Одбора директора.

Одбор директора доноси одлуке простом већином гласова од укупног броја чланова Одбора директора, осим одлуке о кооптацији, која се доноси простом већином присутних чланова и одлука за које је Законом и/или Статутом предвиђена друга већина. Сваки члан Одбора директора има по један глас.

Накнаде чланова Одбора директора и комисија

Политика накнада – Скупштина акционара је 2016. године усвојила актуелну Политику накнада члановима Одбора директора и члановима комисија Одбора директора. Политиком је предвиђено да накнаде треба да буду атрактивне и конкурентне, да привуку и задрже лица у својству члана Одбора директора и комисија Одбора директора, која испуњавају стручне и друге критеријуме неопходне Друштву, а да истовремено не одступају значајно од накнада које се исплаћују члановима Одбора директора и члановима комисија Одбора директора у другим друштвима исте или сличне делатности, величине и обима пословања.

Политиком накнада предвиђено је да се накнаде извршним директорима утврђују уговором о раду, односно уговором о ангажовању сваког од извршних директора у Друштву по другом основу, при чему они не добијају накнаде за чланство у Одбору директора и комисијама Одбора директора, осим у делу који се односи на компензацију трошкова и осигурање од одговорности у вези са чланством и радом у Одбору директора и комисијама Одбора директора.

Структура накнада – политиком накнада предвиђено је да се накнада састоји од:

- фиксног дела,
- компензације трошкова и
- осигурања од одговорности чланова Одбора директора и комисија Одбора директора.

Фиксни (стални) део накнаде члановима састоји се од годишњег фиксног дела накнаде за чланство у Одбору директора и годишњег фиксног дела накнаде за учешће у раду комисија Одбора директора. Овај вид накнаде представља накнаду за време и труд члана Одбора директора тј. члана комисија Одбора директора у вези са његовом функцијом и везан је за припрему и активно учествовање на седницама Одбора директора, тј. комисија Одбора директора, што од чланова захтева да унапред проуче садржину докумената, присуствују и активно учествују на седници.

Компензација трошкова – чланови Одбора директора и комисија Одбора директора имају право на накнаду за све трошкове који настају у вези са њиховим чланством у Одбору директора и/или учешћем у раду комисија Одбора директора, у границама норми, које се утврђују унутрашњим актима Друштва.

Осигурање од одговорности чланова Одбора директора – чланови Одбора директора и комисија Одбора директора имају право на осигурање од одговорности (*Directors & Officers Liability Insurance*) на терет Друштва у складу с унутрашњим актима Друштва.

Измене политике накнада – у циљу одржавања накнаде на примереном нивоу, предвиђено је да Политика накнада буде предмет периодичне оцене и анализе и усклађивања са потребама, могућностима и интересима Друштва, те променама других опредељујућих критеријума. У складу с препоруком Комисије за накнаде. Скупштина акционара је 28. јуна 2016. године усвојила актуелну Политику накнада члановима Одбора директора и члановима комисија Одбора директора, када је престала да важи њена претходна верзија.

Извештај Комисије за накнаде – Комисија за накнаде најмање једном годишње саставља извештај о оцени износа и структуре накнада за Скупштину акционара Друштва. Тако је и 2018. године Комисија за накнаде у складу са својим надлежностима извршила оцену адекватности износа и структуре накнада чланова Одбора директора у односу на принципе, оквире и критеријуме дефинисане важећом Политиком накнада и с тим у вези утврдила одговарајући извештај који је усвојен на X редовној седници Скупштине акционара, одржаној 21. јуна 2018. године. На бази приказаних резултата и извршене анализе тржишта накнада, у овом извештају дат је закључак да је годишњи износ фиксне накнаде за неизвршне чланове Одбора директора на нивоу одговарајуће референтне групе, да структура новчаних накнада за независне чланове Одбора директора одговара текућој пракси тржишта, те да износ и структура накнаде за чланове Одбора директора одговара принципима, оквирима и критеријумима који су предвиђени важећом Политиком накнада члановима Одбора директора и члановима комисија Одбора директора.

Укупан износ исплаћен члановима ОД у 2018. години, нето у РСД

Чланови ОД

236.429.145

Централну улогу у управљању Друштвом има Одбор директора, који је колективно одговоран за дугорочни успех Друштва, а у чијој надлежности је постављање основних пословних циљева и праваца даљег развоја Друштва, као и утврђивање и контрола успешности примене пословне стратегије Друштва.

Програм дугорочног стимулисања

Програм дугорочног стимулисања неизвршних директора и чланова тела органа управљања ближе је уређен посебним Правилником о програму дугорочног стимулисања неизвршних директора и чланова тела органа управљања који регулише основне принципе и параметре програма.

Програм представља један од кључних елемената система стимулисања неизвршних директора и чланова тела органа управљања Друштва, чији је циљ стварање подстицаја за неизвршне директоре и чланове тела органа управљања ради реализације дугорочних циљева Друштва.

Циљ програма дугорочног стимулисања је сте повезивање интереса учесника програма с дугорочним интересима Друштва и акционара Друштва, обезбеђивање стимулације за учеснике програма која осигурава дугорочни одрживи развој Друштва и реализацију његових стратешких циљева, а која је адекватно усклађена са могућностима и потребама Друштва и повезивање стимулације за учеснике програма са позитивним резултатима Друштва током периода који је довољан како би се утврдило да је створена додатна вредност за акционаре Друштва.

Програм дугорочног стимулисања дели се на узастопне циклусе. Параметри програма и начин укључивања у програм унапред су дефинисани Правилником, а премије се исплаћују након завршетка сваког пуног циклуса.

Увођење у пословање, тренинзи и обуке чланова Одбора директора

Чланови Одбора директора по именовану се детаљније упознају с пословањем Друштва, чиме се омогућује бољи увид у начин пословања, стратегију и планове Друштва, кључне ризике с којима се Друштво суочава, као и њихово брже активно укључивање у рад Одбора директора. Ово подразумева, између осталог, упознавање с интерним актима Друштва, давање основних података о Друштву, управљању Друштвом, ли-

цима именованим на руководеће положаје, подацима о пословању Друштва, пословној стратегији, пословном плану, циљевима, и другим подацима који су потребни за обављање њихових дужности.

Такође, у случају постојања потребе исказане од стране чланова Одбора директора, Друштво организује посебне програме додатног усавршавања, односно обезбеђује посебна средства за те намене.

Анализа рада Одбора директора

Одбор директора једном годишње спроводи анализу свог рада и рада комисија, ради идентификавања евентуалних проблема и предлагања мера за побољшање рада Одбора директора.

Анализа рада спроводи се на основу анкете коју попуњавају чланови Одбора директора и која садржи две групе кључних питања за процену рада Одбора директора. Прва група садржи критеријуме за оцену рада Одбора директора у погледу циљева, задатака и одговорности Одбора директора, док друга група садржи критеријуме за оцену процедура које се примењују у раду Одбора директора.

Резултати процене, засновани на одговорима чланова Одбора директора који су добијени као резултат попуњавања анкете, представљају се Скупштини акционара путем посебног извештаја.

Стратешке седнице

Чланови Одбора директора учествују на стратешким седницама које им омогућују бољи преглед пословања Друштва те да размотре и преиспитају приоритетне правце развоја и прогнозе кључних показатеља пословања и претпоставки за развој Друштва у дугорочној перспективи.

Чланство у Одбору директора или Надзорном одбору других друштава

Вадим Јаковљев	• ЈАД НГК „Славњевфт“ (председник ОД) • ОАД „СН-МНГ“ • ДОО „ГПН Развој“ (председник ОД) • АД „Гаспром њевфт – ННГ“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт Хантос“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт НТЦ“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт Оренбург“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт Сахалин“ • Салим Петролеум Девелопмент Н.В. (председник Надзорног одбора) • ДОО „Гаспром њевфт шелф“ • ДОО „Технолошки центар Бажен“ • ДОО „ГПН-ГЕО“
Кирил Тјурдењев	–
Алексеј Јанкевич	• ЈАД „НГК Славњевфт“ • АД „Гаспром њевфт – аеро“ • ДОО „Гаспром њевфт – СМ“ • ДОО „Гаспром њевфт бизнис-сервис“ (председник ОД) • Гаспром њевфт лубрикантс Италија СПА“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт Марин Бункер“ • ДОО „Гаспром њевфт шелф“.
Сергеј Папенко	• ЈАД НГК „Славњевфт“ • АД „Артикгаз“ • АД „Евротек – Југра“ • ЗАД „Нортгаз“ (председник ОД) • ДОО „Славњевфт – Краснојарскњевфтегаз“ • ДОО „Гаспром њевфт Восток“ • ДОО „Гаспром њевфт Ангара“ • „Салим петролеум девелопмент Н. В.“ (члан НО) • ДОО „Гаспром ресурс Нортгаз“ (ГД) • АД „Месојахањевфтегаз“ • АД „Томскњевфт“ ВНК (председник ОД)
Александар Крилов	• АД „Гаспром њевфт Новосибирск“ (председник ОД) • ЈАД „Гаспром њевфт Тјумен“ (председник ОД)¹ • АД „Гаспром њевфт Урал“ (председник ОД) • АД „Гаспром њевфт Јарослављ“ (председник ОД) • АД „Гаспром њевфт Северозапад“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт Азија“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт Таџикистан“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт Казахстан“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт Центар“ (председник ОД) • АД „Гаспром њевфт терминал“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт регионална продаја“ (председник ОД) • АД „Гаспром њевфт транспорт“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт Краснојарск“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт корпоративна продаја“ (председник ОД) • ИДОО „Гаспром њевфт – Белнефтепродукт“ (председник ОД) • АД „Гаспром њевфт – алтернативна горива“ (председник ОД) • ДОО „ИТСК“ • ДОО „Гаспром њевфт – лабораторија“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт Тјумен“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт Новосибирск (АЗС) (председник ОД)² • ДОО „Гаспром њевфт Новосибирск (НБ) (председник ОД)³ • Асоцијација Хокејашки клуб „Авангард“ (председник ОД)

Чланство у Одбору директора или Надзорном одбору других друштава

Никола Мартиновић	-
Даница Драшковић	-
Волфганг Рутеншторфер	„Flughafen Wien“ AG, Беч (члан Надзорног одбора) „RHI MAGNESITA“ NV, Беч (члан ОД) - ДОО „CollPlant Holdings“ (члан ОД) „Erne Fittings“ GmbH (председник Надзорног одбора)
Анатолиј Чернер	- ЈАД НГК „Славњевфт“ - АД „Гаспром њевфт – ОНПЗ“ (председник ОД) - ОАД „Славњевфт – ЈАНОС“ - АД „Гаспром њевфт – МНПЗ“ (председник ОД) - АД „Гаспром њевфт – аеро“ (председник ОД) - АД „Санктпетербуршка Међународна робно-сировинска берза“ - ДОО „Гаспром њевфт – СМ“ (председник ОД) - ДОО „Гаспром њевфт Марин Бункер“ (председник ОД) - ДОО „Гаспром њевфт – логистика“ (председник ОД) - ОАД „Мозирски НПЗ“ „Гаспром њевфт лубрикантс Италија СПА“ - ДОО „Гаспром њевфт – каталитички системи“ (председник ОД) - ДОО „Аутоматика – сервис“ (председник ОД)
Олга Висоцка	- непрофитна организација „Сребрно време“ (председник НО, директор) - ДОО ИНК (независни члан ОД, председник комисије за ревизију)
1 Привредно друштво је ликвидирано 27.12.2018. године. 2 Привредно друштво је престало са пословањем 17.10.2018. године. 3 Привредно друштво је престало са пословањем 26.12.2018. године.	

Комисије Одбора директора

У циљу ефикаснијег обављања својих дужности, Одбор директора је образовао три сталне комисије које представљају саветодавна и стручна тела која му помажу у раду, а нарочито у погледу разматрања питања из његове надлежности, припреме и надзора над спровођењем одлука и аката које доноси, као и ради обављања одређених стручних послова за потребе Одбора директора.

Одбор директора образовао је:

- комисију за ревизију,
- комисију за накнаде и
- комисију за именовања.

Одбор директора може по потреби образовати и друге сталне или ad hoc комисије које ће се бавити питањима релевантним за рад Одбора директора.

Свака од три комисије има по три члана које бира и разрешава Одбор директора, а Одбор једног од чланова именује за председника који руководи радом Комисије, припрема, сазива и председава њеним седницама и обавља друге послове потребне за извршавање делатности из њеног делокруга.

Већину чланова у свакој од комисија чине неизвршни директори, а најмање један члан мора бити независни директор Друштва. У састав комисија Одбор директора може именовати и лица која нису директори Друштва, а имају одговарајућа знања и радна искуства од значаја за рад комисије.

Улога, надлежности и одговорности комисија одређене су законом, као и Пословником о раду Одбора директора и комисија Одбора директора који такође уређује састав, услове за избор и број чланова, мандат, разрешење, начин рада, као и остала релевантна питања везана за рад комисија Одбора директора.

Најмање једном годишње комисије Одбора директора састављају и Одбору директора достављају извештаје о питањима из свог делокруга, а Одбор директора може затражити достављање извештаја о свим или појединим питањима из њиховог делокруга и у краћим временским интервалима.

Одбор директора и комисије Одбора директора имају могућност да користе професионалне савете независних стручњака када је то потребно за успешно извршавање обавеза.

Комисија за ревизију

Поред опшних услова, везаних за састав комисија Одбора директора, председник Комисије за ревизију мора бити независни директор Друштва, док најмање један члан мора бити лице које је овлашћени ревизор или које има одговарајућа знања и радно искуство у области финансија и рачуноводства, а независно је од Друштва.

Чланови Комисије за ревизију су:

- Волфганг Рутеншторфер, председник Комисије за ревизију,
- Алексеј Јанкевич, члан Комисије за ревизију, и
- Ненад Мијаиловић, члан Комисије за ревизију.

Сва три члана обављала су наведене функције у Комисији за ревизију и у претходном мандатном периоду.

У току 2018. године Комисија за ревизију одржала је пет писаних седница. Комисија је између осталог разматрала садржину Кварталног извештаја, Финансијског извештаја и Консолидованог финансијског извештаја за I и III квартал 2018. године и поводом њих дала одговарајуће препоруке Одбору директора. Комисија за ревизију такође је разматрала и Годишњи извештај за 2017. годину као и извештај независног ревизора „Pricewaterhouse Coopers“ д.о.о. Београд о извршеној ревизији овог извештаја, а дала је и мишљење о квалитету и независности ревизора „Pricewaterhouse Coopers“ д.о.о. Београд у односу на Друштво. Исто тако,

Комисија за ревизију утврдила је Годишњи план о обављању интерне ревизије у НИС а.д. Нови Сад за 2018. годину и Повељу интерне ревизије Друштва (верзија 3.0), а такође је разматрала План за спровођење поступка ревизије и одређивање кључних питања ревизије за 2018. годину те пратила статус имплементације препорука ревизора које су дате у у Писму руководству (Management Letter Points) НИС а.д. Нови Сад за 2017. годину са стањем на дан 28. фебруар и 31. август 2018. године. Комисија за ревизију разматрала је Извештај Функције за интерну ревизију са резултатима унутрашњег надзора пословања НИС а.д. Нови Сад за 2017. годину и шест месеци 2018. године.

Комисија за накнаде

Чланови Комисије за накнаде су:

- Олга Висоцка, председник Комисије за накнаде,
- Анатолиј Чернер, члан Комисије за накнаде и
- Зоран Грујичић, члан Комисије за накнаде.

Чланови Комисије за накнаде Анатолиј Чернер и Зоран Грујичић обављали су наведене функције и у претходном мандату, док је Олга Висоцка именована за председника ове Комисије уместо Станислава Шекшње који је наведену функцију обављао у претходном мандату (до 21. 6.2018. године).

У току претходног мандата, Комисија за накнаде одржала је три писане седнице. Комисија је разматрала резултате испуњења кључних показатеља за 2017. годину, као и систем оцењивања и показатеља за потребе награђивања за 2018. годину, а утврдила је и предлог накнаде за ревизора финансијских и консолидованих финансијских извештаја НИС а.д. Нови Сад за 2018. годину. Комисија за накнаде припремила је и Извештај о процени износа и структуре накнада за чланове Одбора директора НИС а. д. Нови Сад, који је достављен на разматрање Скупштини акционара на седници одржаној 21. јуна 2018. године.

Комисија за именовања

Именовање чланова Комисије за именовања планирано је у наредном периоду.

Одбор Скупштине акционара

Одбор Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара Друштва (у даљем тексту „Одбор Скупштине акционара”) је саветодавно и стручно тело Скупштине акционара Друштва које јој помаже у раду и разматрању питања из њеног делокруга. Чланови Одбора Скупштине акционара одговарају за свој рад Скупштини акционара која их именује и разрешава.

У складу с надлежностима предвиђеним Статутом, Одбор Скупштине акционара даје мишљења, између осталог, о извештавању Скупштине акционара о примени рачуноводствених пракси, пракси финансијског извештавања Друштва и његових повезаних друштава; о извештавању Скупштине акционара о веродостојности и потпуности извештавања акционара Друштва о битним чињеницама; о предложеним начинима за расподелу добити и других плаћања акционарима Друштва; о процедурама вршења независне ревизије финансијских извештаја Друштва; о раду унутрашњег надзора у Друштву и оцењивању рада

унутрашњег надзора у Друштву; о предлозима за оснивање или ликвидирање друштава у којима Друштво има учешће у капиталу, као и огранака Друштва; о предлозима за куповину и продају акција, удела и/или других учешћа која Друштво има у другим привредним Друштвима, и о оцењивању начина поступања Друштва по приговорима акционара Друштва.

Чланови Одбора Скупштине акционара на дан 31. децембар 2018. године

На X редовној седници Скупштине акционара одржаној 21. јуна 2018. године, сви чланови Одбора Скупштине акционара којима је престао мандат поново су изабрани, тако да у 2018. години није било промене у саставу Одбора Скупштине акционара. Одбор Скупштине акционара има следећи састав:

- Ненад Мијаиловић (председник),
- Зоран Грујичић (члан),
- Алексеј Урусов (члан).

Ненад Мијаиловић

председник Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара НИС а.д. Нови Сад

Рођен је 1980. године.

Године 2003. завршио је Економски факултет Универзитета у Београду. Године 2007. завршио је магистарске студије на Универзитету у Лозани, Швајцарска. Године 2010. уписао је докторске студије на Економском факултету Универзитета у Београду. Стекао је међународну лиценцу из области финансија CFA, 2011. године. Од 2003. до 2009. радио је као консултант и руководиоца у области финансија и банкарства у следећим компанијама: „Deloitte“ Београд, „AVS Fund de Compensation“ Женева, „JP Morgan“ Лондон, „KBC Securities Corporate Finance“ Београд. У периоду од децембра 2009. до августа 2012. био је саветник министра у Министарству економије и регионалног развоја Републике Србије, у ресору привреде и приватизације. Од августа 2012. године био је помоћник министра у Министарству финансија Републике Србије, а од августа 2014. године до септембра 2018. године, обављао је функцију државног секретара у Министарству финансија Републике Србије. Од септембра 2018. године, на позицији је извршног директора за финансије у „Галеника“ а.д. Београд.

Био је члан Одбора директора НИС а. д. Нови Сад од 18. 6.2013. до 30. 6.2014. године. На функцију председника Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара НИС а.д. Нови Сад именован је 30. јуна 2014. године.

Зоран Грујичић

члан Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара НИС а.д. Нови Сад

Рођен је 1955. године.

Завршио је Машински факултет Универзитета у Београду. Од 1980. до 1994. године био је генерални директор, технички директор, директор производње и пројектант Фабрике термотехничких уређаја „Цер“ Чачак. Од маја 1994. године до фебруара 1998. године радио је као саветник генералног директора предузећа „Интеркомерц“ Београд. Од фебруара 1998. до јуна 2004. године радио је као директор предузећа „MNG Group“ д.о.о. из Чачка. Од јуна 2004. до фебруара 2007. године био је директор Трговинског предузећа „Агрострој“ а.д. Чачак, директор Командитног друштва „Леонардо“, Чачак и директор Центра за путеве Војводине. Од фебруара 2007. године до данас запослен је у НИС а.д. Нови Сад и то на пословима помоћника директора Дирекције логистике „Југопетрола“, управника РЦ „Чачак“ у Дирекцији малопродаје, Регион Чачак, менаџера за развој малопродајне мреже у Дирекцији за развој Блока „Промет“. Од 1. октобра 2012. године до јануара 2016. године био је запослен на радном месту саветника директора Блока „Промет“, а од фебруара 2016. године на радном месту саветника директора Функције за спољне везе и односе са државним органима. Од октобра 2017. године запослен је на радном месту саветника генералног директора.

На функцију члана Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара НИС а.д. Нови Сад именован је 30. јуна 2014. године.

Алексеј Урусов

члан Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара НИС а.д. Нови Сад

директор Дирекције за економику и корпоративно планирање ЈАД „Гаспром њефт“

.....

Рођен је 1974. године.

Завршио је Тјуменски државни универзитет (специјалност финансије) и Вулверхемптонски универзитет у Великој Британији (специјалност пословна администрација). Магистар је социолошких наука. Од 2006. до 2008. године био је извршни потпредседник за планирање и управљање ефикасношћу пословања и контролом у групи „Интегра“. Од 2002. до 2006. године радио је у компанији ТНК-ВР. Од 2002. до 2003. године је у Групи за мониторинг и контролу при ОД ТНК, а у периоду од 2004. до 2006. године као финансијски директор у пословној јединици ТНК-ВР Украјина. Од 2009. до 2012. године радио је у НИС а.д. Нови Сад (Србија) на функцији финансијског директора. Од 2012. године до данас врши дужност директора Дирекције за економику и корпоративно планирање ЈАД „Гаспром њефт“.

На функцију члана Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара НИС а. д. Нови Сад именован је 25. јуна 2012. године.

Активности Одбора Скупштине акционара у 2018. години

У 2018. години Одбор Скупштине акционара одржао је 10 писаних седница. Одбор Скупштине акционара разматрао је периодичне извештаје Друштва, и то кварталне извештаје, кварталне финансијске и консолидоване финансијске извештаје за I, II и III квартал 2018. године. Поред наведеног, Одбор Скупштине акционара разматрао је и предлоге за: продају акција НИС а.д. Нови Сад у „Централној кооперативној банци“ а.д. Скопље и „Recreatours“ а.д. Београд, образовање огранака Друштва, одобре-

ње измене рока отплате субординираних и финансијских зајмова између НИС а.д. Нови Сад и зависних друштава у иностранству („НИС Петрол“ ЕООД, Република Бугарска и „NIS Petrol“ s.r.l. Румунија), као и одобрење измене каматне стопе субординираних и финансијских зајмова између НИС а.д. Нови Сад и зависних друштава („НИС Петрол“ ЕООД, Република Бугарска, „NIS Petrol“ s.r.l. Румунија, „НИС Петрол“ д.о.о. Бања Лука, Република Српска и „О зоне“ а.д. Београд). У 2018. години Одбор Скупштине акционара до-нео је 48 закључака.

Чланство у Одбору директора или Надзорном одбору других друштава

Ненад Мијаиловић	-
Зоран Грујичић	-
Алексеј Урусов	• Gazpromneft Marine Bunker Balkan“ S.A. (члан ОД) • AS „Baltic Marine Bunker“ (члан ОД) • ДОО „Гаспром њефт – каталитички системи“ (члан ОД) • ДОО „Гаспром њефт – енергосервис“ (члан ОД) • ДОО „Гаспром њефт бизнис-сервис“ (члан ОД) • ДОО „ИТСК“ (члан ОД) • ДОО „Нојабрскњефтегазсвјаз“ (члан ОД)

Укупан износ исплаћен члановима ОСА у 2018. години, нето у РСД

Чланови ОСА	18.043.500

НИС а. д. Нови Сад примењује највише стандарде у погледу информисања, поштујући принципе равноправног третмана свих корисника информација.

Генерални директор

Генералног директора именује Одбор директора из редова извршних чланова Одбора директора. Генерални директор координира рад извршних чланова Одбора директора и организује послове Друштва. Поред тога, генерални директор Друштва обавља послове дневног управљања и овлашћен је да одлучује о питањима која не спадају у надлежност Скупштине акционара и Одбора директора. Генерални директор је законски заступник НИС-а.

Саветодавни одбор генералног директора

Саветодавни одбор генералног директора је стручно тело које помаже генералном директору у раду и разматрању питања из његовог делокруга. Састав Саветодавног одбора утврђен је Одлуком генералног директора и чине га први заменик генералног директора – директор дивизије „DOWNSTREAM“, први заменик генералног директора-директор Блока „Истраживање и производња“, директори Блокова „Прерада“ и „Промет“, као и директори функција Друштва. Осим питањима која се тичу управљања пословањем Друштва, Саветодавни одбор се бави питањима стратегије и политике развоја, чије основе постављају Скупштина акционара и Одбор директора Друштва.

Чланови Саветодавног одбора генералног директора

Генадиј Љубин
први заменик генералног
директора, Директор Блока
„Истраживање и производња“

Андреј Тучњин
први заменик генералног
директора за прераду
и промет

Владимир Гагић
директор Блока „Прерада“

Алексеј Черников
директор Блока „Промет“

**Вјачеслав
Завгорднјј**
заменик генералног директора
директор Функције за стратегију
и инвестиције

Игор Тарасов
заменик генералног директора
директор Функције за
корпоративну заштиту

Антон Черепанов
заменик генералног директора
директор Функције за финансије,
економику, планирање
и рачуноводство

Сергеј Фоминих
заменик генералног
директора директор Функције
за правна и корпоративна
питања

Наталија Биленок
заменик генералног
директора директор Функције
за организациона питања

Вадим Смирнов
заменик генералног директора
директор Функције за односе са
јавношћу и комуникације

.....

Максим Козловски
заменик
генералног директора
директор Функције за набавку

.....

Јелена Попара
директор Функције
за интерну ревизију

.....

Улрих Пибал
директор Функције за ХСЕ

.....

Биографије чланова Саветодавног одбора генералног
директора доступне су на корпоративном сајту
<https://www.nis.eu/o-nama/informacije-o-kompaniji/upravljanje>

Активности Саветодавног одбора у 2018. години

Током 2018. године одржано је 20 седница Саветодавног одбора генералног директора НИС а.д. Нови Сад чији је састав одлуком генералног директора измењен у оквиру пројекта „Трансформација“, а у циљу стварања интегрисаних и синхронизованих кључних процеса у оквиру којих постоји јасна расподела одговорности и овлашћења. Чланови Саветодавног одбора генералног директора разматрали су на месечном нивоу:

- извештаје о HSE догађајима и иницијативама из претходног периода;
- извештаје о реализацији одлука и задатака делегираних на седницама;
- извештаје у вези са оперативним и финансијским показатељима Блока „Истраживање и производња“;
- извештаје у вези са оперативним и финансијским показатељима дивизије „DOWNSTREAM“;
- извештаје којима се представљају месечни финансијски резултати пословања и
- извештаје о статусима најважнијих отворених питања у оквиру Функција.

Као и претходних година, члановима Саветодавног одбора генералног директора презентовани су резултати пословања Друштва на кварталном нивоу, стратегија пословања, резултати пописа имовине и обавеза као и извештаји о раду различитих одбора Друштва. Функција за интерну ревизију представила је извештаје о реализацији препорука извршених ревизија, као и извештај о реализацији активности за управљање кључним ризицима.

Посебно треба поменути питања која су чланови Саветодавног одбора разматрали у току 2018. године а која се односе на два стратешки најважнија пројекта: изградњу ТЕ-ТО „Панчево“, као и ветропарка „Пландиште“.

План сукцесије руководиоца Друштва

У циљу смањења потенцијалних ризика за Друштво и повећања ефикасности рада, у оквиру

Друштва постоје посебни системи и процеси чији је циљ да се обезбеди попуњавање евентуалних упражњених радних места када се ради о највишем оперативном руководству Друштва. Ово подразумева реализацију специфичних програма обуке, тако да се кроз стално улагање у развој знања, способности и вештина дугорочно омогућује смањење потенцијалног ризика у вези с кључним руководећим позицијама у Друштву.

Такође, врши се процена потенцијалних наследника и утврђују посебне листе наследника које укључују имена и презимена ових лица, њихове садашње позиције и планове за њихов развој.

Стицање и располагање акцијама Друштва од стране руководиоца и са њима повезаних лица

У складу са чланом 84а Закона о тржишту капитала и интерним актима Друштва, свим лицима која обављају дужност руководиоца у Друштву забрањено је да врше трансакције за сопствени рачун или за рачун трећег лица у вези с власничким или дужничким хартијама од вредности Друштва или другим повезаним финансијским инструментима током периода од 30 дана пре објаве годишњег, полугодишњег или кварталног финансијског извештаја. Посебна писана сагласност Друштва може се дати ради трговања током периода забране, ако постоје услови прописани законом и актима Комисије за хартије од вредности.

Поред тога, сва лица која обављају дужности руководиоца у Друштву, као и са њима повезана лица (која су дефинисана наведеним законом), дужна су да у року од пет дана пријаве свако стицање или отуђење за сопствени рачун акција Друштва Комисији за хартије од вредности и Друштву, уколико појединачна стицања, односно отуђења прелазе износ од 100.000 динара, а такође и ако збир вредности појединачних стицања, односно отуђења у току једне календарске године пређе вредност од 500.000 динара.

У току 2018. године Друштво није било информисано о стицању или отуђењу акција Друштва од стране чланова органа или тела Друштва или са њима повезаних лица.

Број и % акција НИС а.д. Нови Сад у власништву чланова ОД

Име и презиме	Број акција	% учешћа у укупном броју акција
Никола Мартиновић	224	0,0001%

Број и % акција НИС а.д. Нови Сад у власништву чланова ОСА

Име и презиме	Број акција	% учешћа у укупном броју акција
Ненад Мијаиловић	5	0,000003066%

Послови унутрашњег надзора

Регулаторни оквир рада унутрашњег надзора, односно интерне ревизије у НИС а.д. Нови Сад успостављен је Законом о привредним друштвима, Повељом интерне ревизије, Стандардом интерне ревизије и осталом релевантном интерном регулативом.

Интерна ревизија пружа услуге независног и објективног уверавања и оцене процеса корпоративног управљања, управљања ризицима и системом интерних контрола, с циљем унапређења процеса, додавања вредности и повећања укупне ефикасности Друштва. Додатно је обезбеђена и консултантска подршка менаџменту, уз поштовање принципа независности и објективности.

Послови интерне ревизије нарочито обухватају:

- испитивање и оцену адекватности и ефикасности корпоративног управљања, управљања ризицима и интерних контрола;
- контролу усклађености пословања Друштва са законом, другим прописима и актима Друштва;
- надзор над спровођењем рачуноводствених политика и финансијским извештавањем;
- проверу спровођења политике управљања ризицима;
- праћење усклађености организације и деловања Друштва с кодексом корпоративног управљања;
- вредновање политика и процеса у Друштву, као и предлагање њиховог унапређења.

Послови интерне ревизије обављају се у оквиру Функције за интерну ревизију. Организациона и функционална независност интерне ревизије обезбеђена је Повељом интерне ревизије. Функција за интерну ревизију, преко лица надлежног за унутрашњи надзор пословања, које именује Одбор директора, функционално је подређена Комисији за ревизију, а линијски генералном директору Друштва. Лице надлежно за унутрашњи надзор пословања по правилу обавља послове директора Функције за интерну ревизију. Директор Функције за интерну ревизију два пута годишње извештава Комисију за ревизију о резултатима рада Функције за интерну ревизију, као и оцени система интерних контрола и управљања ризицима у Друштву. Комисија за ревизију, између осталог, надлежна је за:

- усвајање Повеље интерне ревизије;
- усвајање Годишњег плана о обављању интерне ревизије;
- предлагање именована и разрешења лица надлежног за унутрашњи надзор пословања Друштва, у складу са Законом о привредним друштвима, док Одбор директора Друштва доноси Одлуку о именовању и разрешењу наведеног лица (које по правилу обавља послове директора ФИР);
- проверавање евентуалног постојања ограничења приступа подацима (ограничења обухвата) или ограничења ресурса за обављање послова интерне ревизије;
- мониторинг постојећих ризика и мера које су предузете за управљање тим ризицима.

Екстерни ревизор

Ревизија финансијских извештаја

У складу са Законом и Статутом, ревизора Друштва именује Скупштина акционара на предлог Одбора директора. Ревизор Друштва бира се на свакој редовној седници Скупштине акционара, а према Закону о тржишту капитала, имајући у виду да је НИС а.д. Нови Сад јавно акционарско Друштво, правно лице које обавља ревизију може обавити највише пет узастопних ревизија годишњих финансијских извештаја.

Извештаји друштва за ревизију о извршеној ревизији финансијских извештаја и консолидованих финансијских извештаја Друштва за 2017. годину усвојени су 21. 6.2018. године на X редовној седници Скупштине акционара на којој је присуствовао и ревизор Друштва „Pricewaterhouse Coopers“ д.о.о. Београд, који се у складу са Законом обавезно позива на редовну седницу Скупштине. На истој седници Скупштина акционара је за вршење ревизије финансијских извештаја за 2018. годину изабрала исто ревизорско друштво „Pricewaterhouse Coopers“ д.о.о. Београд.

У складу са Законом, Комисији за ревизију достављена је изјава ревизора о независности којом ревизор потврђује своју независност у односу на Друштво и обавештава Комисију за ревизију о додатним услугама које је ревизор пружао Друштву. Наведена изјава била је део материјала за X редовну седницу Скупштине акционара.

Друге услуге ревизора

Поред услуге ревизије финансијских извештаја и консолидованих финансијских извештаја за 2017. годину, друштво PricewaterhouseCoopers д.о.о. Београд или његова повезана друштва пружала су НИС-у и друге додатне услуге током 2018. године. Приликом пружања ових услуга, имајући у виду потребно знање и искуство, сматрано је да је ефикасније ангажовати ревизорско друштво „Pricewaterhouse Coopers“ д.о.о. Београд уместо неког трећег лица.

Интегрисани систем менаџмента

У оквиру Друштва идентификовани су бизнис-процеси и извршена је њихова класификација. Дефинисани бизнис - процеси мапирају се у складу са Планом мапирања, а начин реализације бизнис-процеса се описује одговарајућим нормативно-методолошким документима у складу с планом стандардизације. За овако дефинисане бизнис-процесе утврђују се и *KPI* (кључни индикатори перформанси).

Бизнис-процеси идентификовани у оквиру Друштва повезани су у интегрисани систем менаџмента (*IMS*), у складу са захтевима међународних стандарда за системе менаџмента (*ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001, ISO 50001, CAC/RCP 1*). Успостављени *IMS* имплементира се и у целом Друштву и континуирано се развија у складу са Стратегијом сертификације, чију реализацију надзире Одбор за *IMS*.

Проверу усаглашености с наведеним међународним стандардима обављају акредитована сертификациона тела, која на основу извршене провере издају одговарајуће сертификате.

Поред екстерних провера Друштво спроводи и интерне провере бизнис - процеса и успостављених система менаџмента, у складу с годишњим програмом интерних провера.

Резултати ових провера формализују се кроз извештаје, на основу којих власници бизнис - процеса у Друштву дефинишу мере којима се отклањају узроци утврђених или потенцијалних неусаглашености, с циљем сталног унапређења *IMS* и пословања у целини.

Послови са личним интересом и забрана конкуренције

Послови са личним интересом - лице које у складу са Законом има посебне дужности према Друштву дужно је да без одлагања обавести Одбор директора о постојању личног интереса (или интереса са њим повезаног лица) у правном послу који Друштво закључује, односно правној радњи коју Друштво предузима.

Друштво идентификује правне послове и правне радње с повезаним лицима, како би се обезбедило да до њиховог закључивања дође само уколико они нису штетни по пословање Друштва. Правне послове и правне радње с повезаним лицима одобрава Одбор директора у складу са Законом.

Одбор директора подноси Скупштини акционара на њеној првој наредној седници информацију о одобравању закључења послова у којима постоји лични интерес.

На основу измена и допуна Закона које се примењују од 1. октобра 2018. године, Друштво на својој интернет страници објављује битне информације о пословима и радњама у којима постоји лични интерес, а у складу са критеријумима прописаним Законом.

Забрана конкуренције – у циљу праћења поштовања забране конкуренције, Друштво има праксу кварталног анкетирања чланова Одбора директора о тренутном ангажовању, као и о чланствима у одборима директора и надзорним одборима у другим друштвима. Подаци о чланству у органима управљања других друштава редовно се објављују у оквиру годишњег и кварталних извештаја Друштва.

Чланови Одбора директора су закључењем Уговора о регулисању међусобних права и обавеза с Друштвом додатно упознати са обавезом обавештавања Друштва у случају евентуалног закључења правног посла с Друштвом, као и са обавезом нечињења конкуренције Друштву и другим посебним дужностима чланова Одбора директора.

Трансакције са повезаним лицима

НИС Група је у току 2018. године ступала у пословне односе са својим повезаним правним лицима. Најзначајније трансакције са повезаним правним лицима настале су по основу набавке/испоруке сирове нафте, нафтних деривата и електричне енергије. Преглед трансакција с повезаним друштвима дат је у напоменама уз финансијске извештаје.

Инсајдерске информације

Трговање акцијама уз коришћење инсајдерских информација строго је забрањено под претњом казни које су предвиђене Законом о тржишту капитала. Зато Друштво захтева од свих лица, која стално или повремено имају приступ овим информацијама, да у потпуности поштују одредбе закона, подзаконских аката, као и аката Друштва које се односе на инсајдерске информације и поверљиве податке.

Критеријуми на основу којих одређена лица имају својство инсајдера, њихова права и обавезе, обавезе Друштва у циљу осигурања поверљивости инсајдерских информација, поступак објаве инсајдерских информација, као и правила која се односе на састављање, вођење и ажурирање списка инсајдера посебно су регулисана интерним актима Друштва.

Кодекс пословне етике

Кодекс етике НИС-а формулише темељна правила и норме понашања које одређују односе с колегама, клијентима, пословним партнерима, органима државне власти и локалне самоуправе, јавношћу и конкурентима.

Принципи који су садржани у кодексу дају јасне препоруке за доношење етички избалансираних одлука у различитим ситуацијама, а кодекс дефинише норме и правила понашања заснованих на корпоративним вредностима и чије поштовање Друштво очекује од сваког запосленог.

Политика у области борбе против корупције и превара

Друштво је усвојило Политику у области борбе против корупције и превара, с циљем спречавања и спровођења забране укључивања у било који облик коруптивног понашања или преварних радњи.

Политиком су обезбеђени услови за благовремено откривање, спречавање и минимализацију ризика противправног, неетичног и коруптивног понашања, а на основу успостављеног јединственог стандарда понашања,

<http://www.nis.eu/o-nama/informacije-o-kompaniji/kodeks-poslovne-etike>

вредности, принципа законитог пословања и основних правила борбе против корупције и превара.

Политика предвиђа обавезу свих лица да у случају појаве аргументованих сумњи, везаних за чињење или припрему коруптивних односно преварних радњи, као и у случају њиховог откривања доставе одговарајуће информације путем унапред дефинисаних и заштићених канала комуникације, уз гарантовање поверљивости. Политиком су такође дефинисане мере заштите лица које је доставило ове информације и начин њихове примене, а њима обезбеђује да положај лица, које на овај начин укаже на коруптивне или преварне радње, не буде ни на који начин због тога угрожен.

Однос са заинтересованим странама и друштвено одговорно пословање

У односима са заинтересованим странама НИС негује сталну комуникацију, узајамно поверење, партнерство и отворени дијалог. За НИС је од суштинске важности разумевање потреба и очекивања заинтересованих страна.

 NIS БУДУЋНОСТ
НА ДЕЛУ

**БЛОК
ПРРА ДА**

Запослени – енергија која покреће

Са свешћу да су срећни и мотивисани запослени кључ успеха сваке компаније, настављамо да из године у годину унапређујемо своје праксе у области људских ресурса и доприносимо развоју HR заједнице у Србији.

Континуирани развој запослених основ је модерног пословања. У унапређење вештина и знања наших запослених само у 2018. години уложили смо

237

милиона динара.

Наш Корпоративни универзитет је као предаваче угостио многе светске ауторитете из света бизниса и других области, а програмима Универзитета присуствовао је до сада највећи број наших колега – чак

2.500!

1.11

Људски ресурси

Мисија НИС-а је да људима пружи енергију за кретање ка бољем, а енергија која покреће НИС јесу његови запослени, који представљају и кључ његовог успеха. За остварење овакве синергије НИС креира пословно окружење у коме сваки запослени може да оствари свој пун потенцијал уз пуно поштовање права запослених прописаних Законом о раду, Колективним уговором/Правилником о раду, интерним актима, али и међународним актима попут Декларације УН о људским правима и Декларацијом Међународне организације рада о основним принципима и правима на раду.

У 2018. години уложено је пуно напора на пољу развоја брэнда послодавца и ове активности води Сектор за регрутацију и селекцију. Представљен је и одобрен концепт Employer branding стратегије. Развијен је план активности у овом домену. Као једна од кључних активности, покренут је пројекат „Дијагностика културе, вредности и креирање EVP“.

Одржана је четврта по реду С&В конференција која годинама уназад успешно окупља HR професионалце из Србије и света.

Имплементиран је следећи корак пројекта „Каријерни пут“ у Блоку „Прерада“, у оквиру кога су 84 запослена положила испите и савладала знања и вештине за наредну позицију на свом

каријерном путу. Такође, дошло је до категоризације оператера у Блоку „Истраживање и производња“ и то на производњи нафте и гаса и оператера за припрему и отпрему нафте и гаса. Категоризацијом су дефинисане циљне зараде за одређени ниво оператера.

Спроведена је детаљна анализа процеса и алата интегрисаног управљања талентима у НИС-у. Као резултат проистекла је иницијатива за увођење јединствене дигиталне платформе за управљање талентима у компанији.

Како бисмо новим колегама помогли да се што брже и боље уклопе у нашу НИС заједницу, покренут је пројекат „НИС домаћин“ чији је циљ брига о интеграцији новозапослених у ново радно окружење.

HR тим наставио је да активно реализује интерне радионице са руководиоцима „Кафа са HR-ом“ у којима су учествовали запослени свих функција, а где се презентују различите теме из области HR-а о којима се дискутује.

С обзиром на то да непосредни руководиоци представљају први извор информација за запослене, креиран је Водич за руководиоце, који има за циљ да помогне руководиоцима у решавању свакодневних питања из различитих области управљања запосленима.

Професионални развој запослених

Светске бизнис-праксе у области људских ресурса међусобно се разликују у многим аспектима, али су сагласне у једном – континуирани развој запослених је императив савременог пословног еко-система.

Како би НИС-ови запослени били спремни да одговоре пословним изазовима, НИС улаже у развој својих кадрова и доприноси унапређењу потенцијала запослених и тиме ради на развоју кадровских ресурса целе НИС Групе. У развоју знања, вештина и способности запослених током 2018. године уложено је 237 милиона динара.

У 2018. години у сарадњи с екстерним провајдерима организована је 2.221 обука, на којима је учествовало 7.288 полазника, док је интерне обуке похађало више од 4.000 полазника. Подршку у проширивању професионалних знања наши запослени добијали су од водећих светских компанија („NEXТ Schlumberger“, „Pricewaterhouse Coopers“), менаџмента (Roscongress, Aspentech, Energy Institute, IFP Trainings, Cotrugli Business school), али и најбољих домаћих компанија:

„Puzzle Software“, Центар за економска истраживања Београд, „Форум медиа“, Мокрогорска школа менаџмента, Центар за управљање пројектима, „GI group“, „Omega Consulting“, DCT („Dale Carnegie“) и многих других. Обуке су поспешиле развој како професионалних и личних, тако и вештина које су неопходне за успешно руковођење тимовима.

И током 2018. године НИС је континуирано радио на повећању ефикасности, те су организовани „Lean Six Sigma“ тренинзи у приоритетним организационим деловим, као и програми везани за поузданост опреме.

У складу с пројектом дигитализације компаније, више од 150 полазника прошло је основе Agile методологије, и сертификовани су први полазници Scrum Master и Product owner програма.

Програм „Учења страних језика“ намењен је унапређењу знања енглеског, руског или српског језика запослених, с циљем ефикаснијег обављања посла. У групну и индивидуалну наставу током 2018. године било је укључено више од 200 запослених.

Професионални развој запослених у бизнис-блоковима

Ради унапређења пословних способности, али и формирања тимског духа, НИС-ови запослени учествују на бројним такмичењима на којима постижу запажене резултате. Такмичења се организују унутар НИС-а, али и на нивоу „Гаспром њефт“ Групе.

Током 2018. године у Блоку „Истраживање и производња“ одржано је такмичење „Најбољи у струци“, и то у четири дисциплине: оператер за производњу нафте и гаса, оператер за припрему нафте и гаса, оператер истраживања бушотина и техничар технолог. На такмичењу су учествовала 34 запослена. Најбоље пласирани су учествовали на главном такмичењу „Гаспром њефта“ у Нојабрску, где су два такмичара добила посебна признања. Први пут ове године у Блоку „Истраживање и производња“ организовано је и такмичење „Најбољи технолог“, на коме је учествовало укупно 116 запослених.

У Новом Саду 10. октобра свечано је отворена Прва НИС међународна научно-техничка конференција, један од најзначајнијих овогодишњих скупова посвећених области истраживања и производње нафте и гаса. Циљ тродневне конференције организоване у Пословном центру Нови Сад била је размена знања и искустава научних институција и индустрије у примени и развоју нових научних метода у истраживању и експлоатацији нафтних и гасних лежишта.

Конференцији је присуствовало око 200 учесника, а током скупа било је презентовано 68 стручних радова из области истраживања нафте и гаса. Међу темама конференције биле су: разрада лежишта, геофизика и геологија, савремене технологије и ИТ у нафтној индустрији, моделовање угљоводоничних система.

Поред представника НИС-а и Научно-технолошког центра (НТЦ), на конференцији су учествовали стручњаци из еминентних компанија, научних и образовних институција из Србије, Русије, Хрватске, Немачке, Француске, Грчке, Холандије и других земаља. На скупу су били представљени радови стручњака из ком-

панија као што су „Гаспром њефт“, „Лукоил“, „Schlumberger“, DEA, „Wintershell“, ИНА, као и радови представника Техничког факултета „Михајло Пупин“ Универзитета у Новом Саду, Московског државног универзитета „Ломоносов“, Државног универзитета у Санкт Петербургу, Института за науку о Земљи у Паризу и других. У оквиру конференције одржане су и две стручне радионице о развоју и примени нових технологија у сеизмичким и петрофизичким истраживањима, које су водили стручњаци из компанија „Delft Inversion“ и „Schlumberger“.

Поред наведених такмичења, за Блок „Истраживање и производња“ у 2018. значајне су и следеће активности:

- Изградња тренинг центра у Елемиру почела је у новембру 2018. са предвиђеним временом завршетка у мају 2019. године.
- Обезбеђен је симулатор за оператера производње нафте и гаса чиме је омогућена практична обука оператера о различитим аспектима рада на различитим типовима бушотина у НИС-у (ЕСП, потапајућа пумпа, гаслифт, гас). Центар за обуку такође има ЕСП и бушотине с потапајућим пумпама на локацији.

У Блоку „Сервиси“ 2018. годину реализовани су следећи догађаји: Дан дружења и спорта, Дан на води, такмичење „Возачки изазов“ – традиционално такмичење у склопу Недеље безбедности у саобраћају, „Најбољи у струци“ – размена искуства за најбоље у струци, као и такмичење „Најбољи у струци“, одржано у Русији, на ком је наш колега освојио прво место на тесту.

Кључни догађаји 2018. у Блоку Прерада:

- У јулу је одржано такмичење „Најбољи у струци“, на којем су у две групе учествовали: оператери групе постројења и оператери Манипулације. Четири оператера са најбоље оствареним резултатом имали су прилику да учествују на такмичењу у рафинерији у Омску, у Русији. Поред теоријских и практичних задатака из области рафинеријске прераде и манипулације, оператери су демонстрирати знања из области HSE-а, пружања прве помоћи и гашења пожара. На

такмичењу су учествовале све велике руске нафтне компаније, а тим Блока „Прерада“ показао је изузетно залагање и представио компанију у најбољем светлу.

- Имплементиран је систем интерних тренера за обуку запослених у Дирекцији за производњу у циљу повећања броја одржаних тренинга за запослене у сменама, подршке размене знања и повећања компетентности запослених. Такође, започета је имплементација система техничких обука у Техничкој дирекцији.
- У септембру 2018. године у Средњој техничкој школи „23. мај“ у Панчеву, формирано је одељење за образовни профил техничар за прераду нафте и гаса. Наставни програм је дефинисан уз подршку инжењера Блока „Прерада“ у циљу што боље припреме ученика за будући рад у рафинерији или студије у области нафтно-петрохемијског инжењерства.
- Започет је процес увођења e-learning обука за оператере и инжењере. Уведена e-learning платформа пружа јединствену базу знања из области рафинеријске прераде с опцијом идентификације недостатка знања, провере знања и генерисање извештаја.
- Завршена је прва фаза процеса одабира добављача за OTS симулаторе за део постројења у Блоку Прерада. Симулацијом стандардних процесних операција- стартовање/обустава, као и симулацијом кварова на опреми, генерисањем могућих сценарија те симулацијом виртуелних операција на постројењу, на безбедан начин реализована је обука оператера командне сале.

Најбољи запослени из Блока „Промет“ ове године су учествовали на бројним такмичењима, при чему је на такмичењу „Најбољи у струци 2018.“, карактеристичном по великом броју пријава, учествовало укупно 929 запослених, од тога:

- 742 запослена из малопродаја Блока „Промет“ и „Г-Петрола“ и
- 187 запослених из логистике (управници складишта и возачи АЦ)

На међурегионалном такмичењу одржаном у Јекатеринбургу (Русија) забележен је велик успех – освојена су два прва места.

Издаја се и Турнир преговарача, с преко 55 запослених који су се пријавили за учествовање. На тему преговарања организовано је 16 предавања.

Корпоративни универзитет

НИС Корпоративни универзитет током 2018. године наставио је да развија систем континуираног учења, унапређења менаџерских и лидерских вештина и развоја компетенција запослених у складу са светским стандардима из области тренинга и развоја запослених.

Комбинованим приступом учењу (Blended Learning Approach), који поред класичних тренинга у учионици (in class) подразумева коришћење савремених алата и методологија рада, попут e-learning обука, радионица, сесија, бизнис симулација, развојне активности, обуке су у потпуности прилагођене стварним потребама запослених.

Током 2018. године програмима НИС Корпоративног универзитета присуствовало је до сада највећи број запослених, а на многобројним тренинзима учествовало је 2.500 запослених на различитим позицијама – од нивоа директора дирекције/департамента до нивоа специјалисте.

У оквиру Корпоративног универзитета током 2018. године акценат је стављен на повећање броја тема тренинг програма, развој курикула. Садржај сваког тренинга резултат је сарадње с реномираним пословним школама из земље и региона, партнерима за тренинг и развој и водећим предавачима међу провајдерима. У циљу праћења светских трендова, запослени компаније имали су прилике да слушају светски познате предаваче на теме као што су: Управљање променама, Agile, Design Thinking, Дигитална трансформација, Дигитално лидерство, Светски трендови четврте индустријске револуције и сл.

Настављамо с развојем менторинг културе, кроз тренинге сертифициване од стране институција Academy of Executive Coaching UK, Лондон

(*Coaching Skills Certificate*) и *Coaching and Mentoring International (CMI)*, Лондон (*Mentoring Competences Certificate for Mentors*).

У 2018. години започео је четврти по реду развојни програм „Лидер“, намењен унапређењу лидерског потенцијала запослених. Ове године 26 запослених из свих организационих делова Друштва учесници су овог програма.

Програм „Лидер“ учесницима пружа едукацију из области релевантних бизнис-тема, доприносећи на тај начин унапређењу професионалних знања и лидерских вештина, пре свега кроз интеракцију с међународним предавачима, учење путем искуства, менторску подршку и коучинг.

E-Learning програми

Пратећи светске трендове, у 2018. години наставили смо с креирањем савремених електронских обука за запослене у компанији – e-learning тренинга. Модерне и ефикасне технологије омогућиле су да садржај тренинга буде представљен на занимљив и интерактиван начин.

Предности e-learning тренинга уочене су пре свега у области Здравља и безбедности на раду као и за новозапослене у компанији. У складу са

савременим светским трендовима, део уводног тренинга такође представља циклус едукативних филмова, „Добро дошли у НИС“, који кроз 34 едукативна филма запосленима омогућава упознавање са НИС-ом с радног места.

Развој талената

Процес Годишњег оцењивања по компетенцијама је унапређен, па је тако уведен корак оцењивања запослених, који на основу Матрице функционалне повезаности имају и функционалног надређеног. Наведена измена је системски подржана и, уз измене усвојене Упутством, омогућава правовремену комуникацију са запосленима.

Током године реализован је 10 центара за процену и развој са преко 155 учесника. Центри су организовани с циљем пружања подршке развојним и бизнис-потребама блокова и функција, затим у циљу идентификовања и развоја лидерских потенцијала талената у НИС-у. Поред тога, Центри су били укључени у селекцију запослених у домену руководећих позиција. Такође је покренут и први интернационални пројекат спровођења Центра процене и развоја на иницијативу Представништва НИС-а у Бугарској.

Током 2018. године спроведена је детаљна анализа процеса и алата интегрисаног управљања тален-

тима у НИС-у чији је резултат покретање иницијативе за дигитализацију HR процеса компаније. У оквиру те за HR, Друштво и запослене важне иницијативе, током године организоване су SAP Success Factors радионице за HR и IT тим, урађена је свеобухватна анализа бизнис-потреба и израђен Business Case NIS HR Digital Transformation, који ће у наредном периоду бити основ за реализацију пројекта HR дигитализације НИС-а.

Брига о социјалном статусу запослених

НИС својим запосленима обезбеђује степен социјалне заштите који је виши од нивоа прописаног законом, а који је регулисан Колективним уговором и интерним актима.

Погодности које се пружају Колективним уговором и интерним актима су:

- посебна заштита за особе с инвалидитетом и у случају професионалних обољења, као и превентивни опоравак запослених који обављају послове са посебним условима рада и послове за које се радни стаж осигурања рачуна с увећаним трајањем, у циљу спречавања професионалних обољења и инвалидитета;
- право на солидарну помоћ (набавка лекова, плаћање трошкова лечења, рефундација трошкова сахране запосленог и/или ужих чланова породице);
- накнада штете коју су запослени претрпели због уништења или оштећења стамбених објеката, услед елементарних непогода и других ванредних догађаја;
- стипендије током редовног школовања за децу погинулих и умрлих радника;
- колективно здравствено осигурање запослених за случај тежих болести и хируршких интервенција;
- колективно осигурање запослених у случају незгода;
- решавање стамбених потреба запослених додељивањем субвенција за стамбене кредите;
- добровољно пензијско осигурање и
- превентивни опоравак запослених.

Материјална и нематеријална мотивација

Ради побољшања ефикасности рада, НИС наставља с унапређењем система награђивања запослених и обезбеђивањем услова који ће допринети томе да остане један од најатрактивнијих послодаваца у региону.

За запослене постоје три основна система награђивања: варијабилна зарада у производно-техничким организационим деловима, варијабилна зарада у продаји и варијабилна зарада и годишњи бонус у администрацији. У НИС-у такође постоји систем премија за посебна достигнућа, као и систем пројектних премија кроз које се награђује успешан рад на пројектима.

У савременим условима пословања нематеријална мотивација постаје далеко значајнија у укупној мотивацији запослених у односу на материјалну. Циљ нематеријалне мотивације је да се кроз осећај самоостварења, поштовања и припадности запосленом укаже на његово социјално и професионално признање. Креирањем позитивне радне атмосфере, кроз отворену комуникацију и корпоративну културу руководиоца мотивише запослене и на тај начин доприноси остварењу бољих резултата.

У оквиру нематеријалне мотивације развијени су програми „Браво награђивање“, „Систем попушта“, „Најбољи радник месеца/године“, „Ја имам идеју“, и др. кроз које се запосленима пружа могућност да активно учествују у пословању и искажу креативност и иницијативу.

Регрутација и селекција кандидата

Политика људских ресурса НИС-а заснована је на принципима којима се гарантују једнаке могућности за све запослене и потенцијалне запослене без обзира на пол, веру, политичко мишљење, национално или социјално порекло, и отклањају могућности било ког вида дискриминације. Свака одлука о кандидату мора бити заснована на објективним и релевантним критеријумима, тј. способностима кандидата да задовољи захтеве и стандарде радног места. У

2018. години тим Сектора за регрутацију, селекцију и бренд послодавца ангажовао је око 1.500 кандидата различитих профила.

НИС је и ове године наставио традицију стручних пракси за најталентованије и најамбициозније студенте. Детаљним процесом селекције у оквиру програма Летње праксе, одабрано је 110 студента завршних година и мастер студија. Међу одабраним студентима углавном су будући инжењери рударства и геологије, машинства, технологије, електротехнике, будући економисти и правници. Летња студентска пракса организује се традиционално у нашој компанији од 2012. године у сарадњи с универзитетима, у циљу размене ресурса и знања те унапређења науке и истраживања. Циљ овог програма је да се студенти жељни знања и искуства мотивишу и упознају с најбољом светском праксом. Након завршетка овогодишњег програма, преко 15 најбољих практиканата започело је радни однос у НИС-у.

Током 2018. године оснажена је медијска кампања НИС-овог вишегодишњег програма „Повратак у Србију“, која је дала шансу десетинама

колега да се врате у своју земљу. Покретањем овог програма и остваривањем сарадње с низом организација које окупљају стручњаке из различитих области, као и са свим појединцима који су заинтересовани да своју професионалну каријеру наставе у нашој компанији, наставили смо с промовисањем повратка високо квалификованих професионалаца у Србију, спремних да преузму лидерске позиције и своје знање и вештине примене у НИС-у.

НИС је наставио учвршћивање своје позиције као пожељног послодавца и кроз успешно учешће на неколико сајмова запошљавања, конференција, радионица и форума у току године, као што су „TOP Job 2018“, „Career Days 2018“, „Вивалди форум“, „HResurs програм“, „Форум младих лидера Србије“ и други.

Кроз постављање амбициозних циљева и константно унапређење искуства кандидата који пролазе кроз процес регрутације и селекције и запослених Друштва, остварујемо резултате који нас позиционирају међу најбоље, а наше добре праксе постају другим компанијама.

Број и структура запослених

Организациони део	2018.			2017.		
	Директно	Лизинг	Укупно	Директно	Лизинг	Укупно
НИС а.д. Нови Сад	4.059	3.594	7.653	4.088	3.563	7.651
Блок „Истраживање и производња“	858	216	1.074	802	220	1.022
Блок „Сервиси“ ¹	0	0	0	88	24	112
Дивизија „DOWNSTREAM“ ²	2.062	2.944	5.006			
Блок „Прерада“ ³	956	30	986	836	32	868
Блок „Промет“ ⁴	999	2.899	3.898	965	2.799	3.764
Дирекција „Енергетика“ ⁵	41	5	46	248	26	274
остатак дивизије „DOWNSTREAM“ ⁶	66	10	76			
Корпоративни центар	1.094	434	1.528	1.089	462	1.551
Представништва и огранци	45	0	45	60	0	60
Зависна друштва у земљи	1.571	1.767	3.338	1.366	1.699	3.065
„Нафтагас – нафтни сервиси“ д.о.о. Нови Сад ⁷	991	1.267	2.258	569	889	1.458
„Нафтагас – технички сервиси“ д.о.о. Зрењанин	174	126	300	391	488	879
„Нафтагас – транспорт“ д.о.о. Нови Сад	81	338	419	97	292	389
НТЦ „НИС Нафтагас“ д.о.о. Нови Сад	325	36	361	309	30	339
Зависна друштва у иностранству	73	1	74	70	1	71
„НИС Петрол“ е. о. о. д. Софија (Бугарска)	35	0	35	35	0	35
„НИС Петрол“ с. р. л. Букурешт (Румунија)	29	0	29	26	0	26
„НИС Петрол“ д. о. о. Бања Лука (БиХ)	6	0	6	5	0	5
„Јадран Нафтагас“ д. о. о. Бања Лука (БиХ)	3	0	3	4	0	4
„Панон Нафтагас“ к. ф. т. Будимпешта (Мађарска)	0	1	1	0	1	1
Остала зависна друштва која улазе у консолидацију	442	123	565	545	110	655
„О Зоне“ а.д. Београд	4	123	127	5	110	115
„НИС Оверсиз“ о. о. о. Москва (Руска Федерација)	4	0	4	114	0	114
„НИС Светлост“ д. о. о. Бујановац	0	0	0	0	0	0
„Г Петрол“ д.о.о. Сарајево (Босна и Херцеговина)	434	0	434	426	0	426
УКУПНО:	6.145	5.485	11.630	6.069	5.373	11.442

1 Дана 31.12.2018. постоји седморо запослених у Блоку „Сервиси“, али су они у процесу пребацивања у „Нафтне сервисе“, тако да су приказани у табели у НФС.

2 Од јула 2018. почиње премештање запослених у нове структуре дивизије "DOWNSTREAM" и завршава се у септембру.

3 Блок „Прерада“ постаје подређен новој дивизији.

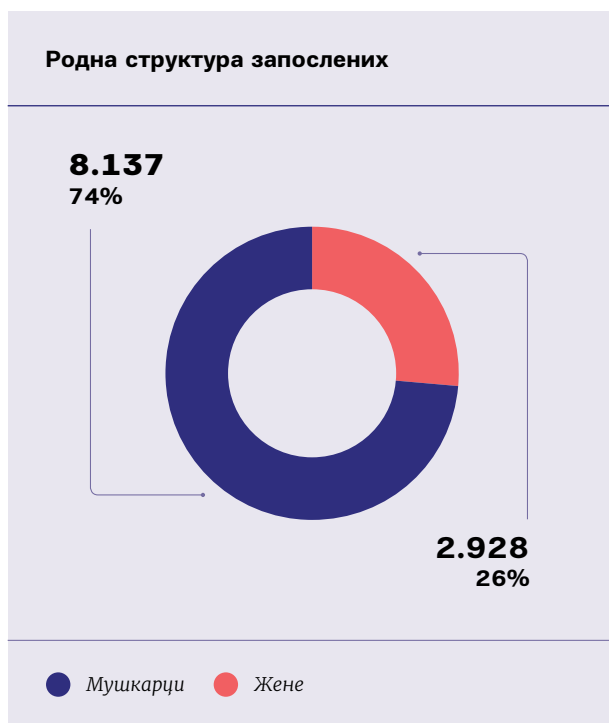
4 Блок „Промет“ постаје подређен новој дивизији.

5 Блок „Енергетика“ реорганизацијом и креирањем нове дивизије, престаје да постоји, остаје само дирекција „Енергетика“ која је подређена дивизији, док се остали делови децентрализују у Блок „Истраживање и производња“, Блок „Прераду“, Блок „Промет“

6 У остатак дивизије „DOWNSTREAM“ улазе: Канцеларија директора дивизије, Сектор за сирову нафту, Департман за планирање, оптимизацију и анализу производње и комерцијале, Департман за метрологију и Група за административно- документациону подршку.

7 Укључујући и запослене у огранцима.

Квалификациона, родна и старосна структура запослених¹

¹ Обухвата запослене у НИС а.д. Нови Сад (и директно запослене и запослене на лизинг) са представништвима и огранцима, зависним друштвима у земљи и иностранству, осим осталих зависних друштава која улазе у консолидацију.

Престанци радног односа

Током 2018. године НИС² је напустило укупно 284 запослена: 37 њих је пензионисано, 48 запослених је споразумно напустило НИС, а за 199 радника основ престанка радног односа

био је друге природе (отказ уговора о раду, престанак радног односа на захтев запосленог, технолошки вишак, и слично).

Основ престанка радног односа	НИС а.д. Нови Сад ¹	Зависна друштва ²
Пензионисање	23	14
Споразумни прекид радног односа	42	6
Остало	146	53
Укупно	211	73

1 Укључујући представништва и огранке. Од укупног броја одлазака, 14 одлазака је из представништва и огранака.
2 „Нафтагас – нафтни сервис“ д.о.о. Нови Сад, „Нафтагас – технички сервис“ д.о.о. Зрењанин, „Нафтагас – транспорт“ д.о.о. Нови Сад и НТЦ „НИС Нафтагас“ д.о.о. Нови Сад.

² НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима „Нафтагас – нафт-ни сервис“ д.о.о. Нови Сад, „Нафтагас – технички сервис“ д.о.о. Зрењанин, „Нафтагас – транспорт“ д.о.о. Нови Сад и НТЦ „НИС Нафтагас“ д.о.о. Нови Сад.

Пројекат трансформација

Година 2018. протекла је у знаку трансформације организационе структуре, дигиталне трансформације, трансформације корпоративне културе, као и операционе трансформације. Заједнички циљ свих видова трансформације јесте стварање нове, боље верзије компаније.

У циљу реализације пословне стратегије компаније, а по узору на највеће светске компаније, током 2018. године покренут је пројекат „Трансформација“. Основни циљ пројекта „Трансформација“ је пре свега креирање транспарентне организационе структуре усклађене са тренутним пословним моделом НИС-а и стварање баланса између Функција подршке и бизнис-блокова, као и идентификовање нивоа оптерећености и бирократизације процеса.

У оквиру Блока „Истраживање и производња“ централизована је одговорност за цео блок и креирана ћерка-компанија са реалним могућностима за раст на тржишту.

У оквиру дивизије DOWNSTREAM имамо позитивне ефекте на EBITDA као резултат спајања два блока у једну дивизију, развој „Јаска“ као резултат организационог померања у оквиру Блока „Промет“, док у оквиру ТХС бележимо повећање обима сервиса.

Такође, промењена је улога Матице од контроле ка подршци.

Реализацијом пројекта „Трансформација“ очекујемо унапређење функција у оквиру НИС-а, побољшање квалитета услуга и оптимизацију броја извештаја у оквиру НИС Групе.

Шта је урађено у 2018. години?

Формирана је структура у складу са актуелним светским трендовима у организацијском развоју.

Формирана је нова дивизија DOWNSTREAM одговорна за координацију између два бизнис-блока.

Формализовани јединствени КПИ-јевии за DOWNSTREAM.

Реорганизован је Блок УПС са централизованом функцијом развоја, производним и техничким функцијама.

Реорганизована су два зависна друштва: „Технички сервисии“ и „Нафтни сервисии“, који могу самостално да наступају на тржишту. Зависна Друштва су фокусирана на профилни блок.

Формиран је функционални модел за организационе делове у оквиру компаније НИС а.д. Нови Сад.

Брига о запосленима и окружењу

Увек постављамо високе и амбициозне циљеве. У области безбедности на раду и заштите животне средине тежимо радним процесима без повреда и негативних утицаја на окружење.

Наши пословни процеси одвијају се уз брижљив однос према природним ресурсима, јер је одрживи развој приоритет за НИС.

У пројекте заштите животне средине у 2018. години уложили смо

320

милиона динара, а са унапређењем HSE културе настављамо на свим нивоима НИС-а, делећи своја најбоља решење и примере из праксе са бројним пословним сарадницима.

1.12 Заштита животне средине, индустријска безбедност и безбедност на раду

Безбедни услови рада за све запослене и пословне партнере један су од стратешких циљева НИС-а, јер се тежи сталном смањењу броја повреда на раду и професионалних обољења. Континуирано се примењују принципи превенције у циљу унапређења услова рада и смањења броја негативних HSE догађаја. У области безбедности и здравља на раду, стандарди које НИС примењује и постојећа пракса превазилазе постојеће законске обавезе. Пословне одлуке се доносе у складу са захтевима националног законодавства и изнад законски прописаног минимума, како би се обезбедило ефикасно управљање ризицима. Управља се безбедношћу извођача и од њих се захтева да поштују НИС-ове стандарде.

Заштита животне средине представља једно од опредељења НИС а.д. Нови Сад и огледа се у одрживом коришћењу природних ресурса, идентификацији ризика по животну средину, смањењу утицаја производних активности на ваздух, воду и земљиште, тежњи ка што мањем генерисању отпада, рециклажи и збрињавању насталог отпада у складу с прописима, мониторингу стања животне средине, санацији историјског загађења, унапређењу постојећих процеса и улагању у еколошке пројекте у складу с БАТ принципима (БАТ – Best Available Technics).

Заштита животне средине

Током 2018. године уведена је пракса праћења еколошких пројеката којима се врши отклањање, ублажавање, односно довођење високих и средњих ризика на прихватљив ниво. На основу извршене процене ризика и дефинисане Стратегије HSE 2017–2030 настављено је са реализацијом пројеката, а започети су и нови (уградња Low NOx горионика на постројењу хидродесулфуризације и Атмосферске дестилације).

У 2018. години, у реализацију еколошких пројеката у циљу унапређења стања у области заштите животне средине, уложено је 320 милиона РСД.

У циљу усаглашавања рада постројења са строжим граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух, у току 2018. започета је реализација пројеката уградње Low NOx горионика на процесним пећима ВА 401 и ВА-402 постројења за хидродесулфуризацију S-400.

Реализован је пројекат „Прања ејекторског гаса“ на постројењу за вакуум дестилацију у циљу смањења емисије SO₂, на ниво испод граничне вредности емисије (ГВЕ).

Усаглашавање са захтевима законске регулативе постигнуто је и реализацијом пројекта уградње система аутоматског, континуалног мониторинга (CEMS- Continuous Emissions Monitoring System) на постројењу водоника у Рафинерији нафте у Панчеву који омогућава и благовремену корекцију радних параметара постројења уколико дође до прекорачења.

Током 2018. године уграђено је 28 сепаратора на ССГ, четири су замењена новим, а купљене су три ССГ које већ имају уграђене сепараторе. Тако, 98% ССГ поседују сепараторе за пречишћавање зауљених атмосферских вода. Цела компанија поседује укупно 368 постројења за пречишћавање отпадних вода.

У 2018. години настављена је изградња постројења „Дубока прерада“ у РНП које ће омогућити повећање производње „белих“ деривата нафте и производњу висококалоричног горива – кокса, који се сада увози. Знатно ће се смањити

емисије сумпорних и азотних оксида и прашкастих материја. Крајњи ефекат, након изградње постројења, биће смањење емисије сумпорних оксида у ваздух на нивоу Републике Србије захваљујући мањој заступљености горива с високим садржајем сумпора на тржишту, а што је захтев Директиве 1999/32/ЕС о смањивању садржаја сумпора у одређеним течним горивима.

Током 2018. године завршена је израда Студије дефинисања мера и активности потребних за прорачун бесплатних алокација емисионих јединица са дефинисањем бенчмаркинг методологије емисија CO₂ за постројења НИС а.д која ће учествовати у ЕУ ЕТС-у („Еконег“, Хрватска). Студија је урађена у циљу припреме постројења НИС а.д. за учешће у ЕУ шеми трговања емисијама гасовима с ефектом стаклене баште и увођења система мониторинга, извештавања и верификације емисија гасова с ефектом стаклене баште у складу са ЕУ ЕТС директивом.

Извршена су мерења и израђен је Елаборат о геоелектричним испитивањима на простору Складишта нафтних деривата Нови Сад у циљу дефинисања зона контаминације подземних вода и земљишта угљоводонцима насталим као последица НАТО бомбардовања 1999. године, као и будућих активности на санацији и ремедијацији подземних вода и земљишта на овој локацији.

Настављено је са санацијом историјског загађења на нафтним пољима. Санирани су четири примарне исплачне јаме и започете су активности на ремедијацији упојног базена на објекту ОС КП – Кикинда. До сада је санирано 190 примарних исплачних јама, укупне површине 134.196 м².

Унапређењем „Апликације за евиденцију отпада“ успостављено је брже и једноставније креирање законом прописаних извештаја, и генерисаних и збринутих количина отпада. Апликација омогућава претраживање података према 29 критеријума. Настављена је примена модела кровних уговора на нивоу Друштва и зависних друштава приликом уговарања услуга збрињавања отпада (осим зауљеног), у складу са постојећим кровним уговорима који важе до краја 2020. године, уз могућност анексирања

за нове оператере и нове врсте отпада. У току 2018. године урађена је и анализа могућности уговарања услуга збрињавања зауљеног отпада и услуга лабораторијских анализа по моделу кровних уговора.

Током 2018. године наставило се са унапређењем компетенција запослених и оператера путем обука, радионица, аудита и састанака са оператерима и лабораторијама. Одржане су четири радионице на тему управљања хемикалијама, једна радионица на тему управљања отпадом и хемикалијама са представницима Министарства заштите животне средине, а у сарадњи са Правним факултетом из Новог Сада организована је обука „Казнено-правна заштита животне средине“.

Запослени НИС а.д. Нови Сад учествовали су у волонтерским акцијама. Поводом: 5. јуна, Дана заштите животне средине, сакупљан је отпад на Фрушкој гори, подељене су платнене торбе у складу са мотом „Бори се против пластике!“; 15. септембра обележен је Светски дан чишћења и сакупљан је отпад на Петроварадинској тврђави у акцији „Тврђава без смећа“; у НСЕ кампањама поводом Светског дана воде учествовали смо 22. марта; акцији „Сат за нашу планету“ придружили смо се 25. марта гашењем декоративног осветљења у пословним центрима Београд и Нови Сад, а Дан Дунава обележили смо 29. јуна.

У 2018. години за трошкове накнада и такси за заштиту животне средине, као и накнаде за воде издвојено је приближно 377,6 милиона динара.

Преглед накнада и трошкова у 2018.	Накнада за воде (мил. RSD)	Накнаде и таксе за заштиту животне средине (мил. RSD)	Укупно (мил. RSD)
НИС а.д. Нови Сад	75,9	299,4	375,3
Зависна друштва ¹	0,6	1,7	2,3
Укупно	76,5	301,1	377,6

¹ Нафтагас – Нафтни сервис д.о.о. Нови Сад, Нафтагас – Технички сервис д.о.о. Зрењанин, Нафтагас – Транспорт д.о.о. Нови Сад и НТЦ НИС Нафтагас д.о.о. Нови Сад.

Индустријска безбедност

Систем управљања индустријском безбедношћу обухвата кључне процесе идентификовања опасности, процене ризика и управљања ризицима везаним за производне процесе и процесну опрему. Уз модернизацију производње, примену напредних технолошких решења и обуку запослених, овакав систем омогућава адекватну превентиву, мониторинг, као и правовремено и ефикасно реаговање у ванредним околностима.

Заштита од пожара

Систем радио-везе:

- прелазак свих ватрогасних јединица на фреквенцију која омогућава поузданији сигнал као и квалитет радио-везе између припадника ватрогасних јединица.
- обједињавање система радио-везе у свим ватрогасним јединицама у јединствен систем радио везе.
- надограђивање система радио-везе кроз набавку система за радио-везу преко мобилног уређаја, тј. мобилне апликације.

Занављање возног парка:

- спровођење десетогодишњег сервиса ватрогасних возила с хидрауличном руком и платформом у овлашћеном сервису у Аустрији.
- набавка два ватрогасна возила и три теренска возила за брзе интервенције.
- набавка новог санитетског возила за потребе Ватрогасне јединице Панчево.

Унапређење компетенција припадника ватрогасних јединица:

- Департману за управљање ванредним ситуацијама уступљен је простор за израду тренинг центра за припаднике ватрогасних јединица на локацији комплекса Нови Сад.
- Припадници Ватрогасне јединице Панчево учествовали су у такмичењу индустријских ватрогасних јединица у Омску.
- Све планиране вежбе урађене су по плану HSE вежби.

- Одржане су вежбе евакуације пословних центара Нови Сад и Београд.

Средства и опрема припадника ватрогасних јединица:

- Модернизација система ЗОП извршена је заменом ватродојавних централа у Пословном центру Нови Сад и Београд.
- Обезбеђено је финансирање за набавке апарата за заштиту органа за дисање.
- Сprovedено је опремање и оспособљавање припадника ватрогасних јединица Велебит и Кикинда са опремом за спасавање (из дубине, са висине, затвореног простора).
- Извршено је опремање припадника ватрогасних јединица термовизијским камерама.

Безбедност процеса

Одржане су радионице за запослене на процесним постројењима и производним погонима, са циљем практичног упознавања процеса, као што су: управљање техничко-технолошким изменама, интегритет и поузданост опреме (преглед/испитивање опреме на бази ризика), инструментациони системи безбедности, управљање HSE ризицима уз примену алата за квалитативну и квантитативну идентификацију опасности и процену ризика.

- Настављена је имплементација праксе безбедног рада – изоловање и закључавање опреме приликом спровођења активности на одржавању опреме.
- Бележимо позитиван тренд у погледу индикатора из процесне безбедности: број великих и средњих догађаја смањен је за 55%, унапређена је транспарентност малих догађаја – активација сигурносних система и губитка примарног садржаја за више од 5%, што омогућава правовремено реаговање и предузимање адекватних техничких мера ради спречавања ескалације и понављања сличних догађаја.
- Развијен је даљи план за наставак обука/радионица из области процесне безбедности за запослене у производним погонима.
- Током 2018. године одржане су екстерне обуке компаније „TUV Rheinland“ за ин-

жењере безбедности процеса. Од укупног броја полазника, 63% је положило испит и стекло сертификате (15 лица од пријављена 24, колико је присуствовало обуци).

Ванредне ситуације

- Завршена је ревизија постојећих докумената у складу са законском регулативом Републике Србије и примерима добре праксе у свету.
- Реализован уговор с Националним тренинг центром за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова Републике Србије. Од осам вежби дефинисаних уговором, реализовано је свих осам командно- симулационих вежби одговора на ванредне ситуације (шест вежби на локацијама Блока „Промет“, једна вежба на локацији Блока „Прерада“ и једна вежба на локацији Блока „Истраживања и производња“).
- Извршена је обука нових чланова и реобука старих чланова Тима за управљање катастрофама /кризама у НИС а.д. Нови Сад (Кризни тим Друштва - СМТ).
- Реализована је командно-симулациона вежба уз вођство консултантске куће „Mettle Crisis Leaders“ из Аустралије. Тим за управљање катастрофама/кризама, група за подршку и тимови за приправност и реаговање на ванредне догађаје Блокова „Прерада“ и „Промет“ били су кроз захтевне сценарије изложени изазову одговора на техничко-технолошки удес и сајбер напад на ИТ инфраструктуру. У извештају који је добијен од консултантске куће степен спремности компаније за одговор на кризне ситуације оцењен је као висок.
- По плану HSE вежби за 2018. годину од укупно 255 планираних, реализовано је 255 HSE вежби на терену у оквиру Друштва.
- Сале за рад групе за подршку тима за управљање катастрофама/кризама у НИС а.д. Нови Сад опремљена је најсавременијом опремом за комуникацију.
- Просторије за рад с тајним подацима опремљене су сигурносним орманом, сефом, сигурносним бравама и системом надзора поменутих просторија.

Безбедност на раду

Брига о безбедности и заштити здравља наших запослених, извођача, трећих лица и локалног становништва представља приоритет за НИС. Здрав, безбедан, способан, спреман и мотивисан запослени није само индивидуални циљ, већ и циљ Друштва.

Током 2018. године, у циљу унапређења безбедности и здравља на раду, фокус активности стављен је на унапређење HSE компетенција запослених кроз програм унапређења HSE културе, управљање извођачима са HSE аспекта, контролу имплементације захтева за безбедан рад приликом извођења високо-ризичних активности, као и даље унапређење безбедне употребе возила (безбедност у саобраћају).

Пракса укључивања топ менаџера у области безбедности и здравља на раду и даље се наставља, а топ-менаџери учествују у обиласку оперативних локација кроз MWA („Management Walk Around“) посете. Током 2018. године обављено је 203 MWA посета топ-менаџмента Друштва.

У 2018. години показатељ LTIF повећао се за 40% у односу на 2017. годину. За 12 месеци 2017. године бележимо 30 LTI повреда, а за 12 месеци 2018. године десило се 43 LTI повреда запослених у Друштву. Бележимо повећање броја LTI повреда у блоковима „Промет“ и „Сервиси“ у току 2018. године. Од укупног броја повреда у 2018. години, највећи број чине механичке повреде и повреде услед оклизнућа и падова запослених. На основу анализе наведених LTI повреда, у наредном периоду биће организован велики број проактивних активности како се наведени и слични HSE догађаји не би понављали у будућности.

Личним приступом свих запослених у Друштву, поштовањем златних HSE правила и пријављивањем свих небезбедних активности или појава, стварамо безбедније услове рада за све запослене. Брига о здрављу и безбедности запослених, као и посвећеност заштити животне средине морају стално бити у нашем фокусу.

* Однос броја повреда запослених са боловањем према укупном броју радних сати, помножен са милион (укупно НИС а. д. Нови Сад са зависним друштвима „Нафтагас – технички сервис“ д.о.о. Нови Сад, „Нафтагас – нафтни сервис“ д.о.о. Зрењанин, „Нафтагас – транспорт“ д.о.о. Нови Сад).

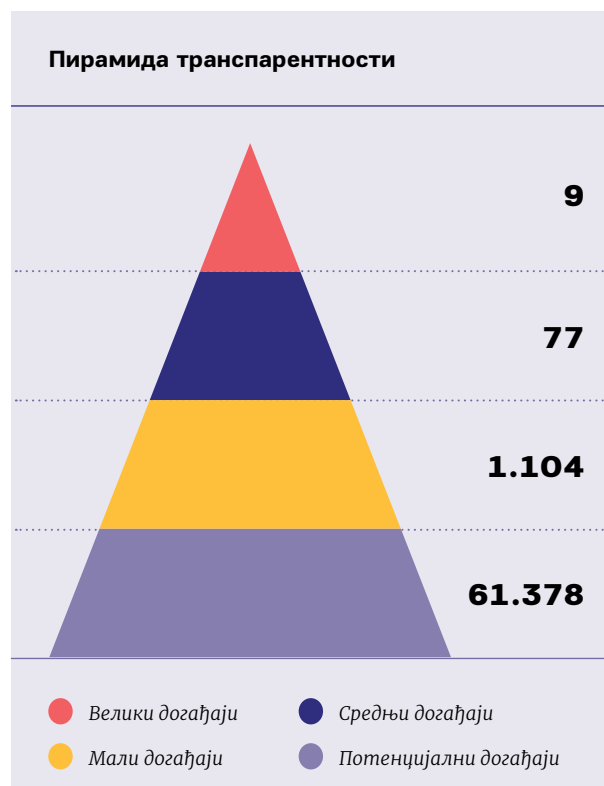
Управљање HSE догађајима

Квалитетно одређене и примењене корективне мере представљају нове HSE баријере које треба да спрече понављање сличних HSE догађаја у будућности. Основни индикатор ефективне примене ове методе јесте одсуство HSE догађаја који се понављају.

У Друштву се управљање HSE догађајима спроводи кроз следеће фазе:

- уочавање и благовремено обавештавање о HSE догађајима. Према степену озбиљности последица врши се подела на: „велике“, „средње“, „мале“ и „потенцијалне“ догађаје;
- интерно истраживање узрока HSE догађаја (употребом BSCAT-Barrier Based Systematic Cause Analysis Technique методе);
- примена корективних мера;
- размена информација о HSE догађајима и препорука за спречавање настанка/повнављања догађаја у будућности;
- процес достављања периодичних извештаја о HSE догађајима, као и анализа узрока HSE догађаја.

На доњој слици представљена је пирамида транспарентности која приказује број HSE догађаја у Друштву током 2018. године:

У току 2018. године у Друштву се десило девет великих догађаја и то:

- четири велика догађаја у вези са опремом: три у Рафинерији Нафте Панчево и један на станици за снабдевање горивом у Новом Саду услед лоших временских услова;
- четири саобраћајне незгоде у којима је смртно страдало троје трећих лица, док су двоје запослених Друштва доживели повреде;
- пожар на ремонтном постројењу који је осим материјалне штете проузроковао и повреде троје запослених.

Током 2018. године било је 43 повреда на раду с данима боловања (LTI повреде).

Основу пирамиде транспарентности чине сви потенцијални HSE догађаји (61.378), где се поред потенцијалних догађаја, налазе и сви брзи HSE извештаји и опсервације, као и наложене мере из екстерних инспекција. Проактивним приступом и пријављивањем свих небезбедних активности или појава, као и дефиниса-

њем и реализацијом адекватних корективних мера, радимо на спречавању њиховог понављања у будућности.

У циљу превенције будућих сличних догађаја сви „велики“ и „средњи“ догађаји били су предмет интерних истрага узрока HSE догађаја, док су „мали“ и „потенцијални“ догађаји истраживани на захтев менаџмента Друштва. На основу истрага дефинисано је 537 корективних мера наложених за реализацију у 2018. години. Процент реализованих корективних мера наложених за 2018. годину проистеклих из истрага узрока HSE догађаја износи 82%.

Након што су утврђени узроци HSE догађаја, креирају се Информације о HSE догађајима које се дистрибуирају свим запосленима у Друштву, као и колегама у оквиру ГПН групе, а у циљу размене информација о HSE догађајима и поукама на који начин да се исти или слични догађаји у будућности спрече.

HSEnet апликација

HSEnet је софтверска апликација за аутоматизацију HSE процеса која осликава HSE систем управљања компаније и омогућава аутоматски увид у податке у вези са HSE догађајима, опсервацијама запослених, аспектима животне средине и сл., те ефикаснији и бржи приступ управљању HSE мерама.

Током 2018. године апликацију је користило 2.149 запослених који су у просеку месечно апликацији приступили преко 13.000 пута.

У 2018. години били смо фокусирани на поједностављење уноса података у апликацију, док ће у 2019. години фокус бити на увођењу алата напредне аналитике која ће омогућити још бољи увид у податке који се налазе у HSEnet апликацији.

Управљање ризицима у области безбедности на раду

У области управљања ризицима на раду, током 2018. године фокус је стављен на проверу поштовања захтева већ успостављеног система заснованог на процени ризика и систему дозвола за рад, а у складу са најбољом светском праксом.

Од стране Функције за HSE извршене су планиране корпоративне надзорне посете на 18 локација у сва четири Блока НИС а.д. Нови Сад. За идентификоване неусаглашености наложене су 123 мере. Поред овога, оформљен је и тим за ненајављене надзорне HSE посете, који је у току 2018. године извршио преко 90 HSE посета, на основу којих је наложено 138 мера. Сви извештаји и наложене мере унете су у HSEnet апликацију.

Усвојено је Упутство за заустављање небезбедних активности, а крајем године израђене су и картице са основним мерама безбедности приликом обављања високо-ризичних активности, које ће почетком 2019. године бити дистрибуиране нашим запосленима и извођачима радова на терену.

Израда и ревизија упутстава за безбедан рад предвиђених за 2018. годину рађена је у измењеној форми, прилагођеној крајњим корисницима, извршиоцима оперативних активности. Након детаљне анализе активности и процене ризика, кораци за безбедно обављање активности представљени су кратко и јасно, чиме је достигнута једноставност и боља прегледност.

HSE инспекцијски надзор

Од доласка „Гаспром њефта“ и преузимања НИС-а, као новог већинског власника, уочена је појачана активност у спровођењу инспекцијског надзора од стране надлежних државних органа у области HSE на локацијама НИС а.д. Нови Сад. Као одговор на ову појаву, крајем 2012. донета је одлука да се од 2013. успостави системска контрола и управљање процесом екстерног HSE инспекцијског надзора, на свим нивоима Друштва. Носилац овог процеса је Функција за HSE. Две године пре него је држава донела Закон о инспекцијском надзору, наше Друштво већ је имало донета интерна НМД, која су на системски начин регулисала ову област.

Доследна примена у пракси, државне и интерне регулативе која регулише област инспекцијског надзора у задњих шест година, утицала је на подизање компетенција лица за HSE, линијских руководиоца и осталих стручних лица, која присуствују инспекцијском надзору, посебно у делу припреме потребне документације која се ставља на увид, као и саме локације, која је предмет инспекцијског надзора. Од велике је важности и управљање документима надлежних државних органа, као и праћење наложених мера и задатих рокова, које је унапређено централизованим праћењем из Функције за HSE. Резултат овог системског приступа екстерном инспекцијском надзору у свим аспектима, поред осталог, јесте значајно смањење констатованих законских неусаглашености, односно наложених мера за 78 % (2013-2018).

Управљање извођачима и трећим лицима

Током 2018. године НИС је континуирано радио на унапређењу процеса управљања извођачима с аспекта безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара (CSM – Contractor Safety Management).

Захваљујући напорима запослених НИС-а у постављању процеса управљања извођачима, за протеклих шест година многи извођачи су прихватили нашу праксу у циљу побољшања праксе у области HSE.

Примењујући је у својим компанијама, они су подигли ниво безбедности на виши ниво, поштујући не само законски минимум, већ и додатне захтеве које тражи НИС.

У 2018. години акценат је стављен на надзор високо-ризичних радних активности у циљу провере поштовања интерних процедура НИС-а.

Извршена је контрола ефикасности процеса управљања извођачима са аспекта HSE у свим организационим деловима Друштва. На овај начин утврђена су одређена одступања од процеса описаног стандардом Друштва – Управљање извођачима са аспекта HSE).

Унапређење процеса биће имплементирано у оквиру програма „Степенице“. У циљу унапређења програма „Степенице“ и управљања извођачима и добављачима са аспекта HSE одржана је радионица 21. 9.2018. године у хотелу „Hyatt Regency“ на којој су присуствовали консултанти екстерне консултантске куће, као и представници свих блокова. На радионици су представљене и продискутоване три теме, заједно са представницима Друштва и екстерним консултантима:

- одговорна лица у процесу управљања извођачима са аспекта HSE;
- програм „Степенице“ – управљање извођачима са аспекта HSE;
- додатне иницијативе – претквалификација, евалуација и мотивација извођача.

Уз помоћ консултаната, дефинисани су кораци неопходни за даљи развој програма „Степенице“ који ће омогућити ефикаснију расподелу ресурса и побољшање ефикасности и безбедности у процесу управљања извођачима.

Одржан је десети „Форум извођача“ на коме су присуствовали представници из више од 100 компанија широм Србије и региона и више од 400 учесника. Форум је био посвећен управљању активностима извођача с фокусом на значају развоја HSE културе и свести о безбедности. Безбедни услови рада за све запослене и пословне партнере један су од стратешких циљева НИС-а, јер се тежи сталном смање-

њу броја повреда на раду и професионалних обољења. У склопу форума одржана је панел дискусија на тему „Изазови комуникације компанија извођача и представника НИС-а“ са циљем побољшања културе безбедности.

Циљеви за 2019. годину:

- имплементација програма „Степенице“ – управљање извођачима са аспекта HSE;
- обука свих заинтересованих страна у складу са захтевима програма;
- повећање ефикасности процеса Управљања извођачима са аспекта HSE кроз померање фокуса на надзор високо ризичних активности;
- традиционално одржавање Форума извођача;
- креирање додатних канала комуникација са извођачима у циљу повећања транспарентности захтева Друштва према запосленима извођача.

Здравствена заштита запослених

Брига за здравље запослених, промоција здравог начина живота, превенција и рано откривање болести представљају приоритет и један од стратешких циљева нашег Друштва.

Као друштвено одговорна компанија, у циљу унапређења и заштите здравља запослених, током 2018. године у НИС-у је прописан обавезни минимум лекарских прегледа за сваког појединца без обзира на постојеће ризике на радном месту. На тај начин је проширен обавезни периодични преглед за радна места са повећаним ризиком и прописани су обавезни прегледи за раднике у администрацији који нису на местима са повећаним ризиком и немају законску обавезу да раде лекарске прегледе једном годишње. Обавезни минимум лекарских прегледа поред општег систематског прегледа, садржи и низ других специјалистичких прегледа.

Са истим циљем промоције здравља спроведен је и низ кампања:

Брига о безбедности и заштити здравља наших запослених, извођача, трећих лица и локалног становништва представља приоритет за НИС. Здрав, безбедан, способан, спреман и мотивисан запослени није само индивидуални циљ, већ и циљ Друштва.

- циклус предавања о здравој и избалансираној исхрани
- предавање о неопходности физичке активности „Корак до здравља“
- циклус од два предавања „Како победити висок крвни притисак“.

У октобру 2018. године, у објектима Друштва по први пут је одржана „Недеља здравља“ и обележен „Дан зелене јабуке“, као симбола здравог живота. Током исте недеље уз сарадњу с локалним домовима здравља и приватним здравственима установама одржани су мини систематски прегледи, контрола тежине као превенција гојазности, контрола шећера и крвног притиска, тематска предавања о здравој и избалансираној исхрани, предавање о самопрегледу дојке као важног фактора превенције рака дојке.

У току 2018. године, по трећи пут су одржани семинари за одвикавање од пушења по методи Алена Кара „Лак начин да оставите пушење“.

Ради превенције и спречавања алкохолизма и наркоманије на радном месту, у Друштву су спровођене редовне и ванредне контроле у виду алко-теста међу запосленима и осталим лицима на локацијама и у објектима Друштва. Током 2018. године алко-тесту је подвргнуто 12.477 лица од чега је код 37 лица утврђено присуство алкохола. Ради тестирања на прису-

ство алкохола и опојних дрога у организму, закључен је кровни уговор са овлашћеним здравственим установама, које могу у свако доба дана, у периоду од 24 часа, извршити медицинско тестирање на присуство алкохола или опојних дрога у организму запослених. Током 2018. године у компанији је забележен само један случај када је указана потреба за овим видом тестирања.

НИС, као друштвено одговорна групација, још од 2012. године подржава развој спортских активности у корпоративној средини, у циљу повећања ефикасности и продуктивности кроз културу која вреднује, подржава и унапређује здравље и добробит запослених.

Развој корпоративног спорта усклађен је са НСЕ политиком, а основне елементе подршке запосленима током 2018. године сачињавале су:

- рекреативне активности, у којима је више од 2.000 запослених током задњих 12 месеци у 14 градова широм Србије тренирало у циљу јачања физичке форме;
- такмичарске активности, у којима је више од 250 запослених представљало Друштво како на локалним спортским догађајима, тако и у региону али и на међународним спортским корпоративним дешавањима „Гаспром њефт“ породице у Киргизији и у Русији.

Треба напоменути да је крајем године, по први пут у Србији, одржан састанак свих руководиоца фамилије компанија „Гаспром њефт“ уз присуство више од 20 учесника у циљу даљег развоја корпоративног спорта са фокусом на унапређење здравља и мотивације запослених.

Безбедност у саобраћају

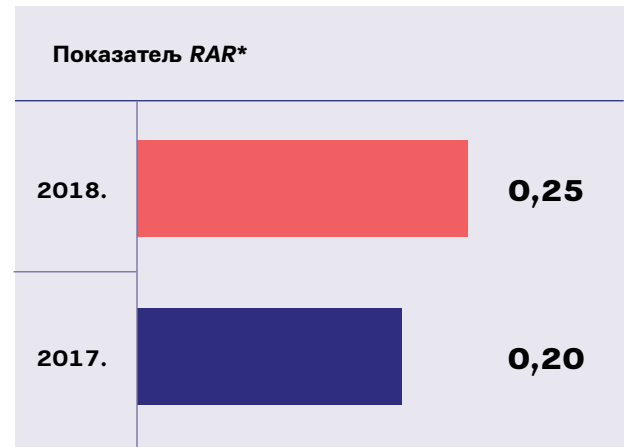
Запослени НИС-а свакодневно пређу у просеку око 110.000 км, услед чега су изложени великом броју ризика у саобраћају. НИС поклања велику пажњу безбедности својих запослених у саобраћају како би се ови ризици свели на минимум.

У току 2018. године организоване су многобројне активности у циљу проактивног и превентивног деловања, као и подизања целокупног нивоа безбедности саобраћаја, а неке од њих су:

- практичне и теоријске обуке у сарадњи са Министарством одбране, војни полигон у Краљеву;
- „Возачки изазов 7“ – такмичење возача, у организацији „Нафтагас – транспорт“;
- наставак примене континуираног мониторинга возила (IVMS – In Vehicle Monitoring System);
- ажурирање одлука о именовању саветника за безбедност транспорта опасне робе у свим ОД НИС и зависним друштвима (сагласности запослених и анекси уговора о раду саветника);
- дефинисање предлога модела за унапређење система IVMS и тестни период за Блок „Промет“;
- ажурирање „базе возача“, односно електронског система личног картона возача, тако да сви запослени и њихови руководиоци могу имати увид у тренутни статус стила вожње;
- квартално награђивање најбољих возача препознатих у систему IVMS и кроз RAG+ извештаје;
- организована посета представника НИС („Промет“, „Нафтагас – транспорт“ и FHSE) ОМВ-у у Букурешту, Румунија, у циљу размене искустава са њиховим делом за логистику и транспорт;
- кампање и информисање запослених о ризицима, опасностима и саветима за безбедно понашање у саобраћају (летњи и зимски услови, смањена видљивост, вози одморан и др.);
- спровођење осталих активности као што су: извештавање, информисање руководства, израда нормативних докумената, координарање и планирање активности организационих делова компаније, аудит система безбедности друмског транспорта и др.

Све наведено, укључујући и остварене резултате и показатеље, представља одличну основу за наставак унапређења целокупног система безбедности саобраћаја, као и могућност увођења Система менаџмента безбедности друмског саобраћаја према стандарду ISO 39001 у наредном периоду.

RAR (Road Accident Rate) представља коефицијент саобраћајних незгода. Вредност RAR индикатора за 2018. годину је 0,25 (10 RAR догађаја), док у 2017. години бележимо осам RAR догађаја и вредност индикатора 0,20. Важно је напоменути да су четири од 10 RAR догађаја у 2018. години последица одговорности трећих лица (случајеви када је возило трећег лица ударило у службено компанијско возило и изазвало саобраћајну незгоду). Вредност индикатора без наведена четири догађаја била би 0,15 уместо 0,25 за 2018. годину.

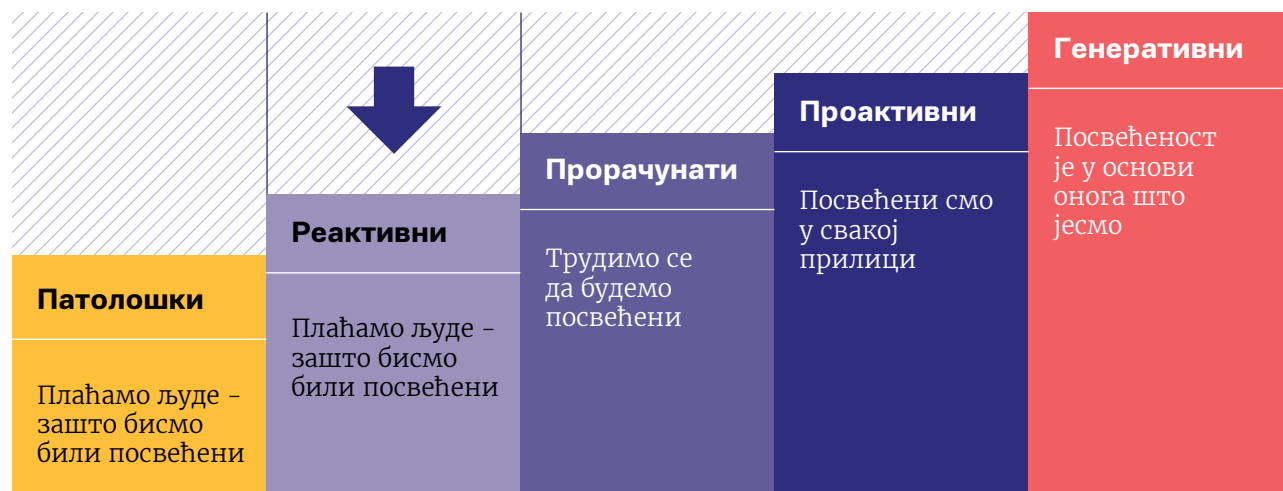

* Однос броја саобраћајних незгода према пређеним километрима пута, помножено с милион

Унапређење HSE културе

Резултати екстерне процене – дијагностике „Optimus Culture of Care“ коју је спровела компанија „Optimus – Декра“ крајем 2016. године показали су да је HSE култура у НИС а.д. на реактивном нивоу, што је приказано на доњој слици:

То значи да ми чинимо пуно на плану HSE, али тек када се догађај десио. Докази о патолошкој култури такође су присутни у НИС-у, као и одређени примери проактивног понашања и иницијатива међу радницима.

Током 2018. године, у циљу унапређења безбедности и здравља на раду, фокус активности стављен је на унапређење HSE компетенција запослених кроз програм унапређења HSE културе, управљање извођачима са HSE аспекта, контролу имплементације захтева за безбедан рад приликом извођења високо-ризичних активности, као и даље унапређење безбедне употребе возила.

У циљу подизања HSE културе, у нашој компанији отпочела је реализација трогодишњег програма „Унапређење HSE културе“ у сарадњи са компанијом „Dekra“ из Велике Британије. Програм се спроводи у периоду 2018 – 2020 кроз пет кључних модула (области):

- **Safe Mind Safe Body** – SMSB (2018). Циљна група радионице јесу запослени на терену, у производњи (у РНП и Блоку „Сервиси“), сви они који директно учествују у извршавању оперативних послова, а немају руководећу улогу;
- **Leading Safety Performance** – LSP (2018). Циљна група су руководиоци вишег, нижег и средњег нивоа, с акцентом на средњем и нижем нивоу руковођења;
- **Coaching for High Performance** (2018–2020);
- **Hazard Hunt** (2019);
- **Just and Fair Culture** (2019).

У циљу унапређења HSE културе, током 2018. у свим блоковима Друштва у сарадњи са компанијом „Dekra“ реализована су два модула ак-

тивности: за 1335 оперативаца организовано је 50 радионица „Safe Mind Safe Body“, а обуку „Leading Safety Performance“ прошло је 370 лидера из свих блокова и 157 HSE лица. Резултати евалуације тренинга показују да су они веома добро примљени у свим блоковима, да су учесници били отворени за сарадњу и да верују у промене у НИС-у.

Упоредо с одржаним обукама, консултанти компаније „Dekra“ спроводили су подршку на терену и, кроз разговоре са запосленима који су прошли обуке и њиховим руководиоцима, утицали да се научено знање примени. Такође, у блоковима „Прерада“ и „Сервиси“ реализовано је 35 коучинг (*coaching*) дана, а у овај програм било је укључено 59 лидера. У току његове реализације идентификовани су први НИС-шампиони, којима би у наредном периоду могла да буде поверена активна улога у преношењу културе бриге на свој тим и утицај на том пољу на друге лидере, а све у циљу унапређења HSE културе у компанији.

HSE оспособљавање, развој HSE компетенција и свести запослених

Обуке за запослене

Како бисмо постигли континуирано смањење броја повреда на раду, професионалних обољења, негативних HSE догађаја и спречили негативне утицаје на животну средину, велику пажњу посвећујемо развоју и унапређењу знања и компетенција запослених у области HSE.

У току 2018. године на HSE обуке утрошено је преко 167 хиљада сати.

Посебну обуку за лица која раде на пословима заштите од пожара прошла су 1.634 запослена, потом је пред Комисију МУП-а изашло 1.179 запослених, а обуку је успешно положило 1.136 запослених.

Из области заштите животне средине фокус је био на обукама из области казнено-правне заштите животне средине.

Пратећи светске трендове, за потребе HSE обука развијен је савремен електронски (online) начин обука, који запосленима приближава садржај на занимљив и интерактиван начин. У току 2017. и 2018. године на HSE платформу за online обуке креирано је и постављено 12 обука: уводна HSE обука за запослене, уводна обука из области заштите од пожара, пружање прве помоћи у животну угроженим стањима, уводна HSE обука за извођаче радова, обука за поступке у случају опасности, обука за безбедно кретање, обука из области управљања отпадом и др.

У току 2018. године Уводну HSE online прошло је 562 запослених, од позваних 918.

Обуке за извођаче

С обзиром на то да ангажовани извођачи свакодневно изводе различите активности на локацијама Друштва, посвећена је посебна пажња унапређењу њихових знања и вештина из HSE области. Током обука извођачи су упознати како са ризицима, тако и са основним захтевима интерних НИС-ових HSE стандарда и процедура.

Фокус HSE обука у 2018. години:

унапређење HSE културе запослених

унапређење компетенција из области ЗОП – посебна обука запослених који раде на пословима заштите од пожара и полагање испита

израда e-learning садржаја за опште обуке на радном месту

36.545
Учесника
на HSE
обукама

167.244
сати
утрошено
на HSE обуке

9.452 запослених извођача радова прошло Уводну HSE обуку

Циљеви за 2019:

- ревизија процеса HSE обука и компетенција.
- ажурирање едукативних материјала
- израда нових електронских алата – e-learning.

HSE кампање

НИС је у току 2018. године спровео 15 различитих HSE кампања подељених према областима:

- безбедност,
- заштита животне средине,
- превенција и очување здравља и
- ванредне ситуације.

HSE кампање спроведене су путем директних разговора стручних лица са запосленима, посе-

тиоцима и извођачима радова у Друштву, реализацијом конкретних активности на терену, као и израдом и дистрибуцијом едукативних плаката, брошура и новина.

У циљу промоције интерних HSE тренера у четвртном кварталу спроведено је такмичење за најбољег интерног тренера из области HSE.

HSE мотивација

У склопу својих активности из HSE области, НИС је 2012. године започео реализацију посебног програма HSE мотивације, чији је циљ подизање знања и свести запослених о важности безбедности на раду, али и препознавање и награђивање најбољих достигнућа на пољу унапређења безбедности и заштите на раду у Друштву. Број награђених радника кроз HSE мотивацију повећава се из године у годину тако да је у периоду 2012–2018. године награђено 7.418 запослених, од тога 1.498 током 2018. године.

Пројекат аутоматизације HSE мотивације одобрен је за реализацију у јулу 2015. године, а пуна имплементација остварена је током 2017. године. Аутоматизација процеса неминовна је потреба једне модерне компаније.

HSE индикатори

HSE индикатори	2018.	2017.	% промена
Повреде	119	120	1%
Повреде са изгубљеним данима	43	30	43%
Пожари	22	27	19%
Број саобраћајних незгода	10	8	25%
Загађење ЖС	16	30	47%
Коефицијент инспекцијских органа	0,19	0,18	6%
Посете инспекцијских органа	799	903	11%
Мере наложене током инспекцијских посета	155	159	2%

1.13 Друштвена одговорност

Друштвена одговорност и развој локалне заједнице

Као друштвено одговорна компанија НИС већ годинама своје успехе дели са заједницом у којој послује, желећи да на тај начин допринесе општем бољитку и позитивним променама. Друштвена одговорност за НИС и његове запослене представља бригу о будућности и због тога је највише пажње посвећено подршци младима, унапређењу квалитета образовања, развоју спортске инфраструктуре и пружању подршке спортским колективима и појединцима. Приоритети НИС-а такође су опремање здравствених и социјалних установа које су од виталног значаја за наше друштво, улагање у уметност и културу те инвестиције у добробит локалних заједница.

НИС је у 2018. години у различите друштвено одговорне пројекте уложио готово 408 милиона динара. Истовремено, желећи да на делу покажу да су спремни да се ангажују на позитивним променама и просперитету заједнице у којој живе и раде, запослени НИС-а су учествовали у бројним волонтерским и филантропским акцијама чији је циљ био да се помогне најосетљивијим категоријама нашег друштва, пре свега најмлађима. У 2018. години и формално је основан *Клуб волонтера НИС-а*, чији је основни мотив да што више запослених буде укључено у

планирање и реализацију ових племенитих акција. На овај начин запослени НИС-а доприносе остваривању ширих друштвених циљева, јачају дух заједништва у Друштву.

За одговоран однос према заједници НИС је у 2018. години награђен признањима Спортског савеза града Зрењанина и Српског хемијског друштва, захвалницом Друштва математичара Србије, док је зависно друштво у Румунији, „НИС Петрол“ добитник признања градске администрације града Орадеа за програм локалне друштвене одговорности „Растућа рурална Румунија“. Поред тога, НИС је другу годину заредом добио признање „Најбоље из Србије“ за најбољи корпоративни бренд у категорији „Производна добра и пословне услуге“, као и признање „Победник број 1“ у категорији „Енергија“ на додели награда „Corporate Superbrands Srbija 2017/2018“. Међутим, највећу награду запосленима НИС-а представљају осмеси деце и задовољство грађана у институцијама и заједницама у којима су пројекти реализовани.

У 2018. години НИС је обележио значајан јубилеј – 10 година реализације програма „Заједници заједно“, кроз који компанија сарађује са локалним заједницама широм Србије. Током ове деценије у 12 локалних заједница (Београду, Новом Саду, Нишу, Чачку, Зрењанину, Панчеву, Кикинди, Кањижи, Новом Бечеју, Србобрану,

Житишту и Пожаревцу) реализовано је више од 900 пројеката вредних преко милијарду динара. Успех овог програма, јединственог у Србији по броју реализованих иницијатива, уложеним средствима и броју грађана који су њим обухваћени, огледа се у бројним новоизграђеним и реконструисаним дечјим вртићима и парковима, опремљеним лабораторијама и учионицама, модернизованим школама и институцијама културе и унапређеној спортској инфраструктури. У жељи да обележи јубилеј, НИС је током 2018. године организовао караван друштвене одговорности који је прешао хиљаде километара и обишао све локалне заједнице које учествују у програму. На овај начин ојачана су стара пријатељства, али и договорени нови пројекти који ће додатно унапредити квалитет живота грађана Србије. Од посебне је важности што је НИС, на десетогодишњицу програма „Заједници заједно“, проширио круг својих партнера и пријатеља, јер је у програм укључена и 12. локална заједница – Пожаревац. На овај начин, НИС је добио прилику да у још једном делу Србије ради на побољшању услова живота грађана и да са својим партнерима гради „Будућност на делу“.

У оквиру програма „Заједници заједно 2018“ за реализацију је изабрано 26 пројеката, у које је уложено укупно 114,5 милиона динара. Циљ је био да се подржи реализација капиталних пројеката који ће значајно унапредити услове живота локалне заједнице, али и остати будућим генерацијама. Реализација ових пројеката планирана је и у 2019. години, па ће тако у Београду бити набављена два возила на електрични погон, којима ће грађани ужег градског језгра, као и туристи, моћи да се превозе на подручју пешачке зоне.

У Београду ће, такође, бити подржано опремање Дома здравља у Сопоту и Градског центра за социјални рад. Када је реч о Новом Саду, НИС ће у сарадњи са *Егзит фондацијом* подржати постављање уметничке инсталације на Петроварадинској тврђави, што ће овај објекат широм света промовисати као Тврђаву мира и представљати једно од најзначајнијих културно-туристичких знаменитости Новог Сада. У истом граду биће подржана и адаптација кошаркашког терена за баскет 3 x 3 на Лиману 4. У Нишу ће бити адаптиране чак три значајне установе

– Дом здравља, Народно позориште и Позориште лутака. Захваљујући програму „Заједници заједно“ Чачак је последњих дана 2018. године добио највеће дечје игралиште у Србији у оквиру реконструисаног градског парка. У Зрењанину ће акценат бити на унапређењу инфраструктуре у основним школама „Ђура Јакшић“, „Доситеј Обрадовић“, „Петар Петровић Његош“, „Светозар Марковић“, „Славко Родић“, а у сарадњи са зрењанинским ИКТ кластером НИС ће, кроз опремање 20 школа ИТ опремом, учествовати у умрежавању свих образовних институција у граду. У Панчеву ће НИС са партнерима модернизовати инфраструктуру спортско-рекреативних центара „Младост“ и „Стрелиште“, као и спортског терена у дворишту ОШ „Доситеј Обрадовић“. Постављање игралишта на градском тргу пројекат је који ће бити реализован у Кикинди, док ће у Кањижи приоритет бити модернизација Регионалног центра за професионални развој запослених у образовању. Када је реч о Новом Бечеју, НИС ће подржати реконструкцију и адаптацију ОШ „Милоје Чиплић“ и Дома културе у Месној заједници Ново Милошево. У Србобрану ће бити пружена подршка уређењу игралишта уз магистрални пут Србобран – Бечеј, док ће мештани Житишта моћи да уживају у уређеном парку у Месној заједници Српски Итебеј и пошумљеној површини око спортског рибњака у Банатском Карађорђеву, где ће бити засађено 750 младица разног дрвећа и зеленила. Први пројекат који ће у оквиру програма „Заједници заједно“ бити реализован у Пожаревцу јесте модернизација инфраструктуре Културно-спортског центра, што ће допринети стварању адекватних услова за бављење спортом житеља овог града.

Вођен крилатицом да су култура и уметност лепши део наших живота, НИС је наставио и са подршком у овој области. Фокус је био на младим талентима, као и на пројектима што доприносе ширењу хуманих вредности које носе култура и уметност, док истовремено унапређују културно-уметничку понуду у Србији. Тако је НИС у 2018. години подржао „Октобарски салон“ у Београду и трећу годину заредом био партнер „Јесењем позоришном фестивалу Емира Кустурице“ у Мокрој Гори. НИС је, десету годину узастопно, подржао Међународни дечји фестивал „Радост Европе“ и шести пут заредом

био партнер манифестације „Балкан трафик“ у Бриселу – фестивала који у седишту ЕУ промовише културу и традицију балканског региона.

НИС је са поносом, шести пут узастопно, био генерални спонзор „Фестивала науке“, највећег научног фестивала у Југоисточној Европи, који је у 2018. одржан под слоганом „Земља будућности“. Поред тога, НИС је и у 2018. години наставио с подршком Истраживачкој станици Петница, која траје још од 2009. године. У овом периоду у рад те институције, најважнијег расадника младих научника у региону, НИС је уложио укупно 108 милиона динара. Средства која је компанија уложила била су усмерена на несметано функционисање Петнице, али и набавку савремене опреме којом се јачају капацитети истраживачке станице. НИС је у сарадњи са *Егзит фондацијом* организовао и трећи конкурс „Youth Heroes“, чији је циљ да се млади хероји у Србији представе јавности и промовишу, како би постали инспирација, понос и узор за нове генерације. У области спорта НИС је деловао у два правца: на јачању спортске инфраструктуре за врхунско и рекреативно бављење спортом, као и подршци елитним спортским колективима у Србији и, с друге стране, на популаризацији спорта међу најмлађима и развоју витешких вредности код деце. Будући да је добар тимски дух увек и победнички, НИС поносно стоји уз спортске клубове по којима је наша земља препознатљива и у свету – Кошаркашки клуб „Партизан“ и Фудбалски клуб „Црвена звезда“. Поред њих, НИС подржава и Одбојкашки клуб „Војводина“, који има чак 15 трофеја државног првака и представља велики расадник талената у овом трофејном спорту. Са овим клубом НИС је у 2018. години потписао Меморандум о десетогодишњој сарадњи. Међу клубове које НИС подржава убраја се и ЖОК „Спартак“, један од најстаријих женских одбојкашких клубова у Србији, са запаженим резултатима на домаћој и европској сцени. Такође, НИС је од 2010. године партнер Тениског савеза Србије, чији су такмичари донели бројне радости навијачима у Србији, међу којима и тријумф у „Дејвису купу“. Поред тога, НИС сарађује и са Кошаркашким савезом Србије, а фокус у овој сарадњи је на организацији мини-баскет турнира, током којих се афирмишу најмлађи кошаркаши и кошаркашице. НИС

традиционално подржава и најбољег домаћег аутомобилисту Душана Борковића, члана „НИС Петрол“ тркачког тима.

Физичка активност деце и њихов свеукупан правилан развој за НИС је једнако важан као и врхунски спортски резултати, и зато Друштво подржава бројне пројекте чији је циљ да децу на прави начин уведу у свет спорта, науче их да поштују своје противнике и развију тимски дух. У том циљу, НИС у сарадњи с Тениским савезом Србије већ годинама организује масовну спортску манифестацију – бесплатне „Отворене школе тениса“, у којима је широм Србије учествовало више хиљада деце. Поред тога, већ другу годину, НИС подржава и „Спортске игре младих“, највећу манифестацију за децу и омладину у региону. Основни циљ ових игара јесте промоција здравог начина живота и пријатељства, разумевања, поштовања различитости, солидарности и фер-плеја. У 2018. години успешно је настављена и реализација пројекта „Сви смо један тим“, у оквиру ког су љубитељи спорта имали прилике да се друже са својим идолима, кошаркашима „Партизана“ и фудбалерима „Црвене звезде“. У оквиру истог пројекта, шампионски пехар који су освојили фудбалери „Црвене звезде“ у националном првенству – обишао је Србију. Деца из појединих београдских основних школа сусрела су се са фудбалерима „Црвене звезде“ и кошаркашима „Партизана“. Организовано је и такмичење у оквиру ког су потрошачи НИС-а могли да се у друштву Душана Борковића окушају у тркачким вештинама на картинг-стази.

Када је реч о волонтерским и филантропским акцијама, у фокусу НИС-а и у 2018. години била је подршка најмлађима и значајним институцијама здравствене заштите и социјалног старања. Укупно је изведено девет волонтерских акција, међу којима су дружење са штићеницима и сређивање инфраструктуре Установе за децу и младе у Сремчици, уређење руског гробља у Београду (организовано у част обележавања стогодишњице завршетка Првог светског рата и 180 година од успостављања дипломатских односа између Србије и Русије). Волонтери НИС-а су поред континуиране акције „Чепом до осмеха“, учествовали и у улепшавању историја на Институту за мајку и дете „Др Ву-

кан Чупић“ у Београду. Запослени НИС-а су се придружили еколошкој акцији на Фрушкој гори поводом Светског дана заштите животне средине, уређењу кеја у Панчеву и чишћењу Петроварадинске тврђаве у Новом Саду.

Ни у 2018. години није изостала традиционална подршка здравственим и социјалним установама широм Србије. НИС је у марту 2018. године Институту за здравствену заштиту деце и омладине у Новом Саду уручио донацију вредну преко 16 милиона динара за набавку савремене медицинске опреме. Такође, НИС је подржао и Хемато-онколошко одељење за дечје интерне болести у Нишу, као и Институт за здравствену заштиту мајке и детета „Др Вукан Чупић“. НИС је са својим партнерима учествовао и у акцији „Магнет за љубав“, током које је набављен уређај за магнетну резонанцу за Институт за здравствену заштиту деце и омладине у Новом

Саду. Крај 2018. године обележен је уручењем значајних донација за Општу болницу „Студеница“ у Краљеву и Клиничко-болнички центар у Косовској Митровици у укупној вредности од 145.000 евра. Донација за болницу у Краљеву намењена је набавци савременог лапароскопског стуба, док је за установу у Косовској Митровици набављено ново санитарско возило са мобилним инкубатором. Средства за донације обезбедили су запослени НИС-а и само Друштво. Рецимо и то да су запослени НИС-а наставили и новогодишњу традицију паковања пакетића за најмлађе: обрадовали су децу у Општој болници у Краљеву, Здравственом центру у Косовској Митровици и Клиничком центру у Нишу, као и децу у СОС Дечјем селу у Краљеву. На овај начин НИС је задржао лидерску позицију када је реч о социјалним инвестицијама у Србији и наставио да ради на стварању јаке и перспективне заједнице.

Пројекти програма „Заједници заједно 2018.”

Београд

- Набавка два возила на електрични погон, којима ће грађани ужег градског језгра, као и туристи, моћи да се превозе на подручју пешачке зоне
- Набавка опреме за кол центар Градског центра за социјални рад у циљу унапређења доступности информација о правима и услугама у области социјалне заштите и унапређење веб портала са интегрисаним софтвером за особе са инвалидитетом
- Набавка новог биохемијског анализатора у Дому здравља Сопот у циљу вршења квалитетнијих анализа и ефикаснијег рада лабораторије са пацијентима

Нови Сад

- Адаптација кошаркашког терена за баскет 3x3 на Лиману 4 и његово опремање у складу са стандардима ФИБЕ
- Постављање уметничке инсталације на Петроварадинској тврђави поводом обележавања 100 година од успостављања мира у Првом светском рату по концепту једног од најпрестижнијих светских уметника у сарадњи са фондацијом EXIT

Панчево

- Модернизација инфраструктуре спортско-рекреативних центара „Младост“ и „Стрелиште“, као и спортског терена у дворишту ОШ „Доситеј Обрадовић“

Кикинда

- Постављање модерног игралишта на градском тргу у Кикинди са циљем развоја моторичких и социјалних вештина у здравом и безбедном окружењу

Зрењанин

- Унапређење спортске инфраструктуре у основним школама „Ђура Јакшић“, „Доситеј Обрадовић“, „Петар Петровић Његош“,

„Светозар Марковић-Тоза“ и „Славко Родић“ у циљу побољшања квалитета наставе физичког васпитања

- Умрежавање свих образовних институција у граду Зрењанину кроз опремање 20 школа ИТ опремом у сарадњи са зрењанинским ИКТ кластером

Чачак

- Реконструкција дечијег игралишта постављањем дечијег мобилијара и система за заливање копањем новог бунара са новим системом за заливање у градском парку у Чачку

Ниш

- Адаптација просторија у здравственој станици Расадник Дома здравља Ниш, у циљу унапређења услова рада и безбедности пацијената и запослених
- Обнова подних подлога равнањем и поставком нових теписона у унутрашњости зграде Народног позоришта са циљем унапређења услова рада и боравка у позоришту
- Адаптација 4 санитарна чвора у приземљу зграде Позоришта лутака са циљем унапређења хигијенских услова за децу посетиоце позоришта

Пожаревац

- Постављање спортске подлоге и новог терена у оквиру установе Културно-спортски центар "Пожаревац" са циљем унапређења спортске инфраструктуре у граду и стварања адекватних услова за бављење спортом

Кањижа

- Уређење дворишта Регионалног центра у циљу приближавања науке грађанима, односно атрактивне презентације научних феномена из области физике, биологије, хемије и географије на отвореном, јавно доступном зеленом простору

Србобран

- Подршка уређењу игралишта уз магистрални пут Србобран-Бечеј

Житиште

- Уређење парка у Месној заједници Српски Итебеј и уређење и пошумљавање површине око спортског рибњака у Банатском Карађорђеву садњом 750 младица разног дрвећа и зеленила

Нови Бечеј

- Реконструкција и адаптација ОШ „Милоје Чиплић“ и Дома културе у Месној заједници Ново Милошево

У оквиру програма „Заједници заједно 2018“ за реализацију је изабрано 26 пројеката, у које је уложено укупно 114,5 милиона динара.

„Енергија знања“

Кроз корпоративни програм „Енергија знања“ НИС већ седму годину улаже у будућност и образовање квалитетних кадрова за потребе Друштва путем стипендирања најбољих студената у Србији и иностранству те континуиране сарадње с образовним институцијама и научним друштвима у Србији.

НИС је у 2018. години потписао и нови Меморандум о сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Настављена је стратешка сарадња с високообразовним институцијама у Србији – универзитетима у Београду и Новом Саду и факултетима у Србији и иностранству. Потписан је Меморандум о сарадњи са Економским факултетом у Суботици и уговори о донаторству са Универзитетом у Београду, Универзитетом у Новом Саду и пет факултета на овим универзитетима. За шест школа у Србији обезбеђена су средства за донацију у циљу адаптације учионица за руски језик.

У домену средњошколског образовања, настављена је сарадња са Техничком школом у Зрењанину, реализована је стручна пракса за ученике са смера „Руководилац постројењима за добијање нафте и гаса“ у Блоку Сервиси, а деветоро ученика овог образовног у 2018. години запослено је у НИС-у.

У Техничкој школи „23. мај“, у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја и Заводом за унапређење образовања и васпитања, акредитован је нови образовни профил „техничар за прераду нафте и гаса“ за потребе Рафинерије нафте Панчево (РНП), а у школској 2018/2019. години, уписана је прва генерација ученика овог смера. Опремљена је паметна учионица, а у сарадњи са програмом „Заједници заједно“ отворена је и нова еколошка лабораторија. Допуњени су и прилагођени наставни програми и опремљене нове НИС учионице у Машинској школи у Панчеву и Електротехничкој школи „Никола Тесла“ ради побољшања услова за школовање кадрова за потребе РНП.

У циљу промоције природних наука, у сарадњи са Српским хемијском друштвом, Друштвом физичара Србије и Друштвом математичара Србије, подржали смо организацију три српске олимпијаде знања и одлазак средњошколаца на међународне олимпијаде.

Друштво математичара Србије уручило је НИС-у „Плакету за добротворство“ и „Захвалницу за реализоване активности“ у 2018. години. НИС је добио и специјалну захвалницу Српског хемијског друштва, а компанија је била и златни спонзор шесте Конференције младих хемичара у организацији Српско хемијског друштва.

НИС је шести пут организовао НИС олимпијаду из руског језика у циљу популаризације руског језика и културе. Настављена је подршка реализацији двојезичне наставе у ОШ „Јован Поповић“ и Гимназији „Ј. Ј. Змај“ у Новом Саду и у Алексиначкој гимназији. У сарадњи са Филолошким факултетом Универзитета у Београду, започета је настава српског језика у Руској школи при Амбасади Руске Федерације (РФ). У циљу усавршавања и сертификације педагошког кадра за руски језик, наставили смо сарадњу са „Руским домом“ и Педагошким факултетом у Сомбору. Отворена је НИС учионица за руски језик у Гимназији Пирот, а на Факултету политичких наука Универзитета у Београду отворен је Центар за руске студије.

У домену реализације обука и курсева за запослене организоване су стручне обуке и предавања за запослене у сарадњи са Машинским факултетом Универзитета у Београду и Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду.

Професори са партнерских институција одржали су предавања НИС-овим експертима. Реализовано је неколико гостујућих предавања НИС-ових стручњака на Рударско-геолошком факултету, Техничком факултету „Михајло Пупин“ и Технолошком факултету Универзитета у Новом Саду. На Технолошком факултету одржано је предавање професора са Универзитета „Лобачевски“ у Нижњем Новгороду, као и посета РНП.

У 2018. години генерални директор НИС-а Кирил Тјурдењев одржао је предавања на Универзитету МГИМО у Москви и на престижном Judge Business School - Универзитета у Кембриџу. НИС је био покровитељ и генерални спонзор седме свечане вечере српских студената на Универзитету Кембриџ, која је реализована у сарадњи са ПЕКСИМ фондацијом.

Организоване су студентске стручне праксе и теренске посете НИС-у за студенте са Техничког факултета „Михајло Пупин“ и Рударско-геолошког факултета (РГФ). Реализоване су праксе за студенте са департмана за геофизику - РГФ. Студенти са смера „Нафтно-петрохемијско инжењерство“ на Технолошком факултету Универзитета у Новом Саду посетили су РНП.

Организована је стручна пракса за НИС стипендисте из Руске Федерације (РФ) и студенте са Техничког факултета „Михајло Пупин“ са

смера „Индустрijско инжењерство у експлоатацији нафте и гаса“, као и за стипендисте са српских факултета. Организована је пракса и за двоје студената са Хемијског факултета Универзитета „Лобачевски“.

Организована је вишедневна посета НИС-у за стране и домаће студенте са студијских програма за нафту и гас Руског универзитета за нафту и гас „Губкин“ и Техничког факултета „Михајло Пупин“.

У школској 2017/2018. години НИС је имао 41 уговор о стипендирању са студентима на циљаним факултетима Универзитета у Београду и Новом Саду и на универзитетима за нафту и гас у Русији. У 2018. години запослено је 17 НИС стипендиста – деветоро са факултета у Србији и осморо стипендиста који су се школовали на факултетима у РФ. У школској 2018/2019. години НИС је потписао 13 нових уговора о стипендирању – од тога три у РФ и 10 у Србији.

Заједницу градимо заједно

Србија је наш дом и желимо да он сваког дана буде све лепши. У 2018. години обележили смо десети рођендан програма „Заједници заједно“, кроз који остварујемо сарадњу са локалним заједницама широм Србије.

Иза нас је успешна деценија у којој смо за добробит грађана Србије реализовали више од

900

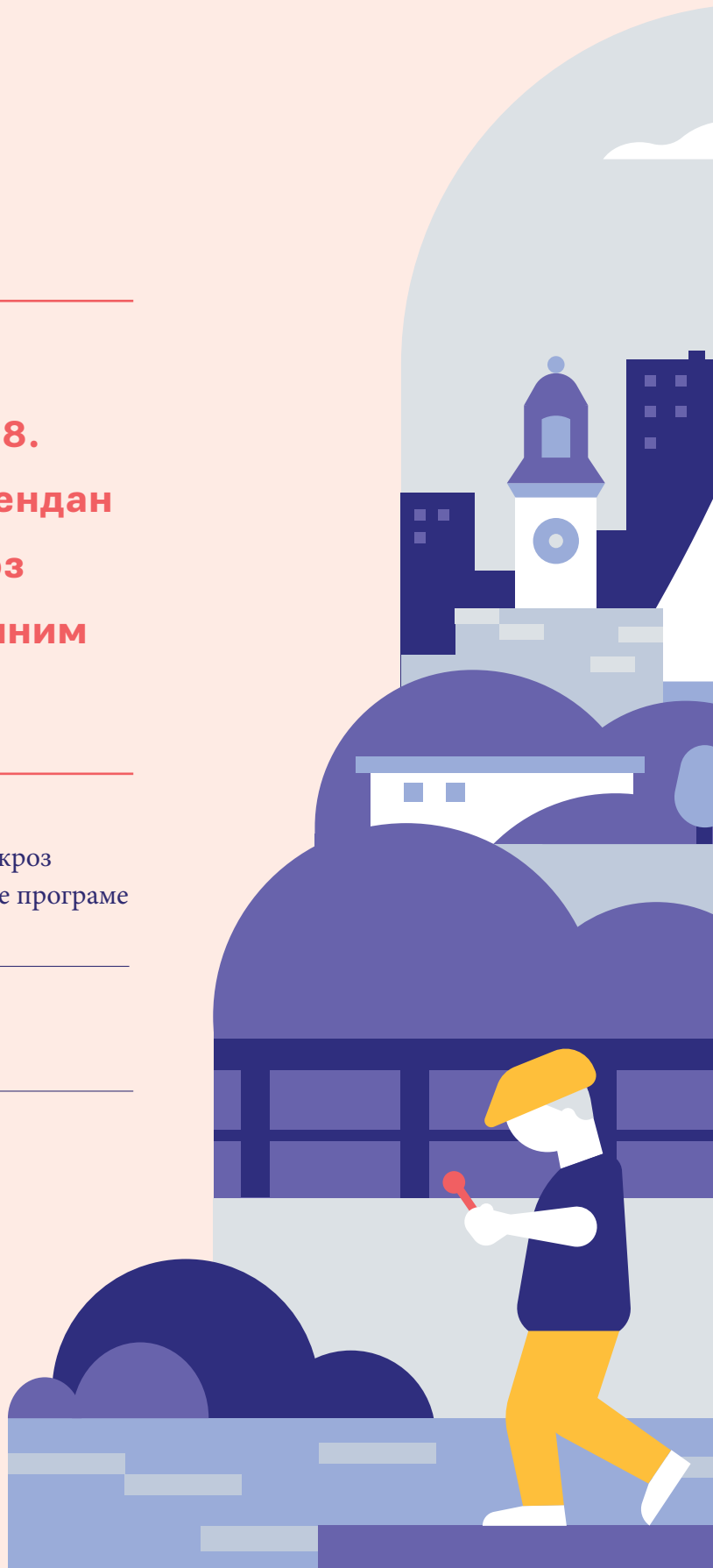
пројеката.

Само у 2018. години кроз друштвено одговорне програме уложено је готово

408

милиона динара.

Брига о најмлађима је наш неопозиви приоритет и зато, заједно са партнерима, настављамо да градимо „Будућност на делу“.

1.14 Комуникација

Односи са јавношћу

У складу са стратешким опредељењем НИС-а да негује сталну комуникацију и отворен дијалог са свим заинтересованим странама, приоритет у раду прес-службе јесте правовремено и потпуно обавештавање јавности о свим кључним пословним и другим активностима Групе. Медији и остале заинтересоване стране обавештени су о пословним процесима, корпоративним одлукама и друштвено одговорним активностима путем саопштења за медије, изјава представника компаније, прес-тура, стручних текстова информација на корпоративном сајту www.nis.eu, као и путем информација на компанијским налозима на друштвеним мрежама. Прес-служба на питања новинара одговора у кратком року и транспарентно. Такође, све значајне информације о НИС-у објављују се на корпоративном сајту и то на три језика: српском, руском и енглеском. Такође, НИС има своје профиле и налоге на свим водећим друштвеним мрежама у Србији (Facebook, LinkedIn, Twitter, Instagram и Youtube) што је додатни допринос тежњи НИС-а да са грађанима негује двосмерну комуникацију. Ради јачања присуства НИС-а на интернету корпоративни сајт је прилагођен коришћењу на свим уређајима, док дизајн главне стране прати светске трендове у тој области.

Више информација о Односима са инвеститорима на страни 94

Корпоративна култура

Активан развој корпоративне културе и информисаност запослених од кључне су важности за достизање пословних циљева и унапређење пословања. Корпоративна култура представља начин на који радимо свој посао, и да би компанија успешно пословала, неопходно је да сви њени запослени имају исти или сличан однос према послу. Запослени би требало да се понашају у складу с корпоративним вредностима, које су прописане и у Кодексу пословне етике.

Усклађеност стратегије компаније и њене корпоративне културе један је од основних услова за успех компаније. Да би НИС прошао кроз пословну трансформацију која је започета 2009. године, било је неопходно да крене од мењања своје културе. Ово је подразумевало да се све пословне одлуке доносе и спроводе у складу са новим корпоративним вредностима. Као основна подршка пословању на овом путу појавио се бизнис процес под именом „Развој корпоративне културе“. Овај процес од 2010. године прати НИС-ову трансформацију културе, кроз спровођење годишњег социолошког истраживања. Од самог почетка пословне трансформације, Друштво је достигло значајне успехе на пољу унапређења своје културе, достигавши циљану

културу за 2018. годину, и наставља даље свој развој у складу са усвојеном стратегијом.

На развој корпоративне културе директно утиче отворена комуникација са запосленима о свим актуелним темама, од резултата пословања, планова развоја, развоја и обуке кадрова, заштите на раду, до социјалног пакета и других бенефита за запослене. У ту сврху интерне комуникације НИС-а користе разноврсне канале информисања и велики број комуникационих алата, међу којима су штампани и електронски корпоративни медији, као и инфо табле постављене на више од 400 локација у Србији које служе за информисање запослених на терену. У овом процесу веома је важна и двосмерна комуникација између руководиоца и запослених, у виду догађаја попут Корпоративног форума и директних дијалога у блоковима. Директна питања руководству запослени могу да поставе и кроз рубрику „Питања руководству“ на интранет порталу. Кључну улогу у повратној вези за узима СОС линија путем које запослени могу да се консултују у вези са етичким нормама Друштва, као и да пријаве противзаконите или неетичке радње, односно радње које представљају кршење одредаба Кодекса пословне етике.

Односи са државним органима

Сарадња са пословним удружењима

НИС је са великом пажњом сарађивао са пословним удружењима и широм пословном заједницом у процесу доношења нових и измена важећих прописа. У 2018. години активности су биле усмерене на питања од значаја за пословно окружење и пословање НИС-а. Континуирана сарадња је одржана и у области борбе против сиве економије.

Са Саветом страних инвеститора (FIC), НИС остварује дугогодишњу сарадњу. НИС је пружио допринос припреми годишњег издања Беле књиге FIC-а у 2018. години, са информацијама о стању, побољшањима у претходној години и препорукама за даље унапређење правног оквира у Републици Србији те услова пословања у различитим секторима привреде. Представници НИС-а активно учествују и у радним

комитетима FIC-а са фокусом на унапређењу прописа из појединачних области ширег пословног окружења, попут нелегалне трговине, планирања и изградње, пореза и других. Представник НИС-а такође је изабран за потпредседника Комитета за борбу против нелегалне трговине с двогодишњим мандатом. Предлози за унапређење најзначајнијих прописа у процесу јавних расправа достављани су удружењу, усаглашавани с осталим чланицама и коначно заступани од стране FIC-а.

Значајна сарадња се одвија са Привредном комором Србије (ПКС) као и са Удружењем за енергетику и енергетско рударство. НИС је допринео унапређењу пословног амбијента достављањем предлога за унапређење прописа и подржао активности ПКС-а у заступању заједничких ставова привреде према државним органима и пословној заједници.

У сарадњи са Америчком привредном комором у Србији (АМСНАМ) припремљени су коментари и формулисани заједнички ставови чланица удружења на бројне прописе који су били предмет јавних расправа током 2018. године и који су од великог значаја за пословање привредних субјеката у земљи. У области борбе против нелегалне трговине, АМСНАМ и НИС активно су сарађивали са Радном групом за борбу против недозвољене трговине Координационе комисије за инспекцијски надзор и подржали мере за даље унапређење надзора. НИС се придружио иницијативи АМСНАМ-а за укључивање Републике Србије у годишње истраживање „Глобалног индекса нелегалне трговине“. Наведени индекс се припрема под окриљем међународног магазина „The Economist – Intelligence Unit“. Резултати истраживања су представљени на конференцији „Conference on the Illicit Trade – International and Local Outlook“ одржаној 20.6.2018. године у Београду.

Заједно с Националним нафтним комитетом Србије – Светског нафтног савета (NNKS-WPC), спроведен је пројекат WASTE OIL FREE. Циљ пројекта је развој одрживог система прикупљања, класификације и одлагања отпадних уља са бродова у Републици Србији.

Сузбијање сивог тржишта

У складу са опредељењем Владе Републике Србије да 2017. и 2018. буду године борбе против сиве економије, државни органи су и у 2018. години, поред свеобухватних активности на смањењу нелегалне трговине, одржали и висок ниво контроле трговине у сектору нафте и гаса. Најзначајнији секторски проблем – увоз и не-наменско коришћење базних уља је током 2018. године стриктно је контролисано, захваљујући ажурном и професионалном поступању инспекцијских органа.

На основу могућности које Закон о инспекцијском надзору пружа а у циљу прописивања институционалног поступања инспекцијских органа, НИС је сарађивао са пословним удружењима и државним органима у процесу додатне контролу трговине базним уљима. Очекивани резултат је елиминација наведеног аспекта сивог тржишта у Србији и у наредном периоду. У

току је сарадња с пословним удружењима и државним органима и у области реизвоза деривата нафте, с тежњом да се повећа ниво контроле и у овом сегменту тржишта акцизних производа.

НИС подржава даље унапређење система инспекцијског надзора у Републици Србији кроз свеобухватну имплементацију Закона о инспекцијском надзору (усклађивање секторских прописа са Законом о инспекцијском надзору, побољшање координације контролних органа, доследна примена постојећих инструкција за поступање инспекцијских органа, усвајање нових инструкција за поступање инспекцијских органа и обезбеђивање средстава за њихову имплементацију), повећање људских и техничких капацитета инспекцијских органа као и унапређење ефикасности правосудних органа у поступцима из области нелегалне трговине.

1.15 Истраживање и развој

Увођење и ефикасно коришћење нових технологија један је од приоритета развоја НИС-а у свим областима пословања – од производње и прераде до људских ресурса. Модернизација опреме, иновативни приступ и примена савремених технологија нужни су услови напретка, конкурентности и достизања регионалног лидерства. НИС непрестано модернизује своје пословање у области нафтно-гасног бизниса, уводи и усавршава нове методе експлоатације нафте и гаса, гради нова прерађивачка постројења, аутоматизује пословање, развија и модернизује мрежу малопродајних објеката.

На пољу истраживања и развоја у НИС-у је усвојен Правилник о планирању, реализацији и

контроли иновационих, научно-истраживачких, развојних и технолошких студија НИС а.д. Нови Сад. При генералном директору НИС а.д. Нови Сад формиран је Научно-технички савет који заседа на кварталном нивоу.

У оквиру НИС Групе истраживачко-развојна делатност организована је у оквиру зависног друштва НТЦ „НИС Нафтагас“ д. о. о. Нови Сад, које у синергији са ЈАД „Гаспром њефт“ користи ресурсе и технологије матичног Друштва и има двојну улогу:

- координатора научно-истраживачких радова и
- извршиоца научно-истраживачких радова.

DA-44

DA-44

NAFTNA INDUSTRIJA
PAMČIČVO OIL REFINERY

1.16 Даљи развој

У другој половини 2019. године НИС очекују активности као што је пуштање у рад постројења за одложено коксовање у Рафинерији нафте Панчево.

Током 2019. године НИС такође очекују и активне фазе у реализацији два пројекта – изградња ТЕ-ТО „Панчево“ и ветропарка „Пландиште“.

Блок „Истраживање и производња“

Истраживање и производња

У 2019. години планиран је активан програм разрадног бушења и спровођења геолошко-техничких мера. У циљу повећања резерви угљоводоника планирано је бушење 40 разрадних и 12 истражних бушотина у Србији и три бушотине у Румунији. Припрема се пројектно-техничка документација за продужетак истражног периода од три године за извођење геолошких истраживања на истражном простору јужно од Саве и Дунава. У 2019. години у плану је и испитивање неколико нових технологија, које се односе на стабилизацију прибушотинске зоне. У Румунији се планира почетак пробне производње на два поља.

У 2019. години планира се наставак развоја елемената OMS-а. Наставиће се имплементација ПРМ ка линијским руководиоцима и осталим запосленима, као и разрада механизма подр-

шке за преостале праксе и мониторинг ПРМ. Почеће имплементација CMMS IBM Maxima у сервисима и Стратегије управљања производним процесима у Блоку „Истраживање и производња“. Планира се примена HAZOP методологије на другим објектима Блока.

„Нафтагас – Нафтни Сервиси“

У 2019. години планиран је наставак пружања квалитетних услуга: бушења, ремонта бушотина, бушотинских сервиса, сеизмичких испитивања као и одржавања опреме. Такође, „Нафтни сервиси“ ће бити оријентисани ка реализацији плана модернизације опреме, унапређењу радних процеса и одржавања присуства на тржишту ЕУ ангажовањем на пројектима у Румунији.

Дивизија Downstream

Блок „Прерада“

У току 2019. године планира се спровођење капиталног ремонта рафинеријских постројења. Такође је планиран завршетак изградње и пуштање у рад Постојења за одложено коксовање, што ће довести до повећања марже прераде захваљујући повећању дубине прераде.

Очекује се и реализација планираних пројекта и мера у циљу повећања ефикасности (енергетска ефикасност, губици, персонал, оперативна расположивост).

И у 2019. години развој ће остати кључна реч за НИС.

Планирана је и имплементација дигиталне трансформације са акцентом на пројекат „Екон\$“ (систем за подршку у раду оператерима).

У оквиру инвестиција током трогодишњег плана, планирана је реализација пројеката Програма повећања ефикасности (ППЕ):

- реконструкција FCC и изградња новог постројења ЕТВЕ;
- реконструкција система за превенцију корозије на атмосферској дестилацији;
- замена погона компресора GB-2301/2501/2601;
- замена горионика на пећима ВА-2101/2301 са low NOx горионцима;
- реконструкција зграде лабораторије у РН Панчево;
- систем топле воде у РНП-у;
- генерисање паре ниског притиска на рачун топлоте рефлукса TVGU;
- уградња ефикасних размењивача топлоте на предгревању сировине на S-2100.

Блок „Промет“

У плану су реконструкција три и изградња једне ССГ у Србији, две у Румунији и две у Босни и Херцеговини, као и модернизација складишне мреже – завршетак ПИР фазе реконструкције складишта.

Након увођења „Дубоке прераде“ очекујемо развој новог производа кокса, велепродајних ре-

гионалних канала за продају бензина и дизела, изградњу и развој логистичког ланца у циљу снабдевања тржишта Србије мазутом теразвој продаје брендираних горива – раст учешћа брендираних горива у продаји физичких лица.

Енергетика

За 2019. годину у плану је припрема и изградња три КПП постројења у малопродаји и пуштање у рад КПП постројења Палић – велепродаја.

Реализоваће се пројекти инвестиционог одржавања предвиђени за реализацију током капиталног ремонта Рафинерије Панчево у марту 2019. године.

Вршиће се континуирана идентификација и евалуација потенцијалних пројеката у области ОИЕ (мале хидроелектране, кровне и друге фотонапонске електране, биогаз, биомаса) те у индустрији, даљинском грејању и електроенергетици.

У току 2019. године НИС планира да уведе савремени информациони систем за трговину електричном енергијом и управљање ризицима.

Финансијски извештаји

2.01

Појединачни
финансијски
извештаји

Мишљење ревизора о појединачним финансијским извештајима

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Одбору директора друштва Нафтна Индустрија Србије а.д. Нови Сад

Извршили смо ревизију приложених финансијских извештаја друштва Нафтна Индустрија Србије а.д. Нови Сад (у даљем тексту "Друштво") који укључују биланс стања са стањем на дан 31. децембра 2018. године и биланс успеха, извештај о осталом резултату, извештај о променама на капиталу и извештај о токовима готовине за годину завршену на тај дан, као и напомене које садрже преглед значајних рачуноводствених политика и друге напомене уз финансијске извештаје.

Одговорност руководства за финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање и реално и објективно приказивање ових финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству и рачуноводственим прописима важњим у Републици Србији, као и за интерну контролу за коју руководство утврди да је неопходна за састављање финансијских извештаја који не садрже материјално значајно погрешно приказивање настало било услед провере или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да на основу извршене ревизије изразимо мишљење о приказаним финансијским извештајима. Ревизију финансијских извештаја извршили смо у складу са Законом о ревизији и прописима у области ревизије важњим у Републици Србији. Ови прописи захтевају да поступамо у складу са начелима професионалне етике и да планирамо и извршимо ревизију на начин који нам омогућава да стекнемо разумно уверење о томе да финансијски извештаји не садрже материјално значајна погрешна приказивања.

Ревизија подразумева примену процедура у циљу прибављања ревизорског доказа о износима и обелодањивањима садржаним у финансијским извештајима. Избор процедура зависи од ревизорског проценјивања, укључујући процену ризика од настанка материјално значајног погрешног приказивања у финансијским извештајима, насталог било услед провере или грешке. При процени ових ризика, ревизор узима у обзир интерне контроле релевантне за састављање и реално и објективно приказивање финансијских извештаја друштва у циљу одабира адекватних ревизорских поступака у датим околностима, а не за потребе изражавања мишљења о делотворности интерних контрола друштва. Ревизија такође обухвата оцену адекватности примењених рачуноводствених политика и прихватљивости рачуноводствених процена које је извршило руководство, као и оцену опште презентације финансијских извештаја.

Верујемо да су ревизијски докази које смо прибавили довољан и адекватан основ за изражавање мишљења.

Мишљење

Према нашем мишљењу, финансијски извештаји у свим материјално значајним аспектима приказују реално и објективно финансијско стање друштва Нафтна Индустрија Србије а.д. Нови Сад са стањем на дан 31. децембра 2018. године, резултате његовог пословања и токове готовине за годину завршену на тај дан, у складу са захтевима Закона о рачуноводству и рачуноводственим прописима важњим у Републици Србији.

Milivoje Henchelit

Миливоје Хенчелић
Лиценцирани ревизор

PricewaterhouseCoopers d.o.o.

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd

Београд, 28. фебруар 2019. године

Биланс стања

Биланс стања		Напомена	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
A.	УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ		-	-
B.	СТАЛНА ИМОВИНА		302.062.697	293.522.379
I.	Нематеријална имовина	8	16.539.426	16.220.631
1.	Улагања у развој		9.306.366	7.765.207
2.	Концесије, патенти, лиценце, софтвер и остала права		1.478.440	2.122.944
3.	Гудвил		-	-
4.	Остала нематеријална имовина		848.909	862.938
5.	Нематеријална имовина у припреми		4.905.711	5.469.542
6.	Аванси за нематеријалну имовину		-	-
II.	НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА	9	246.779.004	227.612.491
1.	Земљиште		10.361.685	10.328.878
2.	Грађевински објекти		135.240.544	127.300.824
3.	Постројења и опрема		59.129.900	60.691.375
4.	Инвестиционе некретнине		1.730.100	1.530.356
5.	Остале некретнине, постројења и опрема		76.536	74.400
6.	Некретнине, постројења и опрема у припреми		39.282.267	25.312.035
7.	Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми		199.804	263.211
8.	Аванси за некретнине, постројења и опрему		758.168	2.111.412
III.	БИОЛОШКА СРЕДСТВА		-	-
1.	Шуме и вишегодишњи засади		-	-
2.	Основно стадо		-	-
3.	Биолошка средства у припреми		-	-
4.	Аванси за биолошка средства		-	-
IV.	ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ		38.735.288	49.680.845
1.	Учешћа у капиталу зависних правних лица	10	13.425.586	13.425.586
2.	Учешћа у капиталу придружених субјеката и заједничким подухватима	11	1.038.800	1.038.800
3.	Учешћа у капиталу осталих правних лица и друге хартије од вредности расположиве за продају		114.162	119.919
4.	Дугорочни пласмани матичним и зависним правним лицима	12	23.279.079	32.024.282
5.	Дугорочни пласмани осталим повезаним правним лицима		-	-
6.	Дугорочни пласмани у земљи		-	-
7.	Дугорочни пласмани у иностранству		-	-
8.	Хартије од вредности које се држе до доспећа		-	-
9.	Остали дугорочни финансијски пласмани	13	877.661	3.072.258
V.	ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА		8.979	8.412
1.	Потраживања од матичног и зависних правних лица		-	-

у хиљадама РСД

Биланс стања		Напомена	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
2.	Потраживања од осталих повезаних лица		-	-
3.	Потраживања по основу продаје на робни кредит		-	-
4.	Потраживања за продају по уговорима о финансијском лизингу		8.979	8.412
5.	Потраживања по основу јемства		-	-
6.	Спорна и сумњива потраживања		-	-
7.	Остала дугорочна потраживања		-	-
V.	ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	14	2.405.175	2.487.491
Г.	ОБРТНА ИМОВИНА		97.006.290	104.140.906
I.	Залихе	15	44.951.884	33.758.553
1.	Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар		23.257.263	20.495.109
2.	Недовршена производња и недовршене услуге		4.923.492	3.961.298
3.	Готови производи		13.042.863	7.998.501
4.	Роба		3.220.159	996.337
5.	Стална средства намењена продаји		9.271	163
6.	Плаћени аванси за робу и услуге		498.836	307.145
II.	ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ	16	27.501.759	29.735.674
1.	Купци у земљи - матична и зависна правна лица		358.735	489.470
2.	Купци у иностранству - матична и зависна правна лица		2.652.875	3.448.578
3.	Купци у земљи - остала повезана правна лица		1.226.862	1.447.646
4.	Купци у иностранству - остала повезана правна лица		629.519	1.023.525
5.	Купци у земљи		21.859.900	22.229.266
6.	Купци у иностранству		773.868	1.097.189
7.	Остала потраживања по основу продаје		-	-
III.	ПОТРАЖИВАЊА ИЗ СПЕЦИФИЧНИХ ПОСЛОВА		248.374	292.057
IV.	ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА	17	1.290.500	2.345.007
V.	ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА		-	-
VI.	КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ	18	5.628.600	10.381.808
1.	Краткорочни кредити и пласмани - матична и зависна правна лица		-	56.019
2.	Краткорочни кредити и пласмани - остала повезана правна лица		-	-
3.	Краткорочни кредити и зајмови у земљи		23.639	-
4.	Краткорочни кредити и зајмови у иностранству		-	-
5.	Остали краткорочни финансијски пласмани		5.604.961	10.325.789
VII.	ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА	19	12.222.578	23.410.724
VIII.	ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ	-	-	-
IX.	АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	20	5.162.595	4.217.083
Д.	УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА		401.474.162	400.150.776
Ђ.	ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	21	113.012.309	108.101.006

Биланс стања		Напомена	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
A.	КАПИТАЛ		249.303.631	238.967.295
I.	Основни капитал		81.530.200	81.530.200
1.	Акцијски капитал	22	81.530.200	81.530.200
2.	Удели друштва са ограниченом одговорношћу		-	-
3.	Улози		-	-
4.	Државни капитал		-	-
5.	Друштвени капитал		-	-
6.	Задружни удели		-	-
7.	Емисиона премија		-	-
8.	Остали основни капитал		-	-
II.	Уписани а неуплаћени капитал		-	-
III.	Откупљене сопствене акције		-	-
IV.	Резерве		-	-
V.	Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме		152.143	81.796
VI.	Нереализовани добици по основу хартија од вредности и других компоненти осталог свеобухватног резултата		147.011	142.480
VII.	Нереализовани губици по основу хартија од вредности и других компоненти осталог свеобухватног резултата		60.082	64.014
VIII.	Нераспоређени добитак		167.534.359	157.276.833
1.	Нераспоређени добитак ранијих година		141.466.870	129.486.373
2.	Нераспоређени добитак текуће године		26.067.489	27.790.460
IX.	Учешће без права контроле		-	-
X.	Губитак		-	-
1.	Губитак ранијих година		-	-
2.	Губитак текуће године		-	-
Б.	ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ		97.447.273	99.411.634
I.	Дугорочна резервисања	23	10.079.405	9.660.582
1.	Резервисања за трошкове у гарантном року		-	-
2.	Резервисања за трошкове обнављања природних богатстава		9.148.887	8.904.782
3.	Резервисања за трошкове реструктурирања		-	-
4.	Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених		701.478	410.234
5.	Резервисања за трошкове судских спорова		229.040	345.566
6.	Остала дугорочна резервисања		-	-
II.	Дугорочне обавезе	24	87.367.868	89.751.052

у хиљадама РСД

Биланс стања		Напомена	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
1.	Обавезе које се могу конвертовати у капитал		-	-
2.	Обавезе према матичним и зависним правним лицима		19.240.982	24.796.612
3.	Обавезе према осталим повезаним правним лицима		-	-
4.	Обавезе према емитованим хартијама од вредности у периоду дужем од годину дана		-	-
5.	Дугорочни кредити и зајмови у земљи		50.326.327	43.049.008
6.	Дугорочни кредити и зајмови у иностранству		17.227.014	21.709.377
7.	Обавезе по основу финансијског лизинга		573.545	196.055
8.	Остале дугорочне обавезе		-	-
V.	ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	14	-	-
Г.	КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ		54.723.258	61.771.847
I.	Краткорочне финансијске обавезе	25	8.141.968	8.199.189
1.	Краткорочни кредити од матичних и зависних правних лица		2.218.378	2.298.487
2.	Краткорочни кредити од осталих повезаних правних лица		-	-
3.	Краткорочни кредити и зајмови у земљи		-	-
4.	Краткорочни кредити и зајмови у иностранству		-	-
5.	Обавезе по основу сталних средстава и средстава обустављеног пословања намењених продаји		-	-
6.	Остале краткорочне финансијске обавезе		5.923.590	5.900.702
II.	Примљени аванси, депозити и кауције		1.322.558	1.374.398
III.	Обавезе из пословања	26	25.887.149	29.393.322
1.	Добављачи - матична и зависна правна лица у земљи		3.063.798	2.576.370
2.	Добављачи - матична и зависна правна лица у иностранству		10.254.323	11.792.424
3.	Добављачи - остала повезана правна лица у земљи		1.250.402	1.252.736
4.	Добављачи - остала повезана правна лица у иностранству		661.182	1.014.064
5.	Добављачи у земљи		5.811.834	6.874.255
6.	Добављачи у иностранству		4.843.290	5.880.471
7.	Остале обавезе из пословања		2.320	3.002
IV.	Остале краткорочне обавезе	27	7.999.458	8.880.747
V.	Обавезе по основу пореза на додату вредност		1.146.310	1.618.629
VI.	Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине	28	6.987.963	8.506.087
VII.	Пасивна временска разграничења	29	3.237.852	3.799.475
Д.	ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА		-	-
Ђ.	УКУПНА ПАСИВА		401.474.162	400.150.776
Е.	Ванбилансна пасива	21	113.012.309	108.101.006

Биланс успеха

Биланс успеха		Година која се завршила 31. децембра		
		Напомена	2018.	2017.
ПРИХОДИ И РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА				
A.	ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	7	258.523.448	215.836.203
I.	Приходи од продаје робе		9.562.486	16.974.716
1.	Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту		58.413	19.443
2.	Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту		216.831	600.892
3.	Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту		102	161
4.	Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту		135.052	10.016.171
5.	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		8.424.284	6.276.036
6.	Приходи од продаје робе на иностраном тржишту		727.804	62.013
II.	Приходи од продаје производа и услуга		248.477.040	198.452.051
1.	Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту		1.146.373	1.111.629
2.	Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту		15.826.450	12.560.739
3.	Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту		26.702.899	21.952.875
4.	Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту		536.311	591.444
5.	Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту		170.938.052	137.769.953
6.	Приходи од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту		33.326.955	24.465.411
III.	Приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.		2.257	26.380
IV.	Други пословни приходи		481.665	383.056
РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА				
B.	ПОСЛОВНИ РАСХОДИ		226.386.000	186.182.516
I.	Набавна вредност продате робе		8.077.143	15.725.908
II.	Приходи од активирања учинака и робе		1.613.042	967.698
III.	Повећање вредности залиха недовршених и готових производа и недовршених услуга		6.006.557	3.202.338
IV.	Смањење вредности залиха недовршених и готових производа и недовршених услуга		-	-
V.	Трошкови материјала		162.591.024	117.219.414
VI.	Трошкови горива и енергије		3.336.459	2.880.049
VII.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи		15.245.145	14.361.093
VIII.	Трошкови производних услуга	30	14.323.354	14.064.332
IX.	Трошкови амортизације	8.9	18.301.276	14.188.482
X.	Трошкови дугорочних резервисања		618.876	861.981

у хиљадама РСД

Биланс успеха		Година која се завршила 31. децембра		
		Напомена	2018.	2017.
XI.	Нематеријални трошкови	31	11.512.322	11.051.293
V.	ПОСЛОВНИ ДОБИТАК		32.137.448	29.653.687
Г.	ПОСЛОВНИ ГУБИТАК		-	-
Д.	ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	32	4.578.389	13.630.527
I.	Финансијски приходи од матичних и зависних правних лица		2.077.184	3.761.830
1.	Финансијски приходи од матичних и зависних правних лица		2.026.867	3.558.484
2.	Финансијски приходи од осталих повезаних правних лица		22.490	41.754
3.	Приходи од учешћа у добитку зависних правних лица и заједничких аранжмана		-	-
4.	Остали финансијски приходи		27.827	161.592
II.	Приходи од камата (од трећих лица)		765.027	1.101.732
III.	Позитивне курсне разлике и позитивни ефекти валутне клаузуле (према трећим лицима)		1.736.178	8.766.965
Ђ.	ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	33	5.427.179	7.574.284
I.	ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ ИЗ ОДНОСА СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА И ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ		1.694.814	3.016.359
1.	Финансијски расходи из односа са матичним и зависним правним лицима		1.674.668	2.948.723
2.	Финансијски расходи из односа са осталим повезаним правним лицима		12.735	40.043
3.	Расходи од учешћа у губитку зависних правних лица и заједничких улагања		-	-
4.	Остали финансијски расходи		7.411	27.593
II.	РАСХОДИ КАМАТА (према трећим лицима)		1.940.679	2.418.072
III.	НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (према трећим лицима)		1.791.686	2.139.853
Е.	ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА		-	6.056.243
Ж.	ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА		848.790	-
З.	ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	34	1.016.559	307.888
И.	РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА		205.707	604.118
Ј.	ОСТАЛИ ПРИХОДИ	35	969.970	931.953
К.	ОСТАЛИ РАСХОДИ	36	1.426.519	1.388.866
Л.	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		31.642.961	34.956.787
Љ.	ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		-	-
М.	НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈИ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА		-	-
Н.	НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈИ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА		-	-

Биланс успеха	Година која се завршила 31. децембра		
	Напомена	2018.	2017.
Њ. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		31.642.961	34.956.787
О. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		-	-
П. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК			
I. ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	37	3.922.034	5.556.879
II. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	37	1.653.438	2.045.123
III. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	37	-	435.675
Р. ИСПЛАЋЕНА ЛИЧНА ПРИМАЊА ПОСЛОДАВЦА		-	-
С. НЕТО ДОБИТАК		26.067.489	27.790.460
Т. НЕТО ГУБИТАК		-	-
I. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА			
II. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ		26.067.489	27.790.460
III. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА		-	-
IV. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ		-	-
V. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
1. Основна зарада по акцији		0,160	0,170
2. Умањена (разводњена) зарада по акцији		-	-

у хиљадама РСД

Извештај о осталом резултату

Извештај о осталом резултату	Година која се завршила 31. децембра		
	Напомена	2018.	2017.
A. НЕТО РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВАЊА			
I. НЕТО ДОБИТАК		26.067.489	27.790.460
II. НЕТО ГУБИТАК		-	-
Б. ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК			
<i>а) Ставке које неће бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима</i>			
1. Промене ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме			
а) повећање ревалоризационих резерви		72.748	1.189
б) смањење ревалоризационих резерви		-	-
2. Актуарски добици или губици по основу планова дефинисаних примања			
а) добици		4.531	19.568
б) губици		-	-

у хиљадама РСД

Извештај о осталом резултату	Година која се завршила 31. децембра		
	Напомена	2018.	2017.
3. Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала			
а) добаци		-	-
б) губици		-	-
4. Добици или губици по основу удела у осталом свеобухватном добитку или губитку придружених друштава			
а) добаци		-	-
б) губици		-	-
б) Ставке које накнадно могу бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима			
1. Добици или губици по основу прерачуна финансијских извештаја иностраног пословања			
а) добаци		-	-
б) губици		-	-
2. Добици или губици од инструмената заштите нето улагања у инострано пословање			
а) добаци		-	-
б) губици		-	-
3. Добици или губици по основу инструмената заштите ризика (хеџинга) новчаног тока			
а) добаци		-	-
б) губици		-	-
4. Добици или губици по основу хартија од вредности расположивих за продају			
а) добаци		477	2.505
б) губици		-	-
I. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК		77.756	23.262
II. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		-	-
III. ПОРЕЗ НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА		-	-
IV. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК		77.756	23.262
V. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		-	-
B. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА			
I. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК		26.145.245	27.813.722
II. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		-	-
Г. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК		26.145.245	27.813.722
1. Приписан већинским власницима капитала		26.145.245	27.813.722
2. Приписан власницима који немају контролу		-	-

у хиљадама РСД

Извештај о токовима готовине

Извештај о токовима готовине		Година која се завршила 31. децембра		
		Напомена	2018.	2017.
A.	ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I.	ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		476.318.584	404.083.903
1.	Продаја и примљени аванси		474.854.352	403.512.757
2.	Примљене камате из пословних активности		982.567	188.090
3.	Остали приливи из редовног пословања		481.665	383.056
II.	ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		441.057.925	349.374.755
1.	Исплате добављачима и дати аванси		222.503.666	169.771.567
2.	Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи		15.357.756	14.188.115
3.	Плаћене камате		2.115.651	2.877.058
4.	Порез на добитак		5.306.655	3.328.363
5.	Плаћања по основу осталих јавних прихода		195.774.197	159.209.652
III.	НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		35.260.659	54.709.148
IV.	НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			-
B.	ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I.	ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		10.495.139	7.538.052
1.	Продаја акција и удела (нето приливи)		-	-
2.	Продаја нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава		368.430	1.349.434
3.	Остали финансијски пласмани (нето приливи)		10.101.578	6.188.462
4.	Примљене камате из активности инвестирања		-	-
5.	Примљене дивиденде		25.131	156
II.	ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		47.164.889	44.514.493
1.	Куповина акција и удела (нето одливи)		-	-
2.	Куповина нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава		43.100.975	28.481.297
3.	Остали финансијски пласмани (нето одливи)		4.063.914	16.033.196
III.	НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		-	-
IV.	НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		36.669.750	36.976.441

Извештај о токовима готовине		Година која се завршила 31. децембра		
		Напомена	2018.	2017.
В.	ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I.	ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		50.372.081	48.907.496
1.	Увећање основног капитала		-	-
2.	Дугорочни кредити (нето приливи)	24	37.213.097	36.955.269
3.	Краткорочни кредити (нето приливи)	24	13.158.984	11.952.227
4.	Остале дугорочне обавезе		-	-
5.	Остале краткорочне обавезе		-	-
II.	ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		60.221.960	62.879.759
1.	Откуп сопствених акција и удела		-	-
2.	Дугорочни кредити (нето одливи)	24	39.952.348	35.994.429
3.	Краткорочни кредити (нето одливи)	24	13.239.092	22.795.802
4.	Остале обавезе (нето одливи)		-	-
5.	Финансијски лизинг	24	82.516	68.459
6.	Исплаћене дивиденде	22	6.948.004	4.021.069
III.	НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		-	-
IV.	НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		9.849.879	13.972.263
Г.	СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ		537.185.804	460.529.451
Д.	СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ		548.444.774	456.769.007
Ђ.	НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ		-	3.760.444
Е.	НЕТО ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ		11.258.970	-
Ж.	ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА		23.410.724	20.053.651
З.	ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ		370.178	455.440
И.	НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ		299.354	858.811
Ј.	ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА		12.222.578	23.410.724

у хиљадама РСД

Извештај о променама на капиталу

	Компоненте капитала			
	Основни капитал	Резерве	Губитак	Нераспоређени добитак
Почетно стање на дан 01.01.2017. године				
а) дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) потражни салдо рачуна	81.530.200	-	-	133.507.442
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствене политике				
а) исправке на дуговној страни рачуна	-	-	-	-
б) исправке на потражној страни рачуна	-	-	-	-
Кориговано почетно стање на дан 01.01.2017.				
а) кориговани дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) кориговани потражни салдо рачуна	81.530.200	-	-	133.507.442
Промене у претходној 2017. години				
а) промет на дуговној страни рачуна	-	-	-	4.021.069
б) промет на потражној страни рачуна	-	-	-	27.790.460
Стање на крају претходне године 31.12.2017.				
а) дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) потражни салдо рачуна	81.530.200	-	-	157.276.833
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствене политике				
а) исправке на дуговној страни рачуна	-	-	-	8.860.905
б) исправке на потражној страни рачуна	-	-	-	-
Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01.2018. године				
а) кориговани дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) кориговани потражни салдо рачуна	81.530.200	-	-	148.415.928
Промене у текућој 2018. години				
а) промет на дуговној страни рачуна	-	-	-	6.949.058
б) промет на потражној страни рачуна	-	-	-	26.067.489
Стање на крају текуће године 31.12.2018.				
а) дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) потражни салдо рачуна	81.530.200	-	-	167.534.359

	Компоненте осталог резултата			УКУПАН КАПИТАЛ
	Ревалоризационе резерве	Актуарски добици или губици	Губици или добици по основу ХоВ распољивих за продају	
	-	-	66.519	-
	80.607	122.912	-	215.174.642
	-	-	-	-
	-	-	-	-
	-	-	66.519	-
	80.607	122.912	-	215.174.642
	-	-	-	-
	-	-	-	-
	1.189	19.568	2.505	23.792.653
	-	-	64.014	-
	81.796	142.480	-	238.967.295
	-	-	-	-
	-	-	-	(8.860.905)
	-	-	64.014	-
	81.796	142.480	-	230.106.390
	2.401	-	-	-
	72.748	4.531	3.932	19.197.241
	-	-	-	-
	-	-	60.082	-
	152.143	147.011	-	249.303.631

Напомене уз појединачне финансијске извештаје*

1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Отворено акционарско друштво Нафтна индустрија Србије, Нови Сад (у даљем тексту: Друштво), је вертикално интегрисана нафтна компанија која претежно послује у Републици Србији. Основне активности Друштва обухватају:

- Истраживање, развој и производњу сирове нафте и гаса,
- Производњу нафтних деривата,
- Трговину нафтним дериватима и гасом и
- Производњу и трговину електричном енергијом.

Остале активности односе се на продају осталих производа и услуга.

Друштво је основано Одлуком Владе Републике Србије од 7. јула 2005. године. Дана 2. фебруара 2009. године Гаспром Њефт је реализовао куповину 51% основног капитала Друштва чиме НИС а.д. постаје зависно друштво ПАО Гаспром Њефта. У марту 2011. године у складу са Уговором о продаји и куповини акција Друштва, ПАО Гаспром Њефт је реализовао куповину додатних 5,15% акција чиме је повећао своје учешће у власништву на 56,15%. Крајњи власник Друштва је ПАО Гаспром, Руска Федерација.

Друштво је регистровано као отворено акционарско друштво чије се акције котирају на Београдској берзи.

Ови финансијски извештаји одобрени су од стране генералног директора и биће презентовани на Скупштини акционара ради одобравања.

* Сви износи су изражени у РСД 000, осим ако није другачије назначено

2. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

2.1. Основе за састављање финансијских извештаја

Приложени финансијски извештаји за годину која се завршила 31. децембра 2018. године састављени су у складу са Законом о рачуноводству („Службени гласник РС“ бр. 62/2013), који захтева да финансијски извештаји буду припремљени у складу са свим преведеним Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и другим прописима издатим од стране Министарства финансија Републике Србије. Осим поменутог, Закон захтева одређена приказивања и одређени третман рачуна и стања, што има за последицу додатна одступања од МСФИ као што следи:

- Друштво је ове финансијске извештаје саставило у формату прописаном од стране Министарства финансија Републике Србије,
- „Ванбилансна средства и обавезе“ су приказани на обрасцу биланса стања. Ове ставке по дефиницији МСФИ не представљају ни средства ни обавезе.

Сходно томе, приложени финансијски извештаји се не могу сматрати финансијским извештајима састављеним у потпуној сагласности са МСФИ.

Састављање финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству Републике Србије захтева примену извесних кључних рачуноводствених процена. Оно, такође, захтева да Руководство користи своје просуђивање у примени рачуноводствених политика Друштва. Области које захтевају просуђивање већег степена или веће сложености, односно области у којима претпоставке и процене имају материјални значај за финансијске извештаје обелодањени су у напомени 3.

На дан потписивања финансијских извештаја, цена сирове нафте у односу на цену на дан 31. децембра 2018. године порасла је са 50,210 УСД/ббл

на 65,375 УСД/ббл. Руководство прати ситуацију на тржишту и припрема различите сценарије у односу на сваку значајну промену цене нафте. У обзир су узети сви догађаји након датума извештавања настали након 31. децембра 2018. године до 28. фебруара 2019. године, када су ови финансијски извештаји одобрени.

2.2. Основе за припрему

Приложени финансијски извештаји састављени су по принципу историјског трошка осим за одређена финансијска средства и обавезе као и инвестиционе некретнине које су одмерене по фер вредности.

2.3. Извештавање о сегментима

О пословним сегментима извештава се на начин који је доследан интерном извештавању за потребе Главног доносиоца одлука („ГДО“). ГДО, који је одговоран за алокацију ресурса и оцену перформанси оперативних сегмената, чине Одбор директора и Саветодавни одбор Генералног директора. Главни индикатор за оцену перформанси оперативних сегмената је EBITDA која се на регуларној бази подноси ГДО. Подаци о имовини и обавезама сегмената се не презентују ГДО на регуларној бази.

2.4. Сезонске операције

Друштво као целина није субјект са израженим сезонским флукуацијама.

2.5. Прерачунавање страних валута

а) Функционална и валута приказивања

Билансне ставке које су укључене у финансијске извештаје Друштва се вреднују коришћењем валуте примарног економског окружења у којима ентитет послује („функционална валута“). Финансијски извештаји су презентовани у динарима („РСД“), који представља функционалну и презентациону валуту Друштва.

б) Трансакције и стања

Трансакције у иностраној валути се прерачунавају у функционалну валуту применом девизних курсева важећих на дан трансакције или на дан

процене вредности ако су ставке поново одмеране. Позитивне и негативне курсне разлике настале из измирења таквих трансакција и из прерачуна монетарних средстава и обавеза изражених у страним валутама на крају периода, признају се у билансу успеха.

Позитивне и негативне курсне разлике које настају по основу кредита и готовине и готовинских еквивалената и осталих монетарних средстава и обавеза приказују се у билансу успеха у оквиру позиције „Финансијски приходи/финансијски (расходи)“.

2.6. Нематеријална улагања

а) Лиценце и права (концесије)

Засебно стечене лиценце исказују се по историјској набавној вредности. Лиценце имају ограничен век трајања и исказују се по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију. Амортизација се обрачунава применом пропорционалне методе, како би се трошкови лиценци расподелили у току њиховог процењеног века употребе.

Лиценце и права укључују права на истраживања и производњу нафте и природног гаса, која се амортизују у складу са условима одређене лиценце.

б) Софтвер

Овде пре свега спадају трошкови имплементације (САП) рачунарског софтвера. Стечене лиценце рачунарских софтвера капитализују се у износу трошкова насталих у стицању и стављању у употребу софтвера.

Ови трошкови се амортизују током њиховог процењеног века употребе (до 8 година).

2.7. Средства за производњу нафте и гаса

а) Средства за истраживање и процењивање

Друштво користи методу капитализације трошкова успешних истраживања (the successful efforts method) за потребе рачуноводственог обухватања средстава за истраживање и процењивање (минералних ресурса).

Набавна вредност средстава укључује износ плаћен за потребе стицања лиценци за обављање полова истраживања и развоја.

Средства за истраживање и процењивање (минералних ресурса) укључују:

- Трошкове извођења топографских, геолошких и геофизичких студија, као и трошкове стицања права на имовину помоћу које се изводе поменуте студије;
- Трошкове поседовања и чувања недовршених ресурса;
- Накнаду за пружену услугу без обзира на резултате истраживања (Bottom hole contribution);
- Накнаду за пружену услугу само у случају тзв. „суве” бушотине (Dry hole contribution) и
- Трошкове бушења и опремања бушотина.

Трошкови настали у процесу проналажења, стицања и формирања резерви капитализују се на свако налазиште посебно. Када се комерцијалне резерве минералних ресурса потврде, капитализисани трошкови се расподељују у оквиру ставке истраживање. Ако се комерцијалне резерве не потврде, трошкови се исказују као расход. Трошкови бушотина настали у сврху истраживања лежишта минералних ресурса и накнаде исплаћене по основу уговора који предвиђа накнаду за пружену услугу без обзира на резултате истраживања (Bottom hole contribution) и уговора који предвиђа накнаду само у случају тзв. „суве” бушотине (Dry hole contribution) привремено се капитализују у складу са методом капитализације трошкова успешних истраживања (successful efforts method) и третирају као средства нафте и гаса у оквиру ставке некретнине, постројења и опрема.

Трошкови извођења топографских, геолошких и геофизичких студија, као и трошкови стицања права на имовину помоћу које се изводе поменуте студије, привремено се сматрају саставним делом средстава нафте и гаса док се минералне резерве не потврде, као и док се не потврди да су оне комерцијално исплативе.

Ако резерве нису пронађене, врши се провера обезвређења средстава за истраживање. Ако су пронађени угљоводоници и ако, након даље процене која може да предвиђа бушење додатних бунара/бушотина, постоји вероватноћа да се они могу искористити у комерцијалне сврхе, трошкови ће наставити да се исказују као средство нафте и гаса све док постоји задовољавајући/континуиран прогрес у процени комерцијалне исплативости угљоводоника. Сви трошкови који се исказују на овакав начин подлежу техничкој и комерцијалној провери, провери од стране руководства, као и провери да ли је дошло до умањења њихове вредности, и то најмање једном годишње, ради потврде да још увек постоји намера у погледу развоја, односно коришћења потврђене вредности. Када то није случај, трошкови се отписују.

Остали трошкови истраживања се исказују као расход у моменту настанка.

Средство за истраживање и процењивање (минералних ресурса) не класификује се више као такво када се техничка изводљивост и комерцијална исплативост екстракције минералног ресурса могу доказати. Пре рекласификације средства за истраживање и процењивање врши се провера да ли је дошло до обезвређења и сваки губитак по основу обезвређења се исказује.

б) Развој основних и нематеријалних средстава

Трошкови развоја настају за потребе добијања приступа утврђеним резервама и за потребе обезбеђивања средстава за извлачење, обраду, прикупљање и складиштење нафте и природног гаса. Трошкови развоја обухватају трошкове бушотина које „доносе” утврђене резерве и трошкове производних постројења.

Издаци за изградњу, инсталацију или комплетирање инфраструктурних објеката, као што су платформе, нафтови и бушење комерцијално исплативих нафтних бушотина су капитализовани у оквиру основних средстава у припреми према њиховој природи. Када је развој на одређеном нафтном пољу завршен, врши се пренос на основна средства намењена производњи. Амортизација се не обрачунава у току периода развоја.

в) Средства за производњу нафте и гаса

Средства за производњу нафте и гаса обухватају средства за истраживање и процену, као и трошкове развоја, повезане са производњом потврђених резерви.

з) Амортизација

На основна средства/нематеријална улагања намењена производњи нафте и гаса примењује се метода амортизације према учинку. Амортизација према учинку се заснива на потврђеним резервама, а то су резерве нафте, гаса и остале минералне резерве за које се процењује да ће бити надокнађене из постојећих средстава, користећи постојеће пословне методе. Нафта и гас се сматрају произведеним у моменту мерења на „Custody Transfer“-у или местима продаје на излазним вентилима резервоара на нафтним пољима.

д) Обезвређење – Средства за истраживање и процену

Тест обезвређења стицања права на истраживање се врши увек када постоје индикатори обезвређења. У сврху теста обезвређења, трошкови стицања права на истраживање, који су предмет процене, групишу се заједно са постојећим јединицама које генеришу добит према географском подручју у којем се налазе.

е) Обезвређивање – Потврђена основна средства и нематеријална улагања намењена производњи нафте и гаса

Тест обезвређења потврђених основних средстава/нематеријалних улагања намењених производњи нафте и гаса се врши увек када постоје индикатори да је књиговодствена вредност ненадокнадива.

Губици по основу обезвређења се признају у износу у коме књиговодствена вредност премашује надокнадиву вредност средства. Надокнадива вредност је већа од фер вредности средства умањене за трошкове продаје и вредности у употреби. За сврху процене обезвређења, средства су груписана на најнижем нивоу на којем је могуће идентификовати новчане токове.

2.8. Некретнине, постројења и опрема

Од дана оснивања, вредновање некретнина, постројења и опреме врши се по набавној вредности умањеној за исправке вредности по основу акумулиране амортизације и обезвређења, где је потребно. Набавна вредност укључује трошкове који се могу директно приписати набавци средства.

Накнадни трошкови се укључују у набавну вредност средства или се признају као посебно средство, у зависности од тога шта је применљиво, само када постоји вероватноћа да ће Друштво у будућности имати економску корист од тог средства и ако се његова вредност може поуздано утврдити. Књиговодствена вредност замењеног средства се искњижава. Сви други трошкови текућег одржавања терете биланс успеха периода у коме су настали.

Земљиште и уметничка дела се не амортизују. Амортизација других средстава се обрачунава применом пропорционалне методе како би се распоредила њихова набавна вредност до њихове резидуалне вредности током њиховог процењеног века трајања, и то:

Опис	Век трајања
Грађевински објекти	10 - 50
Машине и опрема:	
- Производна и преносна опрема	7 - 25
- Намештај	5 - 10
- Возила	7 - 20
- Рачунари	5 - 10
Остало	3 - 10

Резидуална вредност и корисни век употребе средства се ревидирају, и по потреби коригују, на датум сваког биланса стања.

Књиговодствена вредност средства своди се одмах на његову надокнадиву вредност уколико је књиговодствена вредност већа од његове процењене надокнадиве вредности.

Добици и губици по основу отуђења средства утврђују се као разлика између новчаног при-

лива и књиговодствене вредности и исказују се у билансу успеха у оквиру Осталих прихода/(расхода) (напомене 35 и 36).

2.9. Умањење вредности нефинансијских средстава

Средства са неограниченим корисним веком употребе не подлежу амортизацији и тестирају се на умањење вредности једном годишње. За средства која подлежу амортизацији тестирање на умањење њихове вредности врши се када догађаји или измењене околности укажу да књиговодствена вредност можда неће бити надокнадива. Губитак због умањења вредности се признаје у висини износа за који је књиговодствена вредност средства већа од његове надокнадиве вредности. Надокнадива вредност је вредност већа од фер вредности средства умањене за трошкове продаје или вредности у употреби. За сврху процене умањења вредности, средства се групишу на најнижим нивоима на којима могу да се утврде одвојени препознатљиви новчани токови (јединице које генеришу готовину). Нефинансијска средства, осим гудвила, код којих је дошло до умањења вредности се ревидирају на сваки извештајни период због могућег укидања ефеката умањења вредности.

2.10. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине се држе ради зараде од закупнине или ради повећања капитала, или ради и једног и другог.

Инвестиционе некретнине се претежно састоје од бензинских станица и пословних објеката датих у закуп на период преко годину дана.

Инвестициона некретнина се исказује по фер вредности. Промене фер вредности се признају у оквиру Осталих прихода/расхода. (напомена 35 и 36).

Накнадни издаци се капитализују само када је вероватно да ће будуће економске користи повезане са тим издацима припасти Друштву и да могу поуздано да се измере. Сви остали трошкови текућег одржавања терете трошкове периода у коме настану. Када инвестициону некретнину

користи њен власник, она се рекласификује на некретнине, постројења и опрему, и њена књиговодствена вредност на дан рекласификације постаје њена затечена вредност која ће се надаље амортизовати.

2.11. Финансијски инструменти

a) Кључни термини

Фер вредност је цена која би била наплаћена за продају имовине, односно плаћена за пренос обавезе у редовној трансакцији између учесника на тржишту на датум одмеравања. Најбољи доказ фер вредности је цена на активном тржишту. Активно тржиште је оно тржиште на коме се трансакције са имовином и обавезама одвијају довољно често и у обиму који обезбеђује информације о ценама на континуираној основи.

Фер вредност финансијских инструмената којима се тргује на активним тржиштима се одмерава као производ котиране цене за поједину имовину или обавезу и броја инструмената које субјекат поседује.

Технике процене вредности, као што су модели дисконтованог новчаног тока или модели засновани на недавним трансакцијама између независних страна или на разматрању финансијских података субјекта у који се инвестира, користе се за одмеравање фер вредности одређених финансијских инструмената за које нису доступне екстерне информације о тржишним ценама.

Трошкови трансакције су инкрементални трошкови који се директно могу приписати стицању, издавању или отуђењу финансијског инструмента. Инкрементални трошак је трошак који не би настао да се трансакција није десила.

Амортизовани трошак јесте износ у коме је финансијски инструмент био признат при почетном признавању, умањен за било које отплате главнице, плус обрачуната камата, а у случају финансијских средстава, умањен и за било која резервисања за очекиване кредитне губитке.

б) Класификација и одмеравање

Од 1. јануара 2018. године, Друштво класификује своја финансијска средства у следеће категорије одмеравања:

- она која се накнадно одмеравају према фер вредности (било кроз остали укупни резултат или кроз биланс успеха) и
- она која се одмеравају према амортизованом трошку.

Класификација зависи од пословног модела субјекта за управљање финансијским средствима и уговорених услова новчаних токова.

Рекласификација финансијских инструмената се врши само онда када дође до промене пословног модела за управљање портфолијом у целини. Рекласификација има проспективни ефекат и врши се од почетка првог извештајног периода након промене пословног модела. Друштво није мењало свој пословни модел ни у текућем ни у упоредном периоду, те нису вршене никакве рекласификације.

При почетном признавању, Друштво одмерава финансијско средство према његовој фер вредности, која је, у случају финансијских средстава која се не одмеравају по фер вредности кроз биланс успеха, увећана за трансакционе трошкове који се директно приписују стицању финансијских средстава. Трансакциони трошкови финансијских средстава која се одмеравају по фер вредности кроз биланс успеха приказују се као расходи периода у билансу успеха. Након почетног признавања, резервисање за очекиване кредитне губитке признаје се за финансијска средства која се одмеравају по амортизованом трошку и улагања у дужничке инструменте који се одмеравају по фер вредности кроз остали укупни резултат узрокујући непосредни губитак.

Дужнички инструменти

Накнадно одмеравање дужничких инструмента Друштва зависи од пословног модела за управљање имовином и карактеристика новчаног тока имовине.

Пословни модел одражава начин на који Друштво управља имовином у циљу генерисања новчаних токова, односно да ли је циљ Друштва: (i) само прикупљање уговорених новчаних токова из имовине („држање ради прикупљања уговорених новчаних токова“) или (ii) прикупљање како уговорених новчаних токова, тако и новчаних токова који су настали продајом имовине („држање ради прикупљања уговорених новчаних токова и новчаних токова од продаје“) или, уколико ни (i) ни (ii) није случај, финансијска средства се класификују као део „другог“ пословног модела и одмеравају се према фер вредности кроз биланс успеха.

Фактори које Друштво разматра приликом одређивања пословног модела обухватају сврху и структуру портфолија, претходно искуство о начину наплате новчаних токова предметне имовине, начин процене и управљања ризицима, као и начин на који се прати извршење и учинак датог средства.

У случају када пословни модел подразумева држање имовине ради прикупљања уговорених новчаних токова или држање ради прикупљања уговорених новчаних токова и новчаних токова од продаје, Друштво процењује да ли новчани токови представљају искључиво плаћање главнице и камате. Приликом ове процене, Друштво разматра да ли су уговорени новчани токови у складу са основним кредитним условима, односно да камата само обухвата накнаду за кредитни ризик, временску вредност новца, друге основне ризике кредитирања и маржу. Процена искључивог плаћања главнице и камате врши се при почетном признавању имовине и накнадно се не врши поновна процена.

Друштво класификује своје дужничке инструменте у три категорије одмеравања:

- Амортизовани трошак: Имовина која се држи ради прикупљања уговорених новчаних токова, при чему ти новчани токови представљају искључиво плаћање главнице и камате, одмерава се по амортизованом трошку. Приход од камате од ових финансијских средстава је признат као финансијски приход користећи методу ефективне каматне стопе. Било који добитак или губи-

так настао услед престанка признавања се признаје директно у билансу успеха и представља остале добитке/(губитке) заједно са позитивним и негативним курсним разликама. Губици по основу умањења вредности се приказују засебно.

- Фер вредност кроз остали укупни резултат (ОУР): Имовина која се држи ради прикупљања уговорених новчаних токова и продаје финансијских средстава, при чему новчани токови имовине представљају искључиво плаћање главнице и камате, одмерава се по фер вредности кроз остали укупни резултат. Промене у књиговодственој вредности се признају кроз остали укупни резултат, осим признавања добитка и губитака по основу обезвређења, прихода од камата и позитивних и негативних курсних разлика, који се признају кроз биланс успеха. Приликом престанка признавања финансијског средства, кумулативни добитак или губитак, који је претходно признат кроз остали укупни резултат, рекласификује се из капитала у добитак или губитак и признаје се као остали добитак/(губитак). Приход по основу камата на ова финансијских средстава се признаје у оквиру финансијских прихода, а одмерава методом ефективне каматне стопе. Позитивне и негативне курсне разлике исказују се кроз остали добитак/(губитак), док се трошкови по основу умањења вредности приказују засебно.
- Фер вредност кроз биланс успеха: Имовина која не испуњава услов за признавање према амортизованом трошку или фер вредности исказаној кроз остали укупни резултат одмерава се према фер вредности исказаној кроз биланс успеха. Добитак или губитак од дужничког улагања које се накнадно одмерава према фер вредности кроз биланс успеха признају се у билансу успеха и представљају у нето вредности у оквиру осталих добитака/(губитака) у периоду у коме су настали

Готовина и готовински еквиваленти. Готовина и готовински еквиваленти обухватају новчана средства у благајни, депозите код банака по виђењу, и остала краткорочна високо ликвидна

улагања са доспећем до три месеца или мање. Готовина и готовински еквиваленти књиже се по амортизованом трошку из разлога што: (i) држе се ради прикупљања уговорених новчаних токова, при чему ти новчани токови представљају искључиво плаћање главнице и камате и (ii) нису исказани према фер вредности кроз биланс успеха. Својства дозвољена искључиво законом немају утицаја на процену искључивог плаћања камате и главнице, осим уколико нису обухваћена уговорним условима, тако да се та својства примењују чак и уколико накнадно дође до измена у закону.

Потраживања од купаца и остала потраживања. Потраживања од купаца и остала потраживања почетно се признају према фер вредности и накнадно се исказују према амортизованом трошку, користећи методу ефективне каматне стопе, умањена за резервисања за умањење вредности. Потраживања од купаца представљају износе које купци дугују за продате производе и робу или пружене услуге у редовном току пословања. Уколико се наплата очекује у року од годину дана или краће (или у току редовног оперативног циклуса пословања, уколико он траје дуже), класификују се као текућа средства. У супротном, класификују се као стална средства.

Позајмице. Позајмице се почетно признају према фер вредности, умањеној за настале трансакционе трошкове, и накнадно се исказују према амортизованом трошку, коришћењем методе ефективне каматне стопе.

Обавезе према добављачима и друге обавезе. Обавезе према добављачима настају када друга уговорна страна изврши своје обавезе према уговору, и почетно се признају према фер вредности, док се накнадно исказују према амортизованом трошку, коришћењем методе ефективне каматне стопе. Обавезе према добављачима представљају обавезе плаћања за робу или услуге које се набављају од добављача у редовном току пословања. Обавезе према добављачима се класификују као текуће обавезе, уколико плаћање доспева у року од годину дана или мање (или у току редовног оперативног циклуса пословања, уколико он траје дуже). У су-

протном, класификују се као дугорочне обавезе.

Власнички инструменти

Друштво накнадно одмерава сва улагања у власнички капитал по фер вредности. Уколико руководство Друштва одлучи да се фер вредност добитка и губитка по основу улагања у власнички капитал прикаже у осталом укупном резултату, након престанка признавања улагања није могућа накнадна рекласификација добитака и губитака по основу фер вредновања у биланс успеха. Дивиденде од таквих улагања и даље се признају у билансу успеха као остали приход, када се установи право Друштва да прими исплату.

в) Отпис

Отпис финансијских средстава се врши, у целисти или делимично, када Друштво искористи све могућности наплате и закључи да не постоје разумна очекивања да је наплату могуће извршити. Отпис представља случај престанка признавања. Друштво може отписати финансијска средства која су и даље у процесу принудне наплате, тамо где Друштво покушава да наплати средства која уговорно потражује, међутим, где не постоје разумна очекивања да ће наплата бити извршена.

г) Признавање и престанак признавања

Редовна куповина или продаја финансијских средстава се признаје на дан трансакције, односно на дан када се Друштво обавезе да изврши куповину или продају средства. Престанак признавања финансијских средстава се врши по истеку права на новчане токове од финансијских средстава, или по преносу истих, при чему Друштво преноси суштински све ризике и користи од власништва.

Финансијске обавезе престају да се признају када се затворе (тј. када се обавеза утврђена уговором измири, откаже или истекне њено важење).

Размена која се врши између Друштва и њених првобитних зајмодаваца дужничким инструментима са значајно различитим условима, као и значајне измене услова постојећих финансијских инструмената, рачуноводствено се обу-

хвата као гашење првобитне финансијске обавезе и признавање нове финансијске обавезе. Услови су значајно измењени уколико се дисконтована садашња вредност новчаних токова под новим условима, укључујући све плаћене накнаде умањене за примљене накнаде, и дисконтована по оригиналној ефективној каматној стопи, разликује најмање 10% од дисконтоване садашње вредности преосталих новчаних токова проистеклих по основу првобитне финансијске обавезе. Уколико се размена дужничких инструмената или измена услова третира као укидање обавезе, сви трошкови или накнаде настали у вези са истим се признају као део добити или губитка приликом укидања. Уколико се размена дужничких инструмената или измена услова не третира као укидање, сви трошкови или накнаде настали у вези са истим коригују садашњу вредност обавезе и амортизују се током преосталог века трајања измењене финансијске обавезе.

Измене обавезе које немају за последицу укидање обавезе се рачуноводствено третирају као промена процене, применом кумулативне „catch-up“ методе, осим уколико је економска суштина разлике у књиговодственим вредностима приписана капиталним трансакцијама са власницима.

д) *Модификација*

Друштво понекад изнова преговара, или на други начин мења уговорене услове финансијских средстава. Друштво процењује да ли је измена уговорених новчаних токова значајна, имајући у виду, између осталог, следеће факторе: значајну промену каматне стопе или побољшање услова кредита, који у знатној мери утичу на кредитни ризик повезан са имовином, или пак значајан продужетак рока враћања зајма када зајмопримац нема финансијских потешкоћа.

Уколико се измењени услови значајно разликују, права на новчане токове од првобитног средства истичу, и Друштво престаје са признавањем првобитних финансијских средстава и врши признавање новог средства према његовој фер вредности. Било која разлика између књиговодствене вредности средства чије је признавање престало и фер вредности новог значајно измењеног средства се признаје у билансу успеха, осим уколико се суштина разлике односи на капиталне трансакције са власницима.

е) *Обезвређење финансијских средстава*

Друштво унапред процењује ECL (очекивани кредитни губитак) по дужничким инструментима мереним по амортизованом трошку и фер вредности кроз остали резултат и признаје нето губитке по основу обезвређења на сваки датум извештавања. Мерење ECL одражава: (i) објективни износ пондерисан вероватноћом који се утврђује проценом опсега могућих резултата, (ii) временску вредност новца и (iii) све разумне и расположиве информације које су доступне без непотребних трошкова и напора на крају сваког извештајног периода а тичу се протеклих догађаја, текућих услова и предвиђених будућих услова.

Дужнички инструменти који се мере по амортизованом трошку и уговорна средства се приказују у билансу стања умањени за очекивани кредитни губитак. За дужничке инструменте који се мере по фер вредности кроз остали укупни резултат, промене у амортизованим трошковима, умањеним за очекивани кредитни губитак, признају се у извештају о укупном резултату а остале промене књиговодствене вредности се признају у осталом укупном резултату

као добици умањени за губитке по дужничким инструментима мереним по фер вредности кроз остали укупни резултат.

- Општи модел обезвређења финансијских средстава - тростепени модел

Друштво примењује тростепени модел обезвређења који се базира на променама у кредитном квалитету након иницијалног признавања. Финансијски инструмент који није кредитно обезвређен при иницијалном признавању се класификује у Степен 1. Финансијска средства у Степену 1 имају очекивани кредитни губитак који се мери по вредности једнакој делу очекиваног кредитног губитка током целокупног животног века средства, који је последица могућих догађаја неизвршења обавеза у наредних 12 месеци или до истека уговора, уколико је тај период краћи („12-месечни ECL“). Уколико Друштво идентификује значајан пораст кредитног ризика након иницијалног признавања, средство се рекласификује у Степен 2 и његов очекивани кредитни губитак се мери на основу очекиваног кредитног губитка током целокупног животног века тог средства тј. до истека важења уговора али узимајући у обзир очекиване авансе, ако постоје („ECL целокупног животног века инструмента“).

Уколико Друштво утврди да је финансијско средство кредитно обезвређено, средство се рекласификује у Степен 3 и његов очекивани кредитни губитак се мери као ECL целокупног животног века.

Када се дефинише неизвршење обавеза у сврху утврђивања ризика од настанка неизвршења обавеза, Друштво примењује дефиницију неизвршења обавеза која је доследна са дефиницијом коришћеном за интерно управљање кредитним ризиком за релевантан финансијски инструмент и разматра квалитативне индикаторе (на пример, финансијске ковенанте), када је то прикладно.

У сврху мерења очекиваних кредитних губитака, процена очекиваних новчаних мањкова одржава новчане токове очекиване из колатерала и других инструмената обезбеђења креди-

та који су део уговорних услова и који се не признају посебно.

Друштво признаје износ очекиваних кредитних губитака (или их укида) у извештају о укупном резултату, као добитак или губитак по основу обзврећења.

- Поједностављени приступ обезвређењу потраживања и потраживања по основу лизинга

Друштво примењује поједностављени приступ за потраживања од купаца и потраживања по основу лизинга и мери резервисања за губитке у износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током целокупног животног века.

Друштво користи матрицу резервисања приликом израчунавања очекиваних кредитних губитака по основу потраживања од купаца. Друштво користи историјске кредитне губитке (кориговане на основу текућих података који се могу уочити како би приказали ефекте текућих услова и предвиђања будућих услова) за потраживања од купаца како би проценила 12-месечне очекиване кредитне губитке или очекиване кредитне губитке током целокупног животног века финансијских средстава, сходно томе шта је применљиво.

Књиговодствена вредност средства се умањује коришћењем рачуна исправке вредности а висина губитка се признаје у извештају о укупном резултату у оквиру продајних, општих и административних трошкова.

Губици по основу обезвређења се укидају кроз извештај о укупном резултату уколико се износ губитка по основу обезвређења смањи а такво смањење се може приписати догађају који је настао након признавања обезвређења.

ж) Рачуноводствене политике које су биле у примени до 31. децембра 2017. године

Друштво је применило МСФИ 9 ретроспективно, али је одлучило да неће кориговати упоредне податке. Сходно томе, већ обелодањени упоредни подаци су признати у складу са претходном рачуноводственом политиком Друштва.

Класификација

До 31. децембра 2017. године, Друштво је класификовало своја финансијска средства у следеће категорије:

- Готовина и готовински еквиваленти
- Зајмови и потраживања и
- Финансијска средства расположива за продају.

Класификација средстава зависила је од сврхе за коју се средства прибављају.

Одмеравање по почетном признавању се није променило након усвајања МСФИ 9.

Зајмови и потраживања су некотирана недеривативна финансијска средства са фиксним плаћањима или плаћањима која се могу одредити, осим оних које Друштво намерава да прода у догледном року. Након почетног признавања, зајмови и потраживања су исказивани по амортизованом трошку коришћењем методе ефективне каматне стопе.

Финансијска средства расположива за продају се књиже према фер вредности. Приход од камате по основу дужничких хартија од вредности расположивих за продају се обрачунава коришћењем методе ефективне каматне стопе и признаје се у билансу успеха за дату годину као финансијски приход. Дивиденде на власничка инструмента расположива за продају се признају у билансу успеха за дату годину као остали приход, када се установи право Друштва на исплату истих и постоји висока вероватноћа да ће дивиденде бити исплаћене. Сви други елементи промене фер вредности се признају кроз остали укупни резултат, све до престанка признавања улагања или обезвређивања, при чему се кумулативни добитак или губитак поново класификује из остали укупног резултата у остали приход у билансу успеха за дату годину.

Умањење вредности

Друштво је на крају сваког извештајног периода процењивало да ли постоји објективни доказ да је дошло до умањења вредности финансијског

средства или групе финансијских средстава. До умањења вредности финансијског средства или групе финансијских средстава је долазило само онда када је постојао објективни доказ о обезвређивању, као резултат једног или више случајева који су настали након почетног признавања средства (случај губитка), при чему је тај случај (или случајеви) губитка имао утицај на процењене будуће новчане токове финансијског средства или групе финансијских средстава, који се могао поуздано проценити. У случају улагања у власнички капитал који се класификује као расположив за продају, значајан или дуготрајан пад фер вредности хартије од вредности испод њене набавне вредности указивао је на умањење вредности средстава.

2.12. Залихе

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности од тога која је нижа. Цена коштања се утврђује применом методе пондерисаног просечног трошка. Цена коштања готових производа и производње у току обухвата трошкове утрошене сировине, директну радну снагу, остале директне трошкове и припадајуће режијске трошкове производње (засноване на нормалном коришћењу производног капацитета). У цену коштања учинака Друштва нису укључени трошкови позајмљивања.

Нето продајна вредност је процењена продајна цена у уобичајеном току пословања, умањена за припадајуће варијабилне трошкове продаје. Тестирање умањења вредности залиха, као на пример резервних делова, услед оштећености или застарелости се врши квартално. Губици услед умањења вредности се признају као Остали расходи (напомена 36).

2.13. Ванбилансна средства и обавезе

Ванбилансна средства/обавезе укључују: материјал примљен на обраду и дораду и остала средства која нису у власништву Друштва, потраживања/обавезе по инструментима обезбеђења плаћања као што су гаранције и други облици јемства.

2.14. Основни капитал

Друштво је регистровано као отворено акционарско друштво. Обичне акције се класификују као основни капитал.

2.15. Зарада по акцији

Друштво израчунава и обелодањује основну зараду по акцији. Основна зарада по акцији обрачунава се дељењем нето добитка који припада акционарима, имаоцима обичних акција Друштва, пондерисаним просечним бројем обичних акција емитованих у току периода.

2.16. Резервисања

Резервисања за обнављање и очување животне средине и судске спорове се признају: када Друштво има постојећу законску или уговорну обавезу која је резултат прошлих догађаја; када је у већој мери вероватније него што то није да ће подмирење обавезе изискивати одлив средстава; када се може поуздано проценити износ обавезе. Резервисања се не признају за будуће пословне губитке.

Када постоји одређени број сличних обавеза, вероватноћа да ће подмирење обавеза изискивати одлив средстава се утврђује на нивоу тих категорија као целине. Резервисање се признаје чак и онда када је та вероватноћа, у односу на било коју од обавеза у истој категорији, мала.

Резервисање се одмерава по садашњој вредности издатка потребног за измирење обавезе, применом дисконтне стопе пре пореза која одражава текућу тржишну процену вредности за новац и ризике повезане са обавезом. Повећање резервисања због истека времена се исказује као трошак резервисања на терет биланса успеха Друштва.

2.17. Текући и одложени порез на добит

Трошкови пореза за период укључују текући и одложени порез. Пореска обавеза се признаје у билансу успеха, изузев износа који се односи на ставке директно признате у капиталу. У том случају се и одложена пореска обавеза признаје у капиталу.

Текући порез на добит се обрачунава на датум биланса стања на основу важеће законске пореске регулативе Републике Србије где Друштво послује и остварује опорезиву добит. Руководство периодично врши процену ставки садржаних у пореској пријави са становишта околности у којима примењива пореска регулатива подлеже тумачењу, и врши резервисање, ако је примерено, на основу износа за које се очекује да ће бити плаћен пореским органима.

Одложени порез на добит се признаје коришћењем методе обавеза, за привремене разлике које настану између пореске основице средстава и обавеза и њихових књиговодствених износа у финансијским извештајима. Међутим, уколико одложени порез на добит, под условом да није рачуноводствено обухваћен, проистекне из иницијалног признавања средства или обавезе у некој другој трансакцији осим пословне комбинације која у тренутку трансакције не утиче ни на рачуноводствену ни на опорезиву добит или губитак, тада се он рачуноводствено не обухвата.

Одложени порез на добит се одмерава према пореским стопама (и закону) које су на снази на датум биланса стања и за које се очекује да ће бити примењене у периоду у коме ће се одложена пореска средства реализовати или одложене пореске обавезе измирити.

Одложено пореско средство се признаје само до износа за који је вероватно да ће будућа добит за опорезивање бити расположива и да ће се привремене разлике измирити на терет те добити.

2.18. Примања запослених

а) Обавезе за пензије

Друштво има план дефинисаних доприноса за пензије. Друштво издваја доприносе у друштвене пензионе фондове на обавезној основи. Када су доприноси уплаћени, Друштво нема даљу обавезу плаћања доприноса. Доприноси се признају као трошкови примања запослених онда када доспеју за плаћање. Више плаћени доприноси се признају као средство у износу који је могуће рефундирати или у износу за који се смањује будуће плаћање обавеза.

б) Бенефиције запослених дефинисане Колективним уговором

Друштво обезбеђује јубиларне награде, примања приликом пензионисања и остала примања у складу са Колективним уговором о раду. Право на ове накнаде је обично условљено остајањем запосленог лица у служби до старосне границе одређене за пензионисање односно до остварења минималног радног стажа. Очекивани трошкови наведених накнада се разграничавају током периода запослења. Актуарски добици и губици који проистичу из искуствених корекција и промена у актуарским претпоставкама књиже се на терет или у корист капитала у оквиру извештаја о укупном осталом резултату у периоду у коме су настали. Ове обавезе се процењују на годишњем нивоу од стране независних актуара применом метода пројектовања по јединици права. Садашња вредност обавезе по основу дефинисаних примања утврђује се дисконтовањем процењених будућих готовинских исплата применом каматних стопа на обвезнице и државне записе Републике Србије које су исказане у валути у којој ће обавезе за пензије бити плаћене и које имају рок доспећа који приближно одговара роковима доспећа повезаних обавеза.

в) Бонуси запослених

Друштво признаје обавезу и трошак за бонусе на основу оцене испуњења постављених циљева сваког запосленог. Друштво признаје резервисање у случају уговорене обавезе или ако је ранија пракса створила изведену обавезу.

Крајем 2017. године, Друштво је започело нови трогодишњи (2018–2020) програм подстицаја руководиоца компаније који ће бити базирани на основу реализације постављених кључних индикатора ефикасности ("КПИ") (напомена 23).

2.19 Признавање прихода од уговора са купцима

Рачуноводствене политике примењене у 2018., од датума прве примене МСФИ 15 „Приходи по основу уговора са купцима“

Друштво признаје приход од продаје нафте, нафтних деривата, гаса и других производа и

услуга, када изврши уговорену обавезу и када се изврши пренос контроле над робом и услугама. Код већине уговора, контрола над робом или услугама прелази на купца у одређеној тачки у времену и накнада постаје безусловна јер је само потребно да прође одређено време пре него што доспе на наплату.

Приход се признаје у износу цене трансакције. Цена трансакције представља износ накнаде, за коју Друштво очекује да има право у замену за пренос контроле над уговореном робом или услугама на купца, искључујући износе који су наплаћени у име трећих лица.

Приход се приказује умањен за порез на додату вредност, акцизу, повраћаје, рабате и попусте.

а) Приход од продаје – велепродаја

Друштво производи и продаје нафту, петрохемијске производе, течни природни гас и електричну енергију на тржишту велепродаје. Приход од продате робе се признаје када Друштво пренесе контролу над робом, односно када је роба испоручена купцу, купац стекао пуна дискрециона права над робом и не постоје неиспуњене обавезе које могу утицати на прихватање робе од стране купца. Испорука се није догодила све док се роба не испоручи на назначено место, док се ризик застаревања и губитка не пренесе на велетрговца, и све док или велетрговац не прихвати производе у складу са купопродајним уговором, или не истекну рокови за прихватање робе, или док Друштво не буде имало објективне доказе да су сви критеријуми за прихватање робе испуњени.

Приходи од продаје са попустима се признају на основу цене наведене у уговору, умањене за процењене попусте на количину. При процени и одређивању попушта, користи се претходно искуство, употребом методе очекиване вредности, а приход се признаје само у мери у којој постоји висока вероватноћа да неће доћи до значајног укидања. Обавеза по основу рефундације се признаје за очекиване попусте на количину одобрену купцима на основу продаје реализоване до краја извештајног периода.

Сматра се да није присутан ниједан елемент финансирања пошто се продаја врши уз кредитни рок отплате у складу са тржишном праксом

Потраживање се признаје по испоруци робе, јер је то моменат када накнада постаје безусловна, и потребан је само проток времена до доспећа на наплату.

б) Приход од продаје – малопродаја

Друштво послује преко ланца бензинских пумпи. Приход од продаје робе се признаје када Друштво прода производ купцу. У малопродаји се обично роба плаћа готовином или кредитном картицом. Друштво нуди купцу подстицаје преваходно у форми програма лојалности који су описани у одељку г).

в) Приход од електричне енергије

Друштво продаје електричну енергију на краткорочној и дугорочној основи, под уговорним условима који су општеприхваћени у енергетској индустрији (применом билатералних терминских стандардизованих општих споразума Европске федерације трговаца енергијом („ЕФЕТ“). Највећи део продаје се одвија на тржишту на велико без структуриране трговине.

У складу са уговореним условима, уколико Друштво очекује да физички испоручи уговорену количину електричне енергије, приход се у финансијским извештајима признаје на бруто основи у тренутку испоруке. Све уговорене обавезе су испуњене у тренутку времена у коме купац оствари контролу над предметом уговора, односно Друштво изврши своју уговорену обавезу.

г) Програм лојалности купаца

Друштво нуди програм лојалности у оквиру кога купци сакупљају наградне поене за извршене куповине, чиме остварују попуст на наредне куповине. Приход од наградиних поена се признаје када се поени искористе или када истекну након иницијалне трансакције. Цена трансакције се алоцира на продату робу и на наградне поене на основу њихове појединачне продајне вредности. Признавање уговорне обавезе за наградне поене врши се у тренутку продаје. Уговорне обавезе које проистичу из програма лојалности купаца су приказане у напомени 29.

д) Приход од камата

Приход од камате се признаје на временски пропорционалној основи применом методе ефективне каматне стопе по основу свих дужничких инструмената, осим оних исказаних по фер вредности кроз биланс успеха. Ова метода разграничава, као део прихода од камате, све накнаде примљене између уговорних страна, које су саставни део ефективне каматне стопе, све остале премије или попусте.

Приход од камате на дужничке инструменте по фер вредности кроз биланс успеха, обрачунат по номиналној каматној стопи, признаје се као финансијски приход у билансу успеха.

Провизије које су саставни део ефективне каматне стопе обухватају провизије које Друштво прими или плати у вези са емисијом или стицањем финансијског средства, на пример провизије за процену кредитне способности, процену и евиденцију гаранција или средстава обезбеђења, преговарање услова инструмента или за обраду докумената трансакције.

Приход од камате се обрачунава применом ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вредност финансијског средства, осим (i) финансијских средстава којима је кредитни квалитет погоршан (Степен 3), за које се приход од камате обрачунава применом ефективне каматне стопе на њихов амортизовани трошак, умањен за резервисања за очекиване кредитне губитке и (ii) купљених или стечених финансијских средстава обезвређених у моменту иницијалног признавања, код којих се првобитна кредитно коригована ефективна каматна стопа примењује на амортизовани трошак.

Рачуноводствене политике које су примењиване до 31. децембра 2017.

Приход се признаје по фер вредности примљеног износа или потраживања, и представља износ који се потражује по основу продаје, исказан умањен за рабате, попусте, повраћаје робе и ПДВ. Друштво признаје приход онда када се приход може поуздано измерити, када је прилив будућих економских користи вероватан и када су испуњени специфични критеријуми за сваку од активности Друштва, као што је објашњено у наставку. Када се фер вредност робе која је примљена у

оквиру неновчане трансакције не може поуздано измерити, приход се вреднује по фер вредности робе или услуге које су дате у замену.

Приход од продате робе се признаје у тренутку када се ризици и користи по основу власништва над робом пренесу, обично испоруком робе. Уколико Друштво прихвати да превезе робу на одређену локацију, приход се признаје предајом робе купцу на договореној локацији.

Приходи по основу пружених услуга се признају у периоду у коме су услуге пружене, у зависности од степена завршености који се утврђује на основу стварног обима пружених услуга у односу на укупан обим услуга који је уговорен.

2.20. Закупи

Закуп под условима под којима Друштво суштински преузима све ризике и користи од власништва класификује се као финансијски закуп. Приликом почетног признавања средство под закупом се одмерава по вредности нижој од његове фер вредности и садашње вредности минималних плаћања закупнина. Након почетног признавања средство се рачуноводствено обухвата у складу са одговарајућом рачуноводственом политиком.

Остали закупи спадају у категорију оперативних закупа тако да се средства под закупом не признају у билансу стања Друштва. Укупна плаћања по основу закупа исказују се на терет биланса успеха за годину и то на пропорционалној основи током периода трајања закупа.

2.21. Расподела дивиденди

Расподела дивиденди акционарима Друштва се признаје као обавеза у периоду у којем су акционари Друштва одобрили дивиденде.

2.22. Капитализација трошкова позајмљивања

Трошкови позајмљивања који се директно могу приписати стицању, изградњи или изради средстава, која се не вреднују по фер вредности и која захтевају дужи временски период да би била спремна за планирану употребу или про-

дају (квалификована средства) се капитализују као део набавне вредности тих средстава. Сви остали трошкови позајмљивања се признају на терет резултата у периоду у коме су и настали.

3. КЉУЧНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЕНЕ И ПРОСУЂИВАЊА У ПРИМЕНИ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Састављање финансијских извештаја у складу са МСФИ захтева да руководство примени извесне кључне рачуноводствене процене и претпоставке које утичу на исказане износе средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних средстава и обавеза на дан извештавања, као и на висину прихода и расхода у извештајном периоду.

Руководство континуирано ревидира поменуте процене и претпоставке позивајући се на претходна искуства и друге факторе који се оправдано могу користити за потребе процене књиговодствене вредности средстава и обавеза. Корекције рачуноводствених процена се признају у периоду у коме је процена ревидирана уколико промена утиче само на тај период, односно у периоду у коме је извршено ревидирање и каснијим периодима, ако су оба погођена.

Осим просуђивања која укључују процене, руководство врши и друга просуђивања у процесу примене рачуноводствених политика Друштва. Добијени резултати могу се разликовати од поменутих процена уколико се примењују другачије претпоставке или околности.

О просуђивањима и проценама које имају најзначајнији утицај на износе приказане у овим финансијским извештајима и садрже ризик да ће проузроковати материјално значајне корекције књиговодствених вредности средстава и обавеза, биће речи у даљем тексту.

3.1. Процена резерви нафте и гаса

Резерве нафте и гаса се не могу са извесношћу проценити те су инжењерске процене поменутих резерви подложне будућим ревизијама. Друштво процењује своје резерве нафте и гаса у складу са прописима донетим од стране Комисије за хартије од вредности САД (СЕЦ) који се односе на утврђене и потенцијалне резерве. Рачуноводствене мере (као што су амортизација, исцрпљивање залиха и отпис, као и процене обезвређења) које се заснивају на проценама потврђених резерви подложне су променама у зависности од будућих промена у проценама резерви нафте и гаса.

Утврђене резерве се дефинишу као процењене количине нафте и гаса за које геолошки и инжењерски подаци са прихватљивом сигурношћу показују да ће у будућим годинама бити придобиве тј. да се могу црпети из познатих лежишта при постојећим економским условима. У појединим случајевима биће потребна значајна нова улагања у додатне бушотине и пратећа постројења како би се омогућила производња нафте из поменутих резерви. Због постојања неизвесности и ограничене природе података који се односи на лежишта, процене подземних резерви су током времена подложне променама у складу са новим расположивим информацијама.

Резерве нафте и гаса директно утичу на износе обелодањене у финансијским извештајима, пре свега на амортизацију, исцрпљивање залиха и отпис, као и на трошкове обезвређења.

Амортизација средстава намењених производњи нафте и гаса применом методе јединица производње за свако нафтно поље врши се на основу доказаних разрађених резерви за трошкове разраде, односно на основу укупних доказаних резерви за трошкове настале у вези са стицањем доказаних резерви. Осим тога, процењене доказане резерве се користе за обрачун будућих токова готовине по основу истраживања и процењивања минералних ресурса, који служе као показатељ при утврђивању да ли је дошло до обезвређења налазишта.

Детаљно обелодањивање о резервама нафте и гаса није извршено обзиром да су ови подаци у складу са законом Републике Србије класификовани као државна тајна.

3.2. Користан век употребе некретнина, постројења и опреме

Руководство процењује користан век употребе средства узимајући у обзир његов очекивани век употребе, процењену техничку застарелост, резидуалну вредност, физичку оштећеност и радно окружење у коме се средство налази.

Разлике између поменутих процена и стварних резултата могу материјално значајно да утичу на књиговодствену вредност некретнина, постројења и опреме, као и да доведу до корекција будућих стопа амортизације и расхода за годину.

Уколико се процењени корисни век употребе буде разликовао за 10% од процене руководства, амортизација за годину завршену на дан 31. децембра 2018. године биће већа/мања за РСД 1.668.418 (2017: РСД 1.277.411).

3.3. Обавезе за додатна примања запослених

Садашња вредност обавеза за додатна примања запослених зависи од бројних фактора који се одређују на актуарској основи коришћењем бројних претпоставки. Претпоставке коришћене приликом одређивања нето трошкова (прихода) укључују дисконтну стопу. Било које промене у овим претпоставкама утицаће на књиговодствену вредност обавезе.

Друштво одређује одговарајућу дисконтну стопу на крају сваке године. То је каматна стопа која треба да буде примењена приликом одређивања садашње вредности очекиваних будућих готовинских исплата за које се очекује да ће бити потребне у циљу измирења обавеза за пензије. Приликом одређивања одговарајуће дисконтне стопе, Друштво узима у разматрање каматне стопе на обвезнице и државне записе Републике Србије које су исказане у валути у којој ће обавезе за пензије бити плаћене и које имају рок доспећа који приближно одговара роковима доспећа обавеза за пензије.

Да је при обрачуна садашње вредности обавеза за бенефиције запосленима коришћена дисконтна стопа од 6,70% (уместо коришћене 5,70%), садашња вредност обавеза за отпремнине би се смањила за 9,0%, односно 6,9% за јубиларне награде. У случају да примања запослених расту по стопи од 1%, садашња вредност обавеза за отпремнине би порасла за 10,3% односно 7,4% за јубиларне награде.

3.4. Обавезе за обнављање природних ресурса и заштита животне средине

Руководство Друштва врши резервисање за будуће трошкове уклањања постројења за производњу нафте и гаса, бушотина, цевовода и пратеће опреме и за враћање терена у првобитно стање на основу најбоље процене будућих трошкова и животног века средстава за производњу нафте и гаса. Процена будућих обавеза за обнављање природних ресурса је комплексна и захтева процену и просуђивање руководства о висини обавеза уклањања које ће настати за много година у будућности.

Промене у вредновању постојећих обавеза могу бити резултат промене процене времена настанка, будућих трошкова или дисконтних стопа коришћених приликом иницијалног вредновања.

Износ признатог резервисања јесте најбоља процена трошкова неопходних за измирење садашње обавезе на датум биланса засноване на важећим законима у свакој држави где су лоцирана оперативна средства Друштва, и такође је подложна изменама услед ревидирања и измена закона и регулативе и њихове интерпретације. Услед субјективног карактера ових резервисања постоји неизвесност у вези износа и процењеног времена настанка ових трошкова.

Уколико би дисконтна стопа коришћена за израчунавање садашње вредности обавеза за обнављање природних ресурса била 6,70% (уместо коришћене 5,70%) на годишњем нивоу, садашња вредност обавезе би се смањила за РСД 328.299.

3.5. Потенцијалне обавезе

Могуће је да на дан издавања ових финансијских извештаја постоје одређене околности које Друштву могу донети губитак, осим оних који настају као последица једног или више будућих догађаја. Руководство процењује поменуте потенцијалне обавезе на основу претпоставки односно просуђивања. При процењивању непредвиђених губитака по основу судских и пореских поступака у које је укључено Друштво, као и евентуалних потраживања односно захтева који могу довести до таквих поступака, Друштво након консултација са правним и пореским саветницима процењује основ за све евентуалне судске и пореске поступке односно потраживања, као и основ за накнаду која може бити тражена или очекивана у поменутим околностима. Уколико процена потенцијалне обавезе буде указивала на то да је вероватно да ће губитак настати и да се његов износ може поуздано проценити, процењени износ обавезе ће бити признат у финансијским извештајима Друштва. Уколико процена буде указивала на то да материјално значајан непредвиђени губитак није вероватан, али је у разумној мери могућ, односно вероватан је али се не може проценити, природа потенцијалне обавезе, као и процена износа евентуалног губитка уколико се исти може утврдити и материјално је значајан, се обелодањују. Уколико се непредвиђени губитак не може поуздано проценити, руководство признаје губитак у тренутку када му је на располагању информација која му омогућава да да разумну процену. Непредвиђени губитак чија је вероватноћа настанка мала се по правилу не обелодањује, осим уколико се не односи на гаранције, у ком случају се обелодањује и природа гаранције. Међутим, у одређеним околностима у којима се обелодањивање иначе не захтева, Друштво може да обелодани потенцијалне обавезе необичне природе које по мишљењу руководства и његовог правног саветника могу бити од значаја за акционаре и друга лица (напомена 40).

3.6. Надокнадива вредност некретнина, постројења и опреме

У складу са променама у цени сирове нафте на светском тржишту, руководство Друштва је извршило анализу осетљивости тих утицаја на

надокнадиву вредност некретнина, постројења и опреме и на свеукупно пословање Друштва. На основу тренутно доступних информација и прогноза у кретању цена сирове нафте добијених од реномиране фирме, Руководство верује да на датум извештавања надокнадива вредност некретнина, постројења и опреме достиже своју садашњу вредност.

Анализа осетљивости на промене цене нафте је главни индикатор за обезвређење средстава. Према прогнози, уколико би цена нафте пала за 10 УСД/барел и даље постоји позитивна разлика између надокнадиве вредности некретнина, постројења и опреме и њихове садашње вредности (РСД 68,4 млрд).

Руководство ће наставити да константно прати флукуације у цени сирове нафте и њен утицај на пословање Друштва, са циљем адекватног предузимања мера за ублажавање утицаја уколико се наставе негативни трендови на тржишту.

3.7. Одмеравање очекиваних кредитних губитака по основу интеркомпанијских зајмова

Одмеравање очекиваних губитака по основу интеркомпанијских зајмова чини значајну процену Друштва, која подразумева утврђивање методологије и инпута података.

Друштво дефинише кредитне губитке по основу интеркомпанијских зајмова као разлику између укупних уговорних токова готовине који се дугују Друштву у складу са Уговором и укупних токова готовине које Друштво очекује да прими (тј. укупне мањкове готовине), дисконтване на садашњу вредност.

Процена износа и временског периода када ће прилив настати укључује значајну процену, и узима у обзир ниво дуга као и процену чињеница као што су будући економски услови и вредност конкретног бизниса, итд., за које не постоји доступно тржиште

Уколико би дисконтна стопа коришћена за израчунавање садашње вредности укупних мањкова готовине била 8,56% (уместо коришћене

7,56%) на годишњем нивоу, садашња вредност интеркомпанијских зајмова би се смањила за РСД 514.528.

4. ПРИМЕНА НОВИХ МСФИ

Рачуноводствене политике у примени од 1. јануара 2018. године

Усвајање МСФИ 9 „Финансијски инструменти“. Друштво је усвојило МСФИ 9, Финансијски инструменти, од 1. јануара 2018. године. Друштво је одлучило да не коригује упоредне податаке и признало је све корекције књиговодствених вредности финансијских средстава и обавеза у почетном стању нераспоређеног добитка, од датума прве примене стандарда, односно на дан 1. јануара 2018. године. Према томе, ревидира ни захтеви МСФИ 7, Финансијски инструменти: Обелодањивања, примењени су само на текући период. Обелодањивања упоредних података су иста као и обелодањивања претходне године.

Усвајање МСФИ 15 „Приходи од уговора са купцима“. Друштво је применило поједностављен метод преласка на МСФИ 15 и изабрало је да примени практично поједностављење доступно за поменути метод преласка. Друштво ретроспективно примењује МСФИ 15 само на уговоре који нису реализовани до датума почетка иницијалне примене (1. јануар 2018. године).

Усвајање МСФИ 15 довело је до промена у рачуноводственим политикама (видети напомену 2.19) и није довело до било каквих значајних корекција у билансу успеха, те према томе није вршена корекција нераспоређене добити на дан 1. јануара 2018. године.

Значајне нове рачуноводствене политике које се примењују у текућем периоду и рачуноводствене политике које су се примењивале пре 1. јануара 2018. године описане су у напомени 2.

У табели у наставку извршено је усклађивање књиговодствене вредности сваке класе финансијских средстава, која су претходно одмерена у складу са МРС 39 и МРС 18 и нових износа утврђених након усвајања МСФИ 9 и МСФИ 15, на дан 1. јануара 2018. године.

	Књиговодствена вредност према МРС 39 и МРС 18 на дан 31. децембра 2017.	Поновно одмеравање	Књиговодствена вредност према МСФИ 9 и МСФИ 15 1. јануар 2018.	Ефекат на нераспоређену добит на дан 1. јануара 2018.
Дугорочни пласмани матичним и зависним правним лицима (напомена 6)	32.024.282	(7542.125)	24.482.157	(7542.125)
Остали дугорочни финансијски пласмани (напомена 13)	3.072.258	(371.818)	2.700.440	(371.818)
Одложена пореска средства (напомена 14)	2.487.491	1.584.231	4.071.722	1.584.231
Друга потраживања (напомена 6)	2.345.007	(412.465)	1.932.542	(412.465)
Остали краткорочни пласмани (напомена 6)	10.325.789	(2.118.728)	8.207.061	(2.118.728)
		(8.860.905)		(8.860.905)

Ефекти поновног одмеравања у износу од РСД 8.860.905 представља очекиване кредитне губитке по основу:

- интеркомпанијских зајмова у износу од РСД 9.660.853,
- потраживања за камату по основу интеркомпанијских зајмова у износу од РСД 412.465 и
- стамбене кредите запосленима у износу од РСД 371.818.

Очекивани кредитни губици су обрачунати у складу са захтевима МСФИ 9.

Укупна одложена пореска средстава призната у осталом укупном резултату по основу привремених одбитних разлика насталих по основу прве примене МСФИ 9 износе од РСД 1.584.231.

Улагања у инструменте капитала. Друштво је одлучило да улагања у инструменте капитала којима се не тргује искаже према фер вредности кроз остали укупни резултат, у складу са МСФИ 9. Ови инструменти су претходно исказивани као хартије од вредности расположиве за продају. Промена фер вредности таквих инструментата више се неће рекласификовати у билансу успеха након њиховог обезвређивања или отуђења.

МСФИ 9 не омогућава изузеће да се инструменти капитала којима се не тргује одмеравају према трошку. Друштво је усвајањем МСФИ 9 поново одмерило сва таква улагања према фер вредности, и исказало их по фер вредност кроз остали укупни резултат.

Следећи измењени и допуњени стандарди су ступили на снагу 1. јануара 2018. године, без материјално значајног утицаја на Друштво:

- Измене и допуне МСФИ 2 „Плаћање акцијама“ (издате 20. јуна 2016. године и ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године).
- Измене и допуне МСФИ 4 – „Примена МСФИ 9: Финансијски инструменти са МСФИ 4: Уговори о осигурању“ (издате 12. септембра 2016. године и ступају на снагу, у зависности

од приступа, за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године, за субјекте који одлуче да примењују опцију привременог изузимања, или када субјекат први пут примењује МСФИ 9 за субјекте који одлуче да користе приступ преклапања).

- Циклус годишњег унапређења МСФИ 2014–2016.– Измене и допуне МСФИ 1 и МРС 28 (издате 8. децембра 2016. године и ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године).
- IFRIC тумачење 22 „Трансакције у страниој валути и авансно плаћање“ (издато 8. децембра 2016. године и ступа на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године).
- Измене и допуне МРС 40 – „Пренос инвестиционих некретнина“ (издате 8. децембра 2016. године и ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године).

5. НОВИ РАЧУНОВОДСТВЕНИ СТАНДАРДИ

Издати су одређени нови стандарди и тумачења чија је примена на годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године обавезна, а које Друштво није раније усвојило.

Продаја или улагање средстава између инвеститора и његовог придруженог ентитета или заједничког улагања – Измене и допуне МСФИ 10 и МРС 28 (објављене 11. септембра 2014. године и на снази за годишње периоде који почињу на дан или након датума који одреди Одбор за међународне рачуноводствене стандарде („IASB“)) Ове измене и допуне се односе на недоследности између захтева МСФИ 10 и МРС 28 по питању продаје или улагања средстава између инвеститора и његовог придруженог ентитета или заједничког улагања. Главна последица ових измена и допуна је да се целокупни добитак или губитак признају када се трансакција односи на обављање пословне активности. Делимичан добитак или губитак се признају када се трансакција односи на средства која нијесу кључна за обављање

пословне активности, чак и када су поменута средства у власништву зависног ентитета. Друштво тренутно разматра утицај измена и допуна на своје финансијске извештаје.

МСФИ 16, Лизинг (објављен 13. јануара 2016. године и на снази за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године). Нови стандард поставља принципе за признавање, одмеравање, приказивање и обелодањивање закупа. У свим пословима лизинга корисник лизинга стиче право коришћења средстава на почетку лизинг периода и уколико се плаћања врше у току периода трајања лизинга, такође и финансирање. У складу са тим, МСФИ 16 искључује класификацију лизинга на оперативни или финансијски лизинг као што налаже МРС 17 и, уместо тога, уводи јединствени рачуноводствени модел за корисника лизинга. Корисник лизинга ће бити у обавези да призна: (а) средства и обавезе за све врсте лизинга са трајањем дужим од 12 месеци, осим уколико је основно средство мале вредности; и (б) амортизацију лизинг средства независно од камате на обавезе за лизинг у извештају о укупном резултату. МСФИ 16 значајно преузима рачуноводствене захтеве за даваоца лизинга изе МСР 17. У складу са тим, закуподавац наставља да класификује лизинг као оперативни или финансијски и да различито обухвата ова два типа лизинга. Друштво тренутно процењује утицај стандарда на своје финансијске извештаје.

IFRIC 23 „Неизвесност у вези са третманом пореза на добит“ (објављен 7. јуна 2017. године и на снази за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године). МРС 12 одређује како рачуноводствено обухватити текући и одложени порез, али не и како приказати ефекте неизвесности. Тумачење објашњава како се примењују захтеви за признавање и одмеравање према МРС 12 у случају када постоји неизвесност у погледу третмана пореза на добит. Ентитет треба да одлучи да ли ће разматрати сваки неизвесни порески третман засебно или у групи са једним или више других неизвесних пореских третмана, у зависности од тога који приступ боље предвиђа решавање неизвесности. Ентитет треба да претпостави да ће порески орган који има право да преиспита износе извршити контролу и да ће

имати потпуно знање о свим релевантним чињеницама приликом поменуте контроле. Уколико ентитет закључи да није вероватно да ће порески орган прихватити неизвесни порески третман, ефекти неизвесности ће се одразити на одређивање опорезиве добити или губитка, пореских основица, неискоришћених пореских губитака или пореских стопа, коришћењем највероватнијег износа или очекиване вредности, у зависности од тога од које од тих метода субјекат очекује да ће на најбољи начин предвидети решавање неизвесности. Ентитет ће ефекат промене чињеница и околности или нове информације које утичу на просуђивање или процене у складу са тумачењем исказати као измену у рачуноводственој процени. Примери промена чињеница и околности или нове информације који могу захтевати ново преиспитивање просуђивања или процене обухватају, без ограничења на наведено, преиспитивање или поступци пореских органа, промене правила које су установили порески органи или истек права пореских органа на преиспитивање или поновно преиспитивање пореског третмана. Одсуство сагласности или несагласности пореских органа у вези са пореским третманом, у изолованом случају, мало је вероватно да може представљати промену чињеница и околности или нову информацију која утиче на оцену или предвиђање у складу са тумачењем. Друштво тренутно процењује утицај овог тумачења на своје финансијске извештаје.

Карактеристике плаћања унапред са негативном накнадом – Измене и допуне МСФИ 9 (објављене 12. октобра 2017. и на снази за годишње периоде који почињу на дан и након 1. јануара 2019. године). Ове измене и допуне омогућавају одмеравање по амортизованом трошку одређених зајмова и дужничких хартија од вредности који се могу унапред отплатити у износу испод амортизованог трошка, на пример по фер вредности или у износу који представља разумну накнаду плативу зајмопримцу, једнаку фер вредности ефекта повећања тржишне каматне стопе током преосталог века трајања инструмента. Поред тога, текст који је додат у стандарду, у основи закључака, поново потврђује постојеће смернице из МСФИ 9, то јест да ће измене или размене одређених финансијских

обавеза које се мере по амортизованом трошку, а које за резултат немају престанак признавања, представљати добитак или губитак у извештају о укупном резултату. Према томе, субјекти који извештавају у већини случајева неће моћи да коригују ефективну каматну стопу током преосталог века трајања зајма како би избегли утицај на добит или губитак након измене зајма. Друштво тренутно процењује утицај ових измена и допуна на своје финансијске извештаје.

Измене и допуне МРС 28 „Дугорочна улагања у придружене ентитете или заједничка улагања“ (објављене 12. октобра 2017. године и на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године). Ове измене и допуне појашњавају да субјекти који извештавају треба да примењују МСФИ 9 на дугорочне зајмове, преференцијалне акције и сличне инструменте који чине део нето улагања у ентитет који се обухвата методом удела пре него што могу умањити такву књиговодствену вредност за износ учешћа у губитку ентитета који премашује износ улагања инвеститора у редовне акције. Друштво не очекује да ће ове измене и допуне имати значајан утицај на своје финансијске извештаје.

Циклус годишњег унапређења МСФИ, 2015.-2017. – измене и допуне МСФИ 3, МСФИ 11, МРС 12 и МРС 23 (објављене 12. децембра 2017. године и на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године). Измене и допуне мањег обима утичу на четири стандарда. Појашњава се МСФИ 3, односно да купац треба да поново одмери своје претходно улагање у заједничком подухвату када стекне контролу над ентитетом. Супротно томе, МСФИ 11 сада експлицитно објашњава да инвеститор не треба поново да одмерава претходно улагање када стекне заједничку контролу над заједничким подухватом, слично постојећим захтевима у случају када придружени ентитет постане заједнички подухват и обрнуто. Измењени и допуњени МРС 12 објашњава да субјекат признаје све последице пореза на добит по основу дивиденди, уколико је признао трансакције или догађаје који су генерисали поменуто расподељиву добит, нпр. кроз биланс успеха или остали свеобухватни резултат. Сада је јасно да се овај захтев примењује у свим околностима докле год исплате у вези са финансиј-

ским инструментима који су класификовани као капитал представљају расподелу добити, а не само у случајевима када пореске последице произилазе из различитих пореских стопа које се односе на распоређену и нераспоређену добит. Ревидирани МРС 23 сада обухвата јасну смерницу да се позајмице стечене искључиво у сврху финансирања одређене имовине искључују из обједињавања општих трошкова зајмова који испуњавају услов за капитализацију, све док поменута имовина не буде у бити завршена. Друштво тренутно процењује утицај ових измена и допуна на своје финансијске извештаје.

Измене и допуне МРС 19 „Измене, смањења и исплате по основу планова“ (објављене 7. фебруара 2018. године и на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године). Измене и допуне дефинишу како се одређују расходи по основу пензија у случају настанка промена дефинисаног плана уплата доприноса у пензиони план. Када настану измене плана – измене, смањење или исплате, МРС 19 захтева поновно одмеравање нето обавезе или средства по основу дефинисаног плана. Измене и допуне захтевају коришћење ажурираних претпоставки током поновног одмеравања како би се утврдили текући трошкови накнада и нето камате за преостали део извештајног периода након промене плана. Пре ових измена и допуна, МРС 19 није дефинисао како се утврђују ови расходи за период након промене плана. Тиме што захтева употребу ажурираних претпоставки, очекује се да ће измене и допуне обезбедити корисне информације корисницима финансијских извештаја. Друштво тренутно процењује утицај ових измена и допуна на своје финансијске извештаје.

Измене и допуне Концептуалног оквира финансијског извештавања (објављене 29. марта 2018. године и на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2020. године). Ревидирани Концептуални оквир обухвата ново поглавље о одмеравању; смернице за извештавање о финансијским резултатима; унапређене дефиниције и смернице – нарочито дефиницију обавезе; као и појашњења битних области, као што су улога руковођења, расуђивања и одмеравања неизвесности у финансијском извештавању.

Дефиниција пословања – Измене и допуне МСФИ 3 (објављене 22. октобра 2018. и на снази за аквизиције од почетка периода годишњег извештавања који почиње на дан или након 1. јануара 2020. године). Овим изменама и допунама мења се дефиниција пословања. Пословање се мора заснивати на улазним вредностима и независном процесу који заједно значајно доприносе способности креирања излазних вредности. Нове смернице обезбеђују оквир за процену постојања улазних вредности и независног процеса, укључујући и компаније у почетној фази пословања и које још нису произвеле излазне вредности. Организована радна снага мора постојати као услов да би се нешто класификовало као пословна активност, уколико не постоје излазне вредности. Дефиниција термина 'излазне вредности' је сужена тако да се фокусира на робу и услуге које се обезбеђују купцима, а које генеришу приход од улагања и друге приходе, док искључује повраћај у облику нижих трошкова и других економских користи. Такође, више није неопходно процењивати да ли су тржишни учесници способни да замене недостајуће елементе или интегришу стечене активности и средства. Ентитет може да примени 'тест концентрације'. Купљена средства не представљају пословање уколико је суштински сва фер вредност свих купљених средстава сконцентрисана на једно средство (или групу сличних средстава). Измене и допуне су проспективне и Друштво ће их примењивати и проценити њихов утицај од 1. јануара 2020. године.

Дефиниција материјалности – Измене и допуне МРС 1 и МРС 8 (објављене 31. октобра 2018. и на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2020. године). Измене и допуне појашњавају дефиницију материјалности и како се она примењује укључујући у дефиницију смернице које су до сада биле у другим у МСФИ. Потом, унапређена су објашњења уз дефиницију. Напокон, измене и допуне обезбеђују доследност дефиниције материјалности у свим МСФИ стандардима. Информација је материјално значајна уколико се може разумно очекивати да би њено изостављање, погрешно или нејасно навођење утицало на одлуке које примарни корисници финансијских извештаја за опште намене доносе на основу поменутих финансијских извештаја, који пружају финансијске инфор-

мације о конкретном ентитету које извештава. Друштво тренутно процењује утицај ових измена и допуна на своје финансијске извештаје.

Осим ако горе није другачије наведено, не очекује се да ће нови стандарди и тумачења имати значајан утицај на финансијске извештаје Друштва.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИКОМ

6.1. Фактори финансијског ризика

Пословање Друштва је изложено различитим финансијским ризицима: тржишни ризик (који обухвата валутни ризик, ризик каматне стопе и ризик готовинског тока), кредитни ризик и ризик ликвидности. Управљање ризицима у Друштву је усмерено на настојање да се у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта потенцијални негативни утицаји на финансијско пословање Друштва сведу на минимум.

За управљање ризицима задужен је део за финансије и финансијску контролу Друштва у оквиру Функције за економику, финансије и рачуноводство (у даљем тексту „ФЕПА“) и у складу са политикама одобреним од стране Друштва идентификује и процењује финансијске ризике и дефинише начине заштите од ризика тесно сарађујући са пословним јединицама Друштва.

У току свог редовног пословања Друштво је изложено следећим финансијским ризицима:

- а) тржишни ризик (који обухвата ризик од промена курсева страних валута и каматни ризик);
- б) кредитни ризик и
- в) ризик ликвидности.

Тржишни ризик

Друштво је изложено тржишном ризику. Тржишни ризик проистиче из пословања са различитим а) валутама, б) каматним стопама, где су сваке од њих изложене општим и специфичним променама на тржишту. Руководство анализира и прати ниво ризика који је прихва-

тљив, међутим овај приступ не искључује губитке који би настали услед значајних померања на тржишту.

Валутни ризик

Друштво послује у међународним оквирима и изложена је ризику промена курса страних валута који проистиче из пословања са различитим валутама, првенствено УСД и ЕУР. Ризик проистиче из будућих трговинских трансакција и признатих средстава и обавеза.

Руководство Друштва је установило политику за управљање валутним ризиком. Да би управљало валутним ризиком који проистиче из будућих трговинских трансакција и признатих средстава и обавеза, задужени у делу Функције ФЕПА за финансије уговарају најповољније кур-

севе за куповине ино валута који се уговарају на дневном нивоу у зависности од кретања курса тог дана. Валутни ризик настаје када су будуће трансакције и призната средства и обавезе исказане у валути која није функционална валута Друштва.

Друштво има кредите деноминоване у страним валутама, најзначајније у ЕУР које превасходно излажу Друштво валутном ризику. Валутном изложеношћу по основу кредита се управља по основу учешћа кредита деноминованим у функционалној валути Друштва у укупном кредитном портфолију.

Књиговодствена вредност финансијских инструмената (нето од исправке вредности) Друштва по валутама приказана је у следећој табели:

На дан 31. децембра 2018.	РСД	ЕУР	УСД	Остало	Укупно
Финансијска средства					
Стална средства					
Финансијски инструменти кроз ОУР	111.475	-	-	2.687	114.162
Дугорочни пласмани матичним и зависним правним лицима	754.936	22.524.143	-	-	23.279.079
Остали дугорочни финансијски пласмани	103.995	767.463	6.203	-	877.661
Дугорочна потраживања	8.979	-	-	-	8.979
Обртна средства					
Потраживања по основу продаје	23.442.989	3.527.685	530.978	107	27.501.759
Потраживања из специфичних послова	43.498	42.813	162.063	-	248.374
Друга потраживања	118.407	1.170.075	1.131	887	1.290.500
Краткорочни финансијски пласмани	2.124.193	3.504.407	-	-	5.628.600
Готовина и готовински еквиваленти	5.121.101	3.014.093	4.074.046	13.338	12.222.578
Финансијске обавезе					
Дугорочна резервисања и обавезе					
Дугорочне обавезе	(491)	(86.801.180)	(309.068)	(257.129)	(87.367.868)
Краткорочне обавезе					
Краткорочне финансијске обавезе	(2.218.536)	(5.831.968)	(52.628)	(38.836)	(8.141.968)
Обавезе из пословања	(10.441.916)	(14.599.210)	(802.124)	(43.899)	(25.887.149)
Остале краткорочне обавезе	(7.730.040)	(96.009)	(166.120)	(7.289)	(7.999.458)
Нето изложеност	11.438.590	(72.777.688)	3.444.481	(330.134)	(58.224.751)

На дан 31. децембра 2017.	РСД	ЕУР	УСД	Остало	Укупно
Финансијска средства					
Стална средства					
Инвестиције у остала правна лица и друге хартије од вредности расположиве за продају	117.900	-	-	2.019	119.919
Дугорочни пласмани зависним правним лицима	-	32.024.282	-	-	32.024.282
Остали дугорочни финансијски пласмани	2.107.572	959.722	4.964	-	3.072.258
Дугорочна потраживања	8.412	-	-	-	8.412
Обртна средства					
Потраживања по основу продаје	21.522.594	7.385.002	827.079	999	29.735.674
Потраживања из специфичних послова	83.375	53.319	155.363	-	292.057
Друга потраживања	97.157	2.245.812	1.193	845	2.345.007
Краткорочни финансијски пласмани	7.713.679	2.668.129	-	-	10.381.808
Готовина и готовински еквиваленти	11.107.847	3.548.422	8.742.209	12.246	23.410.724
Финансијске обавезе					
Дугорочна резервисања и обавезе					
Дугорочне обавезе	(641)	(71.582.425)	(17.890.189)	(277.797)	(89.751.052)
Краткорочне обавезе					
Краткорочне финансијске обавезе	(2.298.661)	(5.824.653)	(44.061)	(31.814)	(8.199.189)
Обавезе из пословања	(16.068.483)	(6.285.561)	(6.976.115)	(63.163)	(29.393.322)
Остале краткорочне обавезе	(8.605.890)	(64.881)	(195.505)	(14.471)	(8.880.747)
Нето изложеност	15.784.861	(34.872.832)	(15.375.062)	(371.136)	(34.834.169)

Приликом прерачуна страних валута у РСД коришћени су следећи курсеви:

На дан извештавања	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
ЕУР	118,1946	118,4727
УСД	103,3893	99,1155

Анализа осетљивости

Друштво је одлучило да обелодани информације о тржишној и потенцијалној изложености хипотетичком добитку/(губитку) од коришћења финансијских инструмената кроз анализу осетљивости.

Анализа осетљивости приказана ниже приказује хипотетички утицај на финансијске извештаје Друштва и добитак/(губитак) који ће се појавити услед промене курса а не промене у структури портфолија улагања и других варијабли на дан извештавања.

На дан 31. децембра 2018. године, уколико би био забележен раст/пад локалне валуте за 5% у односу на ЕУР, а све остале варијабиле биле непромењене, добит након опорезивања и капитал били би већа/мања за РСД 3.638.884 (2017: РСД 1.743.642), углавном због позитивних и негативних курсних разлика по основу прерачуна обавеза по кредитима деноминираним у ЕУР.

Током 2018. године, Друштво је отплатило кредите у УСД а нове кредите је повлачило у ЕУР. Такође, током 2018. набавке сирове нафте везане су за ЕУР.

Ризик каматне стопе

Кредити повучени по променљивим каматним стопама излажу Друштво каматном ризику новчаног тока. У зависности од нето задужености у неком временском периоду, било која промена основне каматне стопе (Еурибор или Либор) има пропорционални утицај на резултат Друштва. Да су каматне стопе на зајмове у

страним валутама са променљивом каматном стопом биле за 1% више/ниже, са свим осталим параметрима непромењеним, резултат пре пореза на добит и капитал у 2018. години био би 862.976 РСД (2017: 940.437 РСД) нижи/виши, највише због виших/нижих трошкова камата на зајмове са променљивим каматним стопама.

Кредитни ризик

Друштво се излаже кредитном ризику, односно ризику да ће једна страна финансијског инструмента узроковати финансијски губитак другој страни, тиме што неће испунити своје обавезе. Изложеност ризику настаје као резултат задуживања Друштва и других трансакција са сауговарачима, услед којих настају финансијска средства и ванбилансне кредитне обавезе.

Максимална изложеност кредитном ризику Друштва по врсти средстава исказана у садашњим вредностима финансијских средстава у билансу стања приказана је у следећој табели:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Финансијски инструменти кроз ОУР	114.162	-
Инвестиције у остала правна лица и друге хартије од вредности расположиве за продају	-	119.919
Дугорочни пласмани зависним правним лицима	23.279.079	32.024.282
Остали дугорочни финансијски пласмани	877.661	3.072.258
Дугорочна потраживања	8.979	8.412
Потраживања по основу продаје	27.501.759	29.735.674
Потраживања из специфичних послова	248.374	292.057
Друга потраживања	1.290.500	2.345.007
Краткорочни финансијски пласмани	5.628.600	10.381.808
Готовински еквиваленти и готовина	12.222.578	23.410.724
Укупно максимална изложеност кредитном ризику	71.171.692	101.390.141

Управљање кредитним ризицима. Кредитни ризик представља највећи појединачни ризик пословања Друштва; руководство у складу са тим пажљиво управља изложеношћу кредитном ризику. Кредитни ризик настаје из готовине и готовинских еквивалената, депозита код банака и финансијских институција, као и кредитне изложености у вези са купцима на велико и мало, укључујући ненаплаћена потраживања и извршене трансакције.

Лимити. Друштво дефинише нивое кредитних ризика које предузима, тако што поставља лимите на износе ризика који су прихватљиви у односу на једног зајмопримца. Кредитни лимит се утврђује за сваког купца појединачно, као максимални износ кредитног ризика, имајући у виду бројне карактеристике, као што су:

- Финансијски извештаји сауговорача;
- Скоринг код Агенције за привредне регистре, компаније НИС и/или D&V извештаја;
- Количина уписаних залога;
- Подаци о блокадама рачуна купца;
- Претходни односи са Друштвом;
- Планирани обим продаје;
- Дужина сарадње са Друштвом, укључујући старосну структуру, доспеће и постојање било каквих финансијских потешкоћа.

Потраживања од продаје, специфична и друга потраживања

На изложеност Друштва кредитном ризику у највећој мери утичу индивидуалне карактеристике сваког купца.

Друштво примењује поједностављен приступ МСФИ 9 за одмеравање очекиваних кредитних губитака, који користи исправку за очекиване губитке током века трајања.

У циљу одмеравања очекиваних кредитних губитака, потраживања од купаца, специфичних и других потраживања груписана су на основу заједничких карактеристика кредитног ризика и броја дана кашњења.

Очекиване стопе кредитних губитака се заснивају на профилима плаћања по основу продаје у периоду од 48 месеци пре 31. децембра 2018. године и 36 месеци пре 1. јануара 2018. године, као и одговарајућих претходних кредитних губитака претрпљених у наведеном периоду. Историјске стопе губитка нису кориговане у односу на информације о будућим макроекономским факторима, обзиром да нису установљене корелације које би значајно утицале на способност купаца да измире потраживања.

Резервисање за кредитне губитке у вези са потраживањима од купаца по основу продаје, специфичним и другим потраживањима се одређује у складу са матрицом резервисања која је приказана у табели у наставку. Матрица резервисања се заснива на броју дана доспелих потраживања:

	Стопа обезвређења	Бруто износ	Укупни ECL	Укупно потраживања од продаје, специфична и друга потраживања
Потраживања по основу продаје, специфична и друга потраживања:				
- недоспела	0,09%	26.492.782	(23.315)	26.469.467
- доспела на 30 дана	0,32%	1.100.903	(3.549)	1.097.354
- доспела од 31 до 90 дана	1,13%	339.340	(3.833)	335.507
- доспела од 91 до 270 дана	4,22%	345.983	(14.602)	331.381
- доспела преко 270 дана	95,74%	18.715.317	(17.908.393)	806.924
Укупно потраживања од продаје, специфична и друга потраживања		46.994.325	(17.953.692)	29.040.633

По правилу, потраживања која превазилазе одобрен кредитни лимит обезбеђена су или банкарском гаранцијом, авансним плаћањем или неком другом врстом обезбеђења.

Руководство Друштва редовно оцењује кредитни квалитет потраживања од продаје, специфичних и других потраживања узимајући у обзир анализу старосне структуре потраживања и дужину

трајања пословног односа са Друштвом.

Руководство верује да су необезвређена потраживања од продаје, специфична и друга потраживања у потпуности наплатива.

На дан 31. децембра 2017. године, старосна структура потраживања од продаје била је следећа:

	31. децембар 2017.		
	Бруто	Исправка	Нето
Недоспела потраживања	27.477.190	-	27.477.190
Доспела потраживања:			
до 30 дана	1.971.504	-	1.971.504
од 1 до 3 месеца	203.314	(5.941)	197.373
од 3 месеца до 1 године	311.162	(233.462)	77.700
преко 1 године	7.642.349	(7.630.442)	11.907
Укупно	37.605.519	(7.869.845)	29.735.674

Промене на исправци вредности потраживања по основу продаје и потраживања за закуп су:

	Потраживања по основу продаје		Потраживања за закуп	Укупно
	Специфична исправка	Општа исправка		
На дан 1. јануара 2018. године	2.539.550	5.330.295	-	7.869.845
Рекласификација потраживања за лизинг на дан 1. јануар 2018. године	-	(72.630)	72.630	-
Резервисања за обезвређење потраживања	-	67.404	3.236	70.640
Укидање резервисања (напомена 34)	(96.696)	(591.739)	(15.724)	(704.159)
Дисконт потраживања (напомена 32)	-	(44.661)	-	(44.661)
Потраживања отписана током године као ненаплата	-	(1.150.262)	(533)	(1.150.795)
Курсне разлике	-	1.676	-	1.676
Остало	-	(637)	-	(637)
На дан 31. децембра 2018.	2.442.854	3.539.446	59.609	6.041.909
	Потраживања по основу продаје		Укупно	
	Специфична исправка	Општа исправка		
На дан 1. јануара 2017. године	3.894.367	13.526.789	17.421.156	
Резервисања за обезвређење потраживања	-	406.046	406.046	
Укидање резервисања (напомена 34)	-	(178.242)	(178.242)	
Дисконт потраживања (напомена 32)	-	(164.147)	(164.147)	
Потраживања отписана током године као ненаплата	-	(140.074)	(140.074)	
Курсне разлике	-	36.498	36.498	
Пренос са дугорочних потраживања	-	208.808	208.808	
Пренос на инвестиције у придружена друштва	(1.349.735)	(8.362.950)	(9.712.685)	
Остало	(5.082)	(2.433)	(7.515)	
На дан 31. децембра 2017. године	2.539.550	5.330.295	7.869.845	

Трошкови обезвређења или отписа су укључени у расходе од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха. Износи резервисања за обезвређење се углавном отписују када се више не очекује прилив готовине.

Максимална изложеност кредитном ризику на дан извештавања је књиговодствена вредност сваке класе наведених потраживања. Остале класе у оквиру потраживања по основу продаје, специфичних и других потраживања не садрже средства која су обезвређена.

На дан 31. децембра 2018. потраживања из специфичних послова у износу од РСД 2.197.767 (31. децембра. 2017. године у износу од РСД 3.880.712) су у највећем делу обезвређена у вредности РСД 1.949.393 (31. децембра 2017. године РСД 3.588.655). 98% ових потраживања су старија од 5 година.

На дан 31. децембра 2017. године старосна структура других потраживања била је следећа:

	31. децембар 2017.		
	Бруто	Исправка	Нето
Недоспела потраживања	1.542.588	-	1.542.588
Доспела потраживања:			
до 30 дана	21.987	(2.013)	19.974
од 1 до 3 месеца	11.111	(970)	10.141
од 3 месеца до 1 године	328.507	(101.776)	226.731
преко 1 године	12.145.504	(11.599.931)	545.573
Укупно	14.049.697	(11.704.690)	2.345.007

Промене на исправци вредности других потраживања су:

	Камата на дугорочне пласмане (краткорочни део)	Потраживања за друге камате	Остала потраживања	Укупно
На дан 1. јануара 2017. године	30.869	4.287.801	7.431.488	11.750.158
Резервисања за обезвређење осталих потраживања	4.668	73.550	63.290	141.508
Укидање резервисања (напомена 34)		(74.237)	(17)	(74.254)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	-	(101.760)	(61.632)	(163.392)
Курсне разлике	(1.355)	-	-	(1.355)
Остало	-	1.936	50.089	52.025
На дан 31. децембра 2017. године	34.182	4.187.290	7.483.218	11.704.690
На дан 1. јануара 2018. године	34.182	4.187.290	7.483.218	11.704.690
Одмеравање очекиваних губитака (напомена 4)	412.465	-	-	412.465
Кориговано на дан 1. јануара 2018. године	446.647	4.187.290	7.483.218	12.117.155
Резервисања за обезвређење осталих потраживања	39.379	5.853	13.680	58.912
Укидање резервисања (напомена 34)	(54.260)	(12.919)	(3.578)	(70.757)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	-	(2.048.409)	(92.703)	(2.141.112)
Курсне разлике	(1.051)	-	-	(1.051)
Остало	-	(720)	-	(720)
На дан 31. децембра 2018. године	430.715	2.131.095	7.400.617	9.962.427

Остала финансијска средства по амортизованој вредности

Промене на исправци вредности дугорочних пласмана зависним правним лицима су:

	Укупно
На дан 1. јануара 2017. године	16.934
Резервисања за обезвређење пласмана зависним правним лицима	5.747
Курсне разлике	(1.026)
Остало	(21.655)
На дан 31. децембра 2017. године	-
На дан 1. јануара 2018. године	-
Одмеравање очекиваних губитака (напомена 4)	7542.125
Кориговано на дан 1. јануара 2018. године	7542.125
Укидање резервисања (напомена 34)	(96.974)
Пренос на краткорочни део	(3.384.402)
Курсне разлике	(17.703)
На дан 31. децембра 2018. године	4.043.046

Промене на исправци вредности краткорочних пласмана су:

	Краткорочни кредити зависним правним лицима	Краткорочни кредити у земљи	Текућа доспећа дугорочних кредита	Укупно
На дан 1. јануара 2017. године	196.399	2.019	-	198.418
Курсне разлике	(7.952)	-	-	(7.952)
На дан 31. децембра 2017. године	188.447	2.019	-	190.466
На дан 1. јануара 2018. године	188.447	2.019	-	190.466
Одмеравање очекиваних губитака (напомена 4)	-	-	2.118.728	2.118.728
Кориговано на дан 1. јануара 2018. године	188.447	2.019	2.118.728	2.309.194
Пренос са дугорочног дела	-	-	3.384.402	3.384.402
Курсне разлике	(87)	-	(5.330)	(5.417)
Остало	(188.360)	-	188.360	-
На дан 31. децембра 2018. године	-	2.019	5.686.160	5.688.179

Ризик ликвидности

Пројекција укупних токова готовине врши се на нивоу Друштва. Дирекција финансија прати континуирано ликвидност Друштва како би обезбедила довољно готовине за потребе пословања, уз одржавање нивоа неискоришћених кредитних линија, тако да Друштво не прекорачи дозвољени кредитни лимит код банака или услове из уговора о позајмицама. Овакво пројектовање узима у обзир планове Друштва у погледу измирења дугова, усклађивање са уговореним условима, усклађивање са интерно дефинисаним циљевима, и ако је применљиво, екстерне законске или правне захтеве као што су на пример валутна ограничења.

Вишак готовине изнад нивоа потребног за управљање обртним капиталом полаже се као вишак готовине на орочене депозите.

У табели ниже анализирани су финансијске обавезе на датум биланса стања Друштва које су груписане према датуму доспећа.

Износи приказани у табели представљају уговорне недисконтоване новчане токове. Износи који доспевају на наплату у року од 12 месеци једнаки су њиховим књиговодственим износи-ма, будући да ефекат дисконтовања није материјално значајан.

	Садашња вредност	Уговорени новчани токови	Мање од 1 године	1 – 5 година	Преко 5 година
На дан 31. децембра 2018.					
Обавезе по кредитима	95.509.836	101.961.239	9.889.471	86.631.229	5.440.539
Обавезе из пословања и обавезе за дивиденде	29.659.457	29.659.457	29.659.457	-	-
	125.169.293	131.620.696	39.548.928	86.631.229	5.440.539
На дан 31. децембра 2017.					
Обавезе по кредитима	97.950.241	104.992.540	10.511.792	87.582.192	6.898.556
Обавезе из пословања и обавезе за дивиденде	33.165.630	33.165.630	33.165.630	-	-
	131.115.871	138.158.170	43.677.422	87.582.192	6.898.556

6.2. Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Друштво задржи способност да настави да послује у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би акционарима обезбедило повраћај (профит), а осталим интересним странама повољности, и да би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала.

Да би очувало односно кориговало структуру капитала, Друштво може да изврши корекцију исплата дивиденди акционарима, врати капитал акционарима, изда нове акције или, пак, може да прода средства како би смањило дуговање.

Капитал се прати на групном нивоу на основу коефицијента задужености, тј. односа нето дуговања и ЕБИТДА. Нето дуговање се израчунава када се укупна дуговања (укључујући краткорочне и дугорочне кредите) умање за готовину и готовинске еквиваленте и краткорочне депозите. ЕБИТДА се дефинише као добит пре одбитка камата и пореза на добит, амортизације, финансијских прихода (расхода) нето и других неоперативних прихода (трошкова).

На крају извештајних периода коефицијент задужености Друштва био је као што следи:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обавезе по кредитима – укупно	95.509.836	97.950.241
Минус: готовина и готовински еквиваленти (напомена 19)	(12.222.578)	(23.410.724)
Нето дуговања	83.287.258	74.539.517
ЕБИТДА	51.101.970	44.169.691
Коефицијент задужености	1,63	1,69

Друштво се обавезало (на нивоу Гаспром Њефт Групе) да одржава коефицијент укупне задужености и ЕБИТДА испод 3,0 за време трајања споразума о дугорочним кредитима са појединим пословним банкама. Друштво константно прати утврђене обавезе како би се одржао овај однос покривености дугова и до сада није било кршења ових обавеза.

У току године није било промене у приступу управљања ризиком капитала.

6.3. Процена фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената којима се тргује на активном тржишту (као што су хартије од вредности којима се тргује и хартије од вредности расположиве за продају) заснива се на котираним тржишним ценама на дан биланса стања. Котирана тржишна цена која се користи за финансијска средства Друштва представља текућу цену понуде.

Фер вредност финансијских инструмената којима се не тргује на активном тржишту утврђује се различитим техникама процене. Друштво примењује различите методе и утврђује претпоставке које се заснивају на тржишним условима који постоје на датум биланса стања. Котиране тржишне цене или котиране цене дилера за сличне инструменте користе се за дугорочне обавезе. Остале технике, као што су процењене дисконтоване вредности новчаних токова, користе се за одређивање фер вредности преосталих финансијских инструмената. Фер вредност терминских девизних уговора утврђује се применом котираних тржишних курсева на дан биланса стања.

Књиговодствена вредност потраживања по основу продаје, специфичних и других потраживања, и добављача и осталих обавеза из по-

словања сматра се да је једнака фер вредности услед њихове краткорочне природе. За већину дугорочних финансијских средстава и обавеза фер вредност не одступа значајно од њихове књиговодствене вредности.

7. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА

Испод су презентоване информације о пословним сегментима Друштва за године које се завршавају 31. децембра 2018. и 2017. године. Пословни сегменти су компоненте чији пословни резултат редовно прати главни доносилац Одлука (ГДО) и за које постоје засебне финансијске информације.

Пословне активности Друштва су организоване у два главна пословна сегмента: Upstream и Downstream.

Upstream (истраживање и производња) обухвата следеће операције Друштва: Истраживање, развој и производња сирове нафте и природног гаса и услуге на нафтним пољима. Downstream (прерада и маркетинг) обухвата прераду сирове нафте у нафтне деривате, те набавку, продају и транспорт сирове нафте и осталих нафтних деривата. Трошкови корпоративне администрације и сег-

мент Енергетика су презентовани у оквиру пословног сегмента прерада и маркетинг.

Секција Елиминације обухвата елиминације и друге корекције у вези са продајом међу сегментима и нереализоване профите настале од продаје сирове нафте и производа. Продаја међу сегментима се заснива на процењеним тржишним ценама.

ЕБИТДА представља ЕБИТДА-у Друштва. Руководство верује да ЕБИТДА представља користан показатељ пословања Друштва јер представља тренд резултата без приказивања утицаја одређених трошкова. ЕБИТДА представља добитак пре трошка камата, трошка пореза на добит, амортизације, финансијских прихода (расхода) нето и осталих неоперативних прихода (трошкова). ЕБИТДА је додатни не-МСФИ финансијски показатељ који руководство користи да оцени успешност пословања.

Резултати извештајних сегмената за годину која се завршила на дан 31. децембра 2018. године дати су у прегледу који следи:

	Upstream	Downstream	Елиминације	Укупно
Приходи од продаје	51.441.537	257.671.514	(50.589.603)	258.523.448
Интерсегментни	49.659.488	930.115	(50.589.603)	-
Екстерни	1.782.049	256.741.399	-	258.523.448
ЕБИТДА (сегментни резултат)	36.676.144	14.425.826	-	51.101.970
Амортизација	(9.604.050)	(8.697.226)	-	(18.301.276)
Губици због обезвређења (напомена 35 и 36)	(3.471)	(65.200)	-	(68.671)
Отпис улагања у истраживање (напомена 9)	(57.075)	-	-	(57.075)
Финансијски расходи, нето	(164.035)	(684.755)	-	(848.790)
Порез на добит	(171.417)	(5.404.055)	-	(5.575.472)
Сегментни добитак (губитак)	26.773.827	(706.338)	-	26.067.489

Резултати извештајних сегмената за годину која се завршила на дан 31. децембра 2017. године дати су у прегледу који следи:

	Upstream	Downstream	Елиминације	Укупно
Приходи од продаје	43.927.105	216.969.850	(45.060.752)	215.836.203
Интерсегментни	41.956.055	3.104.697	(45.060.752)	-
Екстерни	1.971.050	213.865.153	-	215.836.203
ЕБИТДА (сегментни резултат)	28.182.125	15.987.566	-	44.169.691
Амортизација	(5.507.982)	(8.680.500)	-	(14.188.482)
Добици (губици) због обезвређења (напомена 35 и 36)	2.378	(232.749)	-	(230.371)
Отпис улагања у истраживање (напомена 9)	(568.493)	-	-	(568.493)
Финансијски приходи, нето	317.956	5.738.287	-	6.056.243
Порез на добит	(2.177.957)	(4.988.370)	-	(7.166.327)
Сегментни добитак	20.358.559	7.431.901	-	27.790.460

ЕБИТДА за године које се завршавају 31. децембра 2018. и 2017. године је усаглашена у табели испод:

	Година која се навршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Нето добит	26.067.489	27.790.460
Порез на добит	5.575.472	7.166.327
Остали расходи	1.426.519	1.388.866
Остали приходи	(969.970)	(931.953)
Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха	205.707	604.118
Приходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха	(1.016.559)	(307.888)
Финансијски расходи	5.427.179	7.574.284
Финансијски приходи	(4.578.389)	(13.630.527)
Трошкови амортизације	18.301.276	14.188.482
Остали неоперативни трошкови, нето*	663.246	327.522
ЕБИТДА	51.101.970	44.169.691

*Остали неоперативни трошкови, нето се већином односе на трошак резервисања, укидање резервисања, исправку вредности потраживања, приходе од укидања потраживања и остало.

Анализа прихода од продаје нафте, гаса и нафтних деривата (са аспекта порекла тржишта купца) дата је у табели:

	Година која се завршила 31. децембра 2018.		
	Домаће тржиште	Извоз и међународна продаја	Укупно
Продаја сирове нафте	-	1.528.011	1.528.011
Продаја природног гаса	1.622.853	-	1.622.853
<i>Малопродаја</i>	-	-	-
<i>Велепродаја</i>	1.622.853	-	1.622.853
Продаја нафтних деривата	197.879.244	48.125.760	246.005.004
<i>Малопродаја</i>	63.956.088	-	63.956.088
<i>Велепродаја</i>	133.923.156	48.125.760	182.048.916
Приходи од закупа	474.818	-	474.818
Продаја електричне енергије	746.559	851.600	1.598.159
Остала продаја	7.030.571	264.032	7.294.603
Продаја укупно	207.754.045	50.769.403	258.523.448

	Година која се завршила 31. децембра 2017.		
	Домаће тржиште	Извоз и међународно тржиште	Укупно
Продаја сирове нафте	-	1.705.444	1.705.444
Продаја природног гаса	2.314.509	-	2.314.509
<i>Малопродаја</i>	-	-	-
<i>Велепродаја</i>	2.314.509	-	2.314.509
Продаја нафтних деривата	157.882.002	35.709.801	193.591.803
<i>Малопродаја</i>	54.723.169	-	54.723.169
<i>Велепродаја</i>	103.158.833	35.709.801	138.868.634
Продаја електричне енергије	462.216	10.636.249	11.098.465
Остала продаја	6.880.806	245.176	7.125.982
Продаја укупно	167.539.533	48.296.670	215.836.203

Од укупног износа прихода од продаје нафтних деривата (велепродаја) у износу од РСД 182.048.916 (2017: РСД 138.868.634) приходи у износу од РСД 26.679.415 (2017: РСД 21.947.228) односе се на домаћег купца ХИП Петрохемија. Ови приходи чине велепродају у оквиру Downstream сегмента пословања.

Продаја електричне енергије највећим делом се односи на продају Energy Financing Team у из-

носу од РСД 518.173 (2017: Gazprom Marketing & Trading Co., Ltd. у износу од РСД 10.015.978).

Остала продаја се углавном односи на продају допунског асортимана на бензинским станицама.

Седиште Друштва је у Републици Србији. Укупан приход од екстерних купаца на територији Републике Србије износио је РСД 207.754.045 (2017: РСД 167.539.533) док је укупан приход од

екстерних купаца са територије других земаља износио РСД 50.769.403 (2017: РСД 48.296.670). Анализа укупног прихода од екстерних купаца са територије других земаља дата је у табели:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Продаја сирове нафте	1.528.011	1.705.444
Продаја нафтних деривата (малопродаја и veleпродаја)		
Бугарска	11.069.476	8.611.846
Босна и Херцеговина	12.319.667	8.550.726
Румунија	8.531.671	5.033.530
Хрватска	2.997.771	2.677.174
Швајцарска	2.777.082	2.642.440
Велика Британија	1.839.930	1.953.167
Македонија	1.726.618	1.614.993
Мађарска	1.810.152	1.035.140
Остала тржишта	5.053.393	3.590.785
	48.125.760	35.709.801
Продаја електричне енергије	851.600	10.636.249
Остали приходи	264.032	245.176
	50.769.403	48.296.670

Приходи од појединачних земаља укључених у остала тржишта нису материјално значајни.

8. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

	Улагања у развиј	Концесије, патенти, лиценце, софтвер и остала права	Остала нематеријална улагања	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
На дан 1. јануара 2017.					
Набавна вредност	6.617.839	7.812.985	951.010	6.728.622	22.110.456
Исправка вредности и обезвређење	(1.144.421)	(5.092.452)	(76.994)	(29.956)	(6.343.823)
Неотписана вредност	5.473.418	2.720.533	874.016	6.698.666	15.766.633
Година завршена дана 31. децембра 2017.					
Повећања	-	-	-	1.919.942	1.919.942
Активација	2.712.862	374.767	9.865	(3.097.494)	-
Амортизација	(421.073)	(972.356)	(20.943)	-	(1.414.372)
Пренос са некретнина, постројења и опреме (напомена 9)	-	-	-	29.786	29.786
Отуђења и отписи	-	-	-	(81.358)	(81.358)
Неотписана вредност	7.765.207	2.122.944	862.938	5.469.542	16.220.631
На дан 31. децембра 2017.					
Набавна вредност	9.330.701	8.165.992	960.875	5.515.048	23.972.616
Исправка вредности и обезвређење	(1.565.494)	(6.043.048)	(97.937)	(45.506)	(7.751.985)
Неотписана вредност	7.765.207	2.122.944	862.938	5.469.542	16.220.631
На дан 1. јануара 2018.					
Набавна вредност	9.330.701	8.165.992	960.875	5.515.048	23.972.616
Исправка вредности и обезвређење	(1.565.494)	(6.043.048)	(97.937)	(45.506)	(7.751.985)
Неотписана вредност	7.765.207	2.122.944	862.938	5.469.542	16.220.631
Година завршена дана 31. децембра 2018.					
Повећања	-	-	(370)	1.947.886	1.947.516
Активација	2.299.438	193.070	7.584	(2.500.092)	-
Амортизација	(758.279)	(837.574)	(21.243)	-	(1.617.096)
Пренос на некретнине, постројења и опрему (напомена 9)	-	-	-	(11.625)	(11.625)
Неотписана вредност	9.306.366	1.478.440	848.909	4.905.711	16.539.426
На дан 31. децембра 2018.					
Набавна вредност	11.630.139	8.301.639	968.089	4.951.217	25.851.084
Исправка вредности и обезвређење	(2.323.773)	(6.823.199)	(119.180)	(45.506)	(9.311.658)
Неотписана вредност	9.306.366	1.478.440	848.909	4.905.711	16.539.426

Нематеријална улагања у припреми са стањем на дан 31. децембра 2018. године у износу од РСД 4.905.711 (2017: РСД 5.469.542) се највећим делом односе на улагања у истраживање (непотврђене резерве) у износу од РСД 4.579.282 (2017: РСД 4.560.631).

9. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

a) Некретнине, постројења и опрема по набавној вредности

	Земљиште	Грађевински објекти	Машине и опрема
На дан 1. јануара 2017.			
Набавна вредност	10.769.717	166.064.135	106.150.666
Исправка вредности и обезвређење	(301.474)	(47.970.025)	(45.747.472)
Неотписана вредност	10.468.243	118.094.110	60.403.194
Година завршена дана 31. децембра 2017.			
Повећања	21.014	16.727.218	5.862.771
Обезвређење (напомена 35 и 36)	(145.510)	(26.637)	(1.006)
Амортизација	-	(6.261.289)	(6.444.494)
Пренос на нематеријална улагања (напомена 8)	-	-	-
Пренос на инвестиционе некретнине	(2.759)	(23.190)	-
Пренос на средства намењена продаји	(7.958)	(108.920)	(14.522)
Отуђења и отписи	(4.152)	(89.520)	(125.516)
Остали трансфери	-	(1.010.948)	1.010.948
Неотписана вредност	10.328.878	127.300.824	60.691.375
На дан 31. децембра 2017.			
Набавна вредност	10.630.202	181.307.667	112.287.936
Исправка вредности и обезвређење	(301.324)	(54.006.843)	(51.596.561)
Неотписана вредност	10.328.878	127.300.824	60.691.375
Година завршена дана 31. децембра 2018.			
Повећања	141.441	17.840.046	5.519.739
Повећања кроз бизнис комбинације	-	-	-
Процена вредности	-	85.161	-
Обезвређење (напомена 35 и 36)	-	(67.304)	(250)
Амортизација	-	(9.637.766)	(6.978.256)
Пренос са нематеријалних улагања (напомена 8)	-	-	-
Пренос на инвестиционе некретнине	(38.530)	(157.507)	-
Пренос на средства намењена продаји	(15.765)	(26.992)	(21.995)
Отуђења и отписи	(39.436)	(110.821)	(80.713)
Остали трансфери	(14.903)	14.903	-
Неотписана вредност	10.361.685	135.240.544	59.129.900
На дан 31. децембра 2018.			
Набавна вредност	10.660.018	198.580.407	117.308.009
Исправка вредности и обезвређење	(298.333)	(63.339.863)	(58.178.109)
Неотписана вредност	10.361.685	135.240.544	59.129.900

Некретнине, постројења и опрема у припреми	Остале некретнине, постројења и опрема	Улагања у туђе некретнине постројења и опрему	Аванси	Укупно
25.290.900	75.517	431.292	2.062.604	310.844.857
(2.103.957)	(1.117)	(159.953)	(41.759)	(96.325.783)
23.186.943	74.400	271.339	2.020.845	214.519.074
2.775.589	-	60.199	2.827.562	28.274.353
(19.855)	-	-	(3.023)	(196.031)
-	-	(68.327)	-	(12.774.110)
(29.786)	-	-	-	(29.786)
-	-	-	-	(25.949)
-	-	-	-	(131.400)
(600.856)	-	-	(2.733.972)	(3.554.016)
-	-	-	-	-
25.312.035	74.400	263.211	2.111.412	226.082.135
27.313.677	75.517	491.491	2.148.358	334.254.848
(2.001.642)	(1.117)	(228.280)	(36.946)	(108.172.713)
25.312.035	74.400	263.211	2.111.412	226.082.135
14.623.749	2.234	4.773	4.743.073	42.875.055
217.660	-	-	-	217.660
-	-	-	-	85.161
(13.412)	-	-	-	(80.966)
-	-	(68.158)	-	(16.684.180)
11.625	-	-	-	11.625
-	-	-	-	(196.037)
(9.108)	-	-	-	(73.860)
(860.282)	(98)	(22)	(6.096.317)	(7.187.689)
-	-	-	-	-
39.282.267	76.536	199.804	758.168	245.048.904
41.282.441	77.653	496.173	790.744	369.195.445
(2.000.174)	(1.117)	(296.369)	(32.576)	(124.146.541)
39.282.267	76.536	199.804	758.168	245.048.904

На дан сваког биланса стања Руководство Друштва процењује да ли постоји назнака да је надокнадива вредност некретнина, постројења и опреме пала испод књиговодствене вредности.

Друштво је на дан 31. децембра 2018. године извршило процену индикатора обезвређења имовине јединица које генеришу готовину („ЛГ“) – за де-

таље видети напомену 3.6. Додатно, Друштво је извршило процену и признало обезвређење у износу од РСД 80.966 (2017: РСД 196.031) за технолошки и физички застарела и расходована средства.

Машине и опрема где је Друштво корисник лизинга по основу уговора о пословном закупу укључују следеће износе:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Набавна вредност – капитализовани финансијски лизинг	582.295	475.007
Акумулирана амортизација	(220.663)	(165.330)
Садашња вредност	361.632	309.677

б) *Инвестиционе некретнине по фер вредности*

Инвестиционе некретнине се вреднују на датум биланса стања по фер вредности која представља тржишну вредност инвестиционе некретнине.

Кретања на инвестиционим некретнинама приказане су у табели испод:

	2018.	2017.
На дан 1. јануара	1.530.356	1.549.663
Добици по основу фер вредновања (напомене 35 и 36)	6.534	7.757
Преноси са некретнина, постројења и опреме	196.037	25.949
Отуђења	(1.405)	(56.089)
Остало	(1.422)	3.076
На дан 31. децембра	1.730.100	1.530.356

Инвестиционе некретнине исказане са стањем на дан 31. децембра 2018. године у износу од РСД 1.730.100 (31. децембра 2017. године: РСД 1.530.356) у највећем делу се односе на бензинске станице и пословне просторе дате у вишегодишњи закуп вредноване по фер вредности на дан извештавања.

Фер вредност инвестиционих некретнина

Инвестиционе некретнине, које чине бензинске станице и пословни простори, вредноване су по фер вредности на дан 31. децембра 2018. односно 2017. године. Позитиван ефекат вредновања по фер вредности признат је у корист осталих прихода (напомена 35).

Табела ниже приказује нефинансијска средства књижена по фер вредности која је мерена методом процене. Одмеравање фер вредности врши се према следећим хијерархијским нивоима:

- Котиране цене (некориговане) на активном тржишту за иста средства или исте обавезе (Ниво 1).
- Информације, осим котираних цена укључених у Ниво 1, које су засноване на доступним тржишним подацима за средства или

обавезе, било директно (тј. цене) или индиректно (тј. изведене из цена) (Ниво 2).

- Информације о средству или обавези које нису засноване на доступним тржишним подацима (тј. недоступне информације) (Ниво 3).

Одмеравање по фер вредности на дан 31. децембра 2018. године извршено је на основу следећих информација:

	Котиране цене на активном тржишту за иста средства (Ниво 1)	Друге значајне доступне информације (Ниво 2)	Значајне недоступне информације (Ниво 3)
Редовно одмеравање фер вредности Земљиште и грађевински објекти			
- Пословни простори и други објекти дати у закуп	-	986.418	-
- Бензинске станице	-	-	743.682
Укупно	-	986.418	743.682

Одмеравање по фер вредности на дан 31. децембра 2017. године извршено је на основу следећих информација:

	Котиране цене на активном тржишту за иста средства (Ниво 1)	Друге значајне доступне информације (Ниво 2)	Значајне недоступне информације (Ниво 3)
Редовно одмеравање фер вредности Земљиште и грађевински објекти			
- Пословни простори и други објекти дати у закуп	-	872.172	-
- Бензинске станице	-	-	658.184
Укупно	-	872.172	658.184

Технике процене фер вредности применом методологије 2. нивоа

Фер вредности пословних простора, станова и других објеката за издавање добијене применом методологије 2. нивоа произилазе из методе упоредивих трансакција. Продајне цене упоредивих објеката у непосредној близини коригују се за разлике у њиховим кључним карактеристикама као што је површина некретнине. Нај-

значајнија информација по овом приступу процене је цена по квадратном метру.

Одмеравање фер вредности применом значајних недоступних информација (методологија 3. нивоа)

Фер вредности бензинских станица добијене применом методологије 3. нивоа произилазе из методе употребних вредности, где је фер вредност

бензинских станица одређена као садашња вредност будућих нето примања Друштва на основу дугорочних уговора о закупу. Најзначајнија информација при овом приступу процене је цена изнајмљивања по бензинској станици.

Кључне претпоставке коришћене за вредновање методом употребних вредности:

	2018.	2017.
Дугорочна стопа раста	0%	0%
Дисконтна стопа	14%	14%

Усаглашавање промена у фер вредности средстава класификованих у ниво 3 фер вредности хијерархије:

	2018.	2017.
Стање на почетку године	658.184	631.678
Промена у фер вредности:		
Добици признати у билансу успеха, фер вредновање	6.534	3.788
Пренос са некретнина, постројења и опреме	81.407	22.484
Остало	(2.443)	234
Укупно повећање по основу фер вредновања средства	85.498	26.506
Стање на крају године	743.682	658.184

в) Средства за производњу нафте и гаса

Средства за производњу нафте и гаса обухватају средства за истраживање и процену, као и трошкове развоја, повезане са производњом потврђених резерви (напомена 2.7).

	Капитализовани трошкови истраживања	Капитализовани трошкови развоја
На дан 1. јануара 2017.		
Набавна вредност	16.409.984	4.385.516
Исправка вредности и обезвређење	-	(876)
Неотписана вредност	16.409.984	4.384.640
Година завршена 31. децембра 2017.		
Повећања	3.188.714	13.479.375
Пренос са инвестиција у току	(4.059.755)	(14.908.872)
Остали преноси	(29.077)	44.180
Обезвређење	-	(10.703)
Амортизација		
Отпис улагања у истраживање (напомена 7)	(568.493)	-
Отуђења и отписи	(71.724)	(39.122)
	14.869.649	2.949.498
На дан 31. децембра 2017.		
Набавна вредност	14.874.546	2.951.585
Исправка вредности и обезвређење	(4.897)	(2.087)
Неотписана вредност	14.869.649	2.949.498
Година завршена 31. децембра 2018.		
Повећања	4.541.289	13.003.379
Пренос са инвестиција у току	(4.892.273)	(14.136.238)
Остали преноси	(43.248)	(675.033)
Процена вредности	-	-
Обезвређење	-	(3.471)
Амортизација	-	-
Отпис улагања у истраживање (напомена 7)	(57.075)	-
Пренос на инвестиционе некретнине	-	-
Отуђења и отписи	(17.101)	(36.909)
	14.401.241	1.101.226
На дан 31. децембра 2018.		
Набавна вредност	14.401.241	1.103.654
Исправка вредности и обезвређење	-	(2.428)
Неотписана вредност	14.401.241	1.101.226

Укупно инвестиције у току (истраживање и развој)	Производна средства	Остала пословна средства	Укупно
20.795.500	115.864.815	22.129	136.682.444
(876)	(27.422.504)	(20.309)	(27.443.689)
20.794.624	88.442.311	1.820	109.238.755
16.668.089	765.325	-	17.433.414
(18.968.627)	18.968.627	-	-
15.103	(33.137)	-	(18.034)
(10.703)	-	-	(10.703)
(568.493)	-	-	(568.493)
(110.846)	(49.242)	-	(160.088)
17.819.147	102.643.530	1.820	120.464.497
17.826.131	135.319.515	22.129	153.167.775
(6.984)	(32.675.985)	(20.309)	(32.703.278)
17.819.147	102.643.530	1.820	120.464.497
17.544.668	117.748	-	17.662.416
(19.028.511)	19.056.693	(15)	28.167
(718.281)	1.791.710	666	1.074.095
-	85.161	-	85.161
(3.471)	-	-	(3.471)
-	(9.566.607)	-	(9.566.607)
(57.075)	-	-	(57.075)
-	(114.709)	-	(114.709)
(54.010)	(14.2745)	(50)	(196.805)
15.502.467	113.870.781	2.421	129.375.669
15.504.895	156.367.336	22.742	171.894.973
(2.428)	(42.496.555)	(20.321)	(42.519.304)
15.502.467	113.870.781	2.421	129.375.669

Обезвређење истраживања у износи од РСД 57.075 највећим делом односи се на отпис средстава за производњу у Србији због неизвесне одрживости комерцијалне производње (2017: РСД 568.493 највећим делом у износу од РСД 461.615 се односи на отпис средстава за производњу у Србији).

10. УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ ЗАВИСНИХ ПРАВНИХ ЛИЦА

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Учешћа у капиталу зависних правних лица:		
- У акцијама	3.457.576	3.457.576
- У уделима	13.389.990	13.389.990
	16.847.566	16.847.566
Минус: Исправка вредности	(3.421.980)	(3.421.980)
	13.425.586	13.425.586

Учешћа у капиталу зависних правних лица са стањем на дан 31. децембра 2018. године односе се на улагања у акције/уделе следећих друштава:

Назив	Учешће у %	Учешће	Исправка вредности	Неотписана вредност
О Зоне а.д. Београд, Србија	100%	3.457.576	(1.172.263)	2.285.313
НИС Петрол е.о.д. Софија, Бугарска	100%	28.938	-	28.938
НИС Петрол СРЛ, Букурешт, Румунија	100%	997	-	997
НИС Петрол д.о.о., Бања Лука, БиХ	100%	1.030	-	1.030
Панон Нафтагас Кфт., Будимпешта, Мађарска	100%	2.232.672	(2.232.672)	-
НТЦ НИС-Нафтагас д.о.о. Нови Сад, Србија	100%	905.000	-	905.000
Нафтагас-Технички сервиси д.о.о. Зрењанин, Србија	100%	1.177.032	-	1.177.032
Нафтагас-Нафтни сервиси д.о.о., Нови Сад, Србија	100%	7.300.000	-	7.300.000
Нафтагас-Транспорт д.о.о. Нови Сад, Србија	100%	1.717.349	-	1.717.349
НИС Оверсиз, Москва, Русија	100%	9.856	-	9.856
Јадран-Нафтагас д.о.о. Бања Лука, БиХ	66%	71	-	71
Светлост, Бујановац, Србија	51%	17.045	(17.045)	-
		16.847.566	(3.421.980)	13.425.586

11. УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ ПРИДРУЖЕНИХ ЕНТИТЕТА И ЗАЈЕДНИЧКИМ ПОДУХВАТИМА

Књиговодствена вредност учешћа у капиталу придружених ентитета и заједничким подухватима на дан 31. децембра 2018. и 2017. године приказана је у табели испод:

		Процент учешћа	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Српска Генерација	Заједничко улагање	49%	1.038.800	1.038.800
ХИП Петрохемија	Придружен ентитет	20,86%	11.572.197	11.572.197
Минус: исправка вредности			(11.572.197)	(11.572.197)
Укупно инвестиције			1.038.800	1.038.800

Претежно место пословања обелодањених заједничких улагања и придружених ентитета је територија Републике Србије. Не постоје потенцијалне обавезе које се односе на интерес Друштва у заједничком улагању, као ни потенцијалне обавезе из самог улагања.

Serbskaya Generaciya

Током 2015. године Друштво и Центренергохолдинг из Руске Федерације основали су холдинг компанију Serbskaya Generaciya кроз коју ће заједно пословати са Термоелектраном - Топланом „ТЕ-ТО“ Панчево са пројектованим капацитетом од 208 MW. У октобру 2017. године потписан је уговор по принципу „кључ у руке“ са Шангај Електрик Групом и започета је фаза пројектовања. Пројекат ће бити финансиран преко кредита Гаспром банке (140 млн ЕУР) са роком отплате од 12 година. Завршетак радова се очекује до 30. августа 2020. године.

Хип Петрохемија

У складу са важећим законима Републике Србије, почетком октобра 2017. године стекли су се сви услови за пуну примену унапред припремљеног плана реорганизације предузећа ХИП Петрохемија а.д. Панчево. У складу са усвојеним планом промењена је и структура акцијског капитала предузећа ХИП Петрохемија, чиме је Друштво повећало своје учешће у капиталу. Након конверзије, НИС поседује 20,86% гласачких права у ХИП Петрохемији. Такође, Друштво има своје представнике у Одбору директора и Надзорном одбору остварујући на тај начин значајан утицај.

12. ДУГОРОЧНИ ПЛАСМАНИ МАТИЧНИМ И ЗАВИСНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Дугорочни пласмани зависним лицима у земљи	96.995	2.966.665
Дугорочни пласмани зависним лицима у иностранству	27.225.130	29.057.617
	27.322.125	32.024.282
Минус: Обезвређење	(4.043.046)	-
	23.279.079	32.024.282

Дугорочни пласмани зависним правним лицима исказани у РСД односе се на:

	Валута	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
<i>У земљи</i>			
О Зоне а.д. Београд, Србија	ЕУР	96.995	2.966.665
		96.995	2.966.665
<i>У иностранству</i>			
НИС Петрол е.о.о.д. Софија, Бугарска	ЕУР	9.450.355	9.472.591
НИС Петрол СРЛ, Букурешт, Румунија	ЕУР	13.705.024	11.555.915
НИС Петрол д.о.о., Бања Лука, БиХ	ЕУР	3.632.903	7.059.772
Јадран-Нафтагас д.о.о., Бања Лука, БиХ	ЕУР	436.848	969.339
		27.225.130	29.057.617
		27.322.125	32.024.282

Дугорочни пласмани зависним правним лицима су одобрени са фиксном каматном стопом (2,1% годишње) и варијабилном каматном стопом (6М Еурибор + 2,9%), на период од 7 до 10

година од тренутка исплате последње транше. Исказана књиговодствена вредност дугорочних пласмана одговара њиховој фер вредности.

13. ОСТАЛИ ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Остали дугорочни пласмани	9.099	2.037.710
Дугорочни кредити дати запосленима	1.240.438	1.034.607
Минус: Обезвређење	(371.876)	(59)
	877.661	3.072.258

Дугорочни кредити дати запосленима на дан 31. децембра 2018. године у износу од РСД 1.240.438 (31. децембра 2017: РСД 1.034.607) се односе на бескаматне кредите односно кредите по камат-

ној стопи 0,5% и 1,5% пласиране запосленима за потребе решавања стамбеног питања. Отплаћују се у месечним ратама. Наведени кредити су обезвређени у износу од РСД 371.818.

14. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА И ОБАВЕЗЕ

Анализа одложених пореских средстава и обавеза приказана је у табели:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Одложена пореска средства:		
- Одложена пореска средства која ће бити призната у периоду дужем од годину дана	3.527.324	3.578.507
- Одложена пореска средства која ће бити призната у периоду до годину дана	1.016.432	1.387.464
	4.543.756	4.965.971
Одложене пореске обавезе:		
- Одложене пореске обавеза које ће бити признате у периоду дужем од годину дана	(2.138.581)	(2.478.480)
	(2.138.581)	(2.478.480)
Одложена пореска средства (нето)	2.405.175	2.487.491

Бруто кретања на одложеном порезу приказана су у табели испод:

	2018.	2017.
Стање на дан 1. јануара	2.487.491	4.059.076
Ефекат на укупни резултат (напомена 37)	(1.653.438)	(1.609.448)
Ефекат на остали укупни резултат	1.571.122	(652)
Остало	-	38.515
Стање на дан 31. децембра	2.405.175	2.487.491

Кретања на одложеним пореским средствима и обавезама у току године, без нетирања салда у оквиру исте јурисдикције, су:

	Разлика књиговодствене вредности НПО и пореске основице	Ревалоризационе резерве	Укупно
<i>Одложене пореске обавезе</i>			
Стање 1. јануара 2017.	(2.598.440)	(14.224)	(2.612.664)
Настанак и укидање привремених разлика:	-	-	-
- ефекат на укупни резултат (напомена 37)	134.394	-	134.394
- ефекат на остали укупни резултат	-	(210)	(210)
Стање на дан 31. децембра 2017.	(2.464.046)	(14.434)	(2.478.480)
Настанак и укидање привремених разлика:	352.313	-	352.313
- ефекат на укупни резултат (напомена 37)	-	(12.414)	(12.414)
- ефекат на остали укупни резултат	(2.111.733)	(26.848)	(2.138.581)

	Резервисања	Умањење вредности имовине	Порески кредит	Фер вредновање	Укупно
<i>Одложена пореска средства</i>					
Стање 1. јануара 2017.	967.556	930.193	4.762.252	11.739	6.671.740
Настанак и укидање привремених разлика					
- ефекат на укупни резултат (напомена 37)	13.624	18.935	(1.776.401)	-	(1.743.842)
- ефекат на остали укупни резултат	-	-	-	(442)	(442)
Остало	38.515	-	-	-	38.515
Стање на дан 31. децембра 2017.	1.019.695	949.128	2.985.851	11.297	4.965.971
Привремене одбитне разлике по основу одмеравања очекиваних кредитних губитака (напомена 4)					
	-	1.584.231	-	-	1.584.231
Кориговано на дан 1. јануара 2018.	1.019.695	2.533.359	2.985.851	11.297	6.550.202
Настанак и укидање привремених разлика					
- ефекат на укупни резултат (напомена 37)	(98.219)	(18.142)	(1.889.390)	-	(2.005.751)
- ефекат на остали укупни резултат	-	-	-	(695)	(695)
Стање на дан 31. децембра 2018.	921.476	2.515.217	1.096.461	10.602	4.543.756

Признавање одложених пореских средстава је извршено на основу петогодишњег бизнис плана и остварених пословних резултата који су руководству дали снажне индикаторе у погледу искоришћења пренетих пореских кредита.

Порески кредит представља износ у висини од 20% од капиталних инвестиција у периоду до 31. децембра 2013. године у складу са пореском регулативом Републике Србије и може бити искоришћен у периоду од 10 година.

15. ЗАЛИХЕ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Материјал, резервни делови, алат и инвентар	28.080.706	25.436.957
Недовршена производња	4.923.492	3.961.298
Готови производи	13.042.863	7.998.501
Роба	3.227.243	1.002.172
Дати аванси	716.163	566.382
<i>Минус: исправка вредности залиха</i>	<i>(4.830.527)</i>	<i>(4.947.683)</i>
<i>Минус: исправка вредности датих аванса</i>	<i>(217.327)</i>	<i>(259.237)</i>
	44.942.613	33.758.390
Стална средства намењена продаји	15.094	5.986
<i>Минус: исправка вредности средстава намењених продаји</i>	<i>(5.823)</i>	<i>(5.823)</i>
	44.951.884	33.758.553

Промене на рачунима исправке вредности су приказане у табели:

	Исправка вредности залиха	Исправка вредности датих аванса	Исправка вредности средстава намењених продаји	Укупно
На дан 1. јануара 2017.	5.038.463	257.942	-	5.296.405
Исправка вредности на терет расхода текућег периода (напомена 36)	3.097	6.974	-	10.071
Укидање исправке вредности у корист прихода текућег периода (напомена 35)	(316)	(1.940)	-	(2.256)
Остало	(93.561)	(3.739)	5.823	(91.477)
На дан 31. децембра 2017.	4.947.683	259.237	5.823	5.212.743
Исправка вредности на терет расхода текућег периода (напомена 36)	10.274	1.962	-	12.236
Укидање исправке вредности у корист прихода текућег периода (напомена 35)	(1.170)	(1.687)	-	(2.857)
Отписи и остало	(126.260)	(42.185)	-	(168.445)
На дан 31. децембра 2018.	4.830.527	217.327	5.823	5.053.677

16. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Матична и зависна правна лица у земљи	362.245	492.980
Матична и зависна правна лица у иностранству	2.652.897	3.448.600
Остале повезана правна лица у земљи	1.257.685	1.478.469
Остале повезана правна лица у иностранству	629.519	1.023.525
Потраживања од трећих лица у земљи	27.828.605	30.033.966
Потраживања од трећих лица у иностранству	812.717	1.127.979
	33.543.668	37.605.519
Минус: исправка вредности	(6.041.909)	(7.869.845)
	27.501.759	29.735.674

17. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Потраживања за камате	3.708.417	6.446.723
Потраживања од запослених	82.747	83.724
Остала потраживања	7.461.763	7.519.250
Минус: исправка вредности	(9.962.427)	(11.704.690)
	1.290.500	2.345.007

18. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Краткорочни финансијски пласмани матичним и зависним правним лицима	-	244.465
Краткорочни финансијски пласмани у земљи	25.658	2.019
Текућа доспећа дугорочних пласмана зависним правним лицима	9.091.634	2.604.610
Остали краткорочни финансијски пласмани	2.199.487	7.721.180
Минус: Обезвређење	(5.688.179)	(190.466)
	5.628.600	10.381.808

Остали краткорочни финансијски пласмани на дан 31. децембра 2018. године најзначајније се односе на депозите са доспећем преко три месеца а мање од годину дана у износу РСД 2.122.960.

Наведени депозити односе се на депозите пла-сиране у динарима у пословним банкама са ка-матном стопом 4,65% годишње.

19. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Готовина у банци и благајни	5.621.606	14.432.604
Депозити са доспећем до 3 месеца	6.367.102	8.670.000
Новчана средства са ограниченим коришћењем	17.363	68.766
Остала новчана средства	216.507	239.354
	12.222.578	23.410.724

20. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Разграничени порез на додату вредност	1.567.844	1.099.407
Унапред плаћени трошкови	185.804	193.927
Унапред обрачунати приходи	314.496	185.641
Унапред плаћена акциза	2.743.082	1.790.447
Стамбени кредити и остала активна временска разграничења	351.369	947.661
	5.162.595	4.217.083

Разграничени порез на додату вредност са стањем на дан 31. децембра 2018. године у износу од РСД 1.567.844 (31. децембра 2017: РСД 1.099.407) је порез на додату вредност у примљеним фактурама које се евидентирају у текућем обрачунском периоду, а право на одбитак претходног пореза се остварује у наредном обрачунском периоду.

Унапред плаћена акциза на дан 31. децембра 2018. године у износу од РСД 2.743.082 (31. децембар 2017: РСД 1.790.447) се односе на акцизе плаћене за готове производе који се чувају у не-акцизном складишту и на акцизе плаћене за увозне производе које се користе у даљем процесу производње за шта ће средства бити враћена у блиској будућности.

21. ВАНБИЛАСНА АКТИВА И ПАСИВА

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Издате менице и гаранције	74.654.952	72.339.683
Примљене менице и гаранције	13.845.865	15.995.009
Имовина (у бившим републикама Југославије)	5.357.688	5.357.690
Потраживања (из бивших република Југославије)	6.347.969	6.085.575
Туђа роба у складишту и остала средства других лица	9.504.956	6.663.266
Средства за затварање поља у Анголи	1.361.966	1.332.018
Примљене хипотеке	1.179.150	-
Остала ванбилансна актива и пасива	759.763	327.765
	113.012.309	108.101.006

22. АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ

Акцијски капитал представља капитал Друштва које је котирано на Београдској берзи. Номинална вредност акција је РСД 500.

Акцијски капитал на дан 31. децембра 2018. и 31. децембра 2017. године састоји се од 163.060.400 обичних акција.

Дивиденда обелодањена за годину која се завршила 31. децембра 2017. износи РСД 6.948.004 односно, РСД 42,61 по акцији. Расподела дивиденде је одобрена од стране Скупштине акционара дана 21. јуна 2018. године и исплаћена 27. августа 2018. године.

23. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

Промене на дугорочним резервисањима су следеће:

	Обнављање природних ресурса	Заштита животне средине	Накнадна примања запослених	Програм дугорочних подстицаја запослених	Судски спорови	Укупно
Стање 1. јануара 2017. године	8.641.302	838.655	564.890	660.942	615.786	11.321.575
На терет биланса успеха	606.379	-	-	365.922	28.167	1.000.468
Повећања и корекција процене резервисања	762.585	-	-	-	-	762.585
Укинуто у току године (напомена 35)	-	-	(168.854)	-	-	(168.854)
Актуарски добици признати у осталом укупном резултату	-	-	18.947	-	-	18.947
Измирење обавеза	(166.145)	(156.735)	(54.265)	-	(59.119)	(436.264)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	9.844.121	681.920	360.718	1.026.864	584.834	12.498.457
Стање 1. јануара 2018. године	9.844.121	681.920	360.718	1.026.864	584.834	12.498.457
На терет биланса успеха	213.094	100.000	27.619	331.180	36.177	708.070
Повећања и корекција процене резервисања	117.748	-	-	-	-	117.748
Укинуто у току године (напомена 35)	-	(24.528)	-	-	-	(24.528)
Актуарски губици признати у осталом укупном резултату	-	-	(4.531)	-	-	(4.531)
Измирење обавеза	(133.445)	(119.978)	(48.871)	(864.023)	(121.378)	(1.287.695)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	10.041.518	637.414	334.935	494.021	499.633	12.007.521

Анализа резервисања:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Дугорочна	10.079.405	9.660.582
Краткорочна	1.928.116	2.837.875
	12.007.521	12.498.457

а) Резервисања за обнављање природних ресурса

Руководство Друштва процењује будуће новчане издатке за обнављање природних ресурса (земљишта) на налазиштима нафте и гаса, на основу претходних искустава на сличним радовима.

б) Резервисања за заштиту животне средине

У складу са важећом законском регулативом, Друштво има обавезе по основу заштите животне средине. На дан извештавања Друштво је извршило резервисање по наведеном основу у износу од РСД 637.414 (31. децембра 2017: РСД 681.920) по основу процене руководства о висини неопходних трошкова чишћења и санације загађених локација Друштва.

в) Програм дугорочних подстицаја запослених

У 2011. години Друштво је започело процес усаглашавања дугорочног програма подстицаја руководиоца Друштва. Након усаглашења готовински подстицаји ће бити базирани на основу реализације постављених кључних индикатора ефика-

сности („КПИ“) у периоду од три године. На дан 31. децембра 2018. године руководство Друштва је извршило процену садашње вредности обавеза везаних за нови трогодишњи подстицај запослених (2018–2020) у износу од РСД 494.021 (31. децембра 2017. године: РСД 1.026.864).

г) Резервисања за судске спорове

На дан 31. децембра 2018. године Друштво је проценило вероватноћу негативних исхода судских спорова, као и износе потенцијалних губитака. Друштво је извршило додатно резервисање за судске спорове за које је процењен негативан исход спора у износу од РСД 36.177 (додатно резервисање у 2017: РСД 28.167). Процена Друштва је да исход судских спорова неће довести до значајнијих губитака преко износа за које је извршено резервисање на дан 31. децембра 2018. године.

д) Резервисања за накнадна примања запослених

Накнаде запосленима:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Отпремнине	96.176	95.668
Јубиларне награде	238.759	265.050
	334.935	360.718

Основне актуарске претпоставке које су коришћене:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Дисконтна стопа	5,7%	4,65%
Будућа повећања зарада	2,0%	2,0%
Просечан будући радни век	15,2	15

	Отпремнине	Јубиларне награде	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2017. године	71.573	493.317	564.890
Трошкови директно плаћених накнада	(6.282)	(47.983)	(54.265)
Актуарски добици признати у осталом укупном резултату	18.947	-	18.947
Укупно расходи /приходи признати у укупном резултату	11.430	(180.284)	(168.854)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	95.668	265.050	360.718
Трошкови директно плаћених накнада	(10.138)	(38.733)	(48.871)
Актуарски губици признати у осталом укупном резултату	(4.531)	-	(4.531)
Укупно расходи признати у укупном резултату	15.177	12.442	27.619
Стање на дан 31. децембра 2018. године	96.176	238.759	334.935

Износ признат у укупном резултату:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Текући трошкови накнада	26.200	40.457
Трошкови камата	16.247	38.022
Добици од промене плана доприноса	4.901	(1.367)
Актуарски добаци (јубиларне награде)	(19.729)	82.845
Трошкови прошлих услуга	-	(328.811)
	27.619	(168.854)

24. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Дугорочни кредит - Гаспром Њефт	24.738.405	30.306.970
Банкарски кредити	67.908.442	65.097.573
Обавезе за финансијски лизинг	644.611	247.210
Минус: Текуће доспеће дугорочних финансијских обавеза (напомена 25)	(5.923.590)	(5.900.701)
	87.367.868	89.751.052

Промене на обавезама Друштва из финансијских активности приказане су као што следи:

	Дугорочни кредити	Краткорочни кредити (Напомена 25)	Финансијски лизинг	Укупно
На дан 1. јануара 2017. године	102.720.929	13.299.546	142.528	116.163.003
Приливи	36.955.269	11.952.227	-	48.907.496
Одливи	(35.994.429)	(22.795.802)	(68.459)	(58.858.690)
Немонетарне трансакције	-	-	180.607	180.607
Курсне разлике	(8.277.226)	(157.483)	(7.466)	(8.442.175)
На дан 31. децембра 2017. године	95.404.543	2.298.488	247.210	97.950.241
На дан 1. јануара 2018. године	95.404.543	2.298.488	247.210	97.950.241
Приливи	37.213.097	13.158.984	-	50.372.081
Одливи	(39.952.348)	(13.239.092)	(82.516)	(53.273.956)
Немонетарне трансакције	-	-	478.315	478.315
Курсне разлике	(18.445)	(2)	1.602	(16.845)
На дан 31. децембра 2018. године	92.646.847	2.218.378	644.611	95.509.836

а) Дугорочни кредит – Гаспром Њефт

Дугорочни кредит од Гаспром Њефт-а са стањем на дан 31. децембра 2018. године у износу од РСД 24.738.405 (2017: РСД 30.306.970), са висином текућег доспећа од РСД 5.497.424 (2017: РСД 5.510.358), односи се на кредит добијен на основу

обавеза из Уговора о купопродаји акција од 24. децембра 2008. године. Наведени кредит се плаћа у кварталним ратама почевши од децембра 2012. године до 15. маја 2023. године

б) Банкарски кредити

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Дугорочни кредити у земљи	50.621.113	43.338.383
Дугорочни кредити у иностранству	17.287.329	21.759.190
	67.908.442	65.097.573
Текуће доспеће дугорочних кредита (напомена 25)	(355.101)	(339.188)
	67.553.341	64.758.385

Доспеће банкарских кредита:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Између 1 и 2 године	1.403.463	23.252.660
Између 2 и 5 година	61.219.659	38.991.710
Преко 5 година	4.930.219	2.514.015
	67.553.341	64.758.385

Валутна структура дугорочних обавеза по основу банкарских кредита у земљи и иностранству је следећа:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
УСД	361.696	17.934.250
ЕУР	67.250.132	46.852.898
РСД	649	814
ЈПЈ	295.965	309.611
	67.908.442	65.097.573

Друштво наведене обавезе по кредитима плаћа у складу са уговореном динамиком, односно сходно утврђеним ануитетним плановима. Друштво је уговорило са повериоцима променљиве каматне стопе. Променљиве каматне стопе су везане за Еурибор и Либор.

Руководство очекује да ће Друштво бити у могућности да све уговорене обавезе по кредитима испуни у складу са утврђеним роковима.

Уговори о кредиту садрже финансијске ковенанте које захтевају да Друштво одржава однос задужевања према EBITDA. Руководство верује да је Друштво усаглашено са наведеним ковенантама на дан 31. децембра 2018. и 31. децембра 2017. године.

в) *Обавезе за финансијски лизинг*

Минимална рата финансијског лизинга:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
До годину дана	79.525	58.894
Од 1 - 5 година	343.516	208.456
Преко 5 година	335.431	-
Будући трошкови финансирања финансијског лизинга	(113.861)	(20.140)
Садашња вредност обавеза по основу финансијског лизинга	644.611	247.210

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
До годину дана	71.065	51.155
Од 1 - 5 година	281.326	196.055
Преко 5 година	292.220	-
Садашња вредност обавеза по основу финансијског лизинга	644.611	247.210

25. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Краткорочни кредити од зависних правних лица (напомена 24)	2.218.378	2.298.488
Краткорочна доспећа дугорочних финансијских обавеза (напомена 24)	5.923.590	5.900.701
	8.141.968	8.199.189

26. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

Обавезе из пословања које на дан 31. децембра 2018. године износе РСД 25.887.149 (2017: РСД 29.393.322) укључују обавезе према матичном и зависним правним лицима са стањем на дан 31. децембра 2018. године у износу од РСД 13.318.121

(31. децембра 2017: РСД 14.368.794) које се највећим делом односе на обавезе према добављачу Гаспром Њефт, Ст Петерсбург, Руска Федерација по основу набавке сирове нафте у износу од РСД 10.243.742 (31. децембра 2017: РСД 11.792.424).

27. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обавезе из специфичних послова	167.528	202.931
Обавезе за неисплаћене бруто зараде	938.147	845.505
Обавезе за камате	600.609	669.586
Обавезе за дивиденде	3.772.308	3.772.308
Остале обавезе према запосленима	603.737	1.428.540
Резервисања за обнављање природних ресурса	1.369.683	1.419.423
Резервисања за заштиту животне средине	160.362	201.836
Резервисања за судске спорове	270.593	239.268
Остале краткорочне обавезе	116.491	101.350
	7.999.458	8.880.747

28. ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обавеза за акцизу	4.680.755	4.777.490
Накнада за робне резерве	260.905	527.858
Порез на добит	539.811	1.915.676
Остале обавезе за порезе	1.506.492	1.285.063
	6.987.963	8.506.087

29. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

Пасивна временска разграничења на дан 31. децембра 2018. године у износу РСД 3.237.852 (31. децембра 2017: РСД 3.799.475) се највећим делом односе на укалкулисане обавезе за бонусе за-посленима у износу РСД 1.715.646 (31. децембра

2017: РСД 1.746.078), и обавезе по основу угово-ра са купцима по основу програма лојалности у износу од РСД 502.254 (31 децембар 2017: РСД 365.312).

30. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Производне услуге	2.352.003	2.421.156
Транспортне услуге	3.626.498	3.341.470
Услуге одржавања	4.607.624	4.362.285
Закупнине	1.324.118	1.195.482
Трошкови сајмова	7.410	508
Реклама и пропаганда	761.250	823.779
Трошкови истраживања	241.054	624.627
Остале услуге	1.403.397	1.295.025
	14.323.354	14.064.332

31. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Непроизводне услуге	6.857.109	6.807.934
Репрезентација	134.409	128.862
Премије осигурања	507.102	486.646
Трошкови платног промета	353.921	301.884
Трошкови пореза	1.176.233	1.069.697
Накнада за експлоатацију сирове нафте и гаса	1.460.595	1.202.368
Остали непроизводни трошкови	1.022.953	1.053.902
	11.512.322	11.051.293

Трошкови непроизводних услуга за годину која се завршила 31. децембра 2018. у износу од РСД 6.857.109 (2017: РСД 6.807.934), се највећим делом у износу од РСД 4.361.528 односе на тро-

шкове услужних организација, трошкове пројектовања у износу од РСД 1.142.583 и трошкове консултантских услуга у износу од РСД 384.673.

32. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Финансијски приходи – повезана правна лица		
- курсне разлике	1.170.587	2.703.009
- остали финансијски приходи	878.771	897.229
Приходи од камата	720.366	722.521
Приход по основу дисконта потраживања (напомена б)	44.661	379.211
Позитивне курсне разлике	1.736.178	8.766.965
Остали финансијски приходи	27.826	161.592
	4.578.389	13.630.527

33. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Финансијски расходи – повезана правна лица		
- курсне разлике	1.147.319	2.320.083
- остали финансијски расходи	540.083	668.683
Расходи камата	1.589.753	2.279.585
Дисконт дугорочних обавеза	89.194	138.487
Дисконт дугорочних финансијских инструмената	261.732	-
Негативне курсне разлике	1.791.685	2.139.853
Остали финансијски расходи	7.413	27.593
	5.427.179	7.574.284

34. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Укидање обезвређења дугорочних финансијских пласмана	99.280	540
Приходи по основу вредновања:		
- специфичних и потраживања по основу продаје (напомена б)	84.6522	233.094
- осталих потраживања (напомена б)	70.757	74.254
	1.016.559	307.888

35. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Добици од продаје нематеријалне имовине и некретнина, постројења и опреме	191.769	84.678
Добици од продаје материјала	59.353	31.209
Вишкови по основу пописа	306.215	406.206
Приходи од смањења обавеза	168.056	23.966
Укидање дугорочних резервисања (напомена 23)	24.528	168.854
Добитак по основу пословне комбинације	11.937	-
<i>Приходи од усклађивања вредности:</i>		
- инвестиционих некретнина	20.677	16.869
- залиха (напомена 15)	1.170	316
- некретнина, постројења и опреме и остале имовине	12.450	2.021
Затезне камате	87.049	116.656
Остали приходи	86.766	81.178
	969.970	931.953

36. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Губици од продаје нематеријалне имовине и некретнина, постројења и опреме	251.614	192.496
Мањкови	681.573	505.368
Отпис потраживања	13.616	24.774
Отпис залиха	91.284	116.246
<i>Расходи по основу усклађивања вредности:</i>		
- некретнина, постројења и опреме (напомена 9)	80.966	196.111
- инвестиционих некретнина и сталне имовине намењене продаји	2.728	43.396
- залиха (напомена 15)	10.274	3.097
- остале имовине	9.000	6.973
Остали непоменути расходи	285.464	300.405
	1.426.519	1.388.866

37. ПОРЕЗ НА ДОБИТ

Компоненте пореза на добит:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Текући порез на добит	3.922.034	5.556.879
Одложени порез		
Настанак и укидање привремених разлика (напомена 14)	1.653.438	1.609.448
	5.575.472	7.166.327

Порез на добит Друштва пре опорезивања се разликује од теоријског износа који би настао

применом просечне пондерисане пореске стопе на резултат Друштва, као што је приказано:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Добит пре опорезивања	31.642.961	34.956.787
Порез обрачунат по прописаној пореској стопи – 15%	4.746.444	5.243.518
<i>Ефекат опорезивања на:</i>		
Приходи који су изузети из опорезивања	(57.707)	(304.646)
Расходи који се не признају за пореске сврхе:		
- порез на добит у Анголи	171.416	2.177.957
- остали расходи који се не признају	754.538	232.211
Порески губици за које нису била призната одложена пореска средства	15.245	(38.129)
Остало	(54.464)	(144.584)
	5.575.472	7.166.327
Ефективна стопа пореза на добит	17,62%	20,50%

Примењена просечна стопа пореза на добит је 17,62% (2017: 20,50%). Раст стопе је последица промене у профитабилности Друштва.

38. ОПЕРАТИВНИ ЛИЗИНГ

Минимална рата лизинга по основу нераскидивих оперативних закупа од стране закуподавца:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
До годину дана	279.782	267.034
Од 1 - 5 година	337.152	383.664
Преко пет година	147.659	149.922
	764.593	800.620

Минимална рата лизинга по основу нераскидивих оперативних закупа од стране закупца:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
До годину дана	112.380	80.264
Од 1 - 5 година	152.687	182.614
Преко пет година	-	215.761
	265.067	478.639

Најзначајнији део трошкова закупа Друштва односи се на ИТ опрему, пословне просторе, аутомобиле и ГПС опрему.

39. БИЗНИС КОМБИНАЦИЈЕ

У 2018. години Друштво је купило једну бензинску станицу у Србији. Укупна плаћена накнада износи РСД 205.723. Укупна фер вредност стечене имовине износи РСД 217.660 и преостали износ је

признат као добитак по основу пословне комбинације у износу од РСД 11.937. Уговори о куповини се односе само на набавку бензинске станице и не садрже било какве потенцијалне обавезе.

40. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ И ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ

Заштита животне средине

Руководство Друштва је проценило и извршило резервисање за заштиту животне средине на дан извештаја у износу од РСД 637.414 (31. децембар 2017.: РСД 681.920) на основу интерне процене о усаглашености Друштва са законском регулативом Републике Србије.

Руководство Друштва сматра да, на основу важеће законске регулативе трошкови повезани са питањима заштите животне средине нису

значајно виши у односу на резервисани износ. Међутим, могуће је да ће наведени трошкови значајно расти у будућем периоду у случају да законска регулатива постане рестриктивнија.

Порески ризици

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Друштва могу се разликовати од тумачења руководства.

Као резултат изнетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Друштву може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарелости пореске обавезе је пет година. Пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од када је обавеза настала. Руководство је проценило на дан 31. децембра 2018. године да је Друштво измирило све пореске обавезе према држави.

Капиталне обавезе

На дан 31. децембра 2018. године Друштво је имало закључене уговоре о набавци некретнина, постројења и опреме у износу од РСД 15.944.407 (31. децембар 2017. године: РСД 11.347.097).

Није било других значајних потенцијалних обавеза Друштва.

41. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

Већински власник Друштва је Гаспром Њефт, Ст Петербург, Руска Федерација у чијем власништву се налази 56,15% акција Друштва. Други акционар по броју акција је Република Србија са 29,87% акција Друштва док се са преосталим делом од 13,98%, у власништву мањинских акционара, тргује на Београдској берзи. Крајњи власник Друштва је Гаспром, Руска Федерација.

Друштво је у 2018. години и у истом периоду претходне године ступало у пословне односе са

својим повезаним правним лицима. Најзначајније трансакције са повезаним правним лицима у наведеним периодима настале су по основу набавке/испоруке сирове нафте и нафтних производа.

На дан 31. децембра 2018. године и 31. децембра 2017. године стање средстава и обавеза по основу трансакција са повезаним правним лицима је следеће:

	Зависна друштва	Матично друштво	Лица под заједничком контролом и придружена друштва	Укупно
На дан 31. децембра 2018.				
Аванси за основна средства	3.582	-	-	3.582
Учешћа у капиталу	13.425.586	-	1.038.800	14.464.386
Дугорочни кредити	23.279.079	-	-	23.279.079
Аванси за залихе и услуге	2.158	-	337.220	339.378
Потраживања по основу продаје	3.011.511	99	1.856.381	4.867.991
Потраживања из специфичних послова	62.109	-	-	62.109
Друга потраживања	1.134.183	-	-	1.134.183
Краткорочни финансијски пласмани	3.405.474	-	-	3.405.474
Дугорочне обавезе	-	(19.240.982)	-	(19.240.982)
Краткорочне финансијске обавезе	(2.218.378)	(5.497.423)	-	(7.715.801)
Примљени аванси	(2.295)	-	(1.942)	(4.237)
Обавезе из пословања	(3.074.379)	(10.243.742)	(1.911.584)	(15.229.705)
Остале краткорочне обавезе	(4.363)	-	-	(4.363)
	39.024.267	(34.982.048)	1.318.875	5.361.094

	Зависна друштва	Матично друштво	Лица под заједничком контролом и придružена друштва	Укупно
На дан 31. децембра 2017.				
Аванси за основна средства	97.920	-	-	97.920
Учешћа у капиталу	13.425.586	-	1.038.800	14.464.386
Дугорочни кредити	32.024.282	-	-	32.024.282
Аванси за залихе и услуге	16.239	-	7.754	23.993
Потраживања по основу продаје	3.938.048	-	2.471.171	6.409.219
Потраживања из специфичних послова	53.803	-	-	53.803
Друга потраживања	1.201.219	-	-	1.201.219
Краткорочни финансијски пласмани	2.660.628	-	-	2.660.628
Остала краткорочна средства	424	-	-	424
Дугорочне обавезе	-	(24.796.612)	-	(24.796.612)
Краткорочне финансијске обавезе	(2.298.487)	(5.510.358)	-	(7.808.845)
Примљени аванси	(1.543)	-	(74.376)	(75.919)
Обавезе из пословања	(2.641.454)	(11.727.340)	(2.266.800)	(16.635.594)
Остале краткорочне обавезе	(45.929)	-	-	(45.929)
Пасивна временска разграничења	(5.030)	-	-	(5.030)
	48.425.706	(42.034.310)	1.176.549	7.567.945

У годинама које су се завршиле дана 31. децембра 2018. и 2017. године настале су следеће трансакције са повезаним правним лицима:

	Зависна друштва	Матично друштво	Лица под заједничком контролом и придružена друштва	Укупно
За годину која се завршила на дан 31. децембра 2018.				
Приходи од продаје	17.247.107	960	27374.364	44.622.431
Други пословни приходи	36.793	-	348	37.141
Набавна вредност продате робе	(196.218)	-	(333.240)	(529.458)
Трошкови материјала	(15.797)	(68.928.066)	-	(68.943.863)
Трошкови горива и енергије	(1.972)	-	-	(1.972)
Трошкови зарада	(104.450)	-	-	(104.450)
Производни трошкови	(3.883.424)	-	(213.106)	(4.096.530)
Нематеријални трошкови	(946.979)	(3.000)	(31.034)	(981.013)
Финансијски приходи	878.771	-	-	878.771
Финансијски расходи	(43.309)	(496.774)	-	(540.083)
Приходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха	151.234	-	-	151.234
Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха	(39.379)	-	-	(39.379)
Остали приходи	-	59.847	-	59.847
Остали расходи	-	(198.412)	(1.291)	(199.703)
	13.082.377	(69.565.445)	26.796.041	(29.687.027)
За годину која се завршила на дан 31. децембра 2017.				
Приходи од продаје	14.292.703	-	32.560.651	46.853.354
Други пословни приходи	35.348	-	604	35.952
Набавна вредност продате робе	(80.279)	-	(10.312.815)	(10.393.094)
Трошкови материјала	(11.594)	(31.926.861)	-	(31.938.455)
Трошкови горива и енергије	(1.600)	-	-	(1.600)
Трошкови зарада	(86.982)	-	-	(86.982)
Производни трошкови	(3.645.691)	-	(197.261)	(3.842.952)
Нематеријални трошкови	(1.109.830)	(3.000)	(28.348)	(1.141.178)
Финансијски приходи	897.229	-	-	897.229
Финансијски расходи	(36.256)	(632.427)	-	(668.683)
Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха	(27.460)	-	-	(27.460)
Остали приходи	1.337	83.321	-	84.658
Остали расходи	-	(69.543)	(253)	(69.796)
	10.226.925	(32.548.510)	22.022.578	(299.007)

Најзначајније трансакције и салда са државом и друштвима у државном власништву:

	Лица под заједничком контролом и придружени ентитети	Остали
На дан 31. децембра 2018. године		
Потраживања – пре исправке вредности		
- ХИП Петрохемија	1.222.764	-
- Србијагас	-	17.547
- Остале компаније у државном власништву	-	4.221.307
Обавезе		
- ХИП Петрохемија	(1.250.402)	-
- Србијагас	-	(126.092)
Остале краткорочне обавезе		
- ХИП Петрохемија	(1.852)	-
	(29.490)	4.112.762
На дан 31. децембра 2017. године		
Потраживања – пре исправке вредности		
- ХИП Петрохемија	1.446.685	-
- Србијагас	-	109.748
- Република Србија	-	3.740.763
- Остале компаније у државном власништву	-	4.936.110
Обавезе		
- ХИП Петрохемија	(1.252.736)	-
- Србијагас	-	(77.059)
Остале краткорочне обавезе		
- ХИП Петрохемија	(13.646)	-
	180.303	8.709.562

	Лица под заједничком контролом и придружени ентитети	Остали
Година која се завршила дана 31. децембра 2018. године		
Пословни Приходи		
- ХИП Петрохемија	26.679.415	-
- Србијагас	-	755.157
Пословни Расходи		
- ХИП Петрохемија	(213.106)	-
- Србијагас	-	(963.917)
	26.466.309	(208.760)
Година која се завршила дана 31. децембра 2017. године		
Пословни Приходи		
- ХИП Петрохемија	21.947.228	-
- Србијагас	-	782.306
Пословни Расходи		
- ХИП Петрохемија	(195.139)	-
- Србијагас	-	(926.488)
	21.752.089	(144.182)

Трансакције са друштвима у државном власништву најзначајнијим делом се односе на продају нафтних производа на бази цена и услова који се примењују и према трећим лицима.

Накнаде кључном руководству

На дан 31. децембра 2018. и 2017. године Друштво је признало РСД 1.018.152 и РСД 1.029.116, респективно, као компензације кључног руководства (Генерални директор, чланови Одбора директора, Одбор Скупштине акционара, Саветодавни одбор и Секретар Друштва). Кључне накнаде укључују зараде, бонусе и друге доприносе.

2.02

Консолидовани
финансијски
извештаји

Извештај ревизора на консолидоване финансијске извештаје

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Одбору директора Нафтне Индустије Србије а.д. Нови Сад

Извршили смо ревизију приложених консолидованих финансијских извештаја Нафтне Индустије Србије а.д. Нови Сад (у даљем тексту "Матично друштво") и њених аванских друштава (у даљем тексту "Група") који укључују консолидовани биланс стања са стањем на дан 31. децембра 2018. године и консолидовани биланс успеха, консолидовани извештај о осталом резултату, консолидовани извештај о променама на капиталу и консолидовани извештај о токовима готовине за годину завршену на тај дан, као и напомене које садрже преглед значајних рачуноводствених политика и друге напомене уз консолидоване финансијске извештаје.

Одговорност руководства за консолидоване финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање и реално и објективно приказивање ових консолидованих финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству и рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији, као и за интерну контролу за коју руководство утврди да је неопходна за састављање консолидованих финансијских извештаја који не садрже материјално значајно погрешно приказивање настало било услед промисле или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да на основу извршене ревизије изразимо мишљење о приказаним консолидованим финансијским извештајима. Ревизију консолидованих финансијских извештаја извршили смо у складу са Законом о ревизији и прописима у области ревизије важећим у Републици Србији. Ови прописи захтевају да поступимо у складу са начелима професионалне етике и да планирамо и извршимо ревизију на начин који нам омогућава да стекнемо разумно уверење о томе да консолидовани финансијски извештаји не садрже материјално значајна погрешна приказивања.

Ревизија подразумева примену процедура у циљу прибављања ревизорског доказа о износима и обележивањима садржаним у консолидованим финансијским извештајима. Избор процедура зависи од ревизорског просуђивања, укључујући процену ризика од наставака материјално значајног погрешног приказивања у консолидованим финансијским извештајима, насталог било услед промисле или грешке. При процени ових ризика, ревизор узима у обзир интерне контроле релевантне за састављање и реално и објективно приказивање консолидованих финансијских извештаја Групе у циљу одабира адекватних ревизорских поступака у датим околностима, а не за потребе изражавања мишљења о делотворности интерних контрола Групе. Ревизија такође обухвата оцену адекватности применених рачуноводствених политика и прихватљивости рачуноводствених процена које је извршило руководство, као и оцену опште презентације консолидованих финансијских извештаја.

Верујемо да су ревизијски докази које смо прибавили довољан и адекватан основ за изражавање мишљења.

Мишљење

Према нашем мишљењу, консолидовани финансијски извештаји у свим материјално значајним аспектима приказују реално и објективно финансијско стање Групе са стањем на дан 31. децембра 2018. године, резултате његовог пословања и токове готовине за годину завршену на тај дан, у складу са захтевима Закона о рачуноводству и рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији.

Мироslав Немановић
Лиценцирани ревизор

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd

Београд, 28. фебруар 2019. године

Консолидовани биланс стања

Консолидовани биланс стања		Напомена	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
A.	УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ		-	-
B.	СТАЛНА ИМОВИНА		296.537.210	278.528.255
I.	НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА	8	23.371.384	22.261.148
1.	Улагања у развој		9.306.365	7.765.207
2.	Концесије, патенти, лиценце, софтвер и остала права		1.729.128	2.549.083
3.	Гудвил		1.549.378	1.743.490
4.	Остала нематеријална имовина		1.126.420	1.170.925
5.	Нематеријална имовина у припреми		9.660.093	9.032.443
6.	Аванси за нематеријалну имовину		-	-
II.	НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА	9	270.113.614	250.948.308
1.	Земљиште		16.981.657	16.849.316
2.	Грађевински објекти		142.827.273	134.940.466
3.	Постројења и опрема		67.730.378	69.551.913
4.	Инвестиционе некретнине		1.615.391	1.530.356
5.	Остале некретнине, постројења и опрема		88.732	86.623
6.	Некретнине, постројења и опрема у припреми		39.896.274	25.649.268
7.	Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми		212.398	271.904
8.	8. Аванси за некретнине, постројења и опрему		761.511	2.068.462
III.	БИОЛОШКА СРЕДСТВА		-	-
1.	Шуме и вишегодишњи засади		-	-
2.	Основно стадо		-	-
3.	Биолошка средства у припреми		-	-
4.	Аванси за биолошка средства		-	-
IV.	ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ		3.043.233	5.310.386
1.	Учешћа у капиталу зависних правних лица		-	-
2.	Учешћа у капиталу придружених субјеката и заједничким подухватима	10	1.980.388	2.047.021
3.	Учешћа у капиталу осталих правних лица и друге хартије од вредности расположиве за продају		114.162	119.919
4.	Дугорочни пласмани матичним и зависним правним лицима		-	-
5.	Дугорочни пласмани осталим повезаним правним лицима		-	-
6.	Дугорочни пласмани у земљи		-	-
7.	Дугорочни пласмани у иностранству		-	-
8.	Хартије од вредности које се држе до доспећа		-	-
9.	Остали дугорочни финансијски пласмани	11	948.683	3.143.446
V.	ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА		8.979	8.413

у хиљадама РСД

Консолидовани биланс стања		Напомена	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
1.	Потраживања од матичног и зависних правних лица		-	-
2.	Потраживања од осталих повезаних лица		-	-
3.	Потраживања по основу продаје на робни кредит		-	-
4.	Потраживања за продају по уговорима о финансијском лизингу		8.979	8.413
5.	Потраживања по основу јемства		-	-
6.	Спорна и сумњива потраживања		-	-
7.	Остала дугорочна потраживања		-	-
V.	ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	12	545.497	2.197.910
Г.	ОБРТНА ИМОВИНА		98.902.636	106.828.207
I.	ЗАЛИХЕ	13	48.472.071	37.322.937
1.	Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар		24.951.994	22.868.451
2.	Недовршена производња и недовршене услуге		4.923.492	3.961.298
3.	Готови производи		13.828.273	8.084.524
4.	Роба		4.152.553	2.002.670
5.	Стална средства намењена продаји		-	163
6.	Плаћени аванси за робу и услуге		615.759	405.831
II.	ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ	14	26.007.811	27.914.176
1.	Купци у земљи - матична и зависна правна лица		-	-
2.	Купци у иностранству - матична и зависна правна лица		99	-
3.	Купци у земљи - остала повезана правна лица		1.227.518	1.447.646
4.	Купци у иностранству - остала повезана правна лица		645.804	1.024.133
5.	Купци у земљи		23.348.658	24.013.778
6.	Купци у иностранству		785.732	1.428.619
7.	Остала потраживања по основу продаје		-	-
III.	ПОТРАЖИВАЊА ИЗ СПЕЦИФИЧНИХ ПОСЛОВА		542.613	529.292
IV.	ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА	15	223.571	1.190.740
V.	ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА		-	-
VI.	КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ	16	2.263.431	7.742.504
1.	Краткорочни кредити и пласмани - матична и зависна правна лица		-	-
2.	Краткорочни кредити и пласмани - остала повезана правна лица		-	-
3.	Краткорочни кредити и зајмови у земљи		23.593	72.681
4.	Краткорочни кредити и зајмови у иностранству		-	-
5.	Остали краткорочни финансијски пласмани		2.239.838	7.669.823
VII.	ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА	17	15.480.830	27.075.370
VIII.	ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ		295.900	286.562
IX.	АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	18	5.616.409	4.766.626
Д.	УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА		395.985.343	387.554.372
Ђ.	ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	19	113.781.102	108.361.401

Консолидовани биланс стања		Напомена	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
A.	КАПИТАЛ		242.875.804	225.051.510
I.	ОСНОВНИ КАПИТАЛ	20	81.548.930	81.548.930
1.	Акцијски капитал	20.1	81.548.930	81.548.930
2.	Удели друштва са ограниченом одговорношћу		-	-
3.	Улози		-	-
4.	Државни капитал		-	-
5.	Друштвени капитал		-	-
6.	Задружни удели		-	-
7.	Емисиона премија		-	-
8.	Остали основни капитал		-	-
II.	УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ		-	-
III.	ОТКУПЉЕНЕ СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ		-	-
IV.	РЕЗЕРВЕ		-	-
V.	РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ ПО ОСНОВУ РЕВАЛОРИЗАЦИЈЕ НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ИМОВИНЕ, НЕКРЕТНИНА, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМЕ		79.755	81.796
VI.	НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА		251.499	212.811
VII.	НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА		60.082	64.013
VIII.	НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК		161.055.702	143.271.986
1.	Нераспоређени добитак ранијих година		135.921.400	116.309.335
2.	Нераспоређени добитак текуће године		25.134.302	26.962.651
IX.	УЧЕШЋЕ БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ		-	-
X.	ГУБИТАК		-	-
1.	Губитак ранијих година		-	-
2.	Губитак текуће године		-	-
Б.	ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ (0425+0432)		98.029.207	100.262.181
I.	ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	21	10.210.005	9.766.303
1.	Резервисања за трошкове у гарантном року		-	-
2.	Резервисања за трошкове обнављања природних богатстава		9.169.159	8.904.782
3.	Резервисања за трошкове реструктурирања		-	-
4.	Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених		791.889	499.221
5.	Резервисања за трошкове судских спорова		248.957	362.300
6.	Остала дугорочна резервисања		-	-
II.	ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	22	87.819.202	90.495.878

Консолидовани биланс стања		Напомена	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
1.	Обавезе које се могу конвертовати у капитал		-	-
2.	Обавезе према матичним и зависним правним лицима		19.240.982	24.796.612
3.	Обавезе према осталим повезаним правним лицима		-	-
4.	Обавезе према емитованим хартијама од вредности у периоду дужем од годину дана		-	-
5.	Дугорочни кредити и зајмови у земљи		50.326.307	43.049.008
6.	Дугорочни кредити и зајмови у иностранству		17.454.236	22.210.666
7.	Обавезе по основу финансијског лизинга		755.575	380.137
8.	Остале дугорочне обавезе		42.102	59.455
V.	ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	12	-	-
Г.	КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ		55.080.332	62.240.681
I.	КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	23	6.395.091	6.099.584
1.	Краткорочни кредити од матичних и зависних правних лица		-	-
2.	Краткорочни кредити од осталих повезаних правних лица		-	-
3.	Краткорочни кредити и зајмови у земљи		-	-
4.	Краткорочни кредити и зајмови у иностранству		-	-
5.	Обавезе по основу сталних средстава и средстава обустављеног пословања намењених продаји		-	-
6.	Остале краткорочне финансијске обавезе		6.395.091	6.099.584
II.	ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ		1.456.981	1.439.243
III.	ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА	24	25.834.088	30.100.904
1.	Добављачи - матична и зависна правна лица у земљи		-	-
2.	Добављачи - матична и зависна правна лица у иностранству		10.243.742	11.727.340
3.	Добављачи - остала повезана правна лица у земљи		1.251.648	1.252.736
4.	Добављачи - остала повезана правна лица у иностранству		684.857	1.047.572
5.	Добављачи у земљи		8.481.121	9.506.890
6.	Добављачи у иностранству		5.168.398	6.561.904
7.	Остале обавезе из пословања		4.322	4.462
IV.	ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	25	8.687.986	9.397.192
V.	ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ		1.383.089	1.853.794
VI.	ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ	26	7.687.953	9.187.515
VII.	ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	27	3.635.144	4.162.449
Д.	ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА		-	-
Ђ.	УКУПНА ПАСИВА		395.985.343	387.554.372
Е.	ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	19	113.781.102	108.361.401

Консолидовани биланс успеха

Консолидовани биланс успеха		Година која се завршила 31. децембра		
		Напомена	2018.	2017.
ПРИХОДИ И РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА				
A.	ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	7	280.983.749	234.711.482
I.	ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ		38.545.631	40.672.602
1.	Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту		-	-
2.	Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту		-	-
3.	Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту		102	155
4.	Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту		135.052	10.015.978
5.	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		8.428.537	6.276.844
6.	Приходи од продаје робе на иностраном тржишту		29.981.940	24.379.625
II.	ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА		241.912.753	193.578.793
1.	Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту		-	-
2.	Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту		961	-
3.	Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту		26.700.155	21.952.815
4.	Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту		555.164	592.358
5.	Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту		171.203.221	138.075.307
6.	Приходи од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту		43.453.252	32.958.313
III.	ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА, СУБВЕНЦИЈА, ДОТАЦИЈА, ДОНАЦИЈА И СЛ.		3.340	26.380
IV.	ДРУГИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ		522.025	433.707
B.	ПОСЛОВНИ РАСХОДИ		248.318.196	204.524.657
I.	НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ		23.441.660	28.700.433
II.	ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА И РОБЕ		13.188.633	10.697.349
III.	ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА		6.011.313	3.213.109
IV.	СМАЊЕЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА		-	-
V.	ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА		168.678.465	121.840.139
VI.	ТРОШКОВИ ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ		4.552.772	4.035.172
VII.	ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ		20.101.583	18.761.914
VIII.	ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	28	14.926.665	13.918.103
IX.	ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	8,9	20.340.977	16.427.278
X.	ТРОШКОВИ ДУГОРОЧНИХ РЕЗЕРВИСАЊА		667.650	864.620

Консолидовани биланс успеха		Година која се завршила 31. децембра		
		Напомена	2018.	2017.
XI.	НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	29	14.808.370	13.887.456
V.	ПОСЛОВНИ ДОБИТАК		32.665.553	30.186.825
Г.	ПОСЛОВНИ ГУБИТАК			
Д.	ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	30	3.826.427	12.955.289
I.	ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ОД МАТИЧНИХ И ЗАВИСНИХ ПРАВНИХ ЛИЦА		1.254.731	2.863.316
1.	Финансијски приходи од матичних и зависних правних лица		1.189.687	2.657.706
2.	Финансијски приходи од осталих повезаних правних лица		36.108	43.951
3.	Приходи од учешћа у добитку зависних правних лица и заједничких аранжмана		-	-
4.	Остали финансијски приходи		28.936	161.659
II.	ПРИХОДИ ОД КАМАТА (ОД ТРЕЋИХ ЛИЦА)		766.588	1.105.589
III.	ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)		1.805.108	8.986.384
Ђ.	ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	31	5.748.045	8.121.812
I.	ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ ИЗ ОДНОСА СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА И ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ		1.811.230	3.297.002
1.	Финансијски расходи из односа са матичним и зависним правним лицима		1.713.344	3.220.819
2.	Финансијски расходи из односа са осталим повезаним правним лицима		23.682	48.590
3.	Расходи од учешћа у губитку зависних правних лица и заједничких улагања		66.634	-
4.	Остали финансијски расходи		7.570	27.593
II.	РАСХОДИ КАМАТА (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)		2.069.547	2.553.231
III.	НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)		1.867.268	2.271.579
Е.	ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА		-	4.833.477
Ж.	ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА		1.921.618	-
З.	ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	32	868.513	309.387
И.	РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА		170.170	586.650
Ј.	ОСТАЛИ ПРИХОДИ	33	1.215.316	1.213.935
К.	ОСТАЛИ РАСХОДИ	34	1.804.368	1.737.858
Л.	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		30.853.226	34.219.116
Љ.	ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		-	-
М.	НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈИ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА		-	-
Н.	НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈИ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА		-	-
Њ.	ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		30.853.226	34.219.116

Консолидовани биланс успеха		Година која се завршила 31. децембра		
		Напомена	2018.	2017.
О.	ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		-	-
П.	ПОРЕЗ НА ДОБИТАК		-	-
I.	ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	35	4.066.760	5.640.826
II.	ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	35	1.674.486	2.073.470
III.	ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	35	22.322	457.831
Р.	ИСПЛАЋЕНА ЛИЧНА ПРИМАЊА ПОСЛОДАВЦА		-	-
С.	НЕТО ДОБИТАК		25.134.302	26.962.651
Т.	НЕТО ГУБИТАК		-	-
I.	НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА		-	-
II.	НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ		25.150.220	26.991.074
III.	НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА		15.918	28.423
IV.	НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ		-	-
V.	ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
1.	Основна зарада по акцији		0,154	0,166
2.	Умањена (разводњена) зарада по акцији		-	-

у хиљадама РСД

Консолидовани извештај о осталом резултату

Консолидовани извештај о осталом резултату		Година која се завршила 31. децембра		
		Напомена	2018.	2017.
А.	НЕТО РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВАЊА			
I.	НЕТО ДОБИТАК		25.134.302	26.962.651
II.	НЕТО ГУБИТАК		-	-
Б.	ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК			
<i>а)</i>	<i>Ставке које неће бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима</i>			
1.	Промене ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме			
а)	повећање ревалоризационих резерви		360	1.189
б)	смањење ревалоризационих резерви		-	-
2.	Актуарски добици или губици по основу планова дефинисаних примања			
а)	добици		3.316	12.180
б)	губици		-	-

у хиљадама РСД

Консолидовани извештај о осталом резултату		Година која се завршила 31. децембра		
		Напомена	2018.	2017.
3.	Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала			
	а) добаци		-	-
	б) губици		-	-
4.	Добици или губици по основу удела у осталом свеобухватном добитку или губитку придружених друштава			
	а) добаци		-	-
	б) губици		-	-
б)	Ставке које накнадно могу бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима			
1.	Добици или губици по основу прерачуна финансијских извештаја иностраног пословања			
	а) добаци		35.372	613.542
	б) губици		-	-
2.	Добици или губици од инструмената заштите нето улагања у инострано пословање			
	а) добаци			
	б) губици		-	-
3.	Добици или губици по основу инструмената заштите ризика (хеџинга) новчаног тока			
	а) добаци			
	б) губици		-	-
4.	Добици или губици по основу хартија од вредности расположивих за продају			
	а) добаци		477	2.505
	б) губици		-	-
I.	ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК		39.525	629.416
II.	ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		-	-
III.	ПОРЕЗ НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА		-	-
IV.	НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК		39.525	629.416
V.	НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		-	-
V.	УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА			
I.	УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК		25.173.827	27.592.067
II.	УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		-	-
Г.	УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК		25.173.827	27.592.067
1.	Приписан већинским власницима капитала		25.173.827	27.592.067
2.	Приписан власницима који немају контролу		-	-

Консолидовани извештај о токовима готовине

Консолидовани извештај о токовима готовине		Година која се завршила 31. децембра		
		Напомена	2018.	2017.
A.	ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I.	ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		517.301.936	440.902.299
1.	Продаја и примљени аванси		516.240.758	439.897.897
2.	Примљене камате из пословних активности		539.153	570.695
3.	Остали приливи из редовног пословања		522.025	433.707
II.	ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		479.924.756	381.865.440
1.	Исплате добављачима и дати аванси		235.577.593	179.712.687
2.	Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи		20.125.461	18.675.293
3.	Плаћене камате		2.071.683	2.844.781
4.	Порез на добитак		5.470.912	3.378.983
5.	Плаћања по основу осталих јавних прихода		216.679.107	177.253.696
III.	НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		37.377.180	59.036.859
IV.	НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		-	-
B.	ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I.	ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		8.012.829	2.516.845
1.	Продаја акција и удела (нето приливи)		-	-
2.	Продаја нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава		368.037	291.282
3.	Остали финансијски пласмани (нето приливи)		7.619.661	2.225.407
4.	Примљене камате из активности инвестирања		-	-
5.	Примљене дивиденде		25.131	156
II.	ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		47.225.072	41.697.700
1.	Куповина акција и удела (нето одливи)		-	-
2.	Куповина нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава		47.089.576	30.066.617
3.	Остали финансијски пласмани (нето одливи)		135.496	11.631.083
III.	НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		-	-
IV.	НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		39.212.243	39.180.855

у хиљадама РСД

Консолидовани извештај о токовима готовине		Година која се завршила 31. децембра		
		Напомена	2018.	2017.
В.	ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I.	ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		37.213.097	36.955.269
1.	Увећање основног капитала		-	-
2.	Дугорочни кредити (нето приливи)	22	37.213.097	36.955.269
3.	Краткорочни кредити (нето приливи)		-	-
4.	Остале дугорочне обавезе		-	-
5.	Остале краткорочне обавезе		-	-
II.	ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		47.031.592	52.165.268
1.	Откуп сопствених акција и удела		-	-
2.	Дугорочни кредити (нето одливи)	22	39.952.347	35.994.428
3.	Краткорочни кредити (нето одливи)		-	12.032.433
4.	Остале обавезе (нето одливи)		-	-
5.	Финансијски лизинг	22	131.241	117.338
6.	Исплаћене дивиденде	20.1	6.948.004	4.021.069
III.	НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		-	-
IV.	НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		9.818.495	15.209.999
Г.	СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ		562.527.862	480.374.413
Д.	СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ		574.181.420	475.728.408
Ђ.	НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ		-	4.646.005
Е.	НЕТО ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ		11.653.558	-
Ж.	ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА		27.075.370	22.899.342
З.	ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ		385.469	469.641
И.	НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ		326.451	939.618
Ј.	ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА		15.480.830	27.075.370

у хиљадама РСД

Консолидовани извештај о променама на капиталу

	Компоненте капитала		
	Основни капитал	Губитак	Нераспоређени добитак
Почетно стање на дан 01.01.2017.године			
а) дуговни салдо рачуна	-	-	-
б) потражни салдо рачуна	81.548.930	-	120.330.404
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствене политике			
а) исправке на дуговној страни рачуна	-	-	-
б) исправке на потражној страни рачуна	-	-	-
Кориговано почетно стање на дан 01.01.2017.			
а) кориговани дуговни салдо рачуна	-	-	-
б) кориговани потражни салдо рачуна	81.548.930	-	120.330.404
Промене у претходној 2017. години			
а) промет на дуговној страни рачуна	-	-	4.021.069
б) промет на потражној страни рачуна	-	-	26.962.651
Стање на крају претходне године 31.12.2017.			
а) дуговни салдо рачуна	-	-	-
б) потражни салдо рачуна	81.548.930	-	143.271.986
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствене политике			
а) исправке на дуговној страни рачуна	-	-	401.527
б) исправке на потражној страни рачуна	-	-	-
Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01.2018. године			
а) кориговани дуговни салдо рачуна	-	-	-
б) кориговани потражни салдо рачуна	81.548.930	-	142.870.459
Промене у текућој 2018. години			
а) промет на дуговној страни рачуна	-	-	6.949.059
б) промет на потражној страни рачуна	-	-	25.134.302
Стање на крају текуће године 31.12.2018.			
а) дуговни салдо рачуна	-	-	-
б) потражни салдо рачуна	81.548.930	-	161.055.702

Компоненте осталог резултата					Укупан капитал
Ревалоризационе резерве	Актуарски добици или губици	Добици или губици по основу иностраног пословања и прерачуна финансијских извештаја	Губици или добици по основу ХоВ расположивих за продају		
-	-	595.946	66.518		
80.607	183.035	-	-		201.480.512
-	-	-	-		
-	-	-	-		-
-	-	595.946	66.518		
80.607	183.035	-	-		201.480.512
-	-	-	-		
1.189	12.180	613.542	2.505		23.570.998
-	-	-	64.013		
81.796	195.215	17.596	-		225.051.510
-	-	-	-		
-	-	-	-		401.527
-	-	-	64.013		
81.796	195.215	17.596	-		224.649.983
2.401	-	-	-		
360	3.316	35.372	3.931		18.225.821
-	-	-	60.082		
79.755	198.531	52.968	-		242.875.804

у хиљадама РСД

Напомене уз консолидоване финансијске извештаје*

1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Отворено акционарско друштво Нафтна индустрија Србије, Нови Сад (у даљем тексту: Друштво) и њена зависна правна лица (заједно: Група), је вертикално интегрисана нафтна компанија која претежно послује у Републици Србији. Основне активности Групе обухватају:

- Истраживање, развој и производњу сирове нафте и гаса,
- Производњу нафтних деривата,
- Трговину нафтним дериватима и гасом и
- Производњу и трговину електричном енергијом.

Остале активности односе се на продају осталих производа и услуга.

Друштво је основано Одлуком Владе Републике Србије од 7. јула 2005. године. Дана 2. фебруара 2009. године Гаспром Њефт је реализовао куповину 51% основног капитала Друштва чиме НИС а.д. постаје зависно друштво ПАО Гаспром Њефта. У марту 2011. године у складу са Уговором о продаји и куповини акција Друштва, ПАО Гаспром Њефт је реализовао куповину додатних 5,15% акција чиме је повећао своје учешће у власништву на 56,15%. Крајњи власник Групе је ПАО Гаспром, Руска Федерација.

Друштво је регистровано као отворено акционарско друштво чије се акције котирају на Београдској берзи.

Ови консолидовани финансијски извештаји одобрени су од стране генералног директора и биће презентовани на Скупштини акционара ради одобравања.

* Сви износи су изражени у РСД ооо, осим ако није другачије назначено

2. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

2.1. Основе за састављање консолидованих финансијских извештаја

Приложени консолидовани финансијски извештаји за годину која се завршила 31. децембра 2018. године састављени су у складу са Законом о рачуноводству („Службени гласник РС“ бр. 62/2013), који захтева да финансијски извештаји буду припремљени у складу са свим преведеним Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и другим прописима издатим од стране Министарства финансија Републике Србије. Осим поменутог, Закон захтева одређена приказивања и одређени третман рачуна и стања, што има за последицу додатна одступања од МСФИ као што следи:

- Група је ове консолидоване финансијске извештаје саставила у формату прописаном од стране Министарства финансија Републике Србије,
- „Ванбилансна средства и обавезе“ су приказани на обрасцу биланса стања. Ове ставке по дефиницији МСФИ не представљају ни средства ни обавезе.

Сходно томе, приложени консолидовани финансијски извештаји се не могу сматрати финансијским извештајима састављеним у потпуној сагласности са МСФИ.

Састављање консолидованих финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству Републике Србије захтева примену извесних кључних рачуноводствених процена. Оно, такође, захтева да Руководство користи своје просуђивање у примени рачуноводствених политика Групе. Области које захтевају просуђивање већег степена или веће сложености, односно области у којима претпоставке и процене имају материјални значај за консолидоване финансијске извештаје обелодањени су у напомени 3.

На дан потписивања консолидованих финансијских извештаја, цена сирове нафте у односу на цену на дан 31. децембра 2018. године порасла

је са 50,210 УСД/ббл на 65,375 УСД/ббл. Руководство прати ситуацију на тржишту и припрема различите сценарије у односу на сваку значајну промену цене нафте.

У обзир су узети сви догађаји након датума извештавања настали након 31. децембра 2018. године до 28. фебруара 2019. године, када су ови консолидовани финансијски извештаји одобрени.

2.2. Основе за припрему

Приложени консолидовани финансијски извештаји састављени су по принципу историјског трошка осим за одређена финансијска средства и обавезе као и инвестиционе некретнине које су одмерене по фер вредности.

2.3. Извештавање о сегментима

О пословним сегментима извештава се на начин који је доследан интерном извештавању за потребе Главног доносиоца одлука („ГДО“). ГДО, који је одговоран за алокацију ресурса и оцену перформанси оперативних сегмената, чине Одбор директора и Саветодавни одбор Генералног директора. Главни индикатор за оцену перформанси оперативних сегмената је EBITDA која се на регуларној бази подноси ГДО. Подаци о имовини и обавезама сегмената се не презентују ГДО на регуларној бази.

2.4. Сезонске операције

Група као целина није субјект са израженим сезонским флукуацијама.

2.5. Прерачунавање страних валута

а) Функционална и валута приказивања

Билансне ставке зависних друштава Групе које су укључене у консолидоване финансијске извештаје се вреднују коришћењем валуте примарног економског окружења у којима друштва послују („функционална валута“). Консолидовани финансијски извештаји су презентовани у динарима („РСД“), који представља функционалну валуту Друштва и презентациону валуту Групе.

б) Трансакције и стања

Трансакције у страниој валути се прерачунавају у функционалну валуту применом девизних курсева важећих на дан трансакције или на дан процене вредности ако су ставке поново одмераване. Позитивне и негативне курсне разлике настале из измирења таквих трансакција и из прерачуна монетарних средстава и обавеза изражених у страним валутама на крају периода, признају се у консолидованом билансу успеха.

Позитивне и негативне курсне разлике које настају по основу кредита и готовине и готовинских еквивалената и осталих монетарних средстава и обавеза приказују се у консолидованом билансу успеха у оквиру позиције „Финансијски приходи/финансијски расходи“.

в) Друштва Групе

Финансијска позиција и резултат свих друштава Групе чија је функционална валута различита од презентационе валуте Групе прерачунати су на следећи начин:

- I. Средства и обавезе прерачунати су у динарску противвредност по девизном курсу на дан извештавања;
- II. Приходи и расходи прерачунати су по средњем курсу. Све настале курсне разлике препознате су као посебне ставке капитала (исказане у оквиру Резерви).

2.6. Принципи консолидације

Консолидовани финансијски извештаји укључују рачуне зависних друштава у којима Група има контролу. Контрола подразумева изложеност или право на варијабилне приносе и способност утицаја на те приносе кроз контролу над учешћем. Инвеститор има контролу над учешћем када има право које му омогућава да управља релевантним активностима, односно активностима које значајно утичу на приносе од улагања. Инвеститор је изложен или има право на варијабилне приносе из инвестирања када инвеститорови приноси могу да варирају у зависности од резултата улагања. Финансијски извештаји зависних друштава су укључени у консолидоване финансијске извештаје Групе од дана када је контрола стечена до дана када она престаје. При стицању контроле, Група узима у обзир по-

тенцијално значајна гласачка права. Улагања у ентитете које Група не контролише, али у којима има значајан утицај над оперативним и финансијским политикама вреднују се по методи удела, осим за учешћа која задовољавају критеријуме заједничког пословања, које се вреднује на бази учешћа Групе у средствима, обавезама, трошковима и приходима насталим у заједничком пословању. Сва остала улагања су класификована као улагања која се држе до доспећа или као расположива за продају.

а) Заједничка пословања и заједнички подухвати

Заједничко пословање је заједнички аранжман где лица која заједнички контролишу пословање имају право на средства и обавезе произашле из аранжмана.

Заједнички подухват је заједнички аранжман где лица која заједнички контролишу подухват имају право на нето средства аранжмана.

Где се Група јавља као оператор у заједничком пословању, у висини свог учешћа, Група признаје:

- своја средства, укључујући и учешће у средствима која се заједнички контролишу,
- своје обавезе, укључујући и учешће у заједнички насталим обавезама,
- своје приходе од продаје свог учешћа у резултатима насталим из заједничког пословања,
- свој део прихода од продаје резултата заједничког пословања,
- своје трошкове, укључујући и своје учешће у заједнички насталим трошковима.

Што се тиче заједничких аранжмана, где Група учествује у заједничком подухвату, Група признаје своје учешће у заједничком подухвату као пласман и обрачунава га применом методе удела.

б) Елиминација трансакција при консолидацији

Интеркомпанијска салда и трансакције, као и било који нереализовани приходи и расходи по основу трансакција унутар Групе, су елиминисане приликом припреме консолидованих финансијских извештаја. Нереализовани добици по основу трансакција са инвестицијама обрачу-

натих методом удела, су елиминисани на рачун инвестиције, у висини учешћа Групе. Нереализовани губици елиминишу се на исти начин као и нереализовани добици, али само у мери да не постоји индикатор обезвређења.

в) Учешћа без права контроле

Учешћа без права контроле у зависним друштвима у приложеним консолидованим финансијским извештајима су издвојена од капитала власника матичног друштва Групе као учешћа без права контроле. Учешће без права контроле вреднује се по фер вредности или на основу пропорционалног учешћа стечених средстава. За сваку пословну комбинацију одређује се принцип вредновања посебно.

г) Улагања у придружене ентитете

Придружено правно лице је правно лице над којим инвеститор има значајан утицај. Значајан утицај је моћ учествовања у доношењу одлука о финансијској и пословној политици правног лица, али не и контролу или удружену контролу над тим политикама. Улагања у придружена правна лица рачуноводствено се обухватају коришћењем метода удела и иницијално се признају по набавној вредности. По примени метода удела, Група процењује када је неопходно извршити обезвређење свог улагања у придружено правно лице. На сваки датум извештавања, Група процењује да ли постоје објективни докази да су улагања у придружена правна лица обезвређена.

2.7. Пословне комбинације

Група рачуноводствено обухвата пословне комбинације у складу са МСФИ 3 Пословне комбинације. Група примењује метод стицања за рачуноводствено обухватање пословне комбинације. Пренесена накнада у пословној комбинацији јесте сума фер вредности пренете имовине на датум стицања обавеза, које је направио стицалац бившим власницима стеченог ентитета и учешћа у капиталу која је емитовао стицалац и признатог гудвила или негативног гудвила. Пренесена накнада укључује фер вредност средства и обавеза који резултирају од споразума о потенцијалној накнади. Препознатљива стечена имовина и обавезе у пословној комбинацији

се иницијално одмеравају по фер вредности на датум стицања. Трошкови стицања се признају као расходи периода у којима су и настали.

2.8. Гудвил

Гудвил се одмерава одузимањем нето имовине стеченог ентитета од збира пренесене накнаде за стицање, износа учешћа без права контроле у стеченом ентитету и фер вредности на датум стицања стицаоачевог претходно држаног учешћа у капиталу стеченог ентитета. Било који негативни износ („повољна куповина“) се признаје у билансу успеха, након што Руководство Групе идентификује сву стечену имовину и све преузете и потенцијалне обавезе и провери исправност њиховог вредновања.

Пренесена накнада за стицање не укључује износе везане за измирење трансакција које су настале пре пословне комбинације. Ови износи се углавном признају у консолидованом билансу успеха. Трансакциони трошкови, који настају у вези пословне комбинације признају се као расходи у периодима у којима настају.

2.9. Нематеријална средства

а) Гудвил

Гудвил који настаје кроз пословне комбинације укључен је у нематеријална улагања. Гудвил се накнадно вреднује по набавној вредности умањеној за обезвређење.

За потребе тестирања умањења вредности, гудвил стечен у пословној комбинацији расподељује се на сваку од јединица које генеришу готовину, односно групе јединица које генеришу готовину за које се очекује да ће остварити корист тј. прилив од синергије настале по основу пословне комбинације. Свака јединица или, пак, група јединица на које се гудвил расподељује представља најнижи ниво на којем се гудвил прати за интерне потребе руководства.

Провера умањења вредности гудвил-а врши се једном годишње или чешће уколико догађаји или измењене околности укажу на евентуално постојање умањења вредности. Књиговодствена вредност гудвил-а пореди се са његовом надок-

надивом вредношћу која представља вредност већу од вредности у употреби и фер вредности средства умањене за трошкове продаје. Свако умањење вредности одмах се признаје као трошак и накнадно се не укида (напомена 8).

б) Лиценце и права (концесије)

Засебно стечене лиценце исказују се по историјској набавној вредности. Лиценце имају ограничаван век трајања и исказују се по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију. Амортизација се обрачунава применом пропорционалне методе, како би се трошкови лиценци расподелили у току њиховог процењеног века употребе.

Лиценце и права укључују права на истраживање и производњу нафте и природног гаса, која се амортизују у складу са условима одређене лиценце.

в) Софтвер

Овде пре свега спадају трошкови имплементације (САП) рачунарског софтвера. Рачунарски софтвери обухватају трошкове имплементације (САП) рачунарског софтвера. Стечене лиценце рачунарских софтвера капитализују се у износу трошкова насталих у стицању и стављању у употребу софтвера.

Ови трошкови се амортизују током њиховог процењеног века употребе (до 8 година).

2.10. Средства за производњу нафте и гаса

а) Средства за истраживање и процењивање

Група користи методу капитализације трошкова успешних истраживања (the successful efforts method) за потребе рачуноводственог обухватања средстава за истраживање и процењивање (минералних ресурса).

Набавна вредност средстава укључује износ плаћен за потребе стицања лиценци за обављање послова истраживања и развоја:

Средства за истраживање и процењивање (минералних ресурса) укључују:

- Трошкове извођења топографских, геолошких и геофизичких студија, као и трошкове стицања права на имовину помоћу које се изводе поменуте студије;
- Трошкове поседовања и чувања недовршених ресурса;
- Накнаду за пружену услугу без обзира на резултате истраживања (Bottom hole contribution);
- Накнаду за пружену услугу само у случају тзв. „суве“ бушотине (Dry hole contribution) и
- Трошкове бушења и опремања бушотина.

Трошкови настали у процесу проналажења, стицања и формирања резерви капитализују се на свако налазиште посебно. Када се комерцијалне резерве минералних ресурса потврде, капитализациони трошкови се расподељују у оквиру ставке истраживање. Ако се комерцијалне резерве не потврде, трошкови се исказују као расход. Трошкови бушотина настали у сврху истраживања лежишта минералних ресурса и накнаде исплаћене по основу уговора који предвиђа накнаду за пружену услугу без обзира на резултате истраживања (Bottom hole contribution) и уговора који предвиђа накнаду само у случају тзв. „суве“ бушотине (Dry hole contribution) привремено се капитализују у складу са методом капитализације трошкова успешних истраживања (successful efforts method) и третирају као средства нафте и гаса у оквиру ставке некретнине, постројења и опрема.

Трошкови извођења топографских, геолошких и геофизичких студија, као и трошкови стицања права на имовину помоћу које се изводе поменуте студије, привремено се сматрају саставним делом средстава нафте и гаса док се минералне резерве не потврде, као и док се не потврди да су оне комерцијално исплативе.

Ако резерве нису пронађене, врши се провера обезвређења средстава за истраживање. Ако су пронађени угљоводоници и ако, након даље процене која може да предвиђа бушење додатних бунара/бушотина, постоји вероватноћа да се они могу искористити у комерцијалне сврхе, трошкови ће наставити да се исказују као

средство нафте и гаса све док постоји задовољавајући/континуиран прогрес у процени комерцијалне исплативости угљоводоника. Сви трошкови који се исказују на овакав начин подлежу техничкој и комерцијалној провери, провери од стране руководства, као и провери да ли је дошло до умањења њихове вредности, и то најмање једном годишње, ради потврде да још увек постоји намера у погледу развоја, односно коришћења потврђене вредности. Када то није случај, трошкови се отписују.

Остали трошкови истраживања се исказују као расход у моменту настанка.

Средство за истраживање и процењивање (минералних ресурса) не класификује се више као такво када се техничка изводљивост и комерцијална исплативост екстракције минералног ресурса могу доказати. Пре рекласификације средства за истраживање и процењивање врши се провера да ли је дошло до обезвређења и сваки губитак по основу обезвређења се исказује.

б) *Развој основних и нематеријалних средстава*

Трошкови развоја настају за потребе добијања приступа утврђеним резервама и за потребе обезбеђивања средстава за извлачење, обраду, прикупљање и складиштење нафте и природног гаса. Трошкови развоја обухватају трошкове бушотина које „доносе“ утврђене резерве и трошкове производних постројења.

Издаци за изградњу, инсталацију или комплетирање инфраструктурних објеката, као што су платформе, нафтоводи и бушење комерцијално исплативих нафтних бушотина су капитализовани у оквиру основних средстава у припреми према њиховој природи. Када је развој на одређеном нафтном пољу завршен, врши се пренос на основна средства намењена производњи. Амортизација се не обрачунава у току периода развоја.

в) Средства за производњу нафте и гаса

Средства за производњу нафте и гаса обухватају основна средства за истраживање и процену, као и трошкове развоја, повезане са производњом потврђених резерви.

г) Амортизација

На основна средства/нематеријална улагања намењена производњи нафте и гаса примењује се метода амортизације према учинку. Амортизација према учинку се заснива на потврђеним резервама, а то су резерве нафте, гаса и остале минералне резерве за које се процењује да ће бити надокнађене из постојећих средстава, користећи постојеће пословне методе. Нафта и гас се сматрају произведеним у моменту мерења на „Custody Transfer“ -у или местима продаје на излазним вентилима резервоара на нафтним пољима.

д) Обезвређивање – Средства за истраживање и процену

Тест обезвређења стицања права на истраживање се врши увек када постоје индикатори обезвређења. У сврху теста обезвређења, трошкови стицања права на истраживање, који су предмет процене, групишу се заједно са постојећим јединицама које генеришу добит према географском подручју у којем се налазе.

е) Обезвређивање – Потврђена основна средства и нематеријална улагања намењена производњи нафте и гаса

Тест обезвређења потврђених основних средстава/нематеријалних улагања намењених производњи нафте и гаса се врши увек када постоје индикатори да је књиговодствена вредност ненадокнадива.

Губици по основу обезвређења се признају у износу у коме књиговодствена вредност премашује надокнадиву вредност средства. Надокнадива вредност је већа од фер вредности средства умањене за трошкове продаје и вредности у употреби. За сврху процене обезвређења, средства су груписана на најнижем нивоу на којем је могуће идентификовати новчане токове.

2.11. Некретнине, постројења и опрема

Од дана оснивања, вредновање некретнина, постројења и опреме врши се по набавној вредности умањеној за исправке вредности по основу акумулиране амортизације и обезвређења, где је потребно. Набавна вредност укључује трошкове који се могу директно приписати набавци средства.

Накнадни трошкови се укључују у набавну вредност средства или се признају као посебно средство, у зависности од тога шта је применљиво, само када постоји вероватноћа да ће Група у будућности имати економску корист од тог средства и ако се његова вредност може поуздано утврдити. Књиговодствена вредност замењеног средства се искњижава. Сви други трошкови текућег одржавања терете биланс успеха периода у коме су настали.

Земљиште и уметничка дела се не амортизују. Амортизација других средстава се обрачунава применом пропорционалне методе како би се распоредила њихова набавна вредност до њихове резидуалне вредности током њиховог процењеног века трајања, и то:

Опис	Век трајања
Грађевински објекти	10 - 50
Машине и опрема:	
- Производна и преносна опрема	7 - 25
- Намештај	5 - 10
- Возила	7 - 20
- Рачунари	5 - 10
Остало	3 - 10

Резидуална вредност и корисни век употребе средства се ревидирају, и по потреби коригују, на датум сваког биланса стања.

Књиговодствена вредност средства своди се одмах на његову надокнадиву вредност уколико је књиговодствена вредност већа од његове процењене надокнадиве вредности.

Добици и губици по основу отуђења средства утврђују се као разлика између новчаног при-

лива и књиговодствене вредности и исказују се у консолидованом билансу успеха у оквиру 'Осталих прихода/(расхода)' (напомене 33 и 34).

2.12. Умањење вредности нефинансијских средстава

Средства са неограниченим корисним веком употребе не подлежу амортизацији и тестирају се на умањење вредности једном годишње. За средства која подлежу амортизацији тестирање на умањење њихове вредности врши се када догађаји или измењене околности укажу да књиговодствена вредност можда неће бити надокнадива. Губитак због умањења вредности се признаје у висини износа за који је књиговодствена вредност средства већа од његове надокнадиве вредности. Надокнадива вредност је вредност већа од фер вредности средства умањене за трошкове продаје или вредности у употреби. За сврху процене умањења вредности, средства се групишу на најнижим нивоима на којима могу да се утврде одвојени препознатљиви новчани токови (јединице које генеришу готовину). Нефинансијска средства, осим гудвила, код којих је дошло до умањења вредности се ревидирају на сваки извештајни период због могућег укидања ефеката умањења вредности.

2.13. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине се држе ради зараде од закупнине или ради повећања капитала, или ради и једног и другог.

Инвестиционе некретнине се претежно састоје од бензинских станица и пословних објеката датих у закуп на период преко годину дана.

Инвестициона некретнина се исказује по фер вредности. Промене фер вредности се признају у консолидованом билансу успеха у оквиру Осталих прихода/расхода.

Накнадни издаци се капитализују само када је вероватно да ће будуће економске користи повезане са тим издацима припасти Групи и да могу поуздано да се измере. Сви остали трошкови текућег одржавања терете трошкове периода у коме настану. Када инвестициону некретнину користи њен власник, она се рекласификује на

некретнине, постројења и опрему, и њена књиговодствена вредност на дан рекласификације постаје њена затечена вредност која ће се надале амортизовати.

2.14. Финансијски инструменти

a) Кључни термини

Фер вредност је цена која би била наплаћена за продају имовине, односно плаћена за пренос обавезе у редовној трансакцији између учесника на тржишту на датум одмеравања. Најбољи доказ фер вредности је цена на активном тржишту. Активно тржиште је оно тржиште на коме се трансакције са имовином и обавезама одвијају довољно често и у обиму који обезбеђује информације о ценама на континуираној основи.

Фер вредност финансијских инструмената којима се тргује на активним тржиштима се одмерава као производ котиране цене за поједину имовину или обавезу и броја инструмената које субјекат поседује.

Технике процене вредности, као што су модели дисконтованог новчаног тока или модели засновани на недавним трансакцијама између независних страна или на разматрању финансијских података субјекта у који се инвестира, користе се за одмеравање фер вредности одређених финансијских инструмената за које нису доступне екстерне информације о тржишним ценама.

Трошкови трансакције су инкрементални трошкови који се директно могу приписати стицању, издавању или отуђењу финансијског инструмента. Инкрементални трошак је трошак који не би настао да се трансакција није десила.

Амортизовани трошак јесте износ у коме је финансијски инструмент био признат при почетном признавању, умањен за било које отплате главнице, плус обрачуната камата, а у случају финансијских средстава, умањен и за било која резервисања за очекиване кредитне губитке.

б) Класификација и одмеравање

Од 1. јануара 2018. године, Група класификује своја финансијска средства у следеће категорије одмеравања:

- она која се накнадно одмеравају према фер вредности (било кроз остали укупни резултат или кроз биланс успеха) и
- она која се одмеравају према амортизованом трошку.

Класификација зависи од пословног модела субјекта за управљање финансијским средствима и уговорених услова новчаних токова.

Рекласификација финансијских инструмената се врши само онда када дође до промене пословног модела за управљање портфолијом у целини. Рекласификација има проспективни ефекат и врши се од почетка првог извештајног периода након промене пословног модела. Друштво није мењало свој пословни модел ни у текућем ни у упоредном периоду, те нису вршене никакве рекласификације.

При почетном признавању, Група одмерава финансијско средство према његовој фер вредности, која је, у случају финансијских средстава која се не одмеравају по фер вредности кроз биланс успеха, увећана за трансакционе трошкове који се директно приписују стицању финансијских средстава. Трансакциони трошкови финансијских средстава која се одмеравају по фер вредности кроз биланс успеха приказују се као расходи периода у билансу успеха. Након почетног признавања, резервисање за очекиване кредитне губитке признаје се за финансијска средства која се одмеравају по амортизованом трошку и улагања у дужничке инструменте који се одмеравају по фер вредности кроз остали укупни резултат узрокујући непосредни губитак.

Дужнички инструменти

Накнадно одмеравање дужничких инструмента Групе зависи од пословног модела за управљање имовином и карактеристика новчаног тока имовине.

Пословни модел одражава начин на који Група управља имовином у циљу генерисања новчаних токова, односно да ли је циљ Групе: (i) само прикупљање уговорених новчаних токова из имовине („држање ради прикупљања уговорених новчаних токова“) или (ii) прикупљање

како уговорених новчаних токова, тако и новчаних токова који су настали продајом имовине („држање ради прикупљања уговорених новчаних токова и новчаних токова од продаје“) или, уколико ни (i) ни (ii) није случај, финансијска средства се класификују као део „другог“ пословног модела и одмеравају се према фер вредности кроз биланс успеха.

Фактори које Група разматра приликом одређивања пословног модела обухватају сврху и структуру портфолија, претходно искуство о начину наплате новчаних токова предметне имовине, начин процене и управљања ризицима, као и начин на који се прати извршење и учинак датог средства.

У случају када пословни модел подразумева држање имовине ради прикупљања уговорених новчаних токова или држање ради прикупљања уговорених новчаних токова и новчаних токова од продаје, Група процењује да ли новчани токови представљају искључиво плаћање главнице и камате. Приликом ове процене, Група разматра да ли су уговорени новчани токови у складу са основним кредитним условима, односно да камата само обухвата накнаду за кредитни ризик, временску вредност новца, друге основне ризике кредитирања и маржу. Процена искључивог плаћања главнице и камате врши се при почетном признавању имовине и накнадно се не врши поновна процена.

Група класификује своје дужничке инструменте у три категорије одмеравања:

- Амортизовани трошак: Имовина која се држи ради прикупљања уговорених новчаних токова, при чему ти новчани токови представљају искључиво плаћање главнице и камате, одмерава се по амортизованом трошку. Приход од камате од ових финансијских средстава је признат као финансијски приход користећи методу ефективне каматне стопе. Било који добитак или губитак настао услед престанка признавања се признаје директно у билансу успеха и представља остале добитке/(губитке) заједно са позитивним и негативним курсним разликама. Губици по основу умањења вредности се приказују засебно.

- Фер вредност кроз остали укупни резултат: Имовина која се држи ради прикупљања уговорених новчаних токова и продаје финансијских средстава, при чему новчани токови имовине представљају искључиво плаћање главнице и камате, одмерава се по фер вредности кроз остали укупни резултат. Промене у књиговодственој вредности се признају кроз остали укупни резултат, осим признавања добитака и губитака по основу обезвређења, прихода од камата и позитивних и негативних курсних разлика, који се признају кроз биланс успеха. Приликом престанка признавања финансијског средства, кумулативни добитак или губитак, који је претходно признат кроз остали укупни резултат, рекласификује се из капитала у добитак или губитак и признаје се као остали добитак/(губитак). Приход по основу камата на ова финансијских средстава се признаје у оквиру финансијских прихода, а одмерава методом ефективне каматне стопе. Позитивне и негативне курсне разлике исказују се кроз остали добитак/(губитак), док се трошкови по основу умањења вредности приказују засебно.
- Фер вредност кроз биланс успеха: Имовина која не испуњава услов за признавање према амортизованом трошку или фер вредности исказаној кроз остали укупни резултат одмерава се према фер вредности исказаној кроз биланс успеха. Добитак или губитак од дужничког улагања које се накнадно одмерава према фер вредности кроз биланс успеха признаје се у билансу успеха и представља се у нето вредности у оквиру осталих добитака/(губитака) у периоду у коме је настао.

Готовина и готовински еквиваленти. Готовина и готовински еквиваленти обухватају новчана средства у благајни, депозите код банака по виђењу, и остала краткорочна високо ликвидна улагања са доспећем до три месеца или мање. Готовина и готовински еквиваленти књиже се по амортизованом трошку из разлога што: (i) држе се ради прикупљања уговорених новчаних токова, при чему ти новчани токови представљају искључиво плаћање главнице и камате и (ii) нису исказани према фер вредности кроз

биланс успеха. Својства дозвољена искључиво законом немају утицаја на процену искључивог плаћања камате и главнице, осим уколико нису обухваћена уговорним условима, тако да се та својства примењују чак и уколико накнадно дође до измена у закону.

Потраживања од купаца и остала потраживања. Потраживања од купаца и остала потраживања почетно се признају према фер вредности и накнадно се исказују према амортизованом трошку, користећи методу ефективне каматне стопе, умањена за резервисања за умањење вредности. Потраживања од купаца представљају износе које купци дугују за продате производе и робу или пружене услуге у редовном току пословања. Уколико се наплата очекује у року од годину дана или краће (или у току редовног оперативног циклуса пословања, уколико он траје дуже), класификују се као текућа средства. У супротном, класификују се као стална средства.

Позајмице. Позајмице се почетно признају према фер вредности, умањеној за настале трансакционе трошкове, и накнадно се исказују према амортизованом трошку, коришћењем методе ефективне каматне стопе.

Обавезе према добављачима и друге обавезе. Обавезе према добављачима настају када друга уговорна страна изврши своје обавезе према уговору, и почетно се признају према фер вредности, док се накнадно исказују према амортизованом трошку, коришћењем методе ефективне каматне стопе. Обавезе према добављачима представљају обавезе плаћања за робу или услуге које се набављају од добављача у редовном току пословања. Обавезе према добављачима се класификују као текуће обавезе, уколико плаћање доспева у року од годину дана или мање (или у току редовног оперативног циклуса пословања, уколико он траје дуже). У супротном, класификују се као дугорочне обавезе.

Власнички инструменти

Група накнадно одмерава сва улагања у власнички капитал по фер вредности. Уколико руководство Групе одлучи да се фер вредност добитка и губитка по основу улагања у власнички капитал прикаже у осталом укупном резултату, након престанка признавања улагања није могућа накнадна рекласификација добитака и губитака по основу фер вредновања у билансу успеха. Дивиденде од таквих улагања и даље се признају у билансу успеха као остали приход, када се установи право Групе да прими исплату.

в) **Отпис**

Отпис финансијских средстава се врши, у целисти или делимично, када Група искористи све могућности наплате и закључи да не постоје разумна очекивања да је наплату могуће извршити. Отпис представља случај престанка признавања. Група може отписати финансијска средства која су и даље у процесу принудне наплате, тамо где Група покушава да наплати средства која уговорно потражује, међутим, где не постоје разумна очекивања да ће наплата бити извршена.

г) **Признавање и престанак признавања**

Редовна куповина или продаја финансијских средстава се признаје на дан трансакције, односно на дан када се група обавезе да изврши куповину или продају средства. Престанак признавања финансијских средстава се врши по истеку права на новчане токове од финансијских средстава, или по преносу истих, при чему група преноси суштински све ризике и користи од власништва.

Финансијске обавезе престају да се признају када се затворе (тј. када се обавеза утврђена уговором измири, откаже или истекне њено важење).

Размена која се врши између Групе и њених првобитних зајмодаваца дужничким инструментима са значајно различитим условима, као и значајне измене услова постојећих финансијских инструмената, рачуноводствено се обухвата као гашење првобитне финансијске обавезе и признавање нове финансијске обавезе. Услови су значајно измењени уколико се дис-

контована садашња вредност новчаних токова под новим условима, укључујући све плаћене накнаде умањене за примљене накнаде, и дисконтована по оригиналној ефективној каматној стопи, разликује најмање 10% од дисконтоване садашње вредности преосталих новчаних токова проистеклих по основу првобитне финансијске обавезе. Уколико се размена дужничких инструмената или измена услова третира као укидање обавезе, сви трошкови или накнаде настали у вези са истим се признају као део добити или губитка приликом укидања. Уколико се размена дужничких инструмената или измена услова не третира као укидање, сви трошкови или накнаде настали у вези се истим коригују садашњу вредност обавезе и амортизују се током преосталог века трајања измењене финансијске обавезе.

Измене обавезе које немају за последицу укидање обавезе се рачуноводствено третирају као промена процене, применом кумулативне „catch-up“ методе, осим уколико је економска суштина разлике у књиговодственим вредностима приписана капиталним трансакцијама са власницима.

д) **Модификација**

Група понекад изнова преговара, или на други начин мења уговорене услове финансијских средстава. Група процењује да ли је измена уговорених новчаних токова значајна, имајући у виду, између осталог, следеће факторе: значајну промену каматне стопе или побољшање услова кредита, који у знатној мери утичу на кредитни ризик повезан са имовином, или пак значајан продужетак рока враћања зајма када зајмопримац нема финансијских потешкоћа.

Уколико се измењени услови значајно разликују, права на новчане токове од првобитног средства истичу, и Група престаје са признавањем првобитних финансијских средстава и врши признавање новог средства према његовој фер вредности. Било која разлика између књиговодствене вредности средства чије је признавање престало и фер вредности новог значајно измењеног средства се признаје у билансу успеха, осим уколико се суштина разлике односи на капиталне трансакције са власницима.

ђ) **Обезвређење финансијских средстава**

Група унапред процењује ECL (очекивани кредитни губитак) по дужничким инструментима мереним по амортизованом трошку и фер вредности кроз остали резултат и признаје нето губитке по основу обезвређења на сваки датум извештавања. Мерење ECL одражава: (i) објективни износ пондерисан вероватноћом који се утврђује проценом опсега могућих резултата, (ii) временску вредност новца и (iii) све разумне и расположиве информације које су доступне без непотребних трошкова и напора на крају сваког извештајног периода а тичу се протеклих догађаја, текућих услова и предвиђених будућих услова.

Дужнички инструменти који се мере по амортизованом трошку и уговорна средства се приказују у консолидованом извештају о финансијској позицији умањени за очекивани кредитни губитак. За дужничке инструменте који се мере по фер вредности кроз остали укупни резултат, промене у амортизованим трошковима, умањеним за очекивани кредитни губитак, признају се у извештају о укупном резултату а остале промене књиговодствене вредности се признају у осталом укупном резултату као добици умањени за губитке по дужничким инструментима мереним по фер вредности кроз остали укупни резултат.

- Општи модел обезвређења финансијских средстава - тростепени модел

Група примењује тростепени модел обезвређења који се базира на променама у кредитном квалитету након иницијалног признавања. Финансијски инструмент који није кредитно обезвређен при иницијалном признавању се класификује у Степен 1. Финансијска средства у Степену 1 имају очекивани кредитни губитак који се мери по вредности једнакој делу очекиваног кредитног губитка током целокупног животног века средства, који је последица могућих догађаја неизвршења обавеза у наредних 12 месеци или до истека уговора, уколико је тај период краћи („12-месечни ECL“). Уколико група идентификује значајан пораст кредитног ризика након иницијалног признавања, средство

се рекласификује у Степен 2 и његов очекивани кредитни губитак се мери на основу очекиваног кредитног губитка током целокупног животног века тог средства тј. до истека важења уговора али узимајући у обзир очекиване авансе, ако постоје („ECL целокупног животног века инструмента“).

Уколико група утврди да је финансијско средство кредитно обезвређено, средство се рекласификује у Степен 3 и његов очекивани кредитни губитак се мери као ECL целокупног животног века.

Када се дефинише неизвршење обавеза у сврху утврђивања ризика од настанка неизвршења обавеза, Група примењује дефиницију неизвршења обавеза која је доследна са дефиницијом коришћеном за интерно управљање кредитним ризиком за релевантан финансијски инструмент и разматра квалитативне индикаторе (на пример, финансијске ковенанте), када је то прикладно.

У сврху мерења очекиваних кредитних губитака, процена очекиваних новчаних мањкова одржава новчане токове очекиване из колатерала и других инструмената обезбеђења кредита који су део уговорних услова и који се не признају посебно.

Група признаје износ очекиваних кредитних губитака (или их укида) у извештају о укупном резултату, као добитак или губитак по основу обезвређења.

- Поједностављени приступ обезвређењу потраживања и потраживања по основу лизинга

Група примењује поједностављени приступ за потраживања од купаца, уговорна средства и потраживања по основу лизинга и мери резервисања за губитке у износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током целокупног животног века.

Група користи матрицу резервисања приликом израчунавања очекиваних кредитних губитака по основу потраживања од купаца. Група користи историјске кредитне губитке (кориговане

на основу текућих података који се могу уочити како би приказали ефекте текућих услова и предвиђања будућих услова) за потраживања од купаца како би проценила 12-месечне очекиване кредитне губитке или очекиване кредитне губитке током целокупног животног века финансијских средстава, сходно томе шта је применљиво.

Књиговодствена вредност средства се умањује коришћењем рачуна исправке вредности а висина губитка се признаје у извештају о укупном резултату у оквиру продајних, општих и административних трошкова.

Губици по основу обезвређења се укидају кроз извештај о укупном резултату уколико се износ губитка по основу обезвређења смањи а такво смањење се може приписати догађају који је настао након признавања обезвређења.

ж) Рачуноводствене политике које су биле у примени до 31. децембра 2017. године

Група је применила МСФИ 9 ретроспективно, али је одлучила да неће кориговати упоредне податке. Сходно томе, већ обелодањени упоредни подаци су признати у складу са претходном рачуноводственом политиком Групе.

Класификација

До 31. децембра 2017. године, Група је класификовала своја финансијска средства у следеће категорије:

- Готовина и готовински еквиваленти
- Зајмови и потраживања и
- Финансијска средства расположива за продају.

Класификација средстава зависила је од сврхе за коју се средства прибављају.

Одмеравање по почетном признавању се није променило након усвајања МСФИ 9.

Зајмови и потраживања су некотирана недејативна финансијска средства са фиксним плаћањима или плаћањима која се могу одредити, осим оних које Група намерава да прода

у догледном року. Након почетног признавања, зајмови и потраживања су исказивани по амортизованом трошку коришћењем методе ефективне каматне стопе.

Финансијска средства расположива за продају се књиже према фер вредности. Приход од камате по основу дужничких хартија од вредности расположивих за продају се обрачунава коришћењем методе ефективне каматне стопе и признаје се у билансу успеха за дату годину као финансијски приход. Дивиденде на власничка инструмента расположива за продају се признају у билансу успеха за дату годину као остали приход, када се установи право Групе на исплату истих и постоји висока вероватноћа да ће дивиденде бити исплаћене. Сви други елементи промене фер вредности се признају кроз остали укупни резултат, све до престанка признавања улагања или обезвређивања, при чему се кумулативни добитак или губитак поново класификује из осталог укупног резултата у остали приход у билансу успеха за дату годину.

Умањење вредности

Група је на крају сваког извештајног периода процењивала да ли постоји објективни доказ да је дошло до умањења вредности финансијског средства или групе финансијских средстава. До умањења вредности финансијског средства или групе финансијских средстава је долазило само онда када је постојао објективни доказ о обезвређивању, као резултат једног или више случајева који су настали након почетног признавања средства (случај губитка), при чему је тај случај (или случајеви) губитка имао утицај на процењене будуће новчане токове финансијског средства или групе финансијских средстава, који се могао поуздано проценити. У случају улагања у власнички капитал који се класификује као расположив за продају, значајан или дуготрајан пад фер вредности хартије од вредности испод њене набавне вредности указивао је на умањење вредности средстава.

2.15. Залихе

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности од тога која је нижа. Цена коштања се утврђује применом ме-

тоде пондерисаног просечног трошка. Цена коштања готових производа и производње у току обухвата трошкове утрошене сировине, директну радну снагу, остале директне трошкове и припадајуће режијске трошкове производње (засноване на нормалном коришћењу производног капацитета). У цену коштања учинака Групе нису укључени трошкови позајмљивања.

Нето продајна вредност је процењена продајна цена у уобичајеном току пословања, умањена за припадајуће варијабилне трошкове продаје. Тестирање умањења вредности залиха, као на пример резервних делова, услед оштећености или застарелости се врши квартално. Губици услед умањења вредности се признају као Остали расходи (напомена 34).

2.16. Ванбилансна средства и обавезе

Ванбилансна средства/обавезе укључују: материјал примљен на обраду и дораду и остала средства која нису у власништву Групе, потраживања/обавезе по инструментима обезбеђења плаћања као што су гаранције и други облици јемства.

2.17. Основни капитал

Друштво је регистровано као отворено акционарско друштво. Обичне акције се класификују као основни капитал.

2.18. Зарада по акцији

Група израчунава и обелодањује основну зараду по акцији. Основна зарада по акцији обрачунава се дељењем нето добитка који припада акционарима, имаоцима обичних акција Друштва, пондерисаним просечним бројем обичних акција емитованих у току периода.

2.19. Резервисања

Резервисања за обнављање и очување животне средине и судске спорове се признају: када Група има постојећу законску или уговорну обавезу која је резултат прошлих догађаја; када је у већој мери вероватније него што то није да ће подмирење обавезе изискивати одлив средстава; када се може поуздано проценити износ обавезе. Ре-

зервисања се не признају за будуће пословне губитке.

Када постоји одређени број сличних обавеза, вероватноћа да ће подмирење обавеза изискивати одлив средстава се утврђује на нивоу тих категорија као целине. Резервисање се признаје чак и онда када је та вероватноћа, у односу на било коју од обавеза у истој категорији, мала.

Резервисање се одмерава по садашњој вредности издатка потребног за измирење обавезе, применом дисконтне стопе пре пореза која одражава текућу тржишну процену вредности за новац и ризике повезане са обавезом. Повећање резервисања због истека времена се исказује као трошак резервисања на терет консолидованог биланса успеха Групе.

2.20. Текући и одложени порез на добит

Трошкови пореза за период укључују текући и одложени порез. Пореска обавеза се признаје у консолидованом билансу успеха, изузев износа који се односи на ставке директно признате у капиталу. У том случају се и одложена пореска обавеза признаје у капиталу.

Текући порез на добит се обрачунава на датум биланса стања на основу важеће законске пореске регулативе Републике Србије где Група послује и остварује опорезиву добит. Руководство периодично врши процену ставки садржаних у пореској пријави са становишта околности у којима примењива пореска регулатива подлеже тумачењу, и врши резервисање, ако је примерено, на основу износа за које се очекује да ће бити плаћен пореским органима.

Одложени порез на добит се признаје коришћењем методе обавеза, за привремене разлике које настану између пореске основице средстава и обавеза и њихових књиговодствених износа у консолидованим финансијским извештајима. Међутим, уколико одложени порез на добит, под условом да није рачуноводствено обухваћен, проистекне из иницијалног признавања средства или обавезе у некој другој трансакцији осим пословне комбинације која у тренутку трансакције не утиче ни на рачуноводствену ни на опорезиву добит или губитак, тада се он рачуноводствено не обухвата.

Одложени порез на добит се одмерава према пореским стопама (и закону) које су на снази на датум биланса стања и за које се очекује да ће бити примењене у периоду у коме ће се одложена пореска средства реализовати или одложене пореске обавезе измирити.

Одложено пореско средство се признаје само до износа за који је вероватно да ће будућа добит за опорезивање бити расположива и да ће се привремене разлике измирити на терет те добити.

2.21. Примања запослених

а) Обавезе за пензије

Група има план дефинисаних доприноса за пензије. Група издваја доприносе у друштвене пензионе фондове на обавезној основи. Када су доприноси уплаћени, Група нема даљу обавезу плаћања доприноса. Доприноси се признају као трошкови примања запослених онда када доспеју за плаћање. Више плаћени доприноси се признају као средство у износу који је могуће рефундирати или у износу за који се смањује будуће плаћање обавеза.

б) Бенефиције запослених дефинисане Колективним уговором

Група обезбеђује јубиларне награде, примања приликом пензионисања и остала примања у складу са Колективним уговором о раду. Право на ове накнаде је обично условљено остајањем запосленог лица у служби до старосне границе одређене за пензионисање односно до остварења минималног радног стажа. Очекивани трошкови наведених накнада се разграничавају током периода запослења. Актуарски добици и губици који проистичу из искуствених корекција и промена у актуарским претпоставкама књиже се на терет или у корист капитала у оквиру извештаја о консолидованом укупном осталом резултату у периоду у коме су настали. Ове обавезе се процењују на годишњем нивоу од стране независних актуара применом метода пројектовања по јединици права. Садашња вредност обавезе по основу дефинисаних примања утврђује се дисконтовањем процењених будућих готовинских исплата применом каматних стопа на обвезнице и државне записе Републике Србије које су исказане у валути у којој ће обавезе за пензије бити плаћене

и које имају рок доспећа који приближно одговара роковима доспећа повезаних обавеза.

в) Бонуси запослених

Група признаје обавезу и трошак за бонусе на основу оцене испуњења постављених циљева сваког запосленог. Група признаје резервисање у случају уговорене обавезе или ако је ранија пракса створила изведену обавезу.

У 2017. години Група је започела нови трогодишњи (2018 – 2020) програм подстицаја руководиоца компаније који ће бити базирани на основу реализације постављених кључних индикатора ефикасности ("КПИ") (напомена 21).

2.22. Признавање прихода од уговора са купцима

Рачуноводствене политике примењене у 2018., од датума прве примене МСФИ 15 „Приходи по основу уговора са купцима“

Група признаје приход од продаје нафте, нафтних деривата, гаса и других производа и услуга, када изврши уговорену обавезу и када се изврши пренос контроле над робом и услугама. Код већине уговора, контрола над робом или услугама прелази на купца у одређеној тачки у времену и накнада постаје безусловна јер је само потребно да прође одређено време пре него што доспе на наплату.

Приход се признаје у износу цене трансакције. Цена трансакције представља износ накнаде, за коју Група очекује да има право у замену за пренос контроле над уговореном робом или услугама на купца, искључујући износе који су наплаћени у име трећих лица.

Приход се приказује умањен за порез на додатну вредност, акцизу, повраћаје, рабате и попусте након елиминисања продаје унутар Групе.

а) Приход од продаје–велепродаја

Група производи и продаје нафту, петрохемијске производе, течни природни гас и електричну енергију на тржишту велепродаје. Приход од продате робе се признаје када Група пренесе контролу над робом, односно када је роба ис-

поручена купцу, купац стекао пуна дискрециона права над робом и не постоје неиспуњене обавезе које могу утицати на прихватање робе од стране купца. Испорука се није догодила све док се роба не испоручи на назначено место, док се ризик застаревања и губитка не пренесе на велетрговца, и све док или велетрговац не прихвати производе у складу са купопродајним уговором, или не истекну рокови за прихватање робе, или док Група не буде имала објективне доказе да су сви критеријуми за прихватање робе испуњени.

Приходи од продаје са попустима се признају на основу цене наведене у уговору, умањене за процењене попусте на количину. При процени и одређивању попушта, користи се претходно искуство, употребом методе очекиване вредности, а приход се признаје само у мери у којој постоји висока вероватноћа да неће доћи до значајног укидања. Обавеза по основу рефундације се признаје за очекиване попусте на количину одобрене купцима на основу продаје реализоване до краја извештајног периода.

Сматра се да није присутан ниједан елемент финансирања пошто се продаја врши уз кредитни рок отплате у складу са тржишном праксом.

Потраживање се признаје по испоруци робе, јер је то моменат када накнада постаје безусловна, и потребан је само проток времена до доспећа на наплату.

б) Приход од продаје робе – малопродаја

Група послује преко ланца бензинских пумпи. Приход од продаје робе се признаје када Група прода производ купцу. У малопродаји се обично роба плаћа готовином или кредитном картицом. Група нуди купцу подстицаје превасходно у форми програма лојалности који су описани у одељку г.

в) Приход од електричне енергије

Група продаје електричну енергију на краткорочној и дугорочној основи, под уговорним условима који су општеприхваћени у енергетској индустрији (применом билатералних терминских стандардизованих општих споразума Европске федерације трговаца енергијом

(„EFET“). Највећи део продаје се одвија на тржишту на велико без структуриране трговине.

У складу са уговореним условима, уколико Група очекује да физички испоручи уговорену количину електричне енергије, приход се у консолидованим финансијским извештајима признаје на бруто основи у тренутку испоруке. Све уговорене обавезе су испуњене у тренутку времена у коме купац оствари контролу над предметом уговора, односно Група изврши своју уговорену обавезу.

г) Програм лојалности купаца

Група нуди програм лојалности у оквиру кога купци сакупљају наградне поене за извршене куповине, чиме остварују попуст на наредне куповине. Приход од наградних поена се признаје када се поени искористе или када истекну након иницијалне трансакције. Цена трансакције се алоцира на продату робу и на наградне поене на основу њихове појединачне продајне вредности. Признавање уговорне обавезе за наградне поене врши се у тренутку продаје. Уговорне обавезе које проистичу из програма лојалности купаца су приказане у напомени 25.

д) Приход од камата

Приход од камате се признаје на временски пропорционалној основи применом методе ефективне каматне стопе по основу свих дужничких инструмената, осим оних исказаних по фер вредности кроз биланс успеха. Ова метода разграничава, као део прихода од камате, све накнаде примљене између уговорних страна, које су саставни део ефективне каматне стопе, све остале премије или попусте.

Приход од камате на дужничке инструменте по фер вредности кроз биланс успеха, обрачунат по номиналној каматној стопи, признаје се као финансијски приход у билансу успеха.

Провизије које су саставни део ефективне каматне стопе обухватају провизије које Група прими или плати у вези са емисијом или стицањем финансијског средства, на пример провизије за процену кредитне способности, процену и евиденцију гаранција или средстава обезбе-

ђења, преговарање услова инструмента или за обраду докумената трансакције.

Приход од камате се обрачунава применом ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вредност финансијског средства, осим (i) финансијских средстава којима је кредитни квалитет погоршан (Степен 3), за које се приход од камате обрачунава применом ефективне каматне стопе на њихов амортизовани трошак, умањен за резервисања за очекиване кредитне губитке и (ii) купљених или стечених финансијских средстава обезвређених у моменту иницијалног признавања, код којих се првобитна кредитно коригована ефективна каматна стопа примењује на амортизовани трошак.

Рачуноводствене политике које су примењиване до 31. децембра 2017.

Приход се признаје по фер вредности примљеног износа или потраживања, и представља износ који се потражује по основу продаје, исказан умањен за рабате, попусте, повраћаје робе и ПДВ. Група признаје приход онда када се приход може поуздано измерити, када је прилив будућих економских користи вероватан и када су испуњени специфични критеријуми за сваку од активности Групе, као што је објашњено у наставку. Када се фер вредност робе која је примљена у оквиру неновчане трансакције не може поуздано измерити, приход се вреднује по фер вредности робе или услуге које су дате у замену.

Приход од продате робе се признаје у тренутку када се ризици и користи по основу власништва над робом пренесу, обично испоруком робе. Уколико Група прихвати да превезе робу на одређену локацију, приход се признаје предајом робе купцу на договореној локацији.

Приходи по основу пружених услуга се признају у периоду у коме су услуге пружене, у зависности од степена завршености који се утврђује на основу стварног обима пружених услуга у односу на укупан обим услуга који је уговорен.

2.23. Закупи

Закуп под условима под којима Група суштински преузима све ризике и користи од власништва класификује се као финансијски закуп. Приликом почетног признавања средство под закупом се одмерава по вредности нижој од његове фер вредности и садашње вредности минималних плаћања закупнина. Након почетног признавања средство се рачуноводствено обухвата у складу са одговарајућом рачуноводственом политиком.

Остали закупи спадају у категорију оперативних закупа тако да се средства под закупом не признају у консолидованом билансу стања Групе. Укупна плаћања по основу закупа исказују се на терет консолидованог биланса успеха за годину и то на пропорционалној основи током периода трајања закупа.

2.24. Расподела дивиденди

Расподела дивиденди акционарима Групе се признаје као обавеза у периоду у којем су акционари Групе одобрили дивиденде.

2.25. Капитализација трошкова позајмљивања

Трошкови позајмљивања који се директно могу приписати стицању, изградњи или изради средстава, која се не вреднују по фер вредности и која захтевају дужи временски период да би била спремна за планирану употребу или продају (квалификована средства) се капитализују као део набавне вредности тих средстава. Сви остали трошкови позајмљивања се признају на терет резултата у периоду у коме су и настали.

3. КЉУЧНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЕНЕ И ПРОСУЂИВАЊА У ПРИМЕНИ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Састављање консолидованих финансијских извештаја захтева да руководство примени извесне кључне рачуноводствене процене и претпоставке које утичу на исказане износе средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних средстава и обавеза на дан извештавања, као и на висину прихода и расхода у извештајном периоду.

Руководство континуирано ревидира поменуте процене и претпоставке позивајући се на претходна искуства и друге факторе који се оправдано могу користити за потребе процене књиговодствене вредности средстава и обавеза. Корекције рачуноводствених процена се признају у периоду у коме је процена ревидирана уколико промена утиче само на тај период, односно у периоду у коме је извршено ревидирање и каснијим периодима, ако су оба погођена.

Осим просуђивања која укључују процене, руководство врши и друга просуђивања у процесу примене рачуноводствених политика Групе. Добијени резултати могу се разликовати од поменутих процена уколико се примењују другачије претпоставке или околности.

О просуђивањима и проценама које имају најзначајнији утицај на износе приказане у овим консолидованим финансијским извештајима и садрже ризик да ће проузроковати материјално значајне корекције књиговодствених вредности средстава и обавеза биће речи у даљем тексту.

3.1. Процена резерви нафте и гаса

Резерве нафте и гаса се не могу са извесношћу проценити те су инжењерске процене поменутих резерви подложне будућим ревизијама. Група процењује своје резерве нафте и гаса у складу са прописима донетим од стране Комисије за хартије од вредности САД (СЕЦ) који се односе на утврђене и потенцијалне резерве. Рачуноводствене мере (као што су амортизација, исцрпљивање залиха и отпис, као и процене

обезвређења) које се заснивају на проценама потврђених резерви подложне су променама у зависности од будућих промена у проценама резерви нафте и гаса.

Утврђене резерве се дефинишу као процењене количине нафте и гаса за које геолошки и инжењерски подаци са прихватљивом сигурношћу показују да ће у будућим годинама бити придобиве тј. да се могу црпети из познатих лежишта при постојећим економским условима. У појединим случајевима биће потребна значајна нова улагања у додатне бушотине и пратећа постројења како би се омогућила производња нафте из поменутих резерви. Због постојања неизвесности и ограничене природе података који се односи на лежишта, процене подземних резерви су током времена подложне променама у складу са новим расположивим информацијама.

Резерве нафте и гаса директно утичу на износе обелодањене у консолидованим финансијским извештајима, пре свега на амортизацију, исцрпљивање залиха и отпис, као и на трошкове обезвређења.

Амортизација средстава намењених производњи нафте и гаса применом методе јединица производње за свако нафтно поље врши се на основу доказаних разрађених резерви за трошкове разраде, односно на основу укупних доказаних резерви за трошкове настале у вези са стицањем доказаних резерви. Осим тога, процењене доказане резерве се користе за обрачун будућих токова готовине по основу истраживања и процењивања минералних ресурса, који служе као показатељ при утврђивању да ли је дошло до обезвређења налазишта.

Детаљно обелодањивање о резервама нафте и гаса није извршено обзиром да су ови подаци у складу са законом Републике Србије класификовани као државна тајна.

3.2. Користан век употребе некретнина, постројења и опреме

Руководство процењује користан век употребе средства узимајући у обзир његов очекивани век употребе, процењену техничку застарелост, резидуалну вредност, физичку оштећеност и радно окружење у коме се средство налази. Разлике између поменутих процена и стварних резултата могу материјално значајно да утичу на књиговодствену вредност некретнина, постројења и опреме, као и да доведу до корекција будућих стопа амортизације и расхода за годину.

Уколико се процењени корисни век употребе буде разликовао за 10% од процене руководства, амортизација за годину завршену на дан 31. децембра 2018. године биће већа/мања за РСД 1.849.565 (2017: РСД 1.481.790).

3.3. Обезвређење гудвила

Гудвил се тестира на обезвређење годишње.

Надокнадива вредност средстава или ЈГГ је већа од његове вредности у употреби и фер вредности умањене за трошкове продаје. При процени вредности у употреби, процењени будући новчани токови су дисконттовани на садашњу вредност користећи дисконтну стопу пре пореза, која рефлектује тренутне тржишне процене временске вредности новца и ризике специфичне за средство или ЈГГ. Процењени будући новчани токови укључују процену будућих трошкова резервисања, будуће цене сировина, валутни курс, дисконтну стопу итд. (напомена 8).

3.4. Обавезе за додатна примања запослених

Садашња вредност обавеза за додатна примања запослених зависи од бројних фактора који се одређују на актуарској основи коришћењем бројних претпоставки. Претпоставке коришћене приликом одређивања нето трошкова (прихода) укључују дисконтну стопу. Било које промене у овим претпоставкама утицаће на књиговодствену вредност обавезе.

Група одређује одговарајућу дисконтну стопу на крају сваке године. То је каматна стопа која

треба да буде примењена приликом одређивања садашње вредности очекиваних будућих готовинских исплата за које се очекује да ће бити потребне у циљу измирења обавеза за пензије. Приликом одређивања одговарајуће дисконтне стопе, Група узима у разматрање каматне стопе на обвезнице и државне записе Републике Србије које су исказане у валути у којој ће обавезе за пензије бити плаћене и које имају рок доспећа који приближно одговара роковима доспећа обавезе за пензије.

Да је при обрачуну садашње вредности обавеза за бенефиције запосленима коришћена дисконтна стопа од 6,70% (уместо коришћене 5,70%) за целу Групу, садашња вредност обавеза за отпремнине би се смањила за 9,0%, односно 6,9% за јубиларне награде. У случају да примања запослених расту по стопи од 1,0%, садашња вредност обавеза за отпремнине Групе би порасла за 10,3% односно 7,4% за јубиларне награде.

3.5. Обавезе за обнављање природних ресурса и заштита животне средине

Руководство Групе врши резервисање за будуће трошкове уклањања постројења за производњу нафте и гаса, бушотина, цевовода и пратеће опреме и за враћање терена у пробитно стање на основу најбоље процене будућих трошкова и животног века средстава за производњу нафте и гаса. Процена будућих обавеза за обнављање природних ресурса је комплексна и захтева процену и просуђивање руководства о висини обавеза уклањања које ће настати за много година у будућности.

Промене у вредновању постојећих обавеза могу бити резултат промене процене времена настанка, будућих трошкова или дисконтних стопа коришћених приликом иницијалног вредновања.

Износ признатог резервисања (напомена 21) је исте најбоља процена трошкова неопходних за измирење садашње обавезе на датум биланса засноване на важећим законима у свакој држави где су лоцирана оперативна средства Групе, и такође је подложна изменама услед ревидирања и измена закона и регулативе и њихове интерпретације. Услед субјективног карактера ових

резервисања постоји неизвесност у вези износа и процењеног времена настанка ових трошкова.

Уколико би дисконтна стопа коришћена за израчунавање садашње вредности обавеза за обнављање природних ресурса била 6,70% (уместо коришћене 5,70%) на годишњем нивоу, садашња вредност обавезе би се смањила за РСД 328.299.

3.6. Потенцијалне обавезе

Могуће је да на дан издавања ових консолидованих финансијских извештаја постоје одређене околности које Групи могу донети губитак, осим оних који настају као последица једног или више будућних догађаја. Руководство процењује поменуте потенцијалне обавезе на основу претпоставки односно просуђивања. При процењивању непредвиђених губитака по основу судских и пореских поступака у које је укључена Група, као и евентуалних потраживања односно захтева који могу довести до таквих поступака, Група након консултација са правним и пореским саветницима процењује основ за све евентуалне судске и пореске поступке односно потраживања, као и основ за накнаду која може бити тражена или очекивана у поменутим околностима.

Уколико процена потенцијалне обавезе буде указивала на то да је вероватно да ће губитак настати и да се његов износ може поуздано проценити, процењени износ обавезе ће бити признат у консолидованим финансијским извештајима Групе. Уколико процена буде указивала на то да материјално значајан непредвиђени губитак није вероватан, али је у разумној мери могућ, односно вероватан је али се не може проценити, природа потенцијалне обавезе, као и процена износа евентуалног губитка уколико се исти може утврдити и материјално је значајан, се обелодањују. Уколико се непредвиђени губитак не може поуздано проценити, руководство признаје губитак у тренутку када му је на располагању информација која му омогућава да да разумну процену. Непредвиђени губитак чија је вероватноћа настанка мала се по правилу не обелодањује, осим уколико се не односи на гаранције, у ком случају се обелодањује и природа гаранције. Међутим, у одређеним околностима у којима се обелодањи-

вање иначе не захтева, Група може да обелодани потенцијалне обавезе необичне природе које по мишљењу руководства и његовог правног саветника могу бити од значаја за акционаре и друга лица (напомена 38).

3.7. Надокнадива вредност некретнина, постројења и опреме

У складу са променама у цени сирове нафте на светском тржишту, руководство Групе је извршило анализу осетљивости тих утицаја на надокнадиву вредност некретнина, постројења и опреме и на свеукупно пословање Групе. На основу тренутно доступних информација и прогноза у кретању цена сирове нафте добијених од реномиране фирме, Руководство верује да на датум извештавања надокнадива вредност некретнина, постројења и опреме достиже своју садашњу вредност.

Анализа осетљивости на промене цене нафте је главни индикатор за обезвређење средстава. Према прогнози, уколико би цена нафте пала за 10 УСД/ барел и даље постоји позитивна разлика између надокнадиве вредности некретнина, постројења и опреме и њихове садашње вредности (РСД 28,7 млрд.).

Руководство ће наставити да константно прати флукуације у цени сирове нафте и њен утицај на пословање Групе, са циљем адекватног предузимања мера за ублажавање утицаја уколико се наставе негативни трендови на тржишту.

4. ПРИМЕНА НОВИХ МСФИ

Рачуноводствене политике у примени од 1. јануара 2018. године

Усвајање МСФИ 9 „Финансијски инструменти“.

Група је усвојила МСФИ 9, Финансијски инструменти, од 1. јануара 2018. године. Група је одлучила да не коригује упоредне податаке и признала је све корекције књиговодствених вредности финансијских средстава и обавеза у почетном стању нераспоређеног добитка, од датума прве примене стандарда, односно на дан 1. јануара 2018. године. Према томе, ревидирани захтеви МСФИ 7, Финан-

сијски инструменти: Обелодањивања, примењени су само на текући период. Обелодањивања упоредних података су иста као и обелодањивања претходне године.

Усвајање МСФИ 15 „Приходи од уговора са купцима“. Група је применила поједностављен метод преласка на МСФИ 15 и изабрала је да примени практично поједностављење доступно за поменути метод преласка. Група ретроспективно примењује МСФИ 15 само на уговоре који нису реализовани до датума почетка иницијалне примене (1. јануар 2018. године).

Усвајање МСФИ 15 довело је до промена у рачуноводственим политикама (видети напомену 2.22) и није довело до било каквих значајних корекција у консолидованом извештају о укупном резултату, те према томе није вршена корекција нераспоређене добити на дан 1. јануара 2018. године.

Значајне нове рачуноводствене политике које се примењују у текућем периоду и рачуноводствене политике које су се примењивале пре 1. јануара 2018. године описане су у напомени 2.

У табели у наставку извршено је усклађивање књиговодствене вредности сваке класе финансијских средстава, која су претходно одмерена у складу са МРС 39 и МРС 18 и нових износа утврђених након усвајања МСФИ 9 и МСФИ 15, на дан 1. јануара 2018. године. Рачуноводствене политике у примени од 1. јануара 2018. године.

Ефекат накнадног вредновања, који се односи на остале дугорочне финансијске пласмане, у износу од 371.817 РСД, представља очекивани кредитни губитак (ECL) по основу стамбених кредита одобрених запосленима обрачунатих у складу са МСФИ 9.

Улагања у инструменте капитала. Група је одлучила да улагања у инструменте капитала којима се не тргује искаже према фер вредности кроз остали укупни резултат, у складу са МСФИ 9. Ови инструменти су претходно исказивани као хартије од вредности расположиве за продају. Промена фер вредности таквих инструмената више се неће рекласификовати у билансу успеха након њиховог обезвређивања или отуђења.

МСФИ 9 не омогућава изузеће да се инструменти капитала којима се не тргује одмеравају према трошкуну. Група је усвајањем МСФИ 9 поново одмерила сва таква улагања према фер вредности, и исказала их по фер вредност кроз остали укупни резултат.

Следећи измењени и допуњени стандарди су ступили на снагу 1. јануара 2018. године без материјално значајног утицаја на Групу:

- Измене и допуне МСФИ 2 „Плаћање акцијама“ (издате 20. јуна 2016. године и ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године).
- Измене и допуне МСФИ 4 – „Примена МСФИ 9: Финансијски инструменти са МСФИ 4: Уговори о осигурању“ (издате 12. септембра 2016. године и ступају на снагу, у зависности

	Књиговодствена вредност према МРС 39 и МРС 18 на дан 31. децембра 2017.	Поновно одмеравање	Књиговодствена вредност према МСФИ 9 и МСФИ 15 1. јануар 2018.	Ефекат на нераспоређену добит на дан 1. јануара 2018.
Потраживања по основу продаје (напомена 6)	27.914.176	(29.710)	27.884.466	(29.710)
Остали дугорочни финансијски пласмани (напомена 11)	3.143.446	(371.817)	2.771.629	(371.817)
	-	(401.527)	-	(401.527)

од приступа, за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године, за субјекте који одлуче да примењују опцију привременог изузимања, или када субјекат први пут примењује МСФИ 9 за субјекте који одлуче да користе приступ преклапања).

- Циклус годишњег унапређења МСФИ 2014–2016. – Измене и допуне МСФИ 1 и МРС 28 (издате 8. децембра 2016. године и ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године).
- IFRIC тумачење 22 „Трансакције у страниој валути и авансно плаћање“ (издато 8. децембра 2016. године и ступа на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године).
- Измене и допуне МРС 40 – „Пренос инвестиционих некретнина“ (издате 8. децембра 2016. године и ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године).

5. НОВИ РАЧУНОВОДСТВЕНИ СТАНДАРДИ

Издати су одређени нови стандарди и тумачења чија је примена на годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године обавезна, а које Група није раније усвојила.

Продаја или улагање средстава између инвеститора и његовог придруженог ентитета или заједничког улагања – Измене и допуне МСФИ 10 и МРС 28 (објављене 11. септембра 2014. године и на снази за годишње периоде који почињу на дан или након датума који одреди Одбор за међународне рачуноводствене стандарде („IASB“)) Ове измене и допуне се односе на недоследности између захтева МСФИ 10 и МРС 28 по питању продаје или улагања средстава између инвеститора и његовог придруженог ентитета или заједничког улагања. Главна последица ових измена и допуна је да се целокупни добитак или губитак признају када се трансакција односи на обављање пословне активности. Делимичан добитак или губитак се признаје када се трансакција односи на средства која нијсу кључна за обављање

пословне активности, чак и када су поменута средства у власништву зависног ентитета. Група тренутно разматра утицај измена и допуна на своје консолидоване финансијске извештаје.

МСФИ 16, Лизинг (објављен 13. јануара 2016. године и на снази за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године). Нови стандард поставља принципе за признавање, одмеравање, приказивање и обелодањивање закупа. У свим пословима лизинга корисник лизинга стиче право коришћења средстава на почетку лизинг периода и уколико се плаћања врше у току периода трајања лизинга, такође и финансирање. У складу са тим, МСФИ 16 искључује класификацију лизинга на оперативни или финансијски лизинг као што налаже МРС 17 и, уместо тога, уводи јединствени рачуноводствени модел за корисника лизинга. Корисник лизинга ће бити у обавези да призна: (а) средства и обавезе за све врсте лизинга са трајањем дужим од 12 месеци, осим уколико је основно средство мале вредности; и (б) амортизацију лизинг средства независно од камате на обавезе за лизинг у извештају о укупном резултату. МСФИ 16 значајно преузима рачуноводствене захтеве за даваоца лизинга изе МРС 17. У складу са тим, закуподавац наставља да класификује лизинг као оперативни или финансијски и да различито обухвата ова два типа лизинга. Група тренутно процењује утицај стандарда на своје консолидоване финансијске извештаје.

IFRIC 23 „Неизвесност у вези са третманом пореза на добит“ (објављен 7. јуна 2017. године и на снази за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године). МРС 12 одређује како рачуноводствено обухватити текући и одложени порез, али не и како приказати ефекте неизвесности. Тумачење објашњава како се примењују захтеви за признавање и одмеравање према МРС 12 у случају када постоји неизвесност у погледу третмана пореза на добит. Ентитет треба да одлучи да ли ће разматрати сваки неизвесни порески третман засебно или у групи са једним или више других неизвесних пореских третмана, у зависности од тога који приступ боље предвиђа решавање неизвесности. Ентитет треба да претпостави да ће порески орган који има право да преиспита износе извршити контролу и да ће

имати потпуно знање о свим релевантним чињеницама приликом поменуте контроле. Уколико ентитет закључи да није вероватно да ће порески орган прихватити неизвесни порески третман, ефекти неизвесности ће се одразити на одређивање опорезиве добити или губитка, пореских основица, неискоришћених пореских губитака или пореских стопа, коришћењем највероватнијег износа или очекиване вредности, у зависности од тога од које од тих метода субјекат очекује да ће на најбољи начин предвидети решавање неизвесности. Ентитет ће ефекат промене чињеница и околности или нове информације које утичу на просуђивање или процене у складу са тумачењем исказати као измену у рачуноводственој процени. Примери промена чињеница и околности или нове информације који могу захтевати ново преиспитивање просуђивања или процене обухватају, без ограничења на наведено, преиспитивање или поступци пореских органа, промене правила које су установили порески органи или истек права пореских органа на преиспитивање или поновно преиспитивање пореског третмана. Одсуство сагласности или несагласности пореских органа у вези са пореским третманом, у изолованом случају, мало је вероватно да може представљати промену чињеница и околности или нову информацију која утиче на оцену или предвиђање у складу са тумачењем. Група тренутно процењује утицај овог тумачења на своје консолидоване финансијске извештаје.

Карактеристике плаћања унапред са негативном накнадом – Измене и допуне МСФИ 9 (објављене 12. октобра 2017. и на снази за годишње периоде који почињу на дан и након 1. јануара 2019. године). Ове измене и допуне омогућавају одмеравање по амортизованом трошку одређених зајмова и дужничких хартија од вредности који се могу унапред отплатити у износу испод амортизованог трошка, на пример по фер вредности или у износу који представља разумну накнаду плативу зајмопримцу, једнаку фер вредности ефекта повећања тржишне каматне стопе током преосталог века трајања инструмента. Поред тога, текст који је додат у стандарду, у основи закључака, поново потврђује постојеће смернице из МСФИ 9, то јест да ће измене или размене одређених финансијских

обавеза које се мере по амортизованом трошку, а које за резултат немају престанак признавања, представљати добитак или губитак у извештају о укупном резултату. Према томе, субјекти који извештавају у већини случајева неће моћи да коригују ефективну каматну стопу током преосталог века трајања зајма како би избегли утицај на добит или губитак након измене зајма. Група тренутно процењује утицај ових измена и допуна на своје консолидоване финансијске извештаје.

Измене и допуне МРС 28 „Дугорочна улагања у придружене ентитете или заједничка улагања“ (објављене 12. октобра 2017. године и на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године). Ове измене и допуне појашњавају да субјекти који извештавају треба да примењују МСФИ 9 на дугорочне зајмове, преференцијалне акције и сличне инструменте који чине део нето улагања у ентитет који се обухвата методом удела пре него што могу умањити такву књиговодствену вредност за износ учешћа у губитку ентитета који премашује износ улагања инвеститора у редовне акције. Група не очекује да ће ове измене и допуне имати значајан утицај на њене финансијске извештаје.

Циклус годишњег унапређења МСФИ, 2015.–2017. – измене и допуне МСФИ 3, МСФИ 11, МРС 12 и МРС 23 (објављене 12. децембра 2017. године и на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године). Измене и допуне мањег обима утичу на четири стандарда. Појашњава се МСФИ 3, односно да купац треба да поново одмери своје претходно улагање у заједничком подухвату када стекне контролу над ентитетом. Супротно томе, МСФИ 11 сада експлицитно објашњава да инвеститор не треба поново да одмерава претходно улагање када стекне заједничку контролу над заједничким подухватом, слично постојећим захтевима у случају када придружени ентитет постане заједнички подухват и обрнуто. Измењени и допуњени МРС 12 објашњава да субјекат признаје све последице пореза на добит по основу дивиденди, уколико је признао трансакције или догађаје који су генерисали поменуту расподељиву добит, нпр. кроз биланс успеха или остали свеобухватни резултат. Сада је јасно да се овај захтев примењује у свим окол-

ностима докле год исплате у вези са финансијским инструментима који су класификовани као капитал представљају расподелу добити, а не само у случајевима када пореске последице произилазе из различитих пореских стопа које се односе на распоређену и нераспоређену добит. Ревидирани МРС 23 сада обухвата јасну смерницу да се позајмице стечене искључиво у сврху финансирања одређене имовине искључују из обједињавања општих трошкова зајмова који испуњавају услов за капитализацију, све док поменута имовина не буде у бити завршена. Група тренутно процењује утицај ових измена и допуна на своје консолидоване финансијске извештаје.

Измене и допуне МРС 19 „Измене, смањења и исплате по основу планова“ (објављене 7. фебруара 2018. године и на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године). Измене и допуне дефинишу како се одређују расходи по основу пензија у случају настанка промена дефинисаног плана уплата доприноса у пензиони план. Када настану измене плана – измене, смањење или исплате, МРС 19 захтева поновно одмеравање нето обавезе или средства по основу дефинисаног плана. Измене и допуне захтевају коришћење ажурираних претпоставки током поновног одмеравања како би се утврдили текући трошкови накнада и нето камате за преостали део извештајног периода након промене плана. Пре ових измена и допуна, МРС 19 није дефинисао како се утврђују ови расходи за период након промене плана. Тиме што захтева употребу ажурираних претпоставки, очекује се да ће измене и допуне обезбедити корисне информације корисницима финансијских извештаја. Група тренутно процењује утицај ових измена и допуна на своје финансијске извештаје.

Измене и допуне Концептуалног оквира финансијског извештавања (објављене 29. марта 2018. године и на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2020. године). Ревидирани Концептуални оквир обухвата ново поглавље о одмеравању; смернице за извештавање о финансијским резултатима; унапређене дефиниције и смернице – нарочито дефиницију обавезе; као и појашњења битних области, као што

су улога руковођења, расуђивања и одмеравања неизвесности у финансијском извештавању.

Дефиниција пословања – Измене и допуне МСФИ 3 (објављене 22. октобра 2018. и на снази за аквизиције од почетка периода годишњег извештавања који почиње на дан или након 1. јануара 2020. године). Овим изменама и допунама мења се дефиниција пословања. Пословање се мора заснивати на улазним вредностима и независном процесу који заједно значајно доприносе способности креирања излазних вредности. Нове смернице обезбеђују оквир за процену постојања улазних вредности и независног процеса, укључујући и компаније у почетној фази пословања и које још нису произвеле излазне вредности. Организована радна снага мора постојати као услов да би се нешто класификовало као пословна активност, уколико не постоје излазне вредности. Дефиниција термина 'излазне вредности' је сужена тако да се фокусира на робу и услуге које се обезбеђују купцима, а које генеришу приход од улагања и друге приходе, док искључује повраћај у облику нижих трошкова и других економских користи. Такође, више није неопходно процењивати да ли су тржишни учесници способни да замене недостајуће елементе или интегришу стечене активности и средства. Ентитет може да примени 'тест концентрације'. Купљена средства не представљају пословање уколико је суштински сва фер вредност свих купљених средстава сконцентрисана на једно средство (или групу сличних средстава). Измене и допуне су проспективне и Група ће их примењивати и проценити њихов утицај од 1. јануара 2020. године.

Дефиниција материјалности – Измене и допуне МРС 1 и МРС 8 (објављене 31. октобра 2018. и на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2020. године). Измене и допуне појашњавају дефиницију материјалности и како се она примењује укључујући у дефиницију смернице које су до сада биле у другим у МСФИ. Потом, унапређена су објашњења уз дефиницију. Напокон, измене и допуне обезбеђују доследност дефиниције материјалности у свим МСФИ стандардима. Информација је материјално значајна уколико се може разумно очекивати да би њено изостављање, погрешно или нејасно на-

вођење утицало на одлуке које примарни корисници финансијских извештаја за опште наме не доносе на основу поменутих финансијских извештаја, који пружају финансијске информације о конкретном ентитету које извештава. Група тренутно процењује утицај ових измена и допуна на своје финансијске извештаје.

Осим ако горе није другачије наведено, не очекује се да ће нови стандарди и тумачења имати значајан утицај на консолидоване финансијске извештаје Групе.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИКОМ

6.1. Фактори финансијског ризика

Пословање Групе је изложено различитим финансијским ризицима: тржишни ризик (који обухвата валутни ризик, ризик каматне стопе и ризик готовинског тока), кредитни ризик и ризик ликвидности. Управљање ризицима у Групи је усмерено на настојање да се у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта потенцијални негативни утицаји на финансијско пословање Групе сведу на минимум.

За управљање ризицима задужен је део за финансије и финансијску контролу Друштва у оквиру Функције за економику, финансије и рачуноводство (у даљем тексту „ФЕПА“) и у складу са политикама одобреним од стране Групе идентификује и процењује финансијске ризике и дефинише начине заштите од ризика тесно сарађујући са пословним јединицама Групе.

У току свог редовног пословања Група је изложена следећим финансијским ризицима:

- а) тржишни ризик (који обухвата ризик од промена курсева страних валута и каматни ризик);
- б) кредитни ризик и
- в) ризик ликвидности.

Тржишни ризик

Група је изложена тржишном ризику. Тржишни ризик проистиче из пословања са различитим а) валутама, б) каматним стопама, где су сваке од њих изложене општим и специфичним променама на тржишту. Руководство анализира и прати ниво ризика који је прихватљив, међутим овај приступ не искључује губитке који би настали услед значајних померања на тржишту.

Валутни ризик

Група послује у међународним оквирима и изложена је ризику промена курса страних валута који проистиче из пословања са различитим валутама, првенствено УСД и ЕУР. Ризик проистиче из будућих трговинских трансакција и признатих средстава и обавеза.

Руководство Групе је установило политику за управљање ризицима од промена курса страних валута у односу на њену функционалну валуту. Да би управљало ризицима од промене курса страних валута који проистиче из будућих трговинских трансакција и признатих средстава и обавеза, задужени у делу Функције ФЕПА за финансије уговарају најповољније курсеве за куповине ино валута који се уговарају на дневном нивоу у зависности од кретања курса тог дана. Ризик од промене курса страних валута настаје када су будуће трансакције и призната средства и обавезе исказане у валути која није функционална валута Групе.

Група има кредите деноминоване у страним валутама, најзначајније у ЕУР, које превасходно излажу Групу ризику промене девизног курса. Валутном изложеношћу по основу кредита се управља по основу учешћа кредита деноминованим у функционалној валути Групе у укупном кредитном портфолију.

Књиговодствена вредност (без исправке) финансијских инструмената Групе по валутама приказана је у следећој табели:

На дан 31. децембра 2018. године	РСД	ЕУР	УСД	Остало	Укупно
Финансијска средства					
Стална средства					
Финансијски инструменти који се вреднују кроз остали укупни резултат	111.475	-	-	2.687	114.162
Остали дугорочни финансијски пласмани	104.100	767.463	6.203	70.917	948.683
Дугорочна потраживања	8.979	-	-	-	8.979
Обртна средства					
Потраживања по основу продаје	23.128.244	885.305	536.185	1.458.077	26.007.811
Потраживања из специфичних послова	366.173	3.523	162.063	10.854	542.613
Друга потраживања	143.567	44.057	1.243	34.704	223.571
Краткорочни финансијски пласмани	2.124.148	139.237	-	46	2.263.431
Готовина и готовински еквиваленти	5.187.670	4.717.880	4.074.271	1.501.009	15.480.830
Финансијске обавезе					
Дугорочне обавезе					
Дугорочне обавезе	(649)	(87.070.328)	(309.067)	(439.158)	(87.819.202)
Краткорочне обавезе					
Краткорочне финансијске обавезе	-	(6.302.164)	(52.628)	(40.299)	(6.395.091)
Обавезе из пословања	(8.522.174)	(14.823.629)	(897.986)	(1.590.299)	(25.834.088)
Остале краткорочне обавезе	(8.219.003)	(219.021)	(166.430)	(83.532)	(8.687.986)
Нето изложеност	14.432.530	(101.857.677)	3.353.854	925.006	(83.146.287)

На дан 31. децембра 2017. године	РСД	ЕУР	УСД	Остало	Укупно
Финансијска средства					
Стална средства					
Инвестиције у остала правна лица и друге хартије од вредности расположиве за продају	117.900	-	-	2.019	119.919
Остали дугорочни финансијски пласмани	2.107.677	959.722	4.964	71.083	3.143.446
Дугорочна потраживања	8.413	-	-	-	8.413
Обртна средства					
Потраживања по основу продаје	21.114.139	4.269.578	827.079	1.703.380	27.914.176
Потраживања из специфичних послова	341.232	13.170	155.363	19.527	529.292
Друга потраживања	151.116	1.014.723	1.227	23.674	1.190.740
Краткорочни финансијски пласмани	7.657.613	63.519	-	21.372	7.742.504
Готовина и готовински еквиваленти	11.205.666	5.210.861	8.742.852	1.915.991	27.075.370
Финансијске обавезе					
Дугорочне обавезе					
Дугорочне обавезе	(283.880)	(72.137.729)	(17.890.187)	(184.082)	(90.495.878)
Краткорочне обавезе					
Краткорочне финансијске обавезе	(31.813)	(6.022.439)	(44.062)	(1.270)	(6.099.584)
Обавезе из пословања	(14.801.961)	(6.905.661)	(7.010.922)	(1.382.360)	(30.100.904)
Остале краткорочне обавезе	(8.986.880)	(142.413)	(195.505)	(72.394)	(9.397.192)
Нето изложеност	18.599.222	(73.676.669)	(15.409.191)	2.116.940	(68.369.698)

Приликом прерачуна страних валута у РСД коришћени су следећи курсеви:

На дан извештавања	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
ЕУР	118,1946	118,4727
УСД	103,3893	99,1155

Анализа осетљивости

Група је одлучила да обелодани информације о тржишној и потенцијалној изложености хипотетичком добитку/(губитку) од коришћења финансијских инструмената кроз анализу осетљивости.

Анализа осетљивости приказана ниже приказује хипотетички утицај на консолидоване финансијске извештаје Групе и добитак/(губитак) који ће се појавити услед промене курса а не промене у структури портфолија улагања и других варијабли на дан извештавања.

На дан 31. децембра 2018. године, уколико би био забележен раст/пад локалне валуте за 5% у односу на ЕУР, а све остале варијабиле биле непромењене, добит пре опорезивања и капитал била би већа/мања за РСД 5.092.884 (2017: РСД 3.683.833), углавном због позитивних и негативних курсних разлика по основу прерачуна обавеза по кредитима деноминованим у ЕУР.

Током 2018. године, Група је отплатила кредите у УСД а нове кредите је повлачила у ЕУР. Такође, набавка сирове нафте Групе током 2018. године била је везана за ЕУР.

Ризик каматне стопе

Кредити повучени по променљивим каматним стопама излажу Групу каматном ризику новча-

ног тока, док кредити дати по фиксним каматним стопама излажу Групу ризику промене фер вредности кредитних стопа. У зависности од нето задужености у неком временском периоду, било која промена основне каматне стопе (Еурибор или Либор) има пропорционални утицај на резултат Групе. Да су каматне стопе на зајмове у страним валутама са променљивом каматном стопом биле за 1% више/ниже, са свим осталим параметрима непромењеним, резултат пре пореза на добит и капитал у 2018. години били би РСД 862.976 (2017: РСД 940.437) нижи/виши, највише због виших/нижих трошкова камата на зајмове са променљивим каматним стопама.

Кредитни ризик

Група се излаже кредитном ризику, односно ризику да ће једна страна финансијског инструмента узроковати финансијски губитак другој страни, тиме што неће испунити своје обавезе. Изложеност ризику настаје као резултат задуживања Групе и других трансакција са сауговорачима, услед којих настају финансијска средства и ванбилансне кредитне обавезе.

Максимална изложеност кредитном ризику Групе по врсти средстава исказана у садашњим вредностима финансијских средстава у билансу стања приказана је у следећој табели:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Финансијски инструменти који се вреднују кроз остали укупни резултат	114.162	-
Инвестиције у остала правна лица и друге хартије од вредности расположиве за продају	-	119.919
Остали дугорочни финансијски пласмани	948.683	3.143.446
Дугорочна потраживања (напомена 11)	8.979	8.413
Потраживања по основу продаје (напомена 14)	26.007.811	27.914.176
Потраживања из специфичних послова	542.613	529.292
Друга потраживања (напомена 15)	223.571	1.190.740
Краткорочни финансијски пласмани	2.263.431	7.742.504
Готовински еквиваленти и готовина (напомена 17)	15.480.830	27.075.370
Укупно максимална изложеност кредитном ризику	45.590.080	67.723.860

Управљање кредитним ризицима. Кредитни ризик представља највећи појединачни ризик пословања Групе; руководство у складу са тим пажљиво управља изложеношћу кредитном ризику. Кредитни ризик настаје из готовине и готовинских еквивалената, депозита код банака и финансијских институција, као и кредитне изложености у вези са купцима на велико и мало, укључујући ненаплаћена потраживања и извршене трансакције.

Лимити. Група дефинише нивое кредитних ризика које предузима, тако што поставља лимите на износе ризика који су прихватљиви у односу на једног зајмопримца. Кредитни лимит се утврђује за сваког купца појединачно, као максимални износ кредитног ризика, имајући у виду бројне карактеристике, као што су:

- Финансијски извештаји сауговарача;
- Скоринг код Агенције за привредне регистре, компаније НИС и/или D&V извештаја;
- Количина уписаних залога;
- Подаци о блокадама рачуна купца;
- Претходни односи са Групом;
- Планирани обим продаје;
- Дужина сарадње са Групом, укључујући старосну структуру, доспеће и постојање било каквих финансијских потешкоћа.

Потраживања по основу продаје, потраживања из специфичних послова и остала потраживања

На изложеност Групе кредитном ризику у највећој мери утичу индивидуалне карактеристике сваког купца.

Група примењује поједностављен приступ МСФИ 9 за одмеравање очекиваних кредитних губитака, који користи исправку за очекиване губитке током века трајања.

У циљу одмеравања очекиваних кредитних губитака, потраживања по основу продаје, потраживања из специфичних послова и остала потраживања груписана су на основу заједничких карактеристика кредитног ризика и броја дана кашњења.

Очекиване стопе кредитних губитака се заснивају на профилима плаћања по основу продаје у периоду од 48 месеци пре 31. децембра 2018. године и 36 месеци пре 1. јануара 2018. године, као и одговарајућих претходних кредитних губитака претрпљених у наведеном периоду. Историјске стопе губитка нису кориговане у односу на информације о будућим макроекономским факторима, обзиром да нису установљене корелације које би значајно утицале на способност купаца да измире потраживања.

Резервисање за кредитне губитке у вези са потраживањима по основу продаје, потраживањима из специфичних послова и осталим потраживањима се одређује у складу са матрицом резервисања која је приказана у табели у наставку. Матрица резервисања се заснива на броју дана доспелих потраживања:

	Стопа обезвређења	Бруто износ	Укупни ECL	Укупно потраживања по основу продаје, специфична и остала потраживања
Потраживања по основу продаје, специфична и остала потраживања:				
- недоспела	0,09%	24.436.650	(21.506)	24.415.144
- доспела до 30 дана	0,32%	1.350.903	(4.355)	1.346.548
- од 31 до 90 дана	1,13%	354.744	(4.007)	350.737
- од 91 до 270 дана	4,22%	202.389	(8.542)	193.847
- преко 270 дана	97,41%	17.877.762	(17.410.043)	467.719
Укупно потраживања од продаје, специфична и остала потраживања		44.222.448	(17.448.453)	26.773.995

По правилу, износ потраживања које превазилази износ одобреног кредитног лимита осигуран је путем банкарске гаранције, примљеног аванса или другим средством обезбеђења.

Руководство Групе, редовно испитује кредитни квалитет потраживања по основу продаје, специфичних и осталих потраживања узимајући у обзир старосни профил потраживања

као и временски период пословног односа са Групом.

Руководство верује да су неисправљена потраживања по основу продаје, специфичних и осталих потраживања у потпуности надокнадива.

На дан 31. децембра 2017. године, старосна структура потраживања од продаје била је следећа:

	31. децембар 2017.		
	Бруто	Исправка	Нето
Недоспела потраживања	25.321.163	-	25.321.163
Доспела потраживања:			
до 30 дана	2.128.643	-	2.128.643
од 1 до 3 месеца	242.422	(5.941)	236.481
од 3 месеца до 1 године	383.307	(238.143)	145.164
преко 1 године	7.781.219	(7.698.494)	82.725
Укупно	35.856.754	(7.942.578)	27.914.176

Промене на исправци вредности по основу потраживања од продаје и потраживања за закуп су:

	Потраживања по основу продаје		Потраживања за закуп	Укупно
	Специфична исправка	Општа исправка		
На дан 1. јануара 2017. године	3.761.188	13.729.000	-	17.490.188
Резервисања за обезвређење потраживања	3.313	410.845	-	414.158
Укидање резервисања (напомена 32)	(740)	(178.994)	-	(179.734)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	-	(140.623)	-	(140.623)
Дисконт дугорочних потраживања (напомена 30 и 31)	-	(164.147)	-	(164.147)
Пренос са дугорочних потраживања	-	208.808	-	208.808
Пренос на инвестиције у придružена друштва (напомена 10)	(1.349.735)	(8.362.950)	-	(9.712.685)
Остало	(8.465)	35.078	-	26.613
На дан 31. децембра 2017. године	2.405.561	5.537.017	-	7.942.578
Накнадно вредновање ECL	29.710	-	-	29.710
Кориговано стање на дан 1. јануара 2018. године	2.435.271	5.537.017	-	7.972.288
Рекласификација потраживања по основу закупа на дан 1. јануара 2018.	-	(72.630)	72.630	-
Резервисања за обезвређење потраживања	3.648	67.590	3.239	74.477
Укидање резервисања (напомена 32)	(98.877)	(592.748)	(15.724)	(707.349)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	-	(1.150.269)	(533)	(1.150.802)
Дисконт дугорочних потраживања (напомена 30 и 31)	-	(44.661)	-	(44.661)
Остало	186	970	-	1.156
На дан 31. децембра 2018. године	2.340.228	3.745.269	59.612	6.145.109

Трошкови обезвређења или отписа су укључени у расходе од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха. Износи резервисања за обезвређење се углавном отписују када се више не очекује прилив готовине.

Максимална изложеност кредитном ризику на дан извештавања је књиговодствена вредност сваке класе наведених потраживања. Остале класе у оквиру потраживања по основу продаје, специфичних и других потраживања не садрже средства која су обезвређена.

Промене на рачунима исправке вредности потраживања из специфичних послова су приказане у табели:

	Потраживања из специфичних послова
На дан 1. јануара 2017. године	3.790.258
Резервисања за обезвређење потраживања	1.211
Укидање резервисања (напомена 32)	(54.852)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	(296.884)
Остало	(45.642)
На дан 31. децембра 2017. године	3.394.091
Резервисања за обезвређење потраживања	3.879
Укидање резервисања (напомена 32)	(142.362)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	(1.500.778)
Остало	(116)
На дан 31. децембра 2018. године	1.754.714

На дан 31. децембра 2017. године, старосна структура других потраживања била је следећа:

	31. децембар 2017.		
	Бруто	Исправка	Нето
Недоспела потраживања	1.120.164	-	1.120.164
Доспела потраживања:			
до 30 дана	13.378	(2.013)	11.365
од 1 до 3 месеца	8.117	(970)	7.147
од 3 месеца до 1 године	137.645	(101.777)	35.868
преко 1 године	11.598.888	(11.582.692)	16.196
Укупно	12.878.192	(11.687.452)	1.190.740

Промене на исправци вредности других потраживања су:

	Потраживања за камате	Остала потраживања	Укупно
На дан 1. јануара 2017. године	4.288.279	7.448.501	11.736.780
Резервисања за обезвређење осталих потраживања	79.215	-	79.215
Укидање резервисања (напомена 32)	(74.244)	(16)	(74.260)
Потраживања отписана током године као ненаплата	(102.085)	1.966	(100.119)
Остало	599	45.237	45.836
На дан 31. децембра 2017. године	4.191.764	7.495.688	11.687.452
Резервисања за обезвређење осталих потраживања	5.856	13.682	19.538
Укидање резервисања (напомена 32)	(12.919)	(3.577)	(16.496)
Потраживања отписана током године као ненаплата	(2.048.409)	(92.703)	(2.141.112)
Остало	(5.427)	4.675	(752)
На дан 31. децембра 2018. године	2.130.865	7.417.765	9.548.630

Ризик ликвидности

Пројекција укупних токова готовине врши се на нивоу Групе. Дирекција за финансије прати континуирано ликвидност Групе како би обезбедила довољно готовине за потребе пословања, уз одржавање нивоа неискоришћених кредитних линија, тако да Група не прекорачи дозвољени кредитни лимит код банака или услове из уговора о позајмицама. Овакво пројектовање узима у обзир планове Групе у погледу измирења дугова, усклађивање са уговореним условима, усклађивање са интерно дефинисаним циљевима, и ако је применљиво, екстерне законске или правне захтеве као што су на пример валутна ограничења.

Вишак готовине изнад нивоа потребног за управљање обртним капиталом полаже се као вишак готовине на орочене депозите.

У табели ниже анализирани су финансијске обавезе на датум биланса стања Групе које су груписане према датуму доспећа.

Износи приказани у табели представљају уговорне недисконтоване новчане токове. Износи који доспевају на наплату у року од 12 месеци једнаки су њиховим књиговодственим износима, будући да ефекат дисконтовања није материјално значајан.

	Садашња вредност	Укупно	Мање од 1 године	1 - 5 година	Преко 5 година
На дан 31. децембра 2018.					
Финансијске обавезе (кредити и лизинг)	94.214.293	100.623.609	8.147.806	86.866.787	5.609.016
Добављачи и обавезе за дивиденду	29.606.396	29.606.396	29.606.396	-	-
	123.820.689	130.230.005	37.754.202	86.866.787	5.609.016
На дан 31. децембра 2017.					
Финансијске обавезе (кредити и лизинг)	96.595.462	103.637.762	8.412.188	88.135.122	7.090.452
Добављачи и обавезе за дивиденду	33.873.212	33.873.212	33.873.212	-	-
	130.468.674	137.510.974	42.285.400	88.135.122	7.090.452

6.2. Ризик капитала

Циљ управљања капиталом је да Група задржи способност да настави да послује у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би акционарима обезбедило повраћај (профит), а осталим интересним странама повољности, и да би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала.

Да би очувала односно кориговала структуру капитала, Група може да изврши корекцију исплата дивиденди акционарима, врати капитал акционарима, изда нове акције или, пак, може да прода средства како би смањила дуговање.

Капитал се прати на групном нивоу на основу коефицијента задужености, тј. односа нето дуговања и ЕБИТДА. Нето дуговање се израчунава када се укупна дуговања (укључујући краткорочне и дугорочне кредите) умање за готовину и готовинске еквиваленте и краткорочне депозите. ЕБИТДА се дефинише као добит пре одбитка камата и пореза на добит, амортизације, финансијских прихода (расхода) нето и других неоперативних прихода (трошкова).

На крају извештајних периода коефицијент задужености Групе био је као што следи:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обавезе по кредитима – укупно (напомене 22 и 23)	94.214.293	96.595.462
Минус: готовина и готовински еквиваленти (напомена 17)	(15.480.830)	(27.075.370)
Нето дуговања	78.733.463	69.520.092
ЕБИТДА	53.708.499	49.961.778
Коефицијент задужености	1,47	1,48

Група се обавезала (на нивоу Гаспром Њефт Групе) да одржава коефицијент укупне задужености и ЕБИТДА испод 3,0 за време трајања споразума о дугорочним кредитима са појединим пословним банкама. Група константно прати утврђене обавезе како би се одржао овај однос покривености дугова и до сада није било кршења ових обавеза.

У току године није било промене у приступу управљања ризиком капитала.

6.3. Фер вредновање

Фер вредност финансијских инструмената којима се тргује на активном тржишту (као што су хартије од вредности којима се тргује и хартије од вредности расположиве за продају) заснива се на котираним тржишним ценама на дан биланса стања. Котирана тржишна цена која се користи за финансијска средства Групе представља текућу цену понуде.

Фер вредност финансијских инструмената којима се не тргује на активном тржишту утврђује се различитим техникама процене. Група примењује различите методе и утврђује претпоставке које се заснивају на тржишним условима који постоје на датум биланса стања. Котиране тржишне цене или котиране цене дилера за сличне инструменте користе се за дугорочне обавезе. Остале технике, као што су процењене дисконтоване вредности новчаних токова, користе се за одређивање фер вредности преосталих финансијских инструмената.

Књиговодствена вредност потраживања по основу продаје, специфичних и других потраживања, остале обртне имовине и добављача и осталих обавеза из пословања сматра се да је једнака фер вредности услед њихове краткорочне

природе. За већину дугорочних финансијских средстава и обавеза фер вредност не одступа значајно од њихове књиговодствене вредности.

7. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА

Испод су презентоване информације о пословним сегментима Групе за године које се завршавају 31. децембра 2018. и 2017. Пословни сегменти су компоненте чији пословни резултат редовно прати Главни Доносилац Одлука (ГДО) и за које постоје засебне финансијске информације.

Пословне активности Групе су организоване у два главна пословна сегмента: Upstream и Downstream.

Upstream (истраживање и производња) обухвата следеће операције Групе: Истраживање, развој и производња сирове нафте и природног гаса и услуге на нафтним пољима. Downstream (прерада и маркетинг) обухвата прераду сирове нафте у нафтне деривате, те набавку, продају и транспорт сирове нафте и осталих нафтних деривата. Трошкови корпоративне администрације и сегмент Енергетика су презентовани

у оквиру пословног сегмента прерада и маркетинг.

Секција Елиминације обухвата елиминације и друге корекције у вези са продајом међу сегментима и нереализоване профите настале од продаје сирове нафте и производа. Продаја међу сегментима се заснива на процењеним тржишним ценама.

ЕБИТДА представља ЕБИТДА-у Групе. Руководство верује да ЕБИТДА представља користан показатељ пословања Групе јер представља тренд резултата без приказивања утицаја одређених трошкова. ЕБИТДА представља добитак пре трошка камата, трошка пореза на добит, амортизације, финансијских прихода (расхода) нето и осталих неоперативних прихода (расхода). ЕБИТДА је додатни не-МСФИ финансијски показатељ који руководство користи да оцени успешност пословања.

Резултати извештајних сегмената за годину која се завршила на дан 31. децембра 2018. године дати су у прегледу који следи:

	Upstream	Downstream	Елиминације	Укупно
Приходи од продаје	52.134.006	281.446.809	(52.597.066)	280.983.749
Интерсегментни	50.567.429	2.029.637	(52.597.066)	-
Екстерни	1.566.577	279.417.172	-	280.983.749
ЕБИТДА (сегментни резултат)	38.791.347	14.917.152	-	53.708.499
Амортизација	(10.805.415)	(9.535.562)	-	(20.340.977)
Губици због обезвређења (напомена 34)	(3.756)	(266.918)	-	(270.674)
Обезвређење истраживања (напомена 9)	(57.075)	-	-	(57.075)
Удео у резултату придружених ентитета и заједничких улагања	-	(66.634)	-	(66.634)
Финансијски расходи, нето	(203.244)	(1.718.374)	-	(1.921.618)
Порез на добит	(323.003)	(5.395.921)	-	(5.718.924)
Сегментни добитак (губитак)	27.015.242	(1.880.940)	-	25.134.302

Резултати извештајних сегмената за годину која се завршила на дан 31. децембра 2017. године дати су у прегледу који следи:

	Upstream	Downstream	Елиминације	Укупно
Приходи од продаје	43.839.075	235.933.159	(45.060.752)	234.711.482
Интерсегментни	41.956.055	3.104.697	(45.060.752)	-
Екстерни	1.883.020	232.828.462	-	234.711.482
ЕБИТДА (сегментни резултат)	29.987.138	16.974.640	-	46.961.778
Амортизација	(6.821.640)	(9.605.638)	-	(16.427.278)
Губици због обезвређења (напомена 34)	(75.245)	(244.237)	-	(319.482)
Обезвређење истраживања (напомена 9)	(568.493)	-	-	(568.493)
Финансијски приходи, нето	182.294	4.651.183	-	4.833.477
Порез на добит	(2.256.789)	(4.999.676)	-	(7.256.465)
Сегментни добитак	20.407.819	6.554.832	-	26.962.651

ЕБИТДА за године које се завршавају 31. децембра 2018. и 2017. године је усаглашена у табели испод:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Нето добит	25.134.302	26.962.651
Порез на добит	5.718.924	7.256.465
Остали расходи	1.804.368	1.737.858
Остали приходи	(1.215.316)	(1.213.935)
Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха	170.170	586.650
Приходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха	(868.513)	(309.387)
Финансијски расходи	5.748.045	8.121.812
Финансијски приходи	(3.826.427)	(12.955.289)
Трошкови амортизације	20.340.977	16.427.278
Остали неоперативни трошкови, нето*	701.969	347.675
ЕБИТДА	53.708.499	46.961.778

*Остали неоперативни трошкови, нето се већином односе на укидање резервисања, трошак резервисања, исправку вредности потраживања и остало.

Анализа прихода од продаје нафте, гаса и нафтних деривата (са аспекта порекла тржишта купца) дата је у табели:

	Година која се завршила 31. децембра 2018.		
	Домаће тржиште	Извоз и међународна продаја	Укупно
Продаја сирове нафте	-	1.528.011	1.528.011
Продаја природног гаса	1.610.675	-	1.610.675
<i>Малопродаја</i>	-	-	-
<i>Велепродаја</i>	1.610.675	-	1.610.675
Продаја нафтних деривата	196.980.360	68.224.641	265.205.001
<i>Малопродаја</i>	63.956.088	17.446.040	81.402.128
<i>Велепродаја</i>	133.024.272	50.778.601	183.802.873
Продаја електричне енергије	746.559	842.728	1.589.287
Приходи по основу закупа	474.818	-	474.818
Остала продаја	7.044.968	3.530.989	10.575.957
Продаја укупно	206.857.380	74.126.369	280.983.749

	Година која се завршила 31. децембра 2017.		
	Домаће тржиште	Извоз и међународна продаја	Укупно
Продаја сирове нафте	-	1.705.444	1.705.444
Продаја природног гаса	2.306.408	-	2.306.408
<i>Малопродаја</i>	-	-	-
<i>Велепродаја</i>	2.306.408	-	2.306.408
Продаја нафтних деривата	157.375.766	51.827.955	209.203.721
<i>Малопродаја</i>	54.723.170	16.011.635	70.734.805
<i>Велепродаја</i>	102.652.596	35.816.320	138.468.916
Продаја електричне енергије	462.216	11.053.820	11.516.036
Остала продаја	6.620.818	3.359.055	9.979.873
Продаја укупно	166.765.208	67.946.274	234.711.482

Од укупног износа прихода од продаје нафтних деривата (велепродаја) у износу од РСД 183.802.873 (2017: РСД 138.468.916) приходи у износу од РСД 26.679.415 (2017: РСД 21.947.228) одnose се на домаћег купца ХИП Петрохемија. Ови приходи чине велепродају у оквиру Downstream сегмента пословања.

Продаја електричне енергије највећим делом се односи на продају Energy Financing Team-у у износу од РСД 518.173 (2017: Gazprom Marketing & Trading Co. Ltd у износу од РСД 10.015.978).

Остала продаја се углавном односи на продају допунског асортимана на бензинским станицама у износу од РСД 8.269.395 (2017: РСД 7.701.849).

Седиште Групе је у Републици Србији. Укупан приход од екстерних купаца на територији Републике Србије износио је РСД 206.857.380 (2017: РСД 166.765.208) док је укупан приход од екстерних купаца са територије других земаља износио РСД 74.126.369 (2017: РСД 67.946.274). Анализа укупног прихода од екстерних купаца са територије других земаља дата је у табели:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Продаја сирове нафте	1.528.011	1.705.444
Продаја нафтних деривата (малопродаја и велепродаја)		
Бугарска	18.130.815	14.183.784
Босна и Херцеговина	18.704.608	12.757.872
Румунија	14.877.723	10.754.460
Хрватска	2.997.771	2.677.174
Швајцарска	2.777.082	2.642.440
Велика Британија	1.839.930	1.953.167
Македонија	1.726.618	1.614.993
Мађарска	1.810.152	1.035.140
Остала тржишта	5.359.942	4.208.925
	68.224.641	51.827.955
Продаја електричне енергије	842.728	11.053.820
Остали приходи	3.530.989	3.359.055
	74.126.369	67.946.274

Приходи од појединачних земаља укључених у остала тржишта нису материјално значајни.

Стална имовина, осим финансијских инструмената и одложених пореских средстава (без средстава за бенефиције за запослене нити права која проистичу из уговора о осигурању), по земљи:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Србија	269.381.825	249.437.027
Бугарска	6.934.061	7.334.652
Босна и Херцеговина	7.304.192	7.401.758
Румунија	9.103.409	6.967.529
Мађарска	-	28
	292.723.487	271.140.994

8. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

	Улагања у развој	Концесије, патенти, лиценце, софтвер и остала права	Гудвил	Остала нематеријална улагања	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
На дан 1. јануара 2017.						
Набавна вредност	6.617.839	8.810.629	2.371.943	1.483.996	10.077.842	29.362.249
Исправка вредности и обезвређење	(1.144.421)	(5.558.094)	(527.093)	(234.720)	(52.882)	(7.517.210)
Неотписана вредност	5.473.418	3.252.535	1.844.850	1.249.276	10.024.960	21.845.039
Година завршена дана 31. децембра 2017.						
Повећања	-	-	-	345	2.411.927	2.412.272
Активација	2.712.862	427.948	-	57.032	(3.197.842)	-
Амортизација	(421.073)	(1.118.170)	-	(65.256)	(4.878)	(1.609.377)
Обезвређење (напомена 34)	-	(8.641)	(19.248)	-	-	(27.889)
Пренос на некретнине, постројења и опрему (напомена 9)	-	-	-	-	(13.945)	(13.945)
Отуђења и отписи	-	(3.729)	-	(3.508)	(81.359)	(88.596)
Остали преноси	-	-	-	(48.529)	103.229	54.700
Транслационе резерве	-	(860)	(82.112)	(18.435)	(209.649)	(311.056)
Неотписана вредност	7.765.207	2.549.083	1.743.490	1.170.925	9.032.443	22.261.148
На дан 31. децембра 2017.						
Набавна вредност	9.330.701	9.133.906	2.256.798	1.436.956	9.089.090	31.247.451
Исправка вредности и обезвређење	(1.565.494)	(6.584.823)	(513.308)	(266.031)	(56.647)	(8.986.303)
Неотписана вредност	7.765.207	2.549.083	1.743.490	1.170.925	9.032.443	22.261.148
На дан 1. јануара 2018.						
Набавна вредност	9.330.701	9.133.906	2.256.798	1.436.956	9.089.090	31.247.451
Исправка вредности и обезвређење	(1.565.494)	(6.584.823)	(513.308)	(266.031)	(56.647)	(8.986.303)
Неотписана вредност	7.765.207	2.549.083	1.743.490	1.170.925	9.032.443	22.261.148
Година завршена дана 31. децембра 2018.						
Повећања	-	-	-	37	3.170.422	3.170.459
Пословне комбинације	-	-	11.986	-	-	11.986
Активација	2.299.438	211.033	-	7.584	(2.518.055)	-
Амортизација	(758.280)	(1.027.607)	-	(54.642)	(4.802)	(1.845.331)
Обезвређење (напомена 34)	-	-	(201.854)	-	-	(201.854)
Пренос на некретнине, постројења и опрему (напомена 9)	-	-	-	-	(5.622)	(5.622)
Остали преноси	-	(3.356)	-	3.356	-	-
Транслационе резерве	-	(25)	(4.244)	(840)	(14.293)	(19.402)
Неотписана вредност	9.306.365	1.729.128	1.549.378	1.126.420	9.660.093	23.371.384
На дан 31. децембра 2018.						
Набавна вредност	11.630.138	9.287.315	2.262.796	1.443.305	9.721.470	34.345.024
Исправка вредности и обезвређење	(2.323.773)	(7.558.187)	(713.418)	(316.885)	(61.377)	(10.973.640)
Неотписана вредност	9.306.365	1.729.128	1.549.378	1.126.420	9.660.093	23.371.384

Нематеријална улагања у припреми са стањем на дан 31. децембра 2018. године у износу од РСД 9.660.093 (2017: РСД 9.032.443) се највећим делом односе на улагања у истраживање (непотврђене резерве) у износу од РСД 9.398.379 (2017: РСД 8.162.735).

Обезвређење гудвила

Гудвил руководство посматра на бази индивидуалних једница које генеришу готовину (ЈГГ) и географске локације. Надокнадива вредност сваке ЈГГ је утврђена од стране независног проценитеља на бази веће од вредности у употреби или фер вредности минус трошкови продаје.

Наведене калкулације су засноване на пројекцијама токова готовине пре-пореза, на основу петогодишњег финансијског плана усвојеног од стране руководства.

Кључне претпоставке коришћене за обрачун вредности у употреби:

	2018.	2017.
Просечна бруто маржа	22,0%	22,0%
Стопа раста	1%	1%
Дисконтна стопа		
– Румунско тржиште	6,78%	7,56%
– Бугарско тржиште	6,67%	7,37%
– Тржиште Босне и Херцеговине	11,13%	12,89%

Руководство је утврдило планирану бруто маржу на бази претходно остварених резултата и очекиваног привредног раста. Просечна стопа раста је конзистентна са прогнозом у индустрији.

Дисконтна стопа је пре пореза и одражава специфичне ризике у односу на релевантну ЈГГ. У наставку је дат преглед алокације гудвила.

	Почетно стање	Повећања	Обезвређење	Транслационе резерве	Крајње стање
2018.					
Босна и Херцеговина	474.012	11.986	-	(1.143)	484.855
Румунија	287.848	-	-	(933)	286.915
Бугарска	981.629	-	(201.854)	(2.167)	777.608
	1.743.489	11.986	(201.854)	(4.243)	1.549.378
2017.					
Босна и Херцеговина	494.015	-	-	(20.003)	474.012
Румунија	307.831	-	-	(19.983)	287.848
Бугарска	1.043.004	-	(19.248)	(42.127)	981.629
	1.844.850	-	(19.248)	(82.113)	1.743.489

Осим признатог обезвређења у Бугарској у износу од РСД 201.854, тест обезвређења у Румунији и Босни и Херцеговини показао је да је надокнадива вредност израчуната по основу вредности у употреби/фер вредности већа од садашње вредности средстава.

Уколико би ревидирана процењена стопа раста била 0,5% уместо коришћене 1% и уколико би повећали дисконтну стопу за 1% у односу на стопу процењену од стране менаџмента, надокнадива вредност сваке ЈГГ у тоталу превазилази садашњу вредност.

9. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

a) Некретнине, постројења и опрема по набавној вредности

	Земљиште	Грађевински објекти	Машине и опрема
На дан 1. јануара 2017.			
Набавна вредност	17.587.928	176.704.641	122.136.460
Исправка вредности и обезвређење	(304.262)	(50.116.681)	(51.664.446)
Неотписана вредност	17.283.666	126.587.960	70.472.014
Година завршена дана 31. децембра 2017.			
Повећања	-	771.170	-
Активација	21.401	15.971.073	6.247.036
Ефекти вредновања	-	1.399	-
Обезвређење (напомена 34)	(145.510)	(26.642)	(42.589)
Амортизација	-	(6.763.948)	(7.982.466)
Пренос са нематеријалних улагања (напомена 8)	-	(1.050.204)	1.049.229
Пренос на инвестиционе некретнине	(2.759)	(23.190)	-
Пренос на стална средства намењена продаји	(7.958)	(108.920)	(14.522)
Отуђења и отписи	(4.152)	(93.026)	(154.796)
Остали трансфери	-	-	48.529
Транслационе резерве	(295.372)	(325.206)	(70.522)
Неотписана вредност	16.849.316	134.940.466	69.551.913
На дан 31. децембра 2017.			
Набавна вредност	17.153.246	191.485.363	128.531.892
Исправка вредности и обезвређење	(303.930)	(56.544.897)	(58.979.979)
Неотписана вредност	16.849.316	134.940.466	69.551.913
Година завршена дана 31. децембра 2018.			
Повећања	-	115.585	1.393
Пословне комбинације	-	-	-
Активација	256.860	17.950.496	7.066.224
Обезвређење (напомена 34)	-	(67.304)	(634)
Амортизација	-	(9.955.870)	(8.468.614)
Пренос са нематеријалних улагања (напомена 8)	-	-	-
Пренос на инвестиционе некретнине	(38.530)	(42.798)	-
Пренос на стална средства намењена продаји	(15.765)	(26.992)	(21.995)
Отуђења и отписи	(39.435)	(111.433)	(93.564)
Остали трансфери	(14.903)	39.209	(301.370)
Транслационе резерве	(15.886)	(14.086)	(2.975)
Неотписана вредност	16.981.657	142.827.273	67.730.378
На дан 31. децембра 2018.			
Набавна вредност	17.282.588	209.356.843	134.383.253
Исправка вредности и обезвређење	(300.931)	(66.529.570)	(66.652.875)
Неотписана вредност	16.981.657	142.827.273	67.730.378

Некретнине, постројења и опрема у припреми	Остале некретнине, постројења и опрема	Улагања у туђе некретнине постројења и опрему	Аванси	Укупно
25.774.166	87.839	464.720	1.851.425	344.607.179
(2.110.867)	(1.143)	(185.158)	(41.759)	(104.424.316)
23.663.299	86.696	279.562	1.809.666	240.182.863
25.197.474	-	-	3.235.708	29.204.352
(22.346.075)	-	64.130	-	(42.435)
-	-	-	-	1.399
(47.382)	-	-	(3.023)	(265.146)
-	(51)	(71.436)	-	(14.817.901)
13.945	975	-	-	13.945
-	-	-	-	(25.949)
-	-	-	-	(131.400)
(610.047)	(57)	-	(2.973.584)	(3.835.662)
(102.958)	(895)	-	-	(55.324)
(118.988)	(45)	(352)	(305)	(810.790)
25.649.268	86.623	271.904	2.068.462	249.417.952
27.681.410	88.653	528.159	2.105.408	367.574.131
(2.032.142)	(2.030)	(256.255)	(36.946)	(118.156.179)
25.649.268	86.623	271.904	2.068.462	249.417.952
39.971.334	-	-	4.875.356	44.963.668
439.465	-	-	-	439.465
(25.288.834)	3.580	11.674	-	-
(13.418)	-	-	(5.413)	(86.769)
-	(27)	(71.135)	-	(18.495.646)
5.622	-	-	-	5.622
-	-	-	-	(81.328)
(9.108)	-	-	-	(73.860)
(861.988)	(157)	(22)	(6.176.881)	(7.283.480)
-	(1.321)	-	-	(278.385)
3.933	34	(23)	(13)	(29.016)
39.896.274	88.732	212.398	761.511	268.498.223
41.899.970	90.751	539.696	799.493	404.352.594
(2.003.696)	(2.019)	(327.298)	(37.982)	(135.854.371)
39.896.274	88.732	212.398	761.511	268.498.223

Група је у пословној 2018. години капитализовала трошкове позајмљивања који се директно могу приписати стицању, изградњи или изради квалификованог средства, као део његове набавне вредности у износу од РСД 130.169 (2017: РСД 75.476).

На дан сваког биланса стања Руководство Групе процењује да ли постоји назнака да је надокнадива вредност некретнина, постројања и опреме пала испод књиговодствене вредности.

Група је на дан 31. децембра 2018. године извршила процену индикатора обезвређења имовине јединица које генеришу готовину („ЛГ“) – за детаље видети напомену 3.7. Додатно, Група је извршила процену и признала обезвређење у износу од РСД 81.356 (2017: РСД 262.550) за технолошки и физички застарела и расходована средства.

Машине и опрема где је Група корисник лизинга по основу уговора о пословном закупу укључују следеће износе:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Набавна вредност – капитализовани финансијски лизинг	582.295	475.007
Акумулирана амортизација	(220.663)	(165.330)
Садашња вредност	361.632	309.677

На крају сваког извештајног периода, руководство Групе процењује да ли постоји назнака да је надокнадива вредност некретнина, постројања и опреме пала испод књиговодствене вредности.

Инвестиционе некретнине се вреднују на датум биланса стања по фер вредности која представља тржишну вредност инвестиционе некретнине.

б) *Инвестиционе некретнине по фер вредности*

Кретања на инвестиционим некретнинама приказане су у табели испод:

	2018.	2017.
На дан 1. јануара	1.530.356	1.549.663
Добици по основу фер вредновања (напомена 33 и 34)	6.534	7.967
Преноси са некретнина, постројења и опреме	81.328	25.949
Отуђења	(1.405)	(56.089)
Остало	(1.422)	2.866
На дан 31. децембра	1.615.391	1.530.356

Инвестиционе некретнине исказане са стањем на дан 31. децембра 2018. године у износу од РСД 1.615.391 (31. децембра 2017. године: РСД 1.530.356) у највећем делу се односе на бензинске станице и пословне просторе дате у вишегодишњи закуп вредноване по фер вредности на дан извештавања.

Фер вредност инвестиционих некретнина

Инвестиционе некретнине, које чине бензинске станице и пословни простори, вредноване су по фер вредности на дан 31. децембра 2018. односно 2017. године. Позитиван ефекат вредновања по фер вредности признат је у корист осталих прихода (напомена 33).

Табела ниже приказује нефинансијска средства књижена по фер вредности која је мерена мето-

дом процене. Одмеравање фер вредности врши се према следећим хијерархијским нивоима:

- Котиране цене (некориговане) на активном тржишту за иста средства или исте обавезе (Ниво 1).
- Информације, осим котираних цена укључених у Ниво 1, које су засноване на доступним тржишним подацима за средства или обавезе, било директно (тј. цене) или инди-

ректно (тј. изведене из цена) (Ниво 2).

- Информације о средству или обавези које нису засноване на доступним тржишним подацима (тј. недоступне информације) (Ниво 3).

Одмеравање по фер вредности на дан 31. децембра 2018. године извршено је на основу следећих информација:

	Котиране цене на активном тржишту за иста средства (Ниво 1)	Друге значајне доступне информације (Ниво 2)	Значајне недоступне информације (Ниво 3)
<i>Редовно одмеравање фер вредности Земљиште и грађевински објекти</i>			
- Пословни простори и други објекти дати у закуп	-	871.709	-
- Бензинске станице	-	-	743.682
Укупно	-	871.709	743.682

Одмеравање по фер вредности на дан 31. децембра 2017. године извршено је на основу следећих информација:

	Котиране цене на активном тржишту за иста средства (Ниво 1)	Друге значајне доступне информације (Ниво 2)	Значајне недоступне информације (Ниво 3)
<i>Редовно одмеравање фер вредности Земљиште и грађевински објекти</i>			
- Пословни простори и други објекти дати у закуп	-	872.172	-
- Бензинске станице	-	-	658.184
Укупно	-	872.172	658.184

Технике процене фер вредности применом методологије 2. нивоа

Фер вредности пословних простора, станова и других објеката за издавање добијене применом методологије 2. нивоа произилазе из методе упоредивих трансакција. Продајне цене упоредивих објеката у непосредној близини коригују се за разлике у њиховим кључним карактеристикама као што је површина некретнине. Најзначајнија информација по овом приступу процене је цена по квадратном метру.

Одмеравање фер вредности применом значајних недоступних информација (методологија 3. нивоа)

Фер вредности бензинских станица добијене применом методологије 3. нивоа произилазе из методе употребних вредности, где је фер вредност бензинских станица одређена као садашња вредност будућих нето примања Групе на основу дугорочних уговора о закупу. Најзначајнија информација при овом приступу процене је цена изнајмљивања по бензинској станици.

Кључне претпоставке коришћене за вредовање методом употребних вредности:

	2018.	2017.
Дугорочна стопа раста	0%	0%
Дисконтна стопа	14%	14%

Усаглашавање промена у фер вредности средстава класификованих у ниво 3 фер вредности хијерархије:

	2018.	2017.
Стање на почетку године	658.184	631.678
Промена у фер вредности:		
Добици признати у билансу успеха, фер вредновање	6.534	3.788
Пренос са некретнина, постројења и опреме	81.407	22.484
Остало	(2.443)	234
Укупно повећање по основу фер вредновања средства	85.498	26.506
Стање на крају године	743.682	658.184

в) Средства за производњу нафте и гаса

Средства за производњу нафте и гаса обухватају средства за истраживање и процену, као и трошкове развоја, повезане са производњом потврђених резерви (напомена 2.10).

	Капитализовани трошкови истраживања	Капитализовани трошкови развоја
На дан 1. јануара 2017.		
Набавна вредност	20.139.905	4.274.452
Исправка вредности и обезвређење	(26.494)	(876)
Неотписана вредност	20.113.411	4.273.576
Година завршена 31. децембра 2017.		
Повећања	5.067.953	12.751.699
Промене на резервисањима за обнављање природних ресурса	-	-
Пренос са инвестиција у току	(4.060.487)	(15.215.542)
Обезвређење	(27.447)	(10.703)
Остали преноси	(1.184.964)	1.167.608
Амортизација	(4.878)	-
Обезвређење истраживања (напомена 7)	(568.493)	-
Отуђења и отписи	(80.243)	(39.041)
Транслационе резерве	(309.708)	-
	18.945.144	2.927.597
На дан 31. децембра 2017.		
Набавна вредност	19.004.026	2.929.684
Исправка вредности и обезвређење	(58.882)	(2.087)
Неотписана вредност	18.945.144	2.927.597
На дан 1. јануара 2018.		
Набавна вредност	19.004.026	2.929.684
Исправка вредности и обезвређење	(58.882)	(2.087)
Неотписана вредност	18.945.144	2.927.597
Година завршена 31. децембра 2018.		
Повећања	5.620.537	14.018.122
Промене на резервисањима за обнављање природних ресурса	-	-
Пренос са инвестиција у току	(1.944.034)	(15.365.263)
Обезвређење	-	(3.477)
Остали преноси	(297.175)	(142.966)
Амортизација	(4.802)	-
Обезвређење истраживања (напомена 7)	(57.075)	-
Пренос на стална средства намењена продаји	-	-
Отуђења и отписи	(17.101)	(36.938)
Транслационе резерве	(19.098)	-
	22.226.396	1.397.075
На дан 31. децембра 2018.		
Набавна вредност	22.258.139	1.399.503
Исправка вредности и обезвређење	(31.743)	(2.428)
Неотписана вредност	22.226.396	1.397.075

Укупно инвестиције у току (истраживање и развој)	Производна средства	Остала пословна средства	Укупно
24.414.357	127.806.623	31.406	152.252.386
(27.370)	(30.936.760)	(20.312)	(30.984.442)
24.386.987	96.869.863	11.094	121.267.944
17.819.652	-	-	17.819.652
-	765.325	-	765.325
(19.276.029)	19.276.924	(895)	-
(38.150)	(41.535)	-	(79.685)
(17.356)	(52.092)	975	(68.473)
(4.878)	(6.403.068)	(52)	(6.407.998)
(568.493)	-	-	(568.493)
(119.284)	(77.455)	(19)	(196.758)
(309.708)	30	(3)	(309.681)
21.872.741	110.337.992	11.100	132.221.833
21.933.710	147.452.224	32.323	169.418.257
(60.969)	(37.114.232)	(21.223)	(37.196.424)
21.872.741	110.337.992	11.100	132.221.833
21.933.710	147.452.224	32.323	169.418.257
(60.969)	(37.114.232)	(21.223)	(37.196.424)
21.872.741	110.337.992	11.100	132.221.833
19.638.659	-	-	19.638.659
-	117.748	-	117.748
(17.309.297)	17.309.282	15	-
(3.477)	(279)	-	(3.756)
(440.141)	1.520.485	624	1.080.968
(4.802)	(10.347.667)	-	(10.352.469)
(57.075)	-	-	(57.075)
-	(21.522)	-	(21.522)
(54.039)	(128.578)	(52)	(182.669)
(19.098)	1	-	(19.097)
23.623.471	118.787.462	11.687	142.422.620
23.657.642	166.462.451	32.008	190.152.101
(34.171)	(47.674.989)	(20.321)	(47.729.481)
23.623.471	118.787.462	11.687	142.422.620

Обезвређење истраживања у износу од 57.075 РСД највећим делом односи се на отпис средстава за производњу у Србији због неизвесне одрживости комерцијалне производње (2017: 568.493 РСД највећим делом у износу од 461.615 РСД се односи на отпис средстава за производњу у Србији).

10. УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ ПРИДРУЖЕНИХ СУБЈЕКТА И ЗАЈЕДНИЧКИМ ПОДУХВАТИМА

Књиговођствена вредност инвестиција у заједничка улагања на дан 31. децембра 2018. и 2017. године приказана је у табели испод:

		Процент учешћа	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Енерговинд	Заједничко улагање	50%	1.003.491	1.008.221
Српска Генерација	Заједничко улагање	49%	976.897	1.038.800
ХИП Петрохемија а.д. Панчево	Придружен ентитет	20,86%	11.572.197	11.572.197
<i>Минус исправка вредности</i>			(11.572.197)	(11.572.197)
Укупно инвестиције			1.980.388	2.047.021

Претежно место пословања обелодањених заједничких улагања је територија Републике Србије.

Не постоје потенцијалне обавезе које се односе на интерес Групе у заједничком улагању, као ни потенцијалне обавезе из самог улагања.

Енерговинд

У 2013. години Група је стекла 50% удела у заједничком улагању Енерговинд доо чија је намена управљање радом будућег ветропарка Планиште, укупне снаге 102 MW. До дана издавања ових консолидованих финансијских извештаја није било значајних пословних активности. Енерговинд д.о.о. је Друштво у приватном власништву за које нису доступне котиране берзанске цене.

Serbskaya Generaciya

Током 2015. године Група и Центренергохолдинг из Руске Федерације основали су холдинг компанију Serbskaya Generaciya кроз коју ће зајед-

но пословати са Термоелектраном - Топланом „ТЕ-ТО“ Панчево са пројектованим капацитетом од 208 MW. У октобру 2017. године потписан је уговор по принципу „кључ у руке“ са Шангај Електрик Групом и започета је фаза пројектовања. Пројекат ће бити финансиран преко кредита Гаспром банке (140 млн ЕУР) са роком отплате од 12 година. Завршетак радова се очекује до 30. августа 2020. године.

Хип Петрохемија

У складу са важећим законима Републике Србије, почетком октобра 2018. године стекли су се сви услови за пуну примену Унапред припремљеног плана реорганизације предузећа ХИП Петрохемија а.д. Панчево. У складу са усвојеним планом промењена је и структура акцијског капитала предузећа ХИП Петрохемија, чиме је НИС повећао своје учешће у капиталу. Након конверзије, НИС поседује 20,86% гласачких права у ХИП Петрохемији. Такође, НИС има своје представнике у Одбору директора и Надзорном одбору.

11. ОСТАЛИ ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Депозити са доспећем преко годину дана	-	2.029.483
Остали дугорочни финансијски пласмани	80.121	79.416
Дугорочни кредити дати запосленима	1.240.438	1.034.606
Минус исправка осталих дугорочних пласмана	(371.876)	(59)
	948.683	3.143.446

Смањење депозита са доспећем преко годину дана у потпуности се односи на пренос на текуће доспеће.

Дугорочни кредити дати запосленима на дан 31. децембра 2018. године у износу од РСД 1.240.438 (31. децембра 2017: РСД 1.034.606) се односе на

бескаматне кредите односно кредите по каматној стопи 0,5% и 1,5% пласиране запосленима за потребе решавања стамбеног питања. Отплаћују се у месечним ратама. Ови кредити су обезвређени у износу од РСД 371.817.

12. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА И ОБАВЕЗЕ

Анализа одложених пореских средстава и обавеза приказана је у табели:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Одложена пореска средства:		
- Одложена пореска средства која ће бити призната у периоду дужем од годину дана	1.943.094	3.578.507
- Одложена пореска средства која ће бити призната у периоду до годину дана	1.016.432	1.387.464
	2.959.526	4.965.971
Одложене пореске обавезе:		
- Одложене пореске обавезе које ће бити признате у периоду дужем од годину дана	(2.414.029)	(2.768.061)
	(2.414.029)	(2.768.061)
Одложена пореска средства (нето)	545.497	2.197.910

Бруто кретања на одложеном порезу приказана су у табели испод:

	2018.	2017.
Стање на дан 1. јануара	2.197.910	3.771.354
Ефекат на укупни резултат (напомена 35)	(1.652.164)	(1.615.639)
Ефекат на остали укупни резултат	(335)	14.179
Остало	86	28.016
Стање на дан 31. децембра	545.497	2.197.910

Кретања на одложеним пореским средствима и обавезама у току године, без нетирања салда у оквиру исте јурисдикције, су:

	Резерв- сања	Разлика књиговодствене вредности НПО и пореске основице	Ревалориза- ционе резерве	Укупно
<i>Одложене пореске обавезе</i>				
Стање на дан 1. јануара 2017.	-	(2.885.670)	(14.225)	(2.899.895)
- ефекат на укупни резултат (напомена 35)	-	130.547	-	130.547
- ефекат на остали укупни резултат	-	-	(210)	(210)
Курсне разлике	-	1.497	-	1.497
Стање на дан 31. децембра 2017.	-	(2.753.626)	(14.435)	(2.768.061)
<i>Одложене пореске обавезе</i>				
- ефекат на укупни резултат (напомена 35)	-	353.586	-	353.586
- ефекат на остали укупни резултат	-	-	360	360
Курсне разлике	-	86	-	86
Стање на дан 31. децембра 2018.	-	(2.399.954)	(14.075)	(2.414.029)

	Резерв- сања	Умањење вредности имовине	Порески кредит	Фер вредно- вање	Укупно
<i>Одложена пореска средства</i>					
Стање на дан 1. јануара 2017.	967.017	930.193	4.762.300	11.739	6.671.249
- ефекат на укупни резултат (напомена 35)	11.280	18.935	(1.776.401)	-	(1.746.186)
- ефекат на остали укупни резултат	14.831	-	-	(442)	14.389
Остало	26.519	-	-	-	26.519
Стање на дан 31. децембра 2017.	1.019.647	949.128	2.985.899	11.297	4.965.971
- ефекат на укупни резултат (напомена 35)	(98.218)	(18.142)	(1.889.390)	-	(2.005.750)
- ефекат на остали укупни резултат	-	-	-	(62)	(62)
Остало	-	-	-	(633)	(633)
Стање на дан 31. децембра 2018.	921.429	930.986	1.096.509	10.602	2.959.526

Признавање одложених пореских средстава је извршено на основу петогодишњег бизнис плана и остварених пословних резултата који су руководству дали снажне индикаторе у погледу искоришћења пренетих пореских кредита.

Порески кредит представља износ у висини од

20% од капиталних инвестиција у периоду до 31. децембра 2013. године у складу са пореском регулативом Републике Србије и може бити искоришћен у периоду од 10 година.

Група није признала потенцијална одложена пореска средства по основу неискоришћених пореских губитака у износу од 795 милиона РСД

(2017: 886 милиона РСД) који су настали у Босни, Румунији, Бугарској и Мађарској и доступни су за умањење будућих опорезивих добитака у компанијама у којима су настали.

Одложена пореска средства по основу ових губитака нису призната јер не могу бити искори-

шћена за умањење пореске основице у оквиру Групе, пошто потичу из ентитета који послују са губитком, а пореским планом није предвиђено нити постоји неки други индикатор који указује на то да ће се моћи искористити у будућем периоду.

13. ЗАЛИХЕ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Материјал, резервни делови, алат и инвентар	29.197.127	27.510.780
Недовршена производња	4.923.492	3.961.298
Готови производи	14.523.129	8.544.853
Роба	4.159.637	2.008.505
Дати аванси	834.950	666.931
<i>Минус: исправка вредности залиха</i>	(4.947.073)	(5.108.493)
<i>Минус: исправка вредности датих аванса</i>	(219.191)	(261.100)
	48.472.071	37.322.774
Стална средства намењена продаји	5.943	5.986
<i>Минус: исправка вредности сталних средстава намењених продаји</i>	(5.943)	(5.823)
	-	163
	48.472.071	37.322.937

Промене на рачунима исправке вредности су приказане у табели:

	Исправка вредности залиха	Исправка вредности датих аванса	Исправка вредности средстава намењених продаји	Укупно
На дан 1. јануара 2017.	5.326.077	261.983	-	5.588.060
Исправка вредности на терет расхода текућег периода (напомена 34)	8.431	6.974	5.823	21.228
Укидање исправке вредности у корист прихода текућег периода (напомена 33)	(896)	(1.939)	-	(2.835)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	-	(5.916)	-	(5.916)
Остало	(225.119)	(2)	-	(225.121)
На дан 31. децембра 2017.	5.108.493	261.100	5.823	5.375.416
Исправка вредности на терет расхода текућег периода (напомена 34)	10.274	1.962	-	12.236
Укидање исправке вредности у корист прихода текућег периода (напомена 33)	(31.976)	(1.687)	-	(33.663)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	-	(42.184)	-	(42.184)
Остало	(139.718)	-	120	(139.598)
На дан 31. децембра 2018.	4.947.073	219.191	5.943	5.172.207

14. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Матична и зависна правна лица у иностранству	99	-
Остале повезане стране у земљи	1.227.518	1.447.646
Остале повезане стране у иностранству	645.804	1.024.133
Потраживања од трећих лица у земљи	29.454.268	31.924.918
Потраживања од трећих лица у иностранству	825.231	1.460.057
Trade receivables foreign – third parties	32.152.920	35.856.754
<i>Минус: исправка вредности</i>	(6.145.109)	(7.942.578)
	26.007.811	27.914.176

15. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Потраживања за камате	2.144.788	5.211.198
Потраживања од запослених	93.524	94.329
Потраживања за више плаћени порез на добит	9.134	1.053
Остала потраживања	7.524.755	7.571.612
Минус: исправка вредности	(9.548.630)	(11.687.452)
	223.571	1.190.740

16. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Депозити са доспећем преко три месеца а мање од годину дана	2.123.007	7.645.689
Остала краткорочна финансијска средства	140.424	96.815
	2.263.431	7.742.504

На дан 31. децембра 2018. године депозити са доспећем преко три месеца а мање од годину дана износе РСД 2.123.007 (2017.: РСД 7.645.689) и од-

носе се на депозите пласиране у динарима у пословним банкама са каматном стопом од 4,65% годишње (2017: од 3,23% до 4,15% годишње).

17. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Готовина у банци и благајни	6.928.798	15.896.738
Депозити са доспећем до 3 месеца	6.927.790	9.418.037
Новчана средства са ограниченим коришћењем	1.407.735	1.521.241
Остала новчана средства	216.507	239.354
	15.480.830	27.075.370

Новчана средства на ескроу рачуну на дан 31. децембра 2018. године у износу од РСД 1.407.735 (31. децембар 2017: РСД 1.521.241) у највећем делу се односе на депонована средства преко којег ће

заједничко улагање, будући ветропарк Пландиште бити руковођен. У складу са Уговором, Група може повући средства са рачуна у било ком моменту.

18. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Разграничени порез на додату вредност	1.774.863	1.419.963
Унапред плаћени трошкови	235.378	236.845
Унапред плаћена акциза	2.817.887	1.862.790
Стамбени кредити и остала активна временска разграничења	788.281	1.247.028
	5.616.409	4.766.626

Разграничени порез на додату вредност са стањем на дан 31. децембра 2018. године у износу од РСД 1.774.863 (31. децембра 2017: РСД 1.419.963) је порез на додату вредност у примљеним фактурама које се евидентирају у текућем обрачунском периоду, а право на одбитак претходног пореза се остварује у наредном обрачунском периоду.

Унапред плаћена акциза на дан 31. децембра 2018. године у износу од РСД 2.817.887 (31. децембар 2017: РСД 1.862.790) се односе на акцизе плаћене за готове производе који се чувају у не-акцизном складишту и на акцизе плаћене за увозне производе које се користе у даљем процесу производње за шта ће средства бити враћена у блиској будућности.

19. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА И ПАСИВА

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Издате менице и гаранције	73.171.617	70.741.005
Примљене менице и гаранције	16.042.879	17.697.476
Имовина (у бившим републикама Југославије)	5.357.688	5.357.690
Потраживања (из бивших република Југославије)	6.347.969	6.085.575
Туђа роба у складишту и остала средства других лица	9.560.071	6.819.872
Средства за затварање поља у Анголи	1.361.966	1.332.018
Примљене хипотеке	1.179.150	-
Остала ванбилансна актива и пасива	759.762	327.765
	113.781.102	108.361.401

20. КАПИТАЛ

	Капитал који припада			
	Акцијски капитал	Остали капитал	Резерве	Нераспоређени добитак (губитак)
Стање на дан 1. јануара 2017. године	81.530.200	-	80.607	120.548.910
Добитак (губитак)	-	-	-	26.991.074
Промена вредности финансијских средстава расположивих за продају	-	-	-	-
Расподела дивиденди	-	-	-	(4.021.069)
Ефекти поновног одмеравања планова дефинисаних примања запослених	-	-	-	-
Ревалоризационе резерве	-	-	1.189	-
Остало	-	-	-	-
Стање на дан 31. децембра 2017. године	81.530.200	-	81.796	143.518.915
Стање на дан 1. јануара 2018. године	81.530.200	-	81.796	143.518.915
Примена МСФИ 9:				
- поновна процена очекиваних кредитних губитака пре пореза (напомена 4)	-	-	-	(401.527)
Кориговани укупни капитал на дан 1. јануара 2018. године	81.530.200	-	81.796	143.117.388
Добитак (губитак)	-	-	-	25.150.220
Промена вредности финансијских средстава расположивих за продају	-	-	-	-
Расподела дивиденди	-	-	-	(6.948.004)
Ефекти поновног одмеравања планова дефинисаних примања запослених	-	-	-	-
Ревалоризационе резерве	-	-	360	-
Остало	-	-	(2.401)	(1.055)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	81.530.200	-	79.755	161.318.549

власницима Групе						
Добици или губици по основу иностраног пословања и прерачуна финансијских извештаја	Добици или губици по основу ХОВ расположивих за продају	Актуарски добици или губици	Укупно	Учешћа без права контроле	Укупно капитал	
(581.171)	(66.518)	182.257	201.694.285	(213.773)	201.480.512	
-	-	-	26.991.074	(28.423)	26.962.651	
-	2.505	-	2.505	-	2.505	
-	-	-	(4.021.069)	-	(4.021.069)	
-	-	12.180	12.180	-	12.180	
-	-	-	1.189	-	1.189	
603.842	-	-	603.842	9.700	613.542	
22.671	(64.013)	194.437	225.284.006	(232.496)	225.051.510	
22.671	(64.013)	194.437	225.284.006	(232.496)	225.051.510	
-	-	-	(401.527)	-	(401.527)	
22.671	(64.013)	194.437	224.882.479	(232.496)	224.649.983	
-	-	-	25.150.220	(15.918)	25.134.302	
-	477	-	477	-	477	
-	-	-	(6.948.004)	-	(6.948.004)	
-	-	3.316	3.316	-	3.316	
-	-	-	360	-	360	
34.786	3.454	-	34.784	586	35.370	
57.457	(60.082)	197.753	243.123.632	(247.828)	242.875.804	

20.1. АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ

Акцијски капитал представља капитал Друштва које је котирано на Београдској берзи. Номинална вредност акција је РСД 500.

Акцијски капитал на дан 31. децембра 2018. и 31. децембра 2017. године састоји се од 163.060.400 обичних акција.

Дивиденда за годину која се завршила 31. децембра 2017. од РСД 42,61 по акцији, односно у укупном износу од РСД 6.948.004 је одобрена од стране Скупштине акционара дана 21. јуна 2018. године и исплаћена 27. августа 2018. године.

21. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

Промене на дугорочним резервисањима су следеће:

	Обнављање природних ресурса	Заштита животне средине	Накнадна примања запослених	Програм дугорочних подстицаја запослених	Судски спорови	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2017. године	8.641.302	838.655	775.414	660.942	680.972	11.597.285
На терет биланса успеха	606.381	-	1.715	365.922	29.090	1.003.108
Повећања и корекција процене резервисања	765.325	-	-	-	-	765.325
Укинуто у току године	-	-	(276.284)	-	(34.298)	(310.582)
Актуарски добици признати у осталом укупном резултату	-	-	27.011	-	-	27.011
Измирење обавеза	(168.127)	(157.493)	(70.714)	-	(72.075)	(468.409)
Остало	(3)	-	(84)	-	(201)	(288)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	9.844.878	681.162	457.058	1.026.864	603.488	12.613.450
Стање на дан 1. јануара 2018. године	9.844.878	681.162	457.058	1.026.864	603.488	12.613.450
На терет биланса успеха	213.094	124.000	40.613	331.179	47.958	756.844
Повећања и корекција процене резервисања	117.748	-	-	-	-	117.748
Укинуто у току године	-	(24.529)	(4.475)	-	-	(29.004)
Актуарски губици признати у осталом укупном резултату	-	-	(3.316)	-	-	(3.316)
Измирење обавеза	(133.445)	(123.706)	(58.278)	(864.021)	(124.610)	(1.304.060)
Остало	(757)	759	163	-	(27)	138
Стање на дан 31. децембра 2018. године	10.041.518	657.686	431.765	494.022	526.809	12.151.800

Анализа резервисања:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Дугорочна	10.210.005	9.766.303
Краткорочна	1.941.795	2.847.147
	12.151.800	12.613.450

а) Резервисање за обнављање природних ресурса

Руководство Групе процењује будуће новчане издатке за обнављање природних ресурса (земљишта) на налазиштима нафте и гаса, на основу претходних искустава на сличним радovima.

б) Резервисања за заштиту животне средине

У складу са важећом законском регулативом, Група има обавезе по основу заштите животне средине. На дан извештавања Група је извршила резервисање по наведеном основу у износу од РСД 657.686 (31. децембра 2017: РСД 681.162) по основу процене руководства о висини неопходних трошкова чишћења и санације загађених локација.

в) Програм дугорочних подстицаја запослених

У 2011. години Група је започела процес усаглашавања дугорочног програма подстицаја руководиоца Групе. Након усаглашења готовински подстицаји ће бити базирани на основу реали-

зације постављених кључних индикатора ефикасности („КПИ“) у периоду од три године. На дан 31. децембра 2018. године руководство Групе је извршило процену садашње вредности обавеза везаних за нови трогодишњи подстицај запослених у износу од РСД 494.022 (31. децембра 2017. године: РСД 1.026.864).

г) Резервисања за судске спорове

На дан 31. децембра 2018. године Група је проценила вероватноћу негативних исхода судских спорова, као и износе потенцијалних губитака. Група је извршила додатно резервисање за судске спорове за које је процењен негативан исход спора у износу од 47.958 РСД (2017: 29.090 РСД). Процена Групе је да исход судских спорова неће довести до значајнијих губитака преко износа за које је извршено резервисање на дан 31. децембра 2018. године.

д) Резервисања за накнадна примања запослених

Накнаде запосленима:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Отпремнине	147.206	143.027
Јубиларне награде	284.559	314.031
	431.765	457.058

Основне актуарске претпоставке које су коришћене:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Дисконтна стопа	5,7%	4,65%
Будућа повећања зарада	2,0%	2,0%
Просечан будући радни век	14,6	15

	Отпремнине	Јубиларне награде	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2017. године	106.143	669.271	775.414
Трошкови директно плаћених накнада	(8.042)	(62.672)	(70.714)
Актуарски губици признати у осталом укупном резултату	27.011	-	27.011
Признато у укупном резултату	17.999	(292.568)	(274.569)
Курсне разлике	(84)	-	(84)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	143.027	314.031	457.058
Трошкови директно плаћених накнада	(14.483)	(43.795)	(58.278)
Актуарски добици признати у осталом укупном резултату	(3.316)	-	(3.316)
Признато у укупном резултату	21.815	14.323	36.138
Курсне разлике	163	-	163
Стање на дан 31. децембра 2018. године	147.206	284.559	431.765

Износ признат у консолидованом укупном резултату:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Текући трошкови накнада	31.518	53.968
Трошкови камата	20.330	52.179
Добици/Губици од промене плана доприноса	5.482	(770)
Актуарски добици/губици (јубиларне награде)	(21.189)	106.446
Трошкови прошлих услуга	(3)	(486.392)
	36.138	(274.569)

22. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Дугорочни кредит - Гаспром Њефт	24.738.405	30.306.970
Банкарски кредити	68.605.682	65.796.475
Обавезе за финансијски лизинг	828.104	432.562
Остале дугорочне обавезе	42.102	59.455
Минус: Текуће доспеће дугорочних финансијских обавеза (напомена 23)	(6.395.091)	(6.099.584)
	87.819.202	90.495.878

Промене на обавезама Групе из финансијских активности приказане су као што следи:

	Дугорочни кредити	Краткорочни кредити	Финансијски лизинг	Укупно
На дан 1. јануара 2017. године	103.449.326	12.189.945	343.080	115.982.351
Приливи	36.955.269	-	-	36.955.269
Одливи	(35.994.594)	(12.032.267)	(117.338)	(48.144.199)
Немонетарне трансакције	-	-	220.303	220.303
Курсне разлике	(8.306.556)	(157.678)	(13.483)	(8.477.717)
На дан 31. децембра 2017. године	96.103.445	-	432.562	96.536.007
На дан 1. јануара 2018. године	96.103.445	-	432.562	96.536.007
Приливи	37.213.097	-	-	37.213.097
Одливи	(39.952.347)	-	(131.241)	(40.083.588)
Немонетарне трансакције	-	-	529.262	529.262
Курсне разлике	(20.108)	-	(2.479)	(22.587)
На дан 31. децембра 2018. године	93.344.087	-	828.104	94.172.191

а) *Дугорочни кредит - Гаспром Њефт*

Дугорочни кредит од Гаспром Њефт-а са стањем на дан 31. децембра 2018. године у износу од РСД 24.738.405 (2017: РСД 30.306.970), са висином текућег доспећа од РСД 5.497.423 (2017: РСД

5.510.358), односи се на кредит добијен на основу обавеза из Уговора о купопродаји акција од 24. децембра 2008. године. Наведени кредит се плаћа у кварталним ратама почевши од децембра 2012. године до 15. маја 2023. године.

б) *Банкарски и остали кредити*

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Дугорочни кредити у земљи	50.621.092	43.338.384
Дугорочни кредити у иностранству	17.984.590	22.458.091
	68.605.682	65.796.475
Текуће доспеће дугорочних кредита	(825.139)	(536.801)
	67.780.543	65.259.674

Доспеће банкарских кредита:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Између 1 и 2 године	1.479.321	23.403.612
Између 2 и 5 година	61.371.002	39.342.047
Преко 5 година	4.930.220	2.514.015
	67.780.543	65.259.674

Валутна структура дугорочних обавеза по основу банкарских кредита у земљи и иностранству је следећа:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
УСД	361.695	17.934.250
ЕУР	67.947.394	47.551.800
РСД	628	814
ЈПЈ	295.965	309.611
	68.605.682	65.796.475

Група наведене обавезе по кредитима плаћа у складу са уговореном динамиком, односно сходно утврђеним ануитетним плановима. Група је уговорила са повериоцима променљиве каматне стопе. Променљиве каматне стопе су везане за Еурибор и Либор. Руководство очекује да ће Група бити у могућности да све уговорене обавезе по кредитима испуни у складу са утврђеним роковима.

Уговори о кредиту садрже финансијске ковенанте које захтевају да Група одржава однос консолидованог задуживања према консолидованој ЕБИТДА. Руководство верује да је Група усаглашена са наведеним ковенантама на дан 31. децембра 2018. и 31. децембра 2017. године.

в) *Обавезе за финансијски лизинг*

Минимална рата финансијског лизинга:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
До годину дана	117.899	97.576
Од 1 - 5 година	535.453	399.659
Преко 5 година	915.340	611.584
Будући трошкови финансирања финансијског лизинга	(740.588)	(676.257)
Садашња вредност обавеза по основу финансијског лизинга	828.104	432.562

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
До годину дана (напомена 23)	72.529	52.425
Од 1- 5 година	290.977	203.407
Преко 5 година	464.598	176.730
Садашња вредност обавеза по основу финансијског лизинга	828.104	432.562

23. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Краткорочна доспећа дугорочних кредита (напомена 22)	6.322.562	6.047.159
Краткорочна доспећа обавеза по финансијском лизингу (напомена 22)	72.529	52.425
	6.395.091	6.099.584

24. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

Обавезе из пословања које на дан 31. децембра 2018. године износе РСД 25.834.088 (2017: РСД 30.100.904) укључују обавезе према матичном и зависним правним лицима у иностранству са стањем на дан 31. децембра 2018. године у

износу од РСД 10.243.742 (31.децембра 2017: РСД 11.727.340) које се у потпуности односе на обавезе према добављачу Гаспром Њефт, Ст Петерсбург, Руска Федерација по основу набавке сирове нафте.

25. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обавезе из специфичних послова	206.959	199.075
Обавезе за неисплаћене бруто зараде	1.240.193	1.116.595
Обавезе за камате	745.320	743.499
Обавезе за дивиденде	3.772.308	3.772.308
Остале обавезе према запосленима	778.190	1.583.215
Резервисања за обнављање природних ресурса	1.369.683	1.419.423
Резервисања за заштиту животне средине	160.362	201.836
Резервисања за судске спорове	277.852	241.188
Остале краткорочне обавезе	137.119	120.053
	8.687.986	9.397.192

26. ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обавеза за акцизу	5.173.979	5.258.815
Накнада за робне резерве	260.905	527.858
Обавезе за порез на добит	635.119	1.953.078
Остале обавезе за порезе	1.617.950	1.447.764
	7.687.953	9.187.515

27. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

Пасивна временска разграничења на дан 31. децембра 2018. године у износу РСД 3.635.144 (31. децембра 2017: РСД 4.162.449) се највећим делом односе на укалкулисане обавезе за бонусе запосленима у износу РСД 1.865.668 (31. децем-

бра 2017: РСД 1.982.895) и уговорене обавезе са купцима које се односе на програм лојалности у износу од РСД 382.909 (31. децембра 2017: РСД 365.312).

28. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Производне услуге	2.284.196	2.198.742
Транспортне услуге	3.313.801	3.723.605
Услуге одржавања	4.021.266	3.426.803
Закупнине	2.653.780	1.666.379
Трошкови сајмова	7.410	508
Реклама и пропаганда	867.648	897.000
Трошкови истраживања	241.154	624.857
Остале услуге	1.537.410	1.380.209
	14.926.665	13.918.103

29. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Непроизводне услуге	8.881.322	8.466.351
Репрезентација	123.767	118.253
Премије осигурања	593.118	555.345
Трошкови платног промета	426.898	360.491
Трошкови пореза	1.357.393	1.247.685
Накнада за експлоатацију сирове нафте и гаса	1.460.595	1.202.368
Остали непроизводни трошкови	1.965.277	1.936.963
	14.808.370	13.887.456

Трошкови непроизводних услуга за годину која се завршила 31. децембра 2018. у износу од РСД 8.881.322 (2017: РСД 8.466.351), се највећим делом, у износу од РСД 6.743.147, односе на тро-

шкове услужних организација, трошкове консултантских услуга у износу од РСД 404.135, трошкове обезбеђења у износу од РСД 538.729 и трошкове пројектовања у износу од РСД 349.379.

30. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Финансијски приходи – повезана правна лица		
- курсне разлике	1.225.794	2.701.657
Приходи од камата	721.927	726.378
Приходи по основу дисконта потраживања	44.661	379.211
Позитивне курсне разлике	1.805.108	8.986.384
Остали финансијски приходи	28.937	161.659
	3.826.427	12.955.289

31. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Финансијски расходи – повезана правна лица		
- курсне разлике	1.240.252	2.636.982
- остали финансијски расходи	496.774	632.427
Расходи камата	1.718.621	2.414.743
Дисконт дугорочних обавеза	89.194	138.488
Дисконт дугорочних потраживања	261.732	-
Негативне курсне разлике	1.867.268	2.271.579
Расходи од учешћа у губитку зависних правних лица и заједничких улагања	66.634	-
Остали финансијски расходи	7.570	27.593
	5.748.045	8.121.812

32. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Укидање обезвређења дугорочних финансијских пласмана	2.306	541
Приходи по основу вредновања:		
- специфичних и потраживања по основу продаје (напомена б)	849.711	234.586
- осталих потраживања (напомена б)	16.496	74.260
	868.513	309.387

33. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Добици од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	198.319	103.309
Добици од продаје материјала	76.539	43.423
Вишкови по основу пописа	381.539	468.984
Приходи од смањења обавеза	188.454	39.130
Укидање дугорочних резервисања	29.004	310.582
Добитак по основу пословне комбинације	67.793	-
<i>Приходи од усклађивања вредности:</i>		
- инвестиционих некретнина (напомена 9)	20.677	16.869
- залиха (напомена 13)	31.976	896
- некретнина, постројења, опреме и остале имовине	12.448	1.939
Затезне камате	117.763	142.323
Остали приходи	90.804	86.480
	1.215.316	1.213.935

34. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Губици од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	256.342	223.329
Мањкови	801.958	584.272
Отпис потраживања	16.603	28.767
Отпис залиха	126.628	197.538
<i>Расходи по основу усклађивања вредности:</i>		
- нематеријалних улагања (напомена 8)	201.854	27.889
- некретнина, постројења и опреме (напомена 9)	86.769	265.146
- залиха (напомена 13)	10.274	8.431
- остале имовине	9.003	6.974
- инвестиционих некретнина (напомена 9)	2.728	43.396
Остали непоменути расходи	292.209	352.116
	1.804.368	1.737.858

35. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

Компоненте пореза на добит:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Текући порез на добит	4.066.760	5.640.826
Одложени порез (напомена 12)		
Настанак и укидање привремених разлика	1.652.164	1.615.639
	5.718.924	7.256.465

Порез на добит Групе пре опорезивања се разликује од теоријског износа који би настао приме-

ном просечне пондерисане пореске стопе на резултат Групе, као што је приказано:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Добит пре опорезивања	30.853.226	34.219.116
Порез обрачунат по прописаној пореској стопи земље у којој је настао профит	4.929.684	5.358.430
<i>Ефекат опорезивања на:</i>		
Приходи који су изузети из опорезивања	(59.111)	(323.153)
Расходи који се не признају за пореске сврхе		
- порез на добит у Анголи	171.416	2.177.957
- остали расходи који се не признају	768.193	253.836
Порески губици за које нису била призната одложена пореска средства	(37.320)	(66.021)
Остало	(53.938)	(144.584)
	5.718.924	7.256.465
Ефективна стопа пореза на добит	18,54%	21,21%

Примењена просечна стопа пореза на добит је 18,54% (2017: 21,21%). Смањење је узроковано услед промене профитабилности Групе.

36. ОПЕРАТИВНИ ЛИЗИНГ

Минимална рата лизинга по основу нераскидивих оперативних закупа од стране закуподавца:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
До годину дана	274.048	278.871
Од 1 - 5 година	332.108	417.942
Преко пет година	137.390	149.922
	743.546	846.735

Минимална рата лизинга по основу нераскидивих оперативних закупа од стране закуподавца:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
До годину дана	399.304	353.593
Од 1 - 5 година	1.037.264	1.014.422
Преко пет година	111.513	951.109
	1.548.081	2.319.124

Група углавном изнајмљује бензинске станице.

37. ПОСЛОВНЕ КОМБИНАЦИЈЕ

У 2018. години Група је купила једну бензинску станицу у Србији и две у Босни и Херцеговини. Укупна плаћена накнада износи РСД 383.658. Укупна фер вредност стечене имовине износи РСД 439.465, гудвил је признат у износу од РСД

11.986 и преостали износ је признат као добитак по основу пословне комбинације. Уговори о куповини се односе само на набавку бензинске станице и не садрже било какве потенцијалне обавезе.

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ И ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ

Заштита животне средине

Руководство Групе је проценило и извршило резервисање за заштиту животне средине на дан извештаја у износу од РСД 657.686 (31. децембар 2017.: РСД 681.162) на основу интерне процене о усаглашености Групе са законском регулативом Републике Србије.

Руководство Групе сматра да, на основу важеће законске регулативе трошкови повезани

са питањима заштите животне средине нису значајно виши у односу на резервисани износ. Међутим, могуће је да ће наведени трошкови значајно расти у будућем периоду у случају да законска регулатива постане рестриктивнија.

Порески ризици

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Тумачење пореских закона од стране пореских

власти у односу на трансакције и активности Групе могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Групи може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарелости пореске обавезе је пет година. Пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од када је обавеза настала. Руководство је проценило на дан 31. децембра 2018. године да је Група измирила све пореске обавезе према држави.

Капиталне обавезе

На дан 31. децембра 2018. године Група има закључене уговоре о набавци накретнина, постројења и опреме у износу од РСД 15.944.407 (31. децембар 2017. године: РСД 11.347.097) и радове бушења и истраживања у износу од 69,01 милиона УСД (31. децембар 2017. године: 58,17 милиона УСД).

Није било других значајних потенцијалних обавеза Групе.

39. ДРУШТВА ГРУПЕ

На дан 31. децембра 2018. и 2017. године консолидовани финансијски извештаји обухватају

извештаје матичног друштва и следећих зависних друштава у земљи и иностранству:

Друштво	Држава	Врста пословања	Учешће %	
			31. дец 2018	31. дец 2017
НИС Петрол д.о.о., Бања Лука	Босна и Херцеговина	Промет	100	100
НИС Петрол е.о.о.д., Софија	Бугарска	Промет	100	100
НИС Петрол СРЛ, Букурешт,	Румунија	Промет	100	100
Панон Нафтагас Кфт, Будимпешта	Мађарска	Истраживање и производња	100	100
НИС Оверсис, Ст Петербург	Русија	Остало	100	100
Нафтагас-Нафтни сервис д.о.о., Нови Сад	Србија	Истраживање и производња	100	100
НТЦ НИС-Нафтагас д.о.о., Нови Сад	Србија	Истраживање и производња	100	100
Нафтагас-Технички сервис д.о.о., Зрењанин	Србија	Истраживање и производња	100	100
Нафтагас-Транспорт д.о.о., Нови Сад	Србија	Транспорт	100	100
О Зоне а.д., Београд	Србија	Остало	100	100
Г Петрол д.о.о. Сарајево	Босна и Херцеговина	Промет	100	100
Јадран - Нафтагас д.о.о. Бања Лука	Босна и Херцеговина	Истраживање и производња	66	66
Светлост Бујановац	Србија	Промет	51	51

Учешће гласачких права матичне компаније у зависним лицима је једнако учешћу у капиталу у истим.

40. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

Већински власник Друштва је Гаспром Њефт, Ст Петербург, Руска Федерација у чијем власништву се налази 56,15% акција Друштва. Други акционар по броју акција је Република Србија са 29,87% акција Друштва док се са преосталим делом од 13,98%, у власништву мањинских акционара, тргује на Београдској берзи. Крајњи власник Групе је Гаспром, Руска Федерација.

Група је у 2018. години и у истом периоду претходне године ступала у пословне односе са сво-

јим повезаним правним лицима. Најзначајније трансакције са повезаним правним лицима у наведним периодима настале су по основу набавке/испоруке сирове нафте, нафтних производа и електричне енергије.

На дан 31. децембра 2018. године и 31. децембра 2017. године стање средстава и обавеза по основу трансакција са повезаним правним лицима је следеће:

	Заједничка улагања	Матично друштво	Лица под заједничком контролом и придружени ентитети
На дан 31. децембар 2018.			
Инвестиције у заједничка улагања	1.980.388	-	-
Потраживања по основу продаје	4.754	99	1.868.568
Потраживања из специфичних послова	400	-	-
Дугорочне обавезе	-	(19.240.982)	-
Краткорочне финансијске обавезе	-	(5.497.423)	-
Примљени аванси	(199)	-	(1.942)
Обавезе из пословања	(1.246)	(10.243.742)	(1.935.259)
	1.984.095	(34.982.048)	(68.633)

	Заједничка улагања	Матично друштво	Лица под заједничком контролом и придружени ентитети
На дан 31. децембар 2017.			
Инвестиције у заједничка улагања	2.047.021	-	-
Потраживања по основу продаје	-	-	2.471.779
Остала потраживања	269.242	-	-
Дати аванси	-	-	2.754
Дугорочне обавезе	-	(24.796.612)	-
Краткорочне финансијске обавезе	-	(5.510.358)	-
Примљени аванси	-	-	(74.404)
Обавезе из пословања	-	(11.727.340)	(2.300.308)
	2.316.263	(42.034.310)	99.821

У годинама које су се завршиле дана 31. децембра 2018. и 2017. године настале су следеће трансакције са повезаним правним лицима:

	Заједничка улагања	Матично друштво	Лица под заједничком контролом и придружени ентитети
Година која се завршила дана 31. децембра 2018. године			
Приходи од продаје	20.549	961	27.369.924
Остали пословни приходи	6.565	-	-
Набавна вредност продате робе	-	-	(333.240)
Трошкови материјала	-	(68.928.066)	-
Трошкови производних услуга	-	-	(213.106)
Непроизводни трошкови	-	(3.000)	(78.590)
Финансијски расходи	-	(496.774)	-
Остали приходи	-	59.847	-
Остали расходи	-	(198.412)	(1.291)
	27.114	(69.565.444)	26.743.697
Година која се завршила дана 31. децембра 2017. године			
Приходи од продаје	-	-	32.561.306
Набавна вредност продате робе	-	-	2.377
Трошкови материјала	-	-	(10.312.815)
Трошкови производних услуга	-	(31.926.861)	-
Непроизводни трошкови	-	-	(197.261)
Финансијски расходи	-	(3.000)	(116.320)
Финансијски приходи	-	(632.427)	-
Остали приходи	-	83.321	-
Остали расходи	-	(69.543)	(253)
	-	(32.548.510)	21.937.034

Најзначајније трансакције и салда са државом и друштвима у државном власништву:

	Лица под заједничком контролом и придружени ентитети	Остали
На дан 31. децембра 2018. године		
Потраживања – пре исправке вредности		
- ХИП Петрохемија	1.222.764	-
- Србијагас	-	17.547
- Остале компаније у државном власништву	-	4.221.307
Обавезе		
- ХИП Петрохемија	(1.250.402)	-
- Србијагас	-	(126.092)
Остале краткорочне обавезе		
- ХИП Петрохемија	(1.852)	-
	(29.490)	4.112.762
На дан 31. децембра 2017. године		
Потраживања – пре исправке вредности		
- ХИП Петрохемија	1.446.685	-
- Србијагас	-	109.748
- Република Србија	-	3.740.763
- Остале компаније у државном власништву	-	4.936.110
Обавезе		
- ХИП Петрохемија	(1.252.736)	-
- Србијагас	-	(77.059)
Остале краткорочне обавезе		
- ХИП Петрохемија	(13.646)	-
	180.303	8.709.562

	Лица под заједничком контролом и придружени ентитети	Остали
Година која се завршила дана 31. децембра 2018. године		
Пословни Приходи		
- ХИП Петрохемија	26.679.415	-
- Србијагас	-	755.157
Пословни Расходи		
- ХИП Петрохемија	(213.106)	-
- Србијагас	-	(963.917)
	26.466.309	(208.760)
Година која се завршила дана 31. децембра 2017. године		
Пословни Приходи		
- ХИП Петрохемија	21.947.228	-
- Србијагас	-	782.306
Пословни Расходи		
- ХИП Петрохемија	(195.139)	-
- Србијагас	-	(926.488)
	21.752.089	(144.182)

Трансакције са друштвима у државном власништву најзначајнијим делом се односе на продају нафтних производа на бази цена и услова који се примењују и према трећим лицима.

Накнаде кључном руководству

На дан 31. децембра 2018. и 2017. године Група је признала РСД 1.018.152 и РСД 1.029.116, респективно, као компензације кључног руководства (Генерални директор, чланови Одбора директора, Одбор Скупштине акционара, Саветодавни одбор и Секретар Друштва). Кључне накнаде укључују зараде, бонусе и друге доприносе.

Изјава лица
одговорних за
состављање
извештаја

3.01

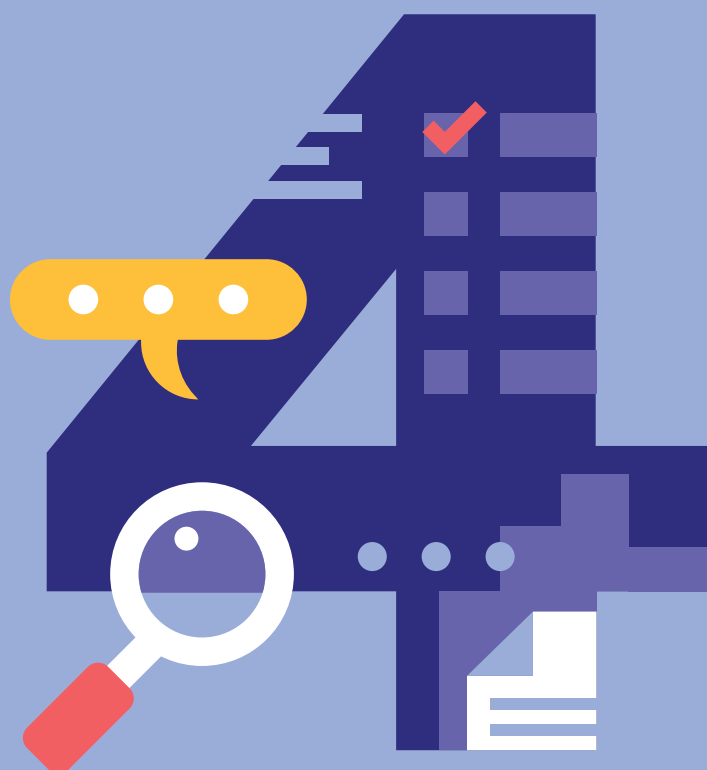
Изјава лица
одговорних за
састављање
извештаја

Овим изјављујемо да су према нашем најбољем сазнању, годишњи финансијски извештаји састављени уз примену одговарајућих међународних стандарда финансијског извештавања, као и да су израђени у складу са Законом о рачуноводству Републике Србије („Службени гласник РС” бр. 62/2013), који захтева да финансијски извештаји буду припремљени у складу са свим МСФИ, као и прописима издатим од стране Министарства финансија Републике Србије¹ и да дају истините и објективне податке о имовини, обавезама и финансијском положају и пословању, добицима и губицима, токовима готовине и променама на капиталу јавног друштва, укључујући и друштва која су укључена у консолидоване извештаје.

Кирил Тјурдењев
генерални директор
НИС а.д. Нови Сад

¹ Имајући у виду разлике између ове две регулативе, ови годишњи финансијски извештаји одступају од МСФИ у следећем:
– Група је финансијске извештаје саставила у формату прописаном од стране Министарства финансија Републике Србије, који није у складу са захтевима МРС 1 – “Презентација финансијских извештаја”.
– „Ванбилансна средства и обавезе“ су приказана на обрасцу биланса стања. Ове ставке по дефиницији МСФИ не представљају ни средства ни обавезе.

Прилози

4.01 Општи подаци о НИС а.д. Нови Сад

Пословно име:	НИС а.д. Нови Сад
Матични број:	20084693
Адреса:	Нови Сад, Народног фронта 12
Порески идентификациони број:	104052135
Веб-сајт:	www.nis.eu
Имејл-адреса:	office@nis.eu
Делатност:	0610 - експлоатација сирове нафте
Датум оснивања	01. октобар 2005. године
Друштво за ревизију које је ревидирало последњи финансијски извештај (од 31. децембра 2018. године):	„Pricewaterhouse Coopers“ д.о.о. Београд Омладинских бригада бр. 88 11070 Нови Београд
Организовано тржиште на којем се тргује акцијама НИС а.д. Нови Сад:	Београдска берза а.д. Београд Омладинских бригада бр. 1 11070 Нови Београд

4.02 Речник

Скраћеница	Значење
3D	Тродимензионални
2D	Дводимензионални
ALARP	As low as reasonably possible Колико је разумно изводљиво
AMCHAM	American Chamber Америчка привредна комора
ANRM	National Agency for Mineral Resources, Румунска национална агенција за минералне ресурсе
APC	Advanced Process Control
BAT	Best Available Technics
BPGA	Bulgarian Petrol and Gas Association Бугарска нафтна и гасна асоцијација
CAC/RCP	Codex Alimentarius Commission/Recommended Code of Practice Комисија Codex Alimentarius-a/Препоручени кодекс праксе
CAPEX	Capital Expenditures Капитални издаци - инвестиције
CEEC	Central-Eastern Europe and Caspian
CEMS	Continuous Emission Monitoring System Систем за континуирано праћење емисија
CFA	Certified Financial Analyst Сертификовани финансијски аналитичар
CMMS	Computerized maintenance management system Компјутерски систем за управљање одржавањем
CO ₂	Угљен-диоксид
CSM	Contractor Safety Management Управљање безбедношћу извођача
GWh	Гига ват час, мерна јединица за електричну енергију
DCU	Delayed Coking Unit Постројење за одложено коксовање
DWS	Downstream
EBITDA	Профит пре пореза, камата и амортизације
EIA	Energy Information Administration Енергетска информативна служба
EnMS	Energy Management System Систем менаџмента енергијом
ETBE	Етил терцијарни бутил етар
EPCm	Engineering, procurement, and construction management Управљање инжењерингом, набавком и изградњом
EPS	Earnings per share – зарада по акцији
EUR	Евро

Скраћеница	Значење
<i>EURIBOR</i>	Референтна каматна стопа
<i>FCC</i>	Fluid catalytic cracker Каталитички крекер флуида
<i>FIC</i>	Foreign Investors Council Савет страних инвеститора
<i>FMECA</i>	Failure mode, effects and criticality analysis
<i>HAZID</i>	Hazard Identification Study Студија идентификације опасности
<i>HAZOP</i>	Hazard Operational Analysis
<i>HDS</i>	Хидродесулфуризација
<i>HiPACT</i>	High Pressure Acid-gas Capture Technology Задржавање „киселог“ гаса применом технологије високог притиска
<i>HR</i>	Human resources Људски ресурси
<i>HSE</i>	Health, Security and Environment Здравље, безбедност и околина
<i>IMS</i>	Интегрисани систем управљања
<i>IPPC</i>	Integrated Pollution Prevention and Control Интегрисано спречавање и контрола загађења
<i>ISO</i>	International Organization for standardization; Међународна организација за стандардизацију
<i>IT</i>	Information technologies Информационе технологије
<i>IVMS</i>	In-Vehicle Monitoring System Систем мониторинга возила
<i>км</i>	Километар
<i>КМ</i>	Конвертибилна марка – валута Босне и Херцеговине
<i>KPI</i>	Key Performance Indicators; Кључни показатељи пословања
<i>KRI</i>	Key risk indicator Кључни индикатор ризика
<i>kW</i>	Кило ват – мерна јединица за електричну енергију
<i>OTC</i>	Тренинг симулатор за обуке оператера
<i>LIBOR</i>	Референтна каматна стопа
<i>LOTO</i>	Lockout-tagout безбедносна процедура
<i>LPG</i>	Liquefied petroleum gas Течни нафтни гас
<i>LSP</i>	Leading Safety Performance
<i>LTIF</i>	Lost Time Injury Frequency Индекс учесталости повреда
<i>м²</i>	Квадратни метар
<i>м³</i>	Кубни метар
<i>MBA</i>	Master of Business Administration; Мастер управљања пословањем (академска титула)
<i>МНС/DHT</i>	Комплекс за благи хидрокрекинг и хидродораду

Скраћеница	Значење
<i>MoC</i>	Management of change Управљање променама
<i>MW</i>	Мега ват – мерна јединица за електричну енергију
<i>MWA</i>	Management walk around Обилазак оперативних локација од стране менаџмента
<i>Mwe</i>	Електрични мегават – мера произведене електричне енергије
<i>MWh</i>	Мега ват час – мерна јединица за електричну енергију
<i>N₂</i>	Азот
<i>NALED</i>	National Alliance for Local Economic Development Национална алијанса за локални развој
<i>NO_x</i>	Натријум-оксиди
<i>OCF</i>	Оперативни новчани ток
<i>OHSAS</i>	Occupational Health and Safety Standard Стандард безбедности на раду
<i>OMS</i>	Operating Management System Систем оперативног менаџмента
<i>OPEC</i>	Organization of petrol export countries Организација земаља извозница нафте
<i>OPEX</i>	Operational Expenditure Оперативни трошкови
<i>P/BV</i>	Price/Book Value Цена акције/Књиговодствена вредност
<i>P/E</i>	Price/EPS Цена акције/EPS
<i>PFC</i>	Limited Liability Company
<i>RAG</i>	Red, Amber, Green Црвено, жуто, зелено
<i>RAR</i>	Road Accident Rate Показатељ броја саобраћајних незгода
<i>RCM</i>	Reliability-centered maintenance Одржавања на бази поузданости
<i>ROA</i>	Return on Assets Стопа приноса на укупна средства
<i>ROE</i>	Return on Equity Стопа приноса на капитал
<i>РСД</i>	Српски динар
<i>SEVESO</i>	Ознака директиве у области HSE
<i>SMSB</i>	Safe Mind Safe Body
<i>SO₂</i>	Сумпор-диоксид
<i>SRU</i>	Sulfur Recovery Unit Постројење за обнову сумпора
<i>STEM</i>	Science Technology Engineering and Mathematics Наука, технологија, инжењерство и математика
<i>SUV</i>	Sport utility vehicle или suburban utility vehicle Теренски аутомобил
<i>TVGU</i>	Тешко вакуум гасно уље

Скраћеница	Значење
<i>TWh</i>	Тера ват час – мерна јединица за електричну енергију
<i>UPS</i>	Upstream
<i>USD</i>	Амерички долар
<i>USD/bbl</i>	Долара по барелу
а. д. о.	Акционарско друштво за осигурање
АД или а.д.	Акционарско друштво
БДП	Бруто друштвени производ
БЈР Македонија	Бивша југословенска република Македонија
ВЈ	Ватрогасна јединица
ВК	Високо квалификовани
ВС	Висока стручна спрема
ВШ	Виша стручна спрема
ГВЕ	Граничне вредности емисије
ГПН	ЈАД "Гаспром њефт"
ГТМ	Геолошко-технолошке мере
ДОО или д.о.о.	Друштво са ограниченом одговорношћу
ДР	Доктор наука
е.о.о.д.	Једночлано друштво са ограниченом одговорношћу
ЕУ	Европска унија
ЕУ ЕТС	EU Emissions Trading System, Систем трговине емисијама ЕУ
ЖП/АП	ЖП-железничко пунилиште, АП-ауто пунилиште
ЗАД	Затворено акционарско друштво
ЗНД	Заједница независних држава
ЗОП	Закон о заштити од пожара
ИК	Инвестициони Комитет
ИС	Истраживачка станица
ИСУР	Интегрисани систем управљања ризицима
ЈАД	Јавно акционарско друштво
ЈП	Јавно предузеће
к.ф.т.	Друштво са ограниченом одговорношћу
КВ	Квалификовани
КЗК	Комисија за заштиту конкуренције
КПГ	Компримовани природни гас
ЛНГ	Liquefied natural gas, течни природни гас
мил.	Милион
млрд.	Милијарда
ММФ	Међународни монетарни фонд
МР	Магистар
МРС	Међународни рачуноводствени стандард
МРП	Минимални радни програм
МТ и СП	Материјално-техничка и сервисна подршка
МТСП и КИ	Материјално-техничка и сервисна подршка и капитална изградња
НАМР	Национална агенција за минералне ресурсе

Скраћеница	Значење
НАТО	North Atlantic Treaty Organization/North Atlantic Alliance Организација Северноатлантског споразума/Северноатлантски савез
НБС	Народна банка Србије
НК	Неквалификовани
НМД	Налогодавно-методолошка документа
НС	Нижа стручна спрема
НП	Нафтно поље
НТЦ	Научно технички центар
ОАД	Отворено акционарско друштво
ОД	Одбор Директора
ООО или о.о.о.	Друштво са ограниченом одговорношћу
ОПЕК	Организација земаља извозница нафте
ОСА	Одбор Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара Друштва
ОС КП	Отпремна станица Кикинда поље
ОШ	Основна школа
ПДВ	Порез на додату вредност
ПЕК	Планирање, економика и контролинг
ПИР	Пројектно-истраживачки радови
ПК	Полуквалификовани
ПКС	Привредна комора Србије
ППЕ	Програм повећања ефикасности
ПРМ	Пракса редовног менаџмента
ПЦ	Пословни центар
РЗС	Републички завод за статистику
РНП	Рафинерија нафте Панчево
РНС	Рафинерија нафте Нови Сад
РС	Република Србија
РФ	Руска федерација
РЦ	Регионални центар
РЦНК	Руски центар за науку и културу
с.р.л.	Друштво са ограниченом одговорношћу у румунској легислативи
САД	Сједињене Америчке Државе
СНДНС	Складиште нафтних деривата Нови Сад
СС	Средња стручна спрема
ССГ	Станица за снабдевање горивом - бензинска станица
т.е.н.	Тона еквивалентне нафте
ТЕ-ТО	Термоелектрана - топлана
ТНГ	Течни нафтни гас
УО	Управни одбор
УНС	Универзитет у Новом Саду
ФБиХ	Федерација Босна и Херцеговина
хиљ.	Хиљада

4.03 **Контакти**

НИС а.д. Нови Сад

---

e-mail: office@nis.eu

Народног фронта 12
21000 Нови Сад
(021) 481 1111

Милентија Поповића 1
11000 Београд
(011) 311 3311

Односи са инвеститорима

---

e-mail: Investor.Relations@nis.eu

Народног фронта 12
21000 Нови Сад, Србија

Сектор за послове са мањинским акционарима

---

e-mail: servis.akcionara@nis.eu

Народног фронта 12
21000 Нови Сад, Србија
Инфо сервис: (011) 22 000 55

nis.eu